

KUNGL. MAJ:TS PROPOSITION

TILL RIKSDAGEN

ANGÅENDE

STATSVERKETS TILLSTÅND OCH BEHOV UNDER BUDGETÅRET 1961/62

Jämlikt grundlagens bud avgiver Kungl. Maj:t härmed proposition angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1961/62.

Med åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet angående statsverkspropositionens justering vill Kungl. Maj:t föreslå riksdagen att godkänna i protokollet berörda förslag och alltså upptaga statsverkets inkomster och utgifter i enlighet med följande förslag till riksstat:

**RIKSSTAT FÖR BUD-
DRIFT.****A. Egentliga statsinkomster:**

I. Skatter	14 965 700 000	
II. Uppbörd i statens verksamhet	233 895 000	
III. Diverse inkomster	<u>299 000 000</u>	15 498 595 000

B. Inkomster av statens kapitalfonder:

I. Statens affärsverksfonder	402 000 000	
II. Riksbanksfonden	50 000 000	
III. Statens allmänna fastighetsfond	24 987 000	
IV. Försvarets fonder	36 930 000	
V. Statens utlåningsfonder	259 286 000	
VI. Fonden för låneunderstöd	12 330 000	
VII. Fonden för statens aktier	95 000 000	
VIII. Statens pensionsfonder	74 834 000	
IX. Diverse kapitalfonder	<u>44 350 000</u>	999 717 000

Säger för inkomster å driftbudgeten 16 498 312 000

Summa kronor 16 498 312 000

GETÅRET 1961/62

BUDGETEN

A. Egentliga statsutgifter:

I. Kungl. hov- och slottsstaterna	4 907 000	
II. Justitiedepartementet	155 600 000	
III. Utrikesdepartementet	103 046 000	
IV. Försvarsdepartementet	3 056 800 000	
V. Socialdepartementet	4 722 247 000	
VI. Kommunikationsdepartementet	1 303 568 000	
VII. Finansdepartementet	762 189 000	
VIII. Ecklesiastikdepartementet	2 135 647 000	
IX. Jordbruksdepartementet	498 127 000	
X. Handelsdepartementet	312 716 000	
XI. Inrikesdepartementet	942 660 000	
XII. Civildepartementet	583 818 000	
XIII. Oförutsedda utgifter	1 000 000	
XIV. Riksdagen och dess verk m. m.	26 214 000	14 608 539 000

B. Utgifter för statens kapitalfonder:

I. Statens affärsverksfonder	50 000 000	
II. Luftfartsfonden	18 300 000	
III. Riksgäldsfonden	925 000 000	
IV. Avskrivning av nya kapitalinvesteringar .	303 476 000	
V. Avskrivning av oreglerade kapitalmedels- förluster	1 000 000	1 297 776 000

Säger för utgifter å driftbudgeten 15 906 815 000

Avsättning till budgetutjämningsfonden av kommunalskattemedel 250 000 000

Beräknat överskott å statsregleringen 841 997 000

Summa kronor 16 498 312 000

	KAPITAL-
Lånemedel	1 441 364 000

1960	1	1961	1
1962	1	1963	1
1964	1	1965	1
1966	1	1967	1
1968	1	1969	1
1970	1	1971	1
1972	1	1973	1
1974	1	1975	1
1976	1	1977	1
1978	1	1979	1
1980	1	1981	1
1982	1	1983	1
1984	1	1985	1
1986	1	1987	1
1988	1	1989	1
1990	1	1991	1
1992	1	1993	1
1994	1	1995	1
1996	1	1997	1
1998	1	1999	1
2000	1	2001	1
2002	1	2003	1
2004	1	2005	1
2006	1	2007	1
2008	1	2009	1
2010	1	2011	1
2012	1	2013	1
2014	1	2015	1
2016	1	2017	1
2018	1	2019	1
2020	1	2021	1
2022	1	2023	1
2024	1	2025	1
2026	1	2027	1
2028	1	2029	1
2030	1	2031	1
2032	1	2033	1
2034	1	2035	1
2036	1	2037	1
2038	1	2039	1
2040	1	2041	1
2042	1	2043	1
2044	1	2045	1
2046	1	2047	1
2048	1	2049	1
2050	1	2051	1
2052	1	2053	1
2054	1	2055	1
2056	1	2057	1
2058	1	2059	1
2060	1	2061	1
2062	1	2063	1
2064	1	2065	1
2066	1	2067	1
2068	1	2069	1
2070	1	2071	1
2072	1	2073	1
2074	1	2075	1
2076	1	2077	1
2078	1	2079	1
2080	1	2081	1
2082	1	2083	1
2084	1	2085	1
2086	1	2087	1
2088	1	2089	1
2090	1	2091	1
2092	1	2093	1
2094	1	2095	1
2096	1	2097	1
2098	1	2099	1
2100	1	2101	1
2102	1	2103	1
2104	1	2105	1
2106	1	2107	1
2108	1	2109	1
2110	1	2111	1
2112	1	2113	1
2114	1	2115	1
2116	1	2117	1
2118	1	2119	1
2120	1	2121	1
2122	1	2123	1
2124	1	2125	1
2126	1	2127	1
2128	1	2129	1
2130	1	2131	1
2132	1	2133	1
2134	1	2135	1
2136	1	2137	1
2138	1	2139	1
2140	1	2141	1
2142	1	2143	1
2144	1	2145	1
2146	1	2147	1
2148	1	2149	1
2150	1	2151	1
2152	1	2153	1
2154	1	2155	1
2156	1	2157	1
2158	1	2159	1
2160	1	2161	1
2162	1	2163	1
2164	1	2165	1
2166	1	2167	1
2168	1	2169	1
2170	1	2171	1
2172	1	2173	1
2174	1	2175	1
2176	1	2177	1
2178	1	2179	1
2180	1	2181	1
2182	1	2183	1
2184	1	2185	1
2186	1	2187	1
2188	1	2189	1
2190	1	2191	1
2192	1	2193	1
2194	1	2195	1
2196	1	2197	1
2198	1	2199	1
2200	1	2201	1
2202	1	2203	1
2204	1	2205	1
2206	1	2207	1
2208	1	2209	1
2210	1	2211	1
2212	1	2213	1
2214	1	2215	1
2216	1	2217	1
2218	1	2219	1
2220	1	2221	1
2222	1	2223	1
2224	1	2225	1
2226	1	2227	1
2228	1	2229	1
2230	1	2231	1
2232	1	2233	1
2234	1	2235	1
2236	1	2237	1
2238	1	2239	1
2240	1	2241	1
2242	1	2243	1
2244	1	2245	1
2246	1	2247	1
2248	1	2249	1
2250	1	2251	1
2252	1	2253	1
2254	1	2255	1
2256	1	2257	1
2258	1	2259	1
2260	1	2261	1
2262	1	2263	1
2264	1	2265	1
2266	1	2267	1
2268	1	2269	1
2270	1	2271	1
2272	1	2273	1
2274	1	2275	1
2276	1	2277	1
2278	1	2279	1
2280	1	2281	1
2282	1	2283	1
2284	1	2285	1
2286	1	2287	1
2288	1	2289	1
2290	1	2291	1
2292	1	2293	1
2294	1	2295	1
2296	1	2297	1
2298	1	2299	1
2300	1	2301	1
2302	1	2303	1
2304	1	2305	1
2306	1	2307	1
2308	1	2309	1
2310	1	2311	1
2312	1	2313	1
2314	1	2315	1
2316	1	2317	1
2318	1	2319	1
2320	1	2321	1
2322	1	2323	1
2324	1	2325	1
2326	1	2327	1
2328	1	2329	1
2330	1	2331	1
2332	1	2333	1
2334	1	2335	1
2336	1	2337	1
2338	1	2339	1
2340	1	2341	1
2342	1	2343	1
2344	1	2345	1
2346	1	2347	1
2348	1	2349	1
2350	1	2351	1
2352	1	2353	1
2354	1	2355	1
2356	1	2357	1
2358	1	2359	1
2360	1	2361	1
2362	1	2363	1
2364	1	2365	1
2366	1	2367	1
2368	1	2369	1
2370	1	2371	1
2372	1	2373	1
2374	1	2375	1
2376	1	2377	1
2378	1	2379	1
2380	1	2381	1
2382	1	2383	1
2384	1	2385	1
2386	1	2387	1
2388	1	2389	1
2390	1	2391	1
2392	1	2393	1
2394	1	2395	1
2396	1	2397	1
2398	1	2399	1
2400	1	2401	1
2402	1	2403	1
2404	1	2405	1
2406	1	2407	1
2408	1	2409	1
2410	1	2411	1
2412	1	2413	1
2414	1	2415	1
2416	1	2417	1
2418	1	2419	1
2420	1	2421	1
2422	1	2423	1
2424	1	2425	1
2426	1	2427	1
2428	1	2429	1
2430	1	2431	1
2432	1	2433	1
2434	1	2435	1
2436	1	2437	1
2438	1	2439	1
2440	1	2441	1
2442	1	2443	1
2444	1	2445	1
2446	1	2447	1
2448	1	2449	1
2450	1	2451	1
2452	1	2453	1
2454	1	2455	1
2456	1	2457	1
2458	1	2459	1
2460	1	2461	1
2462	1	2463	1
2464	1	2465	1
2466	1	2467	1
2468	1	2469	1
2470	1	2471	1
2472	1	2473	1
2474	1	2475	1
2476	1	2477	1
2478	1	2479	1
2480	1	2481	1
2482	1	2483	1
2484	1	2485	1
2486	1	2487	1
2488	1	2489	1
2490	1	2491	1
2492	1	2493	1
2494	1	2495	1
2496	1	2497	1
2498	1	2499	1
2500	1	2501	1
2502	1	2503	1
2504	1	2505	1
2506	1	2507	1
2508	1	2509	1
2510	1	2511	1
2512	1	2513	1
2514	1	2515	1
2516	1	2517	1
2518	1	2519	1
2520	1	2521	1
2522	1	2523	1
2524	1	2525	1
2526	1	2527	1
2528	1	2529	1
2530	1	2531	1
2532	1	2533	1
2534	1	2535	1
2536	1	2537	1
2538	1	2539	1
2540	1	2541	1
2542	1	2543	1
2544	1	2545	1
2546	1	2547	1
2548	1	2549	1
2550	1	2551	1
2552	1	2553	1
2554	1	2555	1
2556	1	2557	1
2558	1	2559	1
2560	1	2561	1
2562	1	2563	1
2564	1	2565	1
2566	1	2567	1
2568	1	2569	1
2570	1	2571	1
2572	1	2573	1
2574	1	2575	1
2576	1	2577	1
2578	1	2579	1
2580	1	2581	1
2582	1	2583	1
2584	1	2585	1
2586	1	2587	1
2588	1	2589	1
2590	1	2591	1
2592	1	2593	1
2594	1	2595	1
2596	1	2597	1
2598	1	2599	1
2600	1	2601	1
2602	1	2603	1
2604	1	2605	1
2606	1	2607	1
2608	1	2609	1
2610	1	2611	1
2612	1	2613	1
2614	1	2615	1
2616	1	2617	1
2618	1	2619	1
2620	1	2621	1
2622	1	2623	1
2624	1	2625	1
2626	1	2627	1
2628	1	2629	1
2630	1	2631	1
2632	1	2633	1
2634	1	2635	1
2636	1		

BUDGETEN

I. Statens affärsverksfonder:		
Postverkets fond	— 2 497 000	
Televerkets fond	26 000 000	
Statens järnvägars fond	111 100 000	
Statens vattenfallsverks fond	269 701 000	
Domänverkets fond	59 000	404 363 000
II. Luftfartsfonden		
		6 524 000
III. Statens allmänna fastighetsfond		
		53 066 000
IV. Försvarets fonder:		
Försvarets fastighetsfond	33 839 000	
Försvarets fabriksfond	674 000	34 513 000
V. Statens utlåningsfonder		
		746 188 000
VI. Fonden för låneunderstöd		
		64 592 000
VII. Fonden för statens aktier		
		160 023 000
VIII. Fonden för förlag till statsverket		
		14 600 000
IX. Diverse kapitalfonder:		
Väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond .	10 600 000	
Jordfonden	4 000 000	14 600 000
		1 498 469 000
Avgår kapitalåterbetalning:		
Avsättning till fonden för oreglerade kapitalmedels-		
förluster	1 000 000	
Övrig kapitalåterbetalning	56 105 000	57 105 000
		Summa kronor 1 441 364 000

Stockholms slott den 3 januari 1961

GUSTAF ADOLF*G. E. Sträng*

INKOMSTER Å DRIFTBUDGETEN

SPECIFIKATION AV INKOMSTERNA Å DRIFTBUDGETEN FÖR BUDGETÅRET 1961/62

A. Egentliga statsinkomster

I. Skatter:

1. Skatt å inkomst, förmögenhet och rörelse:		
a) Skatt å inkomst och förmögenhet m. m., <i>bevillning</i> ..	7 400 000 000	
b) Kupongskatt, <i>bevillning</i> ...	7 000 000	
c) Utskiftningsskatt och ersättningsskatt, <i>bevillning</i> ..	1 000 000	
d) Skogsvårdsavgifter, <i>bevillning</i>	10 200 000	
e) Bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter, <i>bevillning</i>	1 500 000	
f) Arvsskatt och gåvoskatt, <i>bevillning</i>	105 000 000	
g) Lotterivinstskatt, <i>bevillning</i>	85 000 000	
h) Omsättnings- och expeditionsstämplor m. m., <i>bevillning</i>	98 000 000	7 707 700 000
2. Automobilskattemedel:		
a) Fordonsskatt, <i>bevillning</i> ...	435 000 000	
b) Bensinskatt, <i>bevillning</i>	900 000 000	1 335 000 000
3. Tullar och acciser:		
a) Tullmedel, <i>bevillning</i>	825 000 000	
b) Allmän varuskatt, <i>bevillning</i> 1	450 000 000	
c) Särskilda varuskatter, <i>bevillning</i>	350 000 000	
d) Omsättningsskatt å motorfordon, <i>bevillning</i>	195 000 000	
e) Regleringsavgift och accis å fettvaror m. m., <i>bevillning</i>	43 000 000	
f) Skatt å kaffe, <i>bevillning</i> ..	27 000 000	
g) Tobaksskatt, <i>bevillning</i>	940 000 000	
h) Rusdrycksförsäljningsmedel av partihandelsbolag, <i>bevillning</i>	20 000 000	
i) Rusdrycksförsäljningsmedel av detaljhandelsbolag, <i>bevillning</i>	30 000 000	
j) Omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker, <i>bevillning</i>	1 150 000 000	

k) Omsättningsskatt å vin, <i>bevillning</i>	105 000 000		
l) Skatt å malt- och läskedrycker, <i>bevillning</i>	183 000 000		
m) Statlig nöjesskatt, <i>bevillning</i>	30 000 000		
n) Energiskatt, <i>bevillning</i>	575 000 000	5 923 000 000	14 965 700 000

II. Uppbörd i statens verksamhet:

1. Vattendomstolsavgifter	500 000
2. Inkomster vid fångvården	1 650 000
3. Bidrag till riksförsäkringsanstalten och försäkringsrådet	3 500 000
4. Bidrag till pensionsstyrelsen	230 000
5. Inkomster vid statens vårdanstalter för alkoholmissbrukare	300 000
6. Inkomster vid statens geotekniska institut	1 300 000
7. Förrättningsavgifter vid statens bilinspektion, <i>att tillföras automobilskattemedlen</i>	4 500 000
8. Inkomster vid väg- och vattenbyggnadsverket, <i>att tillföras automobilskattemedlen</i>	1 500 000
9. Avgifter för registrering av motorfordon	9 500 000
10. Inkomster vid Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	7 000 000
11. Bidrag till statens bränslekontrollerande verksamhet	95 000
12. Inkomster vid länsarkitektorganisationen	1 000 000
13. Inkomster vid matematikmaskinnämnden	2 000 000
14. Inkomst av myntning och justering	5 000 000
15. Kontrollstämpelmedel	1 000 000
16. Bidrag till bank- och fondinspektionen	545 000
17. Bidrag till sparbanksinspektionen	400 000
18. Bidrag för revision av sparbankerna	410 000
19. Inkomster vid tandläkarhögskolorna	430 000
20. Avgifter för granskning av biografbilder	300 000
21. Inkomster vid lantbruksnämnderna	1 700 000
22. Inkomster vid statens jordbruksnämnd	350 000
23. Inkomster vid statens centrala frökontrollanstalt	2 200 000
24. Avgifter för växtskyddsinspektion m. m.	1 100 000
25. Inkomster vid statens lantbrukskemiska kontrollanstalt	300 000
26. Inkomster vid statens maskinprovningar	210 000
27. Inkomster vid statens veterinärmedicinska anstalt	1 300 000
28. Inkomster vid veterinärhögskolan	700 000
29. Inkomster vid lantmäteriväsendet	17 300 000
30. Inkomster vid rikets allmänna kartverk	3 800 000
31. Avgifter för statskontroll å krigsmaterieltillverkningen	45 000
32. Skeppsmättningsavgifter	500 000
33. Inkomster vid Sveriges geologiska undersökning	1 400 000
34. Inkomster vid statens provningsanstalt	3 400 000

35. Inkomster vid flygtekniska försöksanstalten	6 600 000	
36. Inkomster vid statens institut för konsumentfrågor	165 000	
37. Fyr- och båkmedel	19 000 000	
38. Lotspenningar	13 000 000	
39. Försäljning av sjökort m. m.	680 000	
40. Inkomster vid statens skeppsprovninganstalt	1 300 000	
41. Patent- och varumärkes- samt registreringsavgifter	14 800 000	
42. Avgifter för registrering i förenings- m. fl. register	450 000	
43. Bidrag till försäkringsinspektionen	1 300 000	
44. Inkomster av statens gruvegendom	3 500 000	
45. Inkomster vid statens bakteriologiska laboratorium	3 800 000	
46. Inkomster vid statens rättskemiska laboratorium	700 000	
47. Inkomster vid statens farmaceutiska laboratorium	400 000	
48. Inkomster vid statens mentalsjukhus	49 000 000	
49. Inkomster vid Vilhelmsro sjukhus	310 000	
50. Inkomster vid karolinska sjukhuset	34 000 000	
51. Inkomster vid serafimerlasarettet	8 900 000	
52. Inkomster vid statens institut för folkhälsan	525 000	233 895 000

III. Diverse inkomster:

1. Bötesmedel	32 000 000	
2. Totalisatormedel	50 000 000	
3. Tipsmedel	85 000 000	
4. Lotterimedel	112 000 000	
5. Övriga diverse inkomster	20 000 000	299 000 000
		15 498 595 000

B. Inkomster av statens kapitalfonder

I. Statens affärsverksfonder:

1. Postverket, beviljning	22 000 000	
2. Televerket	115 000 000	
3. Statens vattenfallsverk	225 000 000	
4. Domänverket	40 000 000	402 000 000

II. Riksbanksfonden	50 000 000
---------------------------	------------

III. Statens allmänna fastighetsfond:

1. Slottsbyggnadernas delfond	1 000	
2. Fångvårdsstyrelsens »	2 515 000	
3. Beskickningsfastigheternas »	1 360 000	
4. Byggnadsstyrelsens »	9 291 000	
5. Generaltullstyrelsens »	275 000	
6. Uppsala universitets »	810 000	
7. Lunds universitets »	800 000	
8. Sjöfartsstyrelsens »	150 000	
9. Medicinalstyrelsens »	8 645 000	
10. Karolinska sjukhusets »	1 140 000	24 987 000

IV. Försvarets fonder:

1. Försvarets fastighetsfond	34 130 000	
2. Försvarets fabriksfond	2 800 000	36 930 000

V. Statens utlåningsfonder:

1. Utrikesförvaltningens lånefond	10 000
2. Värnpliktslånefonden	1 000
3. Statens bostadslånefond	1 000
4. Lånefonden för tjänstemannasamhället vid Mörby	7 000
5. Lånefonden för bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer	3 900 000
6. Lånefonden för bostadsbyggande i städer och stadsliknande samhällen	25 000
7. Lånefonden för främjande av bostadsbyggande på landsbygden	350 000
8. Lånefonden för bostadsbyggande	236 000 000
9. Lånefonden för lantarbetarbostäder	1 000
10. Lånefonden för maskinanskaffning inom byggnadsindustrien	525 000
11. Lånefonden för allmänna samlingslokaler ..	1 100 000
12. Statens bosättningslånefond	1 600 000
13. Vattenkraftslånefonden	260 000
14. Luftfartslånefonden	500 000
15. Tullverkets båtlånefond	1 000
16. Statens lånefond för universitetsstudier....	450 000
17. Allmänna studielånefonden	750 000
18. Lånefonden för inventarier i studentbostäder	175 000
19. Gödselvärdslånefonden	1 000
20. Jordbrukets lagerhusfond	560 000
21. Statens mejerilånefond	1 000
22. Jordbrukets maskinlånefond	950 000
23. Statens sekundärlånefond för jordbrukare..	85 000
24. Fonden för supplementär jordbrukskredit..	100 000
25. Kraftledningslånefonden	265 000
26. Elektrifieringslånefonden	1 000
27. Lånefonden för inköp av gasgeneratorer för motordrift	1 000
28. Egnahemslånefonden	4 600 000
29. Arrendelånefonden	1 000
30. Arbetarsmåbrukslånefonden	1 000
31. Västerbottens och Norrbottens nybygges- och bostadsförbättringslånefond	1 000
32. Kronotorparnas inventarielånefond	1 000
33. Statens avdikningslånefond	1 800 000
34. Täckdikningslånefonden	5 000
35. Bevattningslånefonden	1 000
36. Fiskerilånefonden	380 000
37. Statens fiskredskapslånefond	1 000
38. Virkesmättningslånefonden	1 000
39. Skogsväglånefonden	18 000
40. Statens skogslånefond	1 000

41. Lånefonden för insamling av skogsfrö	1 000	
42. Statens lånefond för den mindre skeppsfarten	1 000 000	
43. Statens sekundärlånefond för rederinäringen	50 000	
44. Sjöfartsverkets båtlånefond	4 000	
45. Statens hantverks- och industrilånefond	3 800 000	259 286 000

VI. Fonden för låneunderstöd:

1. Bostadsstyrelsens delfond	1 025 000	
2. Statskontorets »	7 800 000	
3. Lantbruksstyrelsens »	4 000	
4. Riksbankens »	3 500 000	
5. Riksgäldskontorets »	1 000	12 330 000

VII. Fonden för statens aktier 95 000 000**VIII. Statens pensionsfonder:**

1. Folkpensioneringsfonden	57 000 000	
2. Civila tjänstepensionsfonden	1 750 000	
3. Militära tjänstepensionsfonden	200 000	
4. Allmänna familjepensionsfonden	5 250 000	
5. Statens pensionsanstalts pensionsfond	10 600 000	
6. Pensionsfonden för vissa riksdagens verk ..	34 000	74 834 000

IX. Diverse kapitalfonder:

1. Fonden för kreditgivning till utlandet	26 750 000	
2. Övriga diverse kapitalfonder	17 600 000	44 350 000

999 717 000**Summa kronor 16 498 312 000**

Bilaga 1 till Specifikation av inkomsterna å driftbudgeten

FÖRSLAG TILL
STAT FÖR STATENS ALLMÄNNA FASTIGHETSFOND
FÖR BUDGETÅRET 1961/62

Inkomster**A. Ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler:**

1. Slottsbyggnadernas	delfond	3 018 000	
2. Fångvårdsstyrelsens	»	5 721 000	
3. Beskickningsfastigheternas	»	5 346 000	
4. Byggnadsstyrelsens	»	52 173 000	
5. Generaltullstyrelsens	»	523 000	
6. Uppsala universitets	»	3 413 000	
7. Lunds universitets	»	1 897 000	
8. Sjöfartsstyrelsens	»	736 000	
9. Medicinalstyrelsens	»	19 966 000	
10. Karolinska sjukhusets	»	4 444 000	97 237 000

B. Hyror och arrenden för till enskilda upplåtna lokaler och markområden:

1. Slottsbyggnadernas	delfond	400 000	
2. Fångvårdsstyrelsens	»	525 000	
3. Beskickningsfastigheternas	»	1 100 000	
4. Byggnadsstyrelsens	»	4 000 000	
5. Generaltullstyrelsens	»	230 000	
6. Uppsala universitets	»	30 000	
7. Lunds universitets	»	41 000	
8. Sjöfartsstyrelsens	»	155 000	
9. Medicinalstyrelsens	»	2 025 000	
10. Karolinska sjukhusets	»	600 000	9 106 000

C. Diverse inkomster:

1. Slottsbyggnadernas	delfond	80 000	
2. Fångvårdsstyrelsens	»	1 000	
3. Beskickningsfastigheternas	»	1 000	
4. Byggnadsstyrelsens	»	191 000	
5. Generaltullstyrelsens	»	1 000	
6. Uppsala universitets delfond:			
a) Bidrag från universitetets egendoms- och skogsförvaltning	250 000		
b) Bidrag från Uppsala läns landsting	277 000		
c) Övriga diverse inkomster	1 000	528 000	

7. Lunds universitets delfond:			
a) Bidrag från universitetets egendomsförvaltning	50 000		
b) Övriga diverse inkomster	1 000	51 000	
8. Sjöfartsstyrelsens delfond		1 000	
9. Medicinalstyrelsens , ...		1 000	
10. Karolinska sjukhusets , ...		1 000	856 000
		Summa kronor	107 199 000

Utgifter

A. Reparations- och underhållskostnader m. m.:

1. Slottsbyggnadernas delfond:			
a) Reparations- och underhållskostnader för de kungl. slotten med tillhörande byggnader	1 080 000		
b) Reparations- och underhållskostnader för uthyrda lägenheter vid Drottningholm, Ulriksdal och Haga	345 000		
c) Reparations- och underhållskostnader för vissa historiska byggnader och byggnadsminnesmärken m. m.	422 000		
d) Vissa istandsättningsarbeten	1 650 000	3 497 000	
2. Fångvårdsstyrelsens delfond		2 639 000	
3. Beskickningsfastigheternas delfond:			
a) Reparations- och underhållskostnader i allmänhet m. m.	1 300 000		
b) Bränsle och lyse för kanslilokaler och tjänstebostäder, <i>förslagsvis</i>	600 000	1 900 000	
4. Byggnadsstyrelsens delfond		25 152 000	
5. Generaltullstyrelsens , ...		228 000	
6. Uppsala universitets delfond:			
a) Akademiska sjukhuset	713 000		
b) Övriga fastigheter	1 031 000	1 744 000	
7. Lunds universitets delfond		655 000	
8. Sjöfartsstyrelsens , ...		590 000	
9. Medicinalstyrelsens , ...		8 890 000	
10. Karolinska sjukhusets delfond:			
a) Karolinska sjukhuset	2 170 000		
b) Serafimerlasarettet	215 000	2 385 000	47 680 000

B. Avsättning till värdeminskningskonto:

2. Fångvårdsstyrelsens delfond, <i>förslagsvis</i>	838 000	
3. Beskickningsfastigheternas , <i>förslagsvis</i>	307 000	
4. Byggnadsstyrelsens , <i>förslagsvis</i>	6 563 000	
5. Generaltullstyrelsens , <i>förslagsvis</i>	101 000	
6. Uppsala universitets delfond:		
a) Akademiska sjukhuset, <i>förslagsvis</i> ..	469 000	
b) Övriga fastigheter, <i>förslagsvis</i>	488 000	957 000

7. Lunds universitets delfond, förslagsvis	334 000	
8. Sjöfartsstyrelsens » , förslagsvis	92 000	
9. Medicinalstyrelsens » , förslagsvis	4 401 000	
10. Karolinska sjukhusets » , förslagsvis	1 250 000	14 843 000

C. Hyres- och arrendeutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler och arrenderade markområden:

2. Fångvårdsstyrelsens delfond, förslagsvis	255 000	
3. Beskickningsfastigheternas » , förslagsvis	2 880 000	
4. Byggnadsstyrelsens » , förslagsvis	15 358 000	
5. Generaltullstyrelsens » , förslagsvis	150 000	
6. Uppsala universitets » , förslagsvis	460 000	
7. Lunds universitets » , förslagsvis	200 000	
8. Sjöfartsstyrelsens » , förslagsvis	60 000	
9. Medicinalstyrelsens » , förslagsvis	56 000	
10. Karolinska sjukhusets » , förslagsvis	270 000	19 689 000

Överskott att tillföras riksstatens driftbudget:

1. Slottsbyggnadernas delfond	1 000	
2. Fångvårdsstyrelsens »	2 515 000	
3. Beskickningsfastigheternas »	1 360 000	
4. Byggnadsstyrelsens »	9 291 000	
5. Generaltullstyrelsens »	275 000	
6. Uppsala universitets »	810 000	
7. Lunds universitets »	800 000	
8. Sjöfartsstyrelsens »	150 000	
9. Medicinalstyrelsens »	8 645 000	
10. Karolinska sjukhusets »	1 140 000	24 987 000
Summa kronor		107 199 000

**BERÄKNAT FÖRSLAG TILL
STAT FÖR FÖRSVARETS FASTIGHETSFOND
FÖR BUDGETÅRET 1961/62**

A. Ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler:

B. Hyror och arrenden för till enskilda upplåtna lokaler och markområden:

C. Inkomster av övnings- och skjutfält:

D. Diverse inkomster:

Utgifter

A. Reparations- och underhållskostnader m. m.:

B. Avsättning till värdeminskningskonto:

C. Hyres- och arrendeutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler och arrenderade markområden:

Överskott att tillföras riksstatens driftbudget:

1. Kaserubyggnaders delfond.....	30 450 000	
2. Befästningars , ...	3 680 000	34 130 000
	<u>Summa kronor</u>	<u>142 939 000</u>

UTGIFTER Å DRIFTBUDGETEN

EGENTLIGA STATSUTGIFTER

I. KUNGL. HOV- OCH SLOTTSSTATERNA

A. Kungl. hovstaten

1	Kungl. Maj:ts hovhållning	2 300 000
2	Hennes Kungl. Höghet Hertiginnan av Västerbotten	150 000
3	Hans Kungl. Höghet Hertigen av Halland	100 000
4	Underhåll och vård av möbler samt andra staten tillhöriga inventarier i de kungl. slotten	328 000
		2 878 000

B. Kungl. slottsstaten

1	Polis-, lys- och renhållning samt brandväsendet vid de kungl. slotten	1 429 000
2	Ved och kol för de kungl. slotten	600 000
		2 029 000
	Summa kronor	4 907 000

II. JUSTITIEDEPARTEMENTET

A. Justitiedepartementet m. m.

Statsrådsberedningen:			
1	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	713 000	
2	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	22 000	735 000
Justitiedepartementet:			
3	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	2 161 000	
4	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	162 000	
5	Svensk författningssamling, <i>förslagsanslag</i>	250 000	2 573 000
6	Lagberedningen, <i>reservationsanslag</i>		315 000
7	Ombuden för tillsyn av tryckta skrifter, <i>förslagsanslag</i>		26 000
8	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, <i>reservationsanslag</i>		1 600 000
9	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>		160 000
			5 409 000

B. Justitiekanslersämbetet och riksåklagarämbetet

Justitiekanslersämbetet:			
1	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	345 000	
2	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	22 000	367 000
Riksåklagarämbetet:			
3	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	420 000	
4	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	28 000	448 000
			815 000

C. Domstolarna

Högsta domstolen m. m.:			
1	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	4 234 000	
2	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	285 000	4 519 000
Regeringsrätten:			
3	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	1 041 000	
4	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	12 000	
5	Regeringsrättens årsbok, <i>förslagsanslag</i>	50 000	1 103 000
Hovrätterna:			
6	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	11 187 000	
7	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	991 000	12 178 000
Häradsrätterna:			
8	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	25 707 000	
9	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	1 527 000	
10	Ersättningar till nämndemän, <i>förslagsanslag</i>	3 500 000	

11	Anskaffande av nya fastighetsböcker för landet, <i>reservationsanslag</i>	70 000	
12	Uppläggande av nya fastighetsböcker för landet, <i>reservationsanslag</i>	55 000	30 859 000
Vattendomstolarna:			
13	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	4 214 000	
14	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	613 000	4 827 000
15	Tekniska hjälpmedel m. m. vid domstolsväsendet, <i>reservationsanslag</i>		110 000
16	Blanketter för domstolsväsendet, <i>förslagsanslag</i>		200 000
			53 796 000

D. Rättegångsväsendet i allmänhet

1	Ersättning åt domare, vittnen och parter, <i>förslagsanslag</i>	7 400 000
2	Kostnader enligt lagen om fri rättegång, <i>förslagsanslag</i>	5 500 000
3	Understöd för utomprocessuell rättshjälp, <i>förslagsanslag</i>	1 600 000
4	Tornedalens rättshjälpsanstalt, <i>förslagsanslag</i>	132 000
5	Efterutbildning inom rättegångsväsendet, <i>reservationsanslag</i>	25 000
		14 657 000

E. Fångvården m. m.

Fångvårdsstyrelsen:			
1	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	2 619 000	
2	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	354 000	2 973 000
Fångvårdsanstalterna:			
3	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	42 922 000	
4	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	20 322 000	
5	Maskin- och verktygsutrustning m. m., <i>reservationsanslag</i>	1 000	
6	Engångsanskaffning av inventarier m. m., <i>reservationsanslag</i>	450 000	
7	Anskaffning, montering och transport av bårackar m. m., <i>reservationsanslag</i>	1 000	63 696 000
8	Ersättning för vård av fångar på anstalter, som ej tillhör fångvården, m. m., <i>förslagsanslag</i>		89 000
9	Interneringsnämnden, <i>förslagsanslag</i>		43 000
10	Ungdomsfängelsenämnden, <i>förslagsanslag</i>		28 000
Skyddskonsulentorganisationen:			
11	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	1 992 000	
12	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	354 000	2 346 000
13	Övervakning av villkorligt dömda, <i>förslagsanslag</i> .		2 400 000
14	Tillsyn över villkorligt frigivna m. fl., <i>förslagsanslag</i>		450 000
15	Kurser för övervakare, tillsynsmän och personundersökare, <i>reservationsanslag</i>		10 000
16	Understöd åt verksamhet för frigivna fångar m. fl.		1 000 000
17	Bidrag till svenska skyddsförbundet		430 000
			78 465 000

F. Diverse

Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:

1	Fångvårdsstyrelsens delfond, <i>förslagsanslag</i>	5 721 000	
2	Byggnadsstyrelsens delfond, <i>förslagsanslag</i>	1 282 000	7 003 000
3	Ersättning till domänverkets fond för upplåten mark, <i>förslagsanslag</i>		153 000
4	Ersättning till försvarets fastighetsfond för fångvårdsanstalten i Hälsingborg, <i>förslagsanslag</i>		49 000
5	Bidrag till utgivande av författningskommentarer m. m., <i>reservationsanslag</i>		1 000
6	Bidrag till vissa internationella sammanslutningar m. m. inom privaträttens område, <i>förslagsanslag</i> ..		32 000
7	Bidrag till Nordisk årsbok m. m., <i>reservationsanslag</i>		10 000
8	Uppgående av gränsen mot Norge m. m., <i>reservationsanslag</i>		210 000
			7 458 000
		Summa kronor	155 600 000

III. UTRIKESDEPARTEMENTET

A. Utrikesförvaltningen

Utrikesförvaltningen:

1	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	35 770 000	
2	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	7 425 000	43 195 000
3	Inventarier för beskickningar, delegationer och konsulat, <i>reservationsanslag</i>		1 025 000
4	Ersättningar åt olönade konsulter, <i>förslagsanslag</i> ...		950 000
5	Kostnader för vissa nämnder m. m., <i>förslagsanslag</i> .		85 000
6	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>		110 000
7	Tillfälliga representationskostnader, <i>reservationsanslag</i>		105 000
			45 470 000

B. Bidrag till vissa internationella organisationer m. m.

1	Permanent skiljedomstolens internationella byrå i Haag, <i>förslagsanslag</i>	4 000
2	Förenta Nationerna, <i>förslagsanslag</i>	11 000 000
3	Organisationen för europeiskt ekonomiskt samarbete, <i>förslagsanslag</i>	1 100 000
4	Europeiska frihandelssammanslutningen, <i>förslagsanslag</i>	600 000
5	Europarådet, <i>förslagsanslag</i>	465 000
6	Särskilda förhandlingar med främmande makter, <i>förslagsanslag</i>	1 600 000
7	Bidrag till internationell hjälpverksamhet, <i>reservationsanslag</i>	34 600 000
8	Bidrag till Röda korsets internationella kommitté .	30 000
		49 899 000

C. Diverse

Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:

1	Beskickningsfastigheternas delfond, <i>förslagsanslag</i>	5 346 000	
2	Byggnadsstyrelsens delfond, <i>förslagsanslag</i>	457 000	5 803 000
3	Gottgörelse av kostnader för sjöfolk och nödställda svenska medborgare, <i>förslagsanslag</i>		150 000
4	Förstärkning av avkastningen av understödsfonden för rysslandssvenskar		30 000
5	Upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige		2 043 000
6	Bestridande av resekostnader för inom Förenta Nationerna utsedda svenska stipendiater, <i>reservationsanslag</i>		1 000
7	Utländska pressbesök, <i>reservationsanslag</i>		40 000
8	Upplysningsarbete rörande mellanfolkligt samarbete och utrikespolitiska frågor		110 000
			8 177 000

Summa kronor 103 046 000

IV. FÖRSVARSEPARTEMENTET

A. Försvarsdepartementet

Försvarsdepartementet:			
1	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	*1 610 000	
2	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	*140 000	
3	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, <i>reservationsanslag</i>	800 000	
4	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>	400 000	2 950 000
			2 950 000

B. Centrala förvaltningsmyndigheter

Försvarets civilförvaltning:			
1	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	*5 980 000	
2	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	*2 155 000	8 135 000
Försvarets sjukvårdsstyrelse:			
3	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	1 260 000	
4	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	110 000	1 370 000
Fortifikationsförvaltningen:			
5	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	9 200 000	
6	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	589 000	
7	Forskningsverksamhet, <i>reservationsanslag</i>	1 270 000	
8	Byggnads- och reparationsberedskapens övningar m. m., <i>reservationsanslag</i>	160 000	
9	Byggnads- och reparationsberedskapens materiel, <i>reservationsanslag</i>	1 000	11 220 000
Armétygförvaltningen:			
10	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	27 550 000	
11	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	1 330 000	
12	Årskostnader för industriell krigsberedskap, <i>förslagsanslag</i>	700 000	
13	Engångskostnader för industriell krigsberedskap, <i>reservationsanslag</i>	4 600 000	
14	Armétygförvaltningens anstalter: Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	8 020 000	42 200 000
Arméintendenturförvaltningen:			
15	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	3 470 000	
16	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	269 000	
17	Arméintendenturförvaltningens anstalter: Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	3 945 000	7 684 000
Marinförvaltningen:			
18	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	13 400 000	
19	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	1 125 000	14 525 000

* Beräknat belopp.

Flygförvaltningen:			
20	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	31 576 000	
21	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	1 485 000	
22	Datamaskiner m. m., <i>reservationsanslag</i>	4 100 000	37 161 000
Försvarets förvaltningsdirektion:			
23	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	*242 000	
24	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	*20 000	262 000
			122 557 000

C. Försvarskrafterna

Försvarsstaben

Försvarsstaben:

1	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	*19 485 000	
2	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	*3 652 000	
3	Övningar, <i>reservationsanslag</i>	*92 000	
4	Anskaffning av krigskartor, <i>reservationsanslag</i> .	700 000	
5	Anskaffning och underhåll av materiel, <i>reservationsanslag</i>	*2 061 000	25 990 000
			25 990 000

Armén

Avlöningar m. m. till fast anställd personal:

6	Avlöningar till aktiv personal m. fl., <i>förslagsanslag</i>	*279 400 000	
7	Avlöningar till personal å reservstat, <i>förslagsanslag</i>	1 500 000	
8	Avlöningar till personal i arméns reserver m. fl., <i>förslagsanslag</i>	6 500 000	
9	Rekryteringskostnader, <i>förslagsanslag</i>	85 000	
10	Avlöningar till viss arbetarpersonal, <i>förslagsanslag</i>	14 000 000	301 485 000
11	Avlöningar m. m. till värnpliktiga, <i>förslagsanslag</i>		53 600 000
12	Sjukvård, <i>förslagsanslag</i>		3 300 000
13	Reseersättningar m. m., <i>förslagsanslag</i>		10 420 000
Expenser m. m.:			
14	Bränsle m. m., <i>förslagsanslag</i>	18 600 000	
15	Telefon m. m., <i>förslagsanslag</i>	1 990 000	
16	Övriga expenser m. m., <i>reservationsanslag</i>	1 105 000	21 695 000
Mathållning m. m.:			
17	Mathållning, <i>förslagsanslag</i>	46 800 000	
18	Furagering, <i>förslagsanslag</i>	2 100 000	48 900 000
Intendenturmateriel m. m.:			
19	Beklädnad m. m., <i>reservationsanslag</i>	51 375 000	
20	Inventarier m. m., <i>reservationsanslag</i>	6 900 000	
21	Tvätt, <i>förslagsanslag</i>	4 060 000	62 335 000
Övningar m. m.:			
22	Övningar m. m., <i>reservationsanslag</i>	38 000 000	
23	Ökning av drivmedelslagringen, <i>reservationsanslag</i>	1 000	

* Beräknat belopp.

24	Drivmedelsförråd m. m., <i>förslagsanslag</i>	2 000 000	
25	Anskaffning av drivmedelsutrustning, <i>reservationsanslag</i>	3 250 000	43 251 000
Anskaffning och vård av hästar m. m.:			
26	Remontering, <i>reservationsanslag</i>	1 000	
27	Uttagning av hästar, <i>förslagsanslag</i>	70 000	
28	Veterinärvård, <i>reservationsanslag</i>	65 000	
29	Hundväsendet, <i>reservationsanslag</i>	71 000	207 000
Tygmateriel m. m.:			
30	Anskaffning av tygmateriel m. m., <i>reservationsanslag</i>	317 000 000	
31	Underhåll av tygmateriel m. m., <i>reservationsanslag</i>	68 700 000	
32	Förhyrning av motorfordon m. m.	4 250 000	
33	Uttagning av motorfordon och motorredskap, <i>förslagsanslag</i>	160 000	390 110 000
Hemvärnet:			
34	Hemvärnets avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	960 000	
35	Hemvärnets omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	690 000	
36	Hemvärnets intendenturmateriel m. m., <i>reservationsanslag</i>	550 000	
37	Hemvärnets övningar, <i>reservationsanslag</i>	2 150 000	
38	Hemvärnets tygmateriel m. m., <i>reservationsanslag</i>	4 510 000	8 860 000
			944 163 000

Marinen

Avlöningar m. m. till fast anställd personal:			
39	Avlöningar till aktiv personal m. fl., <i>förslagsanslag</i>	*106 800 000	
40	Avlöningar till personal å reservstat, <i>förslagsanslag</i>	135 000	
41	Avlöningar till personal i marinens reserver, <i>förslagsanslag</i>	2 300 000	
42	Rekryteringskostnader, <i>förslagsanslag</i>	85 000	
43	Avlöningar till viss arbetarpersonal, <i>förslagsanslag</i>	3 785 000	113 105 000
44	Avlöningar m. m. till värnpliktiga, <i>förslagsanslag</i>		11 200 000
45	Sjukvård, <i>förslagsanslag</i>		960 000
46	Reseersättningar m. m., <i>förslagsanslag</i>		2 735 000
Expenser m. m.:			
47	Bränsle m. m., <i>förslagsanslag</i>	7 600 000	
48	Telefon m. m., <i>förslagsanslag</i>	1 125 000	
49	Övriga expenser m. m., <i>reservationsanslag</i>	380 000	9 105 000
50	Mathållning, <i>förslagsanslag</i>		15 500 000
Intendenturmateriel m. m.:			
51	Beklädnad m. m., <i>reservationsanslag</i>	7 620 000	
52	Inventarier m. m., <i>reservationsanslag</i>	1 500 000	
53	Tvätt, <i>förslagsanslag</i>	1 130 000	10 250 000
Övningar m. m.:			
54	Övningar m. m., <i>reservationsanslag</i>	23 300 000	

* Beräknat belopp.

55	Drivmedelsförråd m. m., <i>förslagsanslag</i>	160 000	
56	Anskaffning av drivmedelsutrustning, <i>reservationsanslag</i>	100 000	
57	Materialförråd m. m., <i>förslagsanslag</i>	295 000	
58	Hundbevakningstjänsten, <i>reservationsanslag</i>	10 000	23 865 000
	Flytande materiel, vapenmateriel m. m.:		
59	Fartygsbyggnader m. m., <i>reservationsanslag</i>	92 500 000	
60	Anskaffning av vapenmateriel m. m., <i>reservationsanslag</i>	71 300 000	
61	Underhåll av fartyg m. m., <i>reservationsanslag</i> .	*42 300 000	
62	Anskaffning av vissa maskiner m. m., <i>reservationsanslag</i>	500 000	206 600 000
	Bidrag och understöd:		
63	Bidrag till sjövärnsskåren, <i>reservationsanslag</i> ...		330 000
			393 650 000

Flygvapnet

Avlöningar m. m. till fast anställd personal:

64	Avlöningar till aktiv personal m. fl., <i>förslagsanslag</i>	*137 600 000	
65	Avlöningar till personal å reservstat, <i>förslagsanslag</i>	40 000	
66	Avlöningar till personal i flygvapnets reserv, <i>förslagsanslag</i>	1 530 000	
67	Rekryteringskostnader, <i>förslagsanslag</i>	250 000	
68	Avlöningar till viss arbetarpersonal, <i>förslagsanslag</i>	300 000	139 720 000
69	Avlöningar m. m. till värnpliktiga, <i>förslagsanslag</i>		8 650 000
70	Sjukvård, <i>förslagsanslag</i>		650 000
71	Reseersättningar m. m., <i>förslagsanslag</i>		4 500 000
	Expenser m. m.:		
72	Bränsle m. m., <i>förslagsanslag</i>	7 800 000	
73	Telefon m. m., <i>förslagsanslag</i>	3 300 000	
74	Övriga expenser m. m., <i>reservationsanslag</i>	320 000	11 420 000
75	Mathållning, <i>förslagsanslag</i>		9 200 000
	Intendenturmateriel m. m.:		
76	Beklädnad m. m., <i>reservationsanslag</i>	8 200 000	
77	Inventarier m. m., <i>reservationsanslag</i>	1 600 000	
78	Tvätt, <i>förslagsanslag</i>	980 000	10 780 000
	Övningar m. m.:		
79	Övningar m. m., <i>reservationsanslag</i>	6 750 000	
80	Hundbevakningstjänsten, <i>reservationsanslag</i>	28 000	6 778 000
	Flygmateriel m. m.:		
81	Anskaffning av flygmateriel m. m., <i>reservationsanslag</i>	733 600 000	
82	Luftförsvarsrobot, <i>reservationsanslag</i>	*102 600 000	
83	Drift och underhåll av flygmateriel m. m., <i>reservationsanslag</i>	161 000 000	
84	Drivmedelsförråd m. m., <i>förslagsanslag</i>	9 650 000	
85	Anskaffning av drivmedelsutrustning, <i>reservationsanslag</i>	2 150 000	
86	Ökning av drivmedelslagringen, <i>reservationsanslag</i>	1 000 000	1 010 000 000

* Beräknat belopp.

Bidrag och understöd:

87	Understöd åt privatflyget, <i>reservationsanslag</i> ...	366 000
		<u>1 202 064 000</u>
		<u>2 565 867 000</u>

D. Vissa för försvaret gemensamma ändamål

Krigsarkivet:		
1	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	482 000
2	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	37 000
3	Samlingars konservering m. m., <i>reservationsanslag</i>	3 000
4	Inredning av vissa arkivaliemagasin, <i>reservationsanslag</i>	35 000
		<u>557 000</u>
Armémuseum:		
5	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	274 000
6	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	89 000
7	Samlingars konservering m. m., <i>reservationsanslag</i>	15 000
		<u>378 000</u>
Försvarets forskningsanstalt:		
8	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	10 400 000
9	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	945 000
10	Viss forskningsverksamhet, <i>reservationsanslag</i> ..	36 000 000
11	Engångsanskaffning av viss utrustning, <i>reservationsanslag</i>	4 000 000
		<u>51 345 000</u>
Försvarshögskolan:		
12	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	323 000
13	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	58 000
		<u>381 000</u>
Krigshögskolan:		
14	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	*2 100 000
15	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	*1 300 000
16	Övningar, <i>reservationsanslag</i>	*600 000
		<u>4 000 000</u>
Försvarets läroverk:		
17	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	1 260 000
18	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	90 000
		<u>1 350 000</u>
Försvarets brevskola:		
19	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	231 000
20	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	44 000
		<u>275 000</u>
Försvarets sjukvårdsförråd:		
21	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	600 000
22	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	115 000
		<u>715 000</u>
Garnisonssjukhusen:		
23	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	*213 000
24	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	*60 000
		<u>273 000</u>
Militärapoteket:		
25	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	720 000
26	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	44 000
		<u>764 000</u>
Försvarets tandvård:		
27	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	2 272 000
28	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	280 000
		<u>2 552 000</u>

* Beräknat belopp.

Militärpsykologiska institutet:		
29	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	465 000
30	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	124 000
		589 000
Centrala värnpliktsbyrån:		
31	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	1 004 000
32	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	412 000
		1 416 000
Militärmusiken:		
33	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	10 300 000
34	Reseersättningar m. m., <i>förslagsanslag</i>	320 000
35	Materiel m. m., <i>reservationsanslag</i>	140 000
		10 760 000
Anskaffning av viss materiel m. m.:		
36	Sjukvårdsmateriel, <i>reservationsanslag</i>	1 775 000
37	Engångsanskaffning av sjukvårdsmateriel m. m., <i>reservationsanslag</i>	3 000 000
38	Vissa signalförbindelser m. m., <i>reservationsanslag</i>	10 000 000
39	Anskaffning av taggtråd, <i>reservationsanslag</i> ...	100 000
40	Järnvägskrigsbromateriel, <i>reservationsanslag</i> ...	3 000 000
		17 875 000
41	Familjebidrag, <i>förslagsanslag</i>	34 500 000
Personalvårdsverksamhet m. m.:		
42	Försvarets personalvård: Avlöningar, <i>förslags-</i> <i>anslag</i>	1 220 000
43	Försvarets personalvård: Omkostnader, <i>förslags-</i> <i>anslag</i>	250 000
44	Soldathemsverksamhet, <i>reservationsanslag</i>	180 000
45	Fritidsundervisning m. m., <i>reservationsanslag</i> ..	340 000
		1 990 000
Bidrag och understöd:		
46	Frivilliga befälsutbildningsrörelsen m. m., <i>reser-</i> <i>vationsanslag</i>	2 630 000
47	Lottaorganisationen, <i>reservationsanslag</i>	930 000
48	Frivilliga sjukvårdsväsendet i krig, <i>reservations-</i> <i>anslag</i>	80 000
49	Frivilliga djursjukvården i krig, <i>reservationsan-</i> <i>slag</i>	15 000
50	Frivilliga skyttväsendet, <i>reservationsanslag</i> ...	1 800 000
51	Understöd åt vissa föreningar m. m.	53 000
		5 508 000
Vissa övriga gemensamma ändamål:		
52	Inskrivningskostnader, <i>förslagsanslag</i>	1 300 000
53	Vissa specialundersökningar m. m., <i>förslagsanslag</i>	540 000
54	Reseersättningar till värnpliktiga m. fl., <i>förslags-</i> <i>anslag</i>	8 000 000
55	Underbefälsrekrytering, <i>förslagsanslag</i>	115 000
56	Vissa civilanställningsåtgärder, <i>förslagsanslag</i> ...	1 500 000
57	Vidareutbildning av viss civil personal, <i>reserva-</i> <i>tionsanslag</i>	250 000
58	Försvarsupplysning, <i>reservationsanslag</i>	206 000
59	Försvarsfilm, <i>reservationsanslag</i>	530 000
60	Publikations- och blankettryck, <i>förslagsanslag</i> .	2 780 000
		15 221 000
		150 449 000

E. Diverse**Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:**

1	Slottsbyggnadernas delfond, <i>förslagsanslag</i>	32 000	
2	Byggnadsstyrelsens delfond, <i>förslagsanslag</i>	410 000	442 000

Ersättning till försvarets fastighetsfond:		
3	Kasernbyggnaders delfond, <i>förslagsanslag</i>	*103 300 000
4	Befästningars delfond, <i>förslagsanslag</i>	*29 020 000
5	Bestridande av beredskapskostnader vid försvarets fabriksverk, <i>förslagsanslag</i>	1 500 000
6	Ersättning för automobilskatt, <i>förslagsanslag</i>	6 800 000
7	Ersättning för rustning och rotering, <i>förslagsanslag</i>	15 000
8	Resestipendier, <i>reservationsanslag</i>	15 000
9	Vissa nämnder m. m., <i>förslagsanslag</i>	225 000
10	Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m., <i>reservationsanslag</i>	25 000
11	Vissa ersättningar i anledning av skador vid militär verksamhet m. m., <i>förslagsanslag</i>	1 500 000
12	Vissa ersättningar för inskränkningar i förfoganderätten till fast egendom, <i>förslagsanslag</i>	25 000
13	Täckande av vissa medelsbrister, <i>förslagsanslag</i> ...	10 000
14	Borttagande av pansarhinder m. m., <i>reservationsanslag</i>	300 000
15	Ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring m. m., <i>förslagsanslag</i> ...	11 500 000
16	Omskolning av i militärtjänst skadade, <i>förslagsanslag</i>	200 000
17	Rationaliseringsförsök, <i>reservationsanslag</i>	50 000
18	Prisundersökningar m. m.	50 000
19	Reglering av prisstegringar	*60 000 000
		214 977 000
	Summa kronor	3 056 800 000

* Beräknat belopp.

V. SOCIALDEPARTEMENTET

A. Socialdepartementet m. m.

Socialdepartementet:

1	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	1 590 000	
2	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	103 000	1 693 000
3	Socialattachéer, <i>förslagsanslag</i>		245 000
4	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, <i>reservationsanslag</i>		1 000 000
5	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>		100 000
			3 038 000

B. Socialstyrelsen, arbetsdomstolen m. m.

Socialstyrelsen:

1	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	4 436 000	
2	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	820 000	
3	Statistiska specialundersökningar, <i>reservationsanslag</i>	1 000	5 257 000

Statens socialvårdskonsulenter:

4	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	457 000	
5	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	122 000	579 000

Arbetsdomstolen:

6	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	226 000	
7	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	19 000	245 000

Förlikningsmän för medling i arbetstvister m. m.:

8	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	150 000	
9	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	25 000	175 000
			6 256 000

C. Mödrahjälp, socialhjälp, barnavård m. m.

1	Mödrahjälp, <i>förslagsanslag</i>	6 000 000
2	Mödrahjälp snämnderna, <i>förslagsanslag</i>	160 000
3	Prov- och kompletteringskurser för hemvårdarin- nor, <i>reservationsanslag</i>	250 000
4	Ersättningar till kommunerna enligt socialhjälp- och barnavårdslagarna m. m., <i>förslagsanslag</i>	6 500 000
5	Socialhjälp och barnavård för lappar, <i>förslagsan- slag</i>	250 000
6	Bidrag till anordnande samt om- och tillbyggnad av ålderdomshem, <i>reservationsanslag</i>	10 000 000
7	Bidrag till utbildning av föreståndare vid ålder- domshem	117 000
8	Bidrag till driftkostnaderna vid arbetshem, <i>för- slagsanslag</i>	70 000
9	Allmänna barnbidrag, <i>förslagsanslag</i>	798 000 000
10	Ersättning till postverket för utbetalning av all- männa barnbidrag, <i>förslagsanslag</i>	2 800 000
11	Ersättning till barnavårdsnämnderna för bidrags- förskott och utfyllnadsbidrag, <i>förslagsanslag</i>	18 000 000

12	Bidrag till uppförande eller inrättande av barnhem, <i>reservationsanslag</i>	300 000	
13	Bidrag till driften av barnhem, <i>förslagsanslag</i>	1 800 000	
14	Bidrag till utbildning av föreståndare vid barnhem ..	64 000	
15	Bidrag till driften av barnstugor, <i>reservationsanslag</i> ..	4 900 000	
16	Försöksverksamhet rörande daghem m. m., <i>reservationsanslag</i>	100 000	
17	Bidrag till utbildning av förskollärare, <i>reservationsanslag</i>	825 000	
18	Ferieresor för barn, <i>förslagsanslag</i>	1 600 000	
19	Ferieresor för husmödrar, <i>förslagsanslag</i>	900 000	
20	Bidrag till driften av semesterhem, <i>förslagsanslag</i> ..	480 000	
21	Stipendier för underlättande av husmoderssemester, <i>reservationsanslag</i>	1 000 000	
22	Bidrag till driften av barnkolonier m. m., <i>reservationsanslag</i>	1 700 000	
Ungdomsvårdsskolorna:			
23	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	10 687 000	
24	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	5 462 000	
25	Engångsanskaffning av inventarier m. m., <i>reservationsanslag</i>	247 000	
26	Anordnande och drift av provisoriska förläggningar, <i>reservationsanslag</i>	750 000	
27	Personalutbildning, <i>reservationsanslag</i>	55 000	17 201 000
28	Bidrag till inackorderingshem m. m., <i>reservationsanslag</i>		227 000
			873 244 000

D. Nykterhetsvård

Statens vårdanstalt å Svartsjö för alkoholmissbrukare:			
1	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	1 420 000	
2	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	1 081 000	2 501 000
Statens inom mentalsjukvårdsorganisationen anordnade vårdanstalt för alkoholmissbrukare:			
3	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	271 000	
4	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	115 000	386 000
Statens vårdanstalt å Venngarn för alkoholmissbrukare:			
5	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	1 145 000	
6	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	782 000	
7	Vårdavdelning i Fagersta, <i>förslagsanslag</i>	322 000	2 249 000
Statens vårdanstalt å Brotorp för alkoholmissbrukare:			
8	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	250 000	
9	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	208 000	458 000
Statens vårdanstalt å Gudhem för alkoholmissbrukare:			
10	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	1 066 000	
11	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	480 000	1 546 000

12	Bidrag till anordnande av erkända vårdanstalter för alkoholmissbrukare m. m., <i>reservationsanslag</i> ..	850 000	
13	Bidrag till driftkostnader vid erkända och enskilda vårdanstalter för alkoholmissbrukare m. m., <i>förslagsanslag</i>		21 000 000
14	Tillfälligt omhändertagande enligt lagen om nykterhetsvård m. m., <i>förslagsanslag</i>		1 000 000
15	Utbildning av nykterhetsvårdspersonal, <i>reservationsanslag</i>		80 000
	Länsnykterhetsnämnderna:		
16	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	1 795 000	
17	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	553 000	2 348 000
18	Bidrag till kommunala nykterhetsnämnder, <i>förslagsanslag</i>		17 000 000
19	Främjande av nykterhetsnämndernas verksamhet m. m.		83 000
20	Bidrag till Länkrörelsen		200 000
			<u>49 701 000</u>

E. Arbetsmarknadsstyrelsen med dithörande verksamhet

	Arbetsmarknadsstyrelsen:		
1	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	8 808 000	
2	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	1 402 000	10 210 000
	Den offentliga arbetsförmedlingen och sjömanshusen:		
3	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	34 725 000	
4	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	8 655 000	43 380 000
5	Bidrag till erkända arbetslöshetskassor, <i>förslagsanslag</i>		69 000 000
6	Vissa sysselsättningspolitiska åtgärder, <i>reservationsanslag</i> , därav förslagsvis 110 000 000 kronor att avräknas mot automobilskattebidragen		280 000 000
7	Kostnader för arbetsmarknadsstyrelsens förrådsverksamhet, <i>reservationsanslag</i>		1 000
8	Statens arbetsklänik i Stockholm, <i>reservationsanslag</i>		600 000
9	Bidrag till anordnande av verkstäder för handikappade, <i>reservationsanslag</i>		3 000 000
10	Bidrag till driften av verkstäder för handikappade, <i>förslagsanslag</i> ..		3 100 000
11	Bidrag till vissa omskolningskurser m. m., <i>förslagsanslag</i>		70 000 000
12	Understöd åt flyktingar m. m., <i>förslagsanslag</i>		3 500 000
13	Bidrag till De blindas förening		515 000
14	Bidrag till De vanförsas riksförbund		150 000
15	Bidrag till Hörselfrämjandets rehabiliteringscentral ..		85 000
			<u>488 541 000</u>

F. Bostadsbyggande m. m.

	Bostadsstyrelsen:		
1	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	4 583 000	
2	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	796 000	5 379 000

Länsbostadsnämnderna:			
3	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	5 162 000	
4	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	741 000	5 903 000
5	Ränteeftergifter å vissa bostadslån m. m., <i>förslagsanslag</i>		260 000 000
6	Bostadsrabatter, <i>förslagsanslag</i>		150 000 000
7	Bidrag till viss bostadsförbättringsverksamhet, <i>reservationsanslag</i>		29 000 000
8	Bidrag till inrättande av pensionärshem, <i>reservationsanslag</i>		9 000 000
9	Bidrag till viss upplysningsverksamhet rörande byggnadstekniska frågor, <i>reservationsanslag</i>		1 000
10	1960 års bostadsräkning, <i>reservationsanslag</i>		3 350 000
11	Byggnadsforskning		530 000
12	Statens nämnd för samlingslokaler, <i>förslagsanslag</i> ..		81 000
13	Bidrag till vissa riksorganisationer för samlingslokaler		30 000
14	Rekonstruktionsbidrag till allmänna samlingslokaler, <i>reservationsanslag</i>		300 000
Statens bostättningslån:			
15	Ersättning åt ortsombud, <i>förslagsanslag</i>	60 000	
16	Ersättning åt riksbanken, <i>förslagsanslag</i>	260 000	320 000
			463 894 000

G. Sjukförsäkring, folkpensionering m. m.

Försäkringsrådet:			
1	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	*717 000	
2	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	*32 000	749 000
Riksförsäkringsanstalten:			
3	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	*8 057 000	
4	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	*733 000	8 790 000
Pensionsstyrelsen:			
5	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	*7 800 000	
6	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	*2 100 000	
7	Pensionsstyrelsens ortsombud, <i>förslagsanslag</i>	*635 000	10 535 000
8	Bidrag till sjukkassor m. m., <i>förslagsanslag</i>		285 000 000
9	Vissa tillägg å ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m., <i>förslagsanslag</i>		760 000
10	Statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m., <i>förslagsanslag</i>		3 400 000
11	Bidrag till folkpensioner m. m., <i>förslagsanslag</i>		2 496 000 000
12	Ersättning till postverket för pensionsutbetalningar, <i>förslagsanslag</i>		5 100 000
13	Åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet, <i>reservationsanslag</i>		16 900 000
			2 827 234 000

H. Arbetarskydd

Arbetarskyddsstyrelsen:			
1	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	1 985 000	
2	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	263 000	2 248 000

* Beräknat belopp.

Yrkesinspektionen:		
3	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	4 003 000
4	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	1 006 000
5	Undervisnings- och upplysningsverksamhet på arbetskyddets område	100 000
6	Ersättningar för vissa läkarundersökningar enligt arbetskyddslagen, <i>förslagsanslag</i>	6 000
		7 363 000
I. Diverse		
1	Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond, <i>förslagsanslag</i>	5 639 000
2	Ersättning till domänverkets fond för upplåten mark, <i>förslagsanslag</i>	173 000
	Statens hyresråd:	
3	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	982 000
4	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	88 000
5	Statens nämnd för arbetstagares uppfinningar, <i>förslagsanslag</i>	9 000
6	Ersättningar för skador vållade av vissa rymlingar m. fl., <i>förslagsanslag</i>	50 000
7	Internationellt socialpolitiskt samarbete, <i>förslagsanslag</i>	1 035 000
		7 976 000
	Summa kronor	4 722 247 000

VI. KOMMUNIKATIONSDEPARTEMENTET

A. Kommunikationsdepartementet

Kommunikationsdepartementet:		
1	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	1 544 000
2	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	100 000
3	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, <i>reservationsanslag</i>	600 000
4	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>	115 000
		2 359 000

B. Väg- och vattenbyggnadsväsendet

Väg- och vattenbyggnadsverket

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen:

1	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i> , därav nio tiondelar att avräknas mot automobilskattemedlen	11 386 000	
2	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i> , därav nio tiondelar att avräknas mot automobilskattemedlen	1 715 000	13 101 000
Vägförvaltningarna:			
3	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i> , därav nio tiondelar att avräknas mot automobilskattemedlen	31 396 000	
4	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i> , därav nio tiondelar att avräknas mot automobilskattemedlen	5 239 000	36 635 000
5	De lokala vägnämnderna m. m., <i>förslagsanslag</i> , att avräknas mot automobilskattemedlen		300 000
6	Reglering av vissa skador inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens ämbetsområde, <i>förslagsanslag</i> , att avräknas mot automobilskattemedlen		875 000
			50 911 000

Vägunderhåll och vägbyggnader

Väghållningen på landet samt i städer och stadsliggande samhällen, där kronan är väghållare:

7	Vägunderhållet, <i>reservationsanslag</i> , att avräknas mot automobilskattemedlen	375 000 000	
8	Byggande av riksvägar, <i>reservationsanslag</i> , att avräknas mot automobilskattemedlen	210 000 000	
9	Byggande av länsvägar, <i>reservationsanslag</i> , att avräknas mot automobilskattemedlen	145 000 000	
10	Byggande av ödebygdevägar, <i>reservationsanslag</i> , att avräknas mot automobilskattemedlen	10 000 000	
11	Byggande av storbroar, <i>reservationsanslag</i> , att avräknas mot automobilskattemedlen	15 000 000	
12	Vissa vägbyggnadsarbeten, <i>reservationsanslag</i> , att avräknas mot automobilskattemedlen	20 000 000	775 000 000

Väghållningen i städer och stadsliknande samhällen,
som är väghållare:

13	Bidrag till underhåll av vägar och gator, <i>förslagsanslag</i> , att avräknas mot automobilskattemedlen	59 000 000	
14	Bidrag till byggande av vägar och gator, <i>reservationsanslag</i> , att avräknas mot automobilskattemedlen	155 000 000	214 000 000
Enskild väghållning:			
15	Bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m., <i>reservationsanslag</i> , att avräknas mot automobilskattemedlen	24 500 000	
16	Bidrag till byggande av enskilda vägar, <i>reservationsanslag</i> , att avräknas mot automobilskattemedlen	13 000 000	37 500 000
Diverse ändamål:			
17	Utredningar, <i>reservationsanslag</i> , att avräknas mot automobilskattemedlen	300 000	
18	Vissa kostnader i samband med internationella vägkongresser, <i>reservationsanslag</i> , att avräknas mot automobilskattemedlen	1 000	
19	Avsättning till statens automobilskattemedelsfond, <i>förslagsanslag</i>	1 000	302 000
			1 026 802 000

Vatten- och avloppsledningar

20	Bidrag till vatten- och avloppsanläggningar, <i>reservationsanslag</i>	45 000 000	
			1 122 713 000

C. Vägtrafikväsendet

Statens bilinspektion:

1	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i> , att avräknas mot automobilskattemedlen	3 809 000	
2	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i> , att avräknas mot automobilskattemedlen	1 234 000	
3	Utrustning, <i>reservationsanslag</i> , att avräknas mot automobilskattemedlen	50 000	5 093 000
4	Registrering av motorfordon, <i>förslagsanslag</i>		1 000
5	Bidrag till säkerhetsanordningar vid järnvägs korsningar, <i>reservationsanslag</i> , att avräknas mot automobilskattemedlen		6 000 000
6	Bidrag till trafiksäkerhetsfrämjande åtgärder vid vissa järnvägs korsningar, <i>reservationsanslag</i> , att avräknas mot automobilskattemedlen		500 000
Statens biltrafiknämnd:			
7	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i> , att avräknas mot automobilskattemedlen	573 000	
8	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i> , att avräknas mot automobilskattemedlen	58 000	631 000

9	Statens trafiksäkerhetsråd m. m., <i>förslagsanslag</i> , att avräknas mot automobilskattemedlen	203 000
10	Kostnader för vetenskaplig trafiksäkerhetsforskning, <i>reservationsanslag</i> , att avräknas mot automobilskattemedlen	550 000
11	Bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande, att avräknas mot automobilskattemedlen	800 000
		13 778 000

D. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut

Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut:

1	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	5 458 000	
2	Undervisning	27 000	
3	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	1 220 000	
4	Underhåll av materiel m. m., <i>förslagsanslag</i>	541 000	
5	Nyanskaffning av instrument m. m., <i>reservationsanslag</i>	105 000	
6	Uppdragsverksamhet, <i>förslagsanslag</i>	2 504 000	
7	Väderlekstjänst för luftfarten, <i>förslagsanslag</i>	2 567 000	12 422 000
8	Bidrag till väderleksstationer i Nordatlanten och på Grönland m. m., <i>förslagsanslag</i>	880 000	
		13 302 000	

E. Byggnadsväsendet

Byggnadsstyrelsen:

1	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	4 718 000	
2	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	559 000	5 277 000
	Länsarkitektorganisationen:		
3	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	5 911 000	
4	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	549 000	6 460 000
5	Bidrag till upprättande av regionplaner m. m., <i>reservationsanslag</i>		700 000
6	Ersättningar på grund av förbud mot bebyggelse m. m. inom vissa strandområden, <i>förslagsanslag</i> ...		25 000
7	Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m., <i>reservationsanslag</i>		700 000
		13 162 000	

F. Tekniska institut

1	Statens väginstitut, <i>förslagsanslag</i> , att avräknas mot automobilskattemedlen	1 138 000
2	Statens väginstitut: Utrustning, <i>reservationsanslag</i> , att avräknas mot automobilskattemedlen	67 000
	Statens geotekniska institut:	
3	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	1 177 000
4	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	703 000
5	Utrustning, <i>reservationsanslag</i>	50 000
		1 930 000
		3 135 000

G. Statens elektriska inspektion m. m.

Statens elektriska inspektion:

1	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	603 000	
2	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	54 000	657 000
3	Statens prisregleringsnämnd för elektrisk ström, <i>förslagsanslag</i>		6 000
			<u>663 000</u>

H. Djurgårdsnämnden

Djurgårdsnämnden:

1	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	184 000	
2	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	12 000	196 000
			<u>196 000</u>

I. Diverse

Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:

1	Slottsbyggnadernas delfond, <i>förslagsanslag</i>	2 855 000	
2	Byggnadsstyrelsens delfond, <i>förslagsanslag</i>	3 140 000	5 995 000
3	Driftbidrag till statens järnvägar		80 000 000
4	Bidrag till viss busstrafik, att avräknas mot automobilskattemedlen		*2 000 000
5	Ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsändelser, <i>förslagsanslag</i>		46 000 000
6	Bidrag till vissa internationella sammanslutningar m. m., <i>förslagsanslag</i>		115 000
7	Geotekniska undersökningar i Götaälvdalen m. m., <i>reservationsanslag</i>		50 000
8	Viss beredskapsutrustning, <i>reservationsanslag</i>		100 000
			<u>184 260 000</u>

Summa kronor 1 303 568 000

* Beräknat belopp.

VII. FINANSDEPARTEMENTET

A. Finansdepartementet m. m.

Finansdepartementet:

1	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	4 219 000	
2	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	1 161 000	
3	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, <i>reservationsanslag</i>	1 600 000	
4	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>	50 000	7 030 000
			7 030 000

B. Allmänna centrala ämbetsverk m. m.

Kammarkollegiet:

1	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	1 383 000	
2	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	105 000	1 488 000

Kammarrätten:

3	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	3 312 000	
4	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	134 000	3 446 000

Statistiska centralbyrån:

5	Avlöningar till personal för verksamheten i allmänhet, <i>förslagsanslag</i>	4 459 000	
6	Kostnader för 1960 års folkräkning, <i>reservationsanslag</i>	4 500 000	
7	Kostnader för 1961 års jordbruksräkning, <i>reservationsanslag</i>	575 000	
8	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	1 950 000	
9	Särskilda undersökningar, <i>reservationsanslag</i>	250 000	
10	Utredningsinstitutet, <i>förslagsanslag</i>	25 000	
11	Maskincentralen, <i>förslagsanslag</i>	1 000	11 760 000
12	Delegationen för statistikfrågor, <i>reservationsanslag</i> ..		220 000

Folkbokföringen:

13	Ersättningar till kyrkobokföringsinspektörer, <i>förslagsanslag</i>	49 000	
14	Ersättningar till Stockholm, Göteborg och Malmö för vissa kostnader för folkbokföringen, <i>förslagsanslag</i>	147 000	
15	Viss tillfällig personal vid länsstyrelserna m. m., <i>förslagsanslag</i>	1 942 000	2 138 000

Konjunkturinstitutet:

16	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	648 000	
17	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	122 000	
18	Särskilda undersökningar, <i>reservationsanslag</i>	370 000	1 140 000

Statskontoret:

19	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	3 384 000	
20	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	461 000	3 845 000

Riksrevisionsverket:		
21	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	4 127 000
22	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	660 000
		4 787 000
Statskontoret och riksrevisionsverket:		
23	Utrustning och inredning av nya lokaler m. m., <i>reservationsanslag</i>	500 000
Matematikmaskinnämnden:		
24	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	2 382 000
25	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	648 000
26	Materiel m. m., <i>reservationsanslag</i>	619 000
27	Viss försöksverksamhet inom statsförvaltningen, <i>reservationsanslag</i>	700 000
		33 673 000

C. Skatte- och kontrollväsen

Tullverket:		
1	Avlöningar till befattningshavare hos generaltullstyrelsen, <i>förslagsanslag</i>	4 319 000
2	Avlöningar till befattningshavare å tullstaten, <i>förslagsanslag</i>	71 592 000
3	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	8 197 000
4	Anskaffning av viss materiel, <i>reservationsanslag</i> ..	600 000
		84 708 000
Kontrollstyrelsen:		
5	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	2 636 000
6	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	284 000
7	Kontrollstyrelsens lokalförvaltning, <i>förslagsanslag</i> ..	2 618 000
		5 538 000
Mynt- och justeringsverket:		
8	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	1 920 000
9	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	197 000
10	Nyanskaffning av vissa maskiner m. m., <i>reservationsanslag</i>	30 000
		2 147 000
Statens justerare:		
11	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	891 000
12	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	118 000
		1 009 000
Riksskattenämnden:		
13	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	751 000
14	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	86 000
		837 000
15	Avsättning till bankinspektionens fond, <i>förslagsanslag</i>	375 000
16	Avsättning till fondinspektionens fond, <i>förslagsanslag</i> ..	70 000
17	Avsättning till jordbrukskassetillsynens fond, <i>förslagsanslag</i> ..	100 000
18	Avsättning till sparbanksinspektionens fond, <i>förslagsanslag</i> ..	400 000
19	Revision av sparbankernas förvaltning, <i>förslagsanslag</i> ..	410 000
20	Stämpelomkostnader, <i>förslagsanslag</i>	1 060 000
21	Kostnader för årlig taxering m. m., <i>förslagsanslag</i> ..	18 500 000
22	Ersättning till postverket m. fl. för bestyret med skatteuppbörden, <i>förslagsanslag</i>	8 800 000
23	Anmärkningsarvoden, <i>förslagsanslag</i>	1 000
		123 955 000

D. Ersättningar för särskilda förmåner och rättigheter m. m.

1	Ersättning till städerna för mistad tolag, <i>förslagsanslag</i>	37 000 000
2	Städers friheter, <i>förslagsanslag</i>	30 000
3	Bidrag till skattetyngda kommuner, m. m., <i>förslagsanslag</i>	16 500 000
4	Skatteersättning till kommunerna, <i>förslagsanslag</i> ..	540 000 000
		593 530 000

E. Diverse

Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:

1	Byggnadsstyrelsens delfond, <i>förslagsanslag</i>	1 241 000	
2	Generaltullstyrelsens delfond, <i>förslagsanslag</i>	523 000	1 764 000
3	Bidrag till vissa internationella byråer och organisationer m. m., <i>förslagsanslag</i>		210 000
4	Vissa kostnader för internationell representation, <i>reservationsanslag</i>		1 000
5	Upplysningsarbete rörande samhällsekonomiska frågor m. m., <i>reservationsanslag</i>		1 000
6	Bidrag till Föreningen fruktdrycker		25 000
7	Kvalitetsstöd till svensk filmproduktion, <i>reservationsanslag</i>		1 000 000
8	Bidrag till vanföra ägare av motorfordon, <i>förslagsanslag</i>		1 000 000
		4 001 000	
		Summa kronor	762 189 000

VIII. ECKLESIASTIKDEPARTEMENTET

A. Ecklesiastikdepartementet

Ecklesiastikdepartementet:

1	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	2 305 000	
2	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	141 000	2 446 000
3	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, <i>reservationsanslag</i>		1 700 000
4	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>		330 000
			<u>4 476 000</u>

B. Allmänna kultur- och bildningsändamål

Konst, litteratur, musik m. m.

1	Stöd åt konstnärlig, litterär och musikalisk verksamhet		*2 017 000
2	Stipendier åt författare av hög litterär förtjänst		100 000
3	Bidrag till samfundet De nio		10 000
4	Understöd åt skriftställaren E. H. Thörnberg		7 000
5	Teaterrådet, <i>förslagsanslag</i>		10 000
	Statens biografbyrå:		
6	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	217 000	
7	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	16 000	233 000
8	Bidrag till barnfilmkommittén, <i>reservationsanslag</i> ...		35 000
			<u>2 412 000</u>

Arkiv, bibliotek, museer m. m.

Riksarkivet:

9	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	1 385 000	
10	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	116 000	
11	Inköp av arkivalier och tryckta arbeten, <i>reservationsanslag</i>	9 000	
12	Fortsatt utglvande av sådana handlingar, som är av vikt för fäderneslandets historia, <i>reservationsanslag</i>	2 000	1 512 000

Landsarkiven:

13	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	1 129 000	
14	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	153 000	
15	Inköp av arkivalier och tryckta arbeten, <i>reservationsanslag</i>	6 000	
16	Bokbindning och konservering av arkivalier, <i>reservationsanslag</i>	13 000	1 301 000

Ortnamnsskommissionen:

17	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	183 000	
18	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	19 000	
19	Insamling och bearbetning av vetenskapligt material, <i>reservationsanslag</i>	41 000	
20	Inredning och utrustning av nya lokaler, <i>reservationsanslag</i>	36 000	279 000

* Beräknat belopp.

Landsmålsarkiven:			
21	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	426 000	
22	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	24 000	
23	Insamling och bearbetning av vetenskapligt material, <i>reservationsanslag</i>	81 000	531 000
Kungl. biblioteket:			
24	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	1 887 000	
25	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	508 000	
26	Bokinköp och bokbindning, <i>reservationsanslag</i> ...	530 000	2 925 000
27	Statens psykologisk-pedagogiska bibliotek, <i>förslagsanslag</i>		72 000
28	Bokinköp och bokbindning vid statens psykologisk-pedagogiska bibliotek, <i>reservationsanslag</i>		27 000
Stifts- och landsbiblioteken:			
29	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	408 000	
30	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	11 000	
31	Bokinköp och bokbindning m. m., <i>reservationsanslag</i>	85 000	504 000
Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien:			
Riksantikvarieämbetet och statens historiska museum m. m.			
32	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	2 296 000	
33	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	376 000	
34	Inredning och utrustning, <i>reservationsanslag</i>	50 000	2 722 000
35	Bidrag till avlöningar inom landsantikvarieorganisationen, <i>förslagsanslag</i>	670 000	
Statens historiska museum m. m.:			
36	Underhåll och ökande av samlingarna, <i>reservationsanslag</i>	56 000	
Riksantikvarieämbetet:			
37	Vård och underhåll av fornlämningar och byggnadsminnesmärken, <i>reservationsanslag</i>	285 000	
38	Fornminnesinventering, <i>reservationsanslag</i>	174 000	459 000
Nationalmuseet:			
39	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	1 351 000	
40	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	189 000	
41	Underhåll och ökande av samlingarna m. m., <i>reservationsanslag</i>	296 000	1 836 000
Livrustkammaren:			
42	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	309 000	
43	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	37 000	346 000
Naturhistoriska riksmuseet:			
44	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	1 587 000	
45	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	198 000	
46	Materiel m. m., <i>reservationsanslag</i>	230 000	2 015 000
Statens etnografiska museum:			
47	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	226 000	
48	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	73 000	

49	Underhåll och ökande av samlingarna m. m., <i>reservationsanslag</i>	6 000	305 000
50	Medelhavsmuseet, <i>förslagsanslag</i>		141 000
51	Bidrag till nordiska museet		655 000
52	Bidrag till kulturhistoriska museet i Lund		93 000
53	Bidrag till musikhistoriska museet		47 000
54	Bidrag till Drottningholms teatermuseum		43 000
55	Bidrag till stiftelsen Thielska galleriet		10 000
56	Bidrag till stiftelsen Carl och Olga Milles' Lidingöhem		15 000
57	Bidrag till Varbergs museum		25 000
58	Understöd för utgivande av tidskrifter, lärda verk och läroböcker, <i>reservationsanslag</i>		150 000
59	Bidrag till nämnden för svensk språkvård		20 000
			16 759 000

Frivilligt folkbildningsarbete, ungdomsverksamhet m. m.

60	Bidrag till folkbibliotek, <i>förslagsanslag</i>		7 236 000
61	Bidrag till föreläsningsverksamhet		885 000
62	Resekostnadsersättning åt föreläsare, <i>förslagsanslag</i> ..		300 000
63	Bidrag till föreläsningsförmedling och konsulentverksamhet		223 000
64	Bidrag till studieförbund		2 745 000
65	Bidrag till studiecirkelverksamhet, <i>förslagsanslag</i>		13 500 000
66	Bidrag till speciella folkbildningsåtgärder, <i>reservationsanslag</i>		229 000
67	Bidrag till verksamheten vid hemgårdar		300 000
68	Utbildning av ungdomsledare, <i>reservationsanslag</i>		1 500 000
69	Bidrag till ungdomens fritidsverksamhet, <i>förslagsanslag</i>		5 400 000
70	Bidrag till instruktörsverksamhet inom ungdomsorganisationer		771 000
71	Bidrag till Centralförbundet för nykterhetsundervisning, <i>reservationsanslag</i>		897 000
72	Bidrag till nykterhetsorganisationer m. m., <i>reservationsanslag</i>		1 607 000
73	Bidrag till Svenska nykterhetsfrämjandet		15 000
74	Bidrag till framställning av blindskrifter och talböcker för blinda, <i>reservationsanslag</i>		153 000
75	Bidrag till kulturell verksamhet bland döva		12 000
76	Bidrag till Hörsselfrämjandet		70 000
			35 843 000

Internationellt-kulturellt samarbete

77	Främjande av internationellt-kulturellt samarbete, <i>reservationsanslag</i>		438 000
78	Kostnader för Sveriges medlemskap i UNESCO m. m., <i>förslagsanslag</i>		1 250 000
79	Sveriges anslutning till vissa internationella vetenskapliga sammanslutningar, <i>förslagsanslag</i>		46 000
80	Bidrag till bestridande av kostnader för vissa internationella kongresser i Sverige, <i>reservationsanslag</i>		250 000
81	Bidrag till svenska institut i utlandet m. m.		135 000
82	Bidrag till avlöning av föreståndare för svenska studenthemmet i Paris		11 000

83	Skandinavisk bibliotekarie vid nordiska avdelningen av S:te Genevièvebiblioteket i Paris m. m.	7 000	
84	Främjande av nordiskt-kulturellt samarbete, <i>reservationsanslag</i>	555 000	
85	Stipendieverksamhet vid svenskhemmet Voksenåsen, <i>reservationsanslag</i>	40 000	
		<u>2 732 000</u>	
		57 746 000	

C. Kyrkliga ändamål

Domkapitlen och stiftsnämnderna m. m.:

1	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	1 258 000	
2	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	166 000	
3	Kostnader för skogsbiträden, <i>förslagsanslag</i>	1 000	
4	Iordningställande av ett arkivrum för domkapitlet och stiftsnämnden i Växjö	<u>5 000</u>	1 430 000
5	Kleresistaten, <i>förslagsanslag</i>		8 000
6	Vissa ersättningar till kyrkofonden		5 051 000
7	Kurser för utbildande av kyrkomusiker m. m., <i>förslagsanslag</i>		88 000
8	Stipendier för utbildande av präster, förtrogna med finska och lapska språken		6 000
9	Vissa skyddsarbeten å Uppsala domkyrka, <i>reservationsanslag</i>		25 000
10	Ersättningar till kyrkor, <i>förslagsanslag</i>		100 000
11	Bestridande i vissa fall med allmänna medel av kostnader, förenade med friköp av lägenheter å kyrklig jord, <i>förslagsanslag</i>		1 000
12	Bidrag till svenska ekumeniska nämnden		<u>25 000</u>
			6 734 000

D. Skolväsendet

Centrala och regionala myndigheter m. m.

Skolöverstyrelsen:

1	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	6 254 000	
2	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	<u>965 000</u>	7 219 000
	Överstyrelsen för yrkesutbildning:		
3	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	4 534 000	
4	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	<u>543 000</u>	5 077 000
	Länsskolnämnderna:		
5	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	4 732 000	
6	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	<u>994 000</u>	5 726 000
7	Läroboksnämnden, <i>förslagsanslag</i>		92 000
8	Centralnämnden för skolutbildningsutbytet med utlandet, <i>förslagsanslag</i>		1 000
9	Bidrag till skolbibliotek, <i>förslagsanslag</i>		4 091 000
10	Bidrag till vissa särskilda skoländamål, <i>reservationsanslag</i>		<u>323 000</u>
			22 529 000

Försöksverksamhet m. m.

11	Försöksverksamhet inom det allmänna skolväsendet, <i>reservationsanslag</i>		2 040 000
	Statens försöksskola i Linköping:		
12	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	1 281 000	
13	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	45 000	1 326 000
14	Yrkespedagogisk reformverksamhet, <i>reservationsanslag</i>		250 000
			3 616 000

*Det obligatoriska skolväsendet**Folkskolor m. m.:*

15	Bidrag till driften av folkskolor m. m., <i>förslagsanslag</i>	833 000 000	
16	Bidrag till inackordering av skolbarn i elevhem eller enskilda hem, <i>förslagsanslag</i>	1 900 000	
17	Bidrag till anordnande av skolskjutsar, <i>förslagsanslag</i>	52 000 000	
18	Försöskostnadsbidrag, <i>förslagsanslag</i>	8 075 000	
19	Resekostnadsersättningar åt skolläkare vid folk- och småskolor, <i>förslagsanslag</i>	30 000	
20	Anordnande av kombinerad korrespondens- och radioundervisning, <i>reservationsanslag</i>	630 000	
21	Folkundervisningens främjande i rikets nordligaste gränsorter m. m., <i>reservationsanslag</i>	240 000	
22	Bidrag till Skytteanska skolan i Tärna	50 000	895 925 000

Nomadskolor:

23	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	1 400 000	
24	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	607 000	
25	Fortsättningsskolundervisning för nomadbarn, <i>förslagsanslag</i>	81 000	2 088 000

Statens blindskolor m. m.:

26	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	3 153 000	
27	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	831 000	3 984 000

Statens dövskolor m. m.:

28	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	5 629 000	
29	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	1 909 000	
30	Engångsanskaffning av utrustning m. m., <i>reservationsanslag</i>	410 000	7 948 000

31	Bidrag till vissa skolor och skolhem för döva barn, <i>förslagsanslag</i>		477 000
32	Resor för blind- och dövskolelever jämte ledsagare, <i>förslagsanslag</i>		213 000
			910 635 000

*Realskolor och gymnasier m. m.**Allmänna läroverken:*

33	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	239 275 000	
34	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	13 859 000	253 134 000
35	Bidrag till driften av högre kommunala skolor, <i>förslagsanslag</i>		52 868 000
36	Bidrag till vissa kommunala gymnasier m. m., <i>förslagsanslag</i>		913 000

Privatläroverk:			
37	Bidrag till vissa privatläroverk, <i>förslagsanslag</i> ..	11 750 000	
38	Bidrag till hälsovården vid vissa privatläroverk, <i>förslagsanslag</i>	35 000	
39	Bidrag till vissa internatläroverk, <i>förslagsanslag</i> ..	770 000	12 555 000
40	Intagningsnämnder vid vissa allmänna läroverk m. fl. läroanstalter, <i>förslagsanslag</i>		34 000
41	Språkassistentverksamhet vid högre läroanstalter, <i>reservationsanslag</i>		160 000
42	Vissa kostnader för student- och realexamina, <i>förslagsanslag</i>		950 000
Högre tekniska läroverk:			
43	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	20 835 000	
44	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	2 227 000	
45	Materiel, böcker m. m., <i>reservationsanslag</i>	2 500 000	
46	Föreläsningar och fortbildningskurser, <i>reservationsanslag</i>	60 000	25 622 000
47	Bidrag till handelsgymnasier, <i>förslagsanslag</i>		*4 343 000
48	Vissa kostnader för handelsgymnasieexamen, <i>förslagsanslag</i>		50 000
			350 629 000

Yrkesskolor m. m.

Konstfackskolan:			
49	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	1 531 000	
50	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	200 000	
51	Undervisningsmateriel m. m., <i>reservationsanslag</i> ..	85 000	1 816 000
52	Bidrag till driften av centrala yrkesskolor, <i>förslagsanslag</i>		27 000 000
53	Bidrag till driften av lokala yrkesskolor, <i>förslagsanslag</i>		92 000 000
54	Bidrag till bergsskolan i Filipstad m. m.		100 000
55	Bidrag till textilinstitutet i Borås, <i>förslagsanslag</i> ...		285 000
56	Bidrag till Lennings textiltekniska institut i Norrköping, <i>förslagsanslag</i>		200 000
57	Bidrag till anordnande av kurser för utbildning av elektriska installatörer, <i>förslagsanslag</i>		80 000
58	Kurs för utbildning av sysselsättnings- och arbetsterapeuter, <i>reservationsanslag</i>		60 000
59	Kurser för utbildning av preparatriser m. m.		63 000
60	Främjande av lärlingsutbildning hos hantverksmästare m. m., <i>förslagsanslag</i>		1 552 000
61	Bidrag till kostnader för granskning av utförda gesällprov, <i>reservationsanslag</i>		20 000
62	Resestipendier för yrkesutbildning, <i>reservationsanslag</i>		84 000
			123 260 000

Folkhögskolor

Folkhögskolor:			
63	Bidrag till driften av folkhögskolor, <i>förslagsanslag</i>	18 808 000	
64	Bidrag till arvoden åt skolläkare, <i>förslagsanslag</i>	44 000	18 852 000
			18 852 000

* Beräknat belopp.

Investeringsbidrag

65	Bidrag till vissa byggnadsarbeten inom det allmänna skolväsendet, <i>förslagsanslag</i>	84 000 000
66	Bidrag till elevhemsbyggnader inom det allmänna skolväsendet, <i>reservationsanslag</i>	1 000 000
67	Bidrag till vissa fullbordade byggnadsarbeten för folkskoleväsendet, <i>förslagsanslag</i>	3 000 000
68	Byggnadsbidrag till vissa äldre undervisningslokaler för folkskoleväsendet, <i>förslagsanslag</i>	125 000
69	Bidrag till bostäder för lärare inom det obligatoriska skolväsendet, <i>förslagsanslag</i>	2 200 000
70	Övergångsbidrag till tjänstebostäder för folkskolans lärare, <i>förslagsanslag</i>	120 000
71	Bidrag till byggnadsarbeten m. m. vid yrkesskolor, <i>förslagsanslag</i>	47 700 000
72	Bidrag till byggnadsarbeten vid folkhögskolor, <i>reservationsanslag</i>	2 500 000
		140 645 000
		1 570 166 000

E. Högre utbildning och forskning*Centrala myndigheter m. m.*

Universitetskanslersämbetet:

1	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	591 000	
2	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	58 000	
3	Ämnes- och fakultetskonferenser, <i>reservationsanslag</i>	30 000	679 000
Överstyrelsen för de tekniska högskolorna:			
4	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	135 000	
5	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	16 000	151 000
Utrustningsnämnden för universitet och högskolor:			
6	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	156 000	
7	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	50 000	206 000
8	Bidrag till akademiska rektorskonventet i Stockholm, <i>reservationsanslag</i>		31 000
			1 067 000

Universiteten m. m.

Uppsala universitet:

9	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	27 010 000	
10	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	1 601 000	
11	Materiel m. m., <i>reservationsanslag</i>	3 050 000	
12	Nyanskaffning av apparater m. m., <i>reservationsanslag</i>	630 000	
13	Bokinköp och bokbindning för universitetsbiblioteket, <i>reservationsanslag</i>	600 000	32 891 000

Lunds universitet:

14	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	25 523 000
15	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	1 000 000
16	Materiel m. m., <i>reservationsanslag</i>	2 925 000
17	Nyanskaffning av apparater m. m., <i>reservationsanslag</i>	630 000

18	Bokinköp och bokbindning för universitetsbiblioteket, <i>reservationsanslag</i>	615 000	30 693 000
	Göteborgs universitet:		
19	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	13 249 000	
20	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	1 064 000	
21	Materiel m. m., <i>reservationsanslag</i>	1 600 000	
22	Nyanskaffning av apparater m. m., <i>reservationsanslag</i>	210 000	
23	Bokinköp och bokbindning för universitetsbiblioteket, <i>reservationsanslag</i>	460 000	
24	Bidrag till Göteborgs stad för verksamheten vid medicinska fakultetens bibliotek, <i>förslagsanslag</i> ..	104 000	16 687 000
	Stockholms universitet:		
25	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	16 044 000	
26	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	990 000	
27	Materiel m. m., <i>reservationsanslag</i>	1 630 000	
28	Nyanskaffning av apparater m. m., <i>reservationsanslag</i>	490 000	19 154 000
	Karolinska mediko-kirurgiska institutet:		
29	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	11 618 000	
30	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	1 020 000	
31	Materiel m. m., <i>reservationsanslag</i>	1 785 000	
32	Nyanskaffning av apparater m. m., <i>reservationsanslag</i>	210 000	
33	Bokinköp och bokbindning för biblioteket, <i>reservationsanslag</i>	125 000	14 758 000
	Medicinska högskolan i Umeå:		
34	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	3 096 000	
35	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	232 000	
36	Materiel m. m., <i>reservationsanslag</i>	416 000	
37	Nyanskaffning av apparater m. m., <i>reservationsanslag</i>	70 000	
38	Bokinköp och bokbindning för biblioteket, <i>reservationsanslag</i>	150 000	3 964 000
	Tandläkarhögskolan i Stockholm:		
39	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	6 369 000	
40	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	935 000	
41	Materiel m. m., <i>reservationsanslag</i>	206 000	
42	Bokinköp och bokbindning m. m., <i>reservationsanslag</i>	36 000	
43	Nyanskaffning och underhåll av utrustning, <i>reservationsanslag</i>	215 000	7 761 000
	Tandläkarhögskolan i Malmö:		
44	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	4 036 000	
45	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	613 000	
46	Materiel m. m., <i>reservationsanslag</i>	141 000	
47	Bokinköp och bokbindning m. m., <i>reservationsanslag</i>	22 000	
48	Nyanskaffning och underhåll av utrustning, <i>reservationsanslag</i>	140 000	4 952 000
	Tandläkarhögskolorna:		
49	Lärarkliniker, <i>förslagsanslag</i>		120 000
	Farmaceutiska institutet:		
50	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	1 472 000	

51	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	142 000	
52	Materiel m. m., <i>reservationsanslag</i>	328 000	
53	Nyanskaffning av apparater m. m., <i>reservationsanslag</i>	20 000	1 962 000
54	Bidrag till handelshögskolan i Stockholm		*562 000
55	Bidrag till handelshögskolan i Göteborg, <i>förslagsanslag</i>		*735 000
56	Bidrag till socialinstituten, <i>förslagsanslag</i>		1 163 000
57	Bidrag till institutet för ortnamns- och dialektforskning i Göteborg		12 000
58	Bidrag till institutet för folkminnesforskning i Göteborg		29 000
59	Vidareutbildning av läkare, <i>reservationsanslag</i>		60 000
60	Anordnande av utbildning för tandtekniker och tandsköterskor, <i>förslagsanslag</i>		50 000
61	Kurser för fortsatt utbildning av befattningshavare i kommunal och social tjänst, <i>reservationsanslag</i>		40 000
62	Bidrag till den internationella engelskspråkiga kursverksamheten vid Stockholms universitet, <i>reservationsanslag</i>		90 000
			135 683 000

Tekniska högskolorna

Tekniska högskolan i Stockholm:

63	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i> , därav 121 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen	18 401 000	
64	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	2 124 000	
65	Materiel m. m., <i>reservationsanslag</i>	1 963 000	
66	Nyanskaffning av apparater m. m., <i>reservationsanslag</i>	1 425 000	
67	Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek, <i>reservationsanslag</i>	160 000	
68	Resebidrag till studerande	75 000	24 148 000

Chalmers tekniska högskola:

69	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	13 854 000	
70	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	1 104 000	
71	Materiel m. m., <i>reservationsanslag</i>	1 728 000	
72	Nyanskaffning av apparater m. m., <i>reservationsanslag</i>	950 000	
73	Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek, <i>reservationsanslag</i>	160 000	
74	Resebidrag till studerande	40 000	17 836 000

75	Högre teknisk utbildning och forskning i Lund		*1 303 000
			43 287 000

Högre konstnärlig utbildning

Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan:

76	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	599 000	
77	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	109 000	
78	Undervisningsmateriel m. m., <i>reservationsanslag</i> ..	100 000	808 000

Musikaliska akademien med musikhögskolan:

79	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	2 027 000	
80	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	107 000	

* Beräknat belopp.

81	Inköp och bindning av böcker och musikaller samt underhåll och vård av instrument, <i>reservationsanslag</i>	51 000	2 185 000
82	Bidrag till musikkonservatoriet i Göteborg		135 000
			3 128 000

Gemensamt för universitet och högskolor

83	Ersättning åt vissa opponenter vid disputationer, <i>förslagsanslag</i>		130 000
84	Ersättning åt sakkunniga i befordringsärenden, <i>förslagsanslag</i>		700 000
85	Reststipendier åt lärare m. fl., <i>reservationsanslag</i> ..		105 000
86	Gästföreläsningar, <i>reservationsanslag</i>		160 000
87	Extra utgifter vid universitet och högskolor, <i>reservationsanslag</i>		1 080 000
			2 175 000

Vissa forskningsändamål

88	Främjande av ograduerade forskares vetenskapliga verksamhet m. m., <i>reservationsanslag</i>		3 425 000
89	Stipendier för främjande av högre vetenskapliga studier, <i>reservationsanslag</i>		5 000 000
90	Bidrag till tryckning av doktorsavhandlingar, <i>förslagsanslag</i>		675 000
91	Anslag till vissa forskningsråd m. m.		*21 872 000
92	Europeiskt samarbete inom kärnforskningen, <i>förslagsanslag</i>		3 300 000
93	Bidrag till vetenskaplig verksamhet vid vetenskapsakademien, <i>förslagsanslag</i>		516 000
94	Bidrag till nordiska institutet för teoretisk atomfysik, <i>förslagsanslag</i>		240 000
	Flyg- och navalmedicinska nämnden:		
95	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	576 000	
96	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	26 000	
97	Flyg- och navalmedicinsk forskning, <i>reservationsanslag</i>	200 000	802 000
98	Särskilda forskartjänster, <i>förslagsanslag</i>		1 192 000
99	Bidrag till Konung Gustaf V:s forskningsinstitut ..		269 000
100	Bidrag till internationella meteorologiska institutet i Stockholm		130 000
			37 421 000

Inredning och utrustning

Inredning och utrustning av nya lokaler:

101	Uppsala universitet, <i>reservationsanslag</i>	1 777 000
102	Lunds universitet, <i>reservationsanslag</i>	1 700 000
103	Göteborgs universitet, <i>reservationsanslag</i>	3 705 000
104	Stockholms universitet, <i>reservationsanslag</i>	360 000
105	Karolinska mediko-kirurgiska institutet, <i>reservationsanslag</i>	300 000
106	Medicinska högskolan i Umeå, <i>reservationsanslag</i> ..	2 800 000
107	Farmaceutiska institutet, <i>reservationsanslag</i>	92 000

* Beräknat belopp.

108	Tekniska högskolan i Stockholm, <i>reservationsanslag</i>	148 000	
109	* Chalmers tekniska högskola, <i>reservationsanslag</i>	*4 250 000	
110	Musikaliska akademien med musikhögskolan, <i>reservationsanslag</i>	80 000	15 212 000
			15 212 000
			287 973 000

F. Lärarutbildning*Klass- och ämneslärarutbildning*

Lärarhögskolan i Stockholm:

1	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	6 145 000	
2	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	414 000	
3	Materiel, böcker m. m., <i>reservationsanslag</i>	100 000	6 659 000

Lärarhögskolan i Malmö:

4	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	2 471 000	
5	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	90 000	
6	Materiel, böcker m. m., <i>reservationsanslag</i>	60 000	
7	Inredning och utrustning av nya lokaler, <i>reservationsanslag</i>	260 000	2 881 000

Folkskoleseminarierna:

8	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	29 584 000	
9	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	2 214 000	
10	Materiel, böcker m. m., <i>reservationsanslag</i>	400 000	
11	Utrustning, <i>reservationsanslag</i>	500 000	32 698 000

12	Vidareutbildning av folkskollärare, <i>reservationsanslag</i>		910 000
13	Avlöning åt deltagare i praktiska lärarkurser m. m., <i>förslagsanslag</i>		5 363 000
14	Arvoden åt blivande lärare för blinda och döva, <i>förslagsanslag</i>		398 000
			48 909 000

Övnings- och yrkeslärarutbildning

Gymnastiska centralinstitutet:

15	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	704 000	
16	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	178 000	
17	Materiel, böcker m. m., <i>reservationsanslag</i>	72 000	954 000

Seminarier för huslig utbildning:

18	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	4 293 000	
19	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	550 000	
20	Materiel, böcker m. m., <i>reservationsanslag</i>	150 000	
21	Inredning och utrustning av nya lokaler, <i>reservationsanslag</i>	400 000	5 393 000
22	Slutreglering av bidrag till vissa seminarier för huslig utbildning, <i>förslagsanslag</i>		169 000

Slöjdlärarseminariet:

23	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	390 000	
24	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	68 000	
25	Materiel, böcker m. m., <i>reservationsanslag</i>	46 000	504 000
26	Bidrag till August Abrahamsons stiftelse för slöjd-lärarutbildning		100 000
27	Utbildning av lärare vid yrkesundervisningen, <i>reservationsanslag</i>		1 844 000

* Beräknat belopp.

28	Ersättning till deltagare i utbildning av lärare vid yrkesundervisningen, <i>förslagsanslag</i>	3 597 000	
			12 561 000
	<i>Fortbildning m. m.</i>		
29	Lärares fortbildning m. m., <i>reservationsanslag</i>	2 500 000	
30	Utbildning av lärare vid folkhögskolor, <i>reservationsanslag</i>	47 000	
31	Bidrag till Ericastiftelsen, <i>förslagsanslag</i>	175 000	
32	Kurser för personal m. fl. vid skolor för blinda och döva, <i>reservationsanslag</i>	40 000	
33	Resestipendier till vissa lärare i främmande språk, <i>reservationsanslag</i>	169 000	
34	Resestipendier åt lärare vid yrkesundervisningen, <i>reservationsanslag</i>	18 000	
35	Stipendier åt folkskollärare för vinnande av behörighet att undervisa i engelska, <i>förslagsanslag</i>	170 000	
		3 119 000	
			64 589 000

G. Studiesociala ändamål**Studiehjälpnämnden:**

1	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	*167 000	
2	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	*34 000	201 000

Garantilånenämnden:

3	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	93 000	
4	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	27 000	120 000
5	Studiebidrag och stipendier, <i>förslagsanslag</i>		105 000 000
6	Brevskolestipendier, <i>reservationsanslag</i>		1 000
7	Naturastipendier åt studerande vid universiteten m. fl. läroanstalter, <i>reservationsanslag</i>		22 615 000
8	Kostnader för avskrivning av vissa studielån med statlig kreditgaranti, <i>förslagsanslag</i>		*22 000 000
9	Ersättning till postverket för dess bestyr med statens studielån, <i>förslagsanslag</i>		200 000
10	Bidrag till anordnande av skolmåltider, <i>förslagsanslag</i>		19 700 000
11	Bidrag till anskaffande av inventarier för skolmåltider, <i>förslagsanslag</i>		200 000
12	Bidrag till avlönande av föreståndare vid elevhem vid högre läroanstalter, <i>förslagsanslag</i>		70 000
			170 107 000

H. Diverse**Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:**

1	Slottsbyggnadernas delfond, <i>förslagsanslag</i>	41 000	
2	Byggnadsstyrelsens delfond, <i>förslagsanslag</i>	19 609 000	
3	Uppsala universitets delfond, <i>förslagsanslag</i>	2 283 000	
4	Lunds universitets delfond, <i>förslagsanslag</i>	1 897 000	23 830 000
5	Ersättning till domänverkets fond för upplåten mark, <i>förslagsanslag</i>		26 000
			28 856 000

Summa kronor 2 135 647 000

* Beräknat belopp.

IX. JORDBRUKSDEPARTEMENTET

A. Jordbruksdepartementet m. m.

Jordbruksdepartementet:		
1	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	1 436 000
2	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	100 000
Lantbruksattachéer:		
3	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	160 000
4	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	32 000
5	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, <i>reservationsanslag</i>	900 000
6	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>	177 000
		2 805 000

B. Lantbruksstyrelsen

Lantbruksstyrelsen:		
1	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	3 659 000
2	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	517 000
		4 176 000
		4 176 000

C. Lantbrukets rationalisering och befrämjande

av dess produktion, m. m.

Lantbruksnämnderna:		
1	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	12 969 000
2	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	2 860 000
3	Utrustning, <i>reservationsanslag</i>	20 000
4	Utbildningskurser för viss personal, <i>reservationsanslag</i>	25 000
		15 874 000
Bidrag till hushållningssällskapen:		
5	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	8 833 000
6	Omkostnader, <i>reservationsanslag</i>	5 210 000
		14 043 000
7	Kursverksamhet för jordbrukets rationalisering m. m., <i>förslagsanslag</i>	2 040 000
8	Bidrag till jordbrukets rationalisering, m. m., <i>reservationsanslag</i>	7 000 000
9	Bidrag till trädgårdsnäringens rationalisering, <i>reservationsanslag</i>	1 000
10	Täckande av förluster på grund av statlig kreditgaranti, <i>förslagsanslag</i>	400 000
11	Bidrag till återbetalning av lån från jordbrukets maskinlänefond, <i>förslagsanslag</i>	1 100 000
12	Statens avdikningsanslag, <i>förslagsanslag</i>	1 000 000
13	Befrämjande av landsbygdens elektrifiering, <i>reservationsanslag</i>	5 000 000
14	Bidrag till produktionsbefrämjande åtgärder i Norrland m. m., <i>reservationsanslag</i>	3 300 000
15	Befrämjande av husdjursaveln m. m., <i>reservationsanslag</i>	2 300 000

Statens hingstdepå och stuteri:

16	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	564 000	
17	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	67 000	631 000
18	Särskilt stöd åt biskötseln och fröodlingen		30 000
19	Bidrag till vissa åtgärder för kvalitetsförbättring av matpotatis, <i>reservationsanslag</i>		135 000
20	Gottgörelse till trädgårdsnäringen för av dess utövare erlagd bensinskatt, att avräknas mot automobilskattemedlen		300 000
			53 154 000

**D. Jordbruksprisreglering m. m. samt särskilt
stöd åt vissa jordbruk**

Statens jordbruksnämnd:

1	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	3 227 000	
2	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	750 000	3 977 000
3	Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område, <i>reservationsanslag</i>		124 000 000
4	Kostnader för beredskapslagring av livsmedel och fodermedel m. m., <i>förslagsanslag</i>		15 000 000
5	Särskilt stöd åt det mindre jordbruket, <i>reserva- tionsanslag</i>		98 000 000
6	Odlings- och byggnadshjälp åt innehavare av vissa kronolägenheter m. m., <i>förslagsanslag</i>		2 540 000
7	Bidrag till bokföringsverksamheten inom jordbru- ket, <i>reservationsanslag</i>		890 000
8	Kostnader i samband med permanent skörde-skade- skydd, <i>reservationsanslag</i>		*12 700 000
			257 107 000

E. Vissa kontrollanstalter på jordbrukets område m. m.

Statens centrala frökontrollanstalt:

1	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	2 566 000	
2	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	754 000	3 320 000

Statens växtskyddsanstalt:

3	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	1 781 000	
4	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	525 000	2 306 000
5	Bekämpande av växtsjukdomar, <i>förslagsanslag</i> ..		100 000

Statens lantbrukskemiska kontrollanstalt:

6	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	466 000	
7	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	111 000	577 000

Statens maskinprovningar:

8	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	486 000	
9	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	342 000	828 000
			7 181 000

**F. Undervisningsanstalter för jordbruk och
lantmannanäringar**

Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök:

1	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	*7 675 000
2	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	*1 000 000

* Beräknat belopp.

3	Materiel, <i>reservationsanslag</i>	*620 000	
4	Nyanskaffning och underhåll av utrustning, <i>reservationsanslag</i>	*258 000	
5	Bokinköp och bokbindning, <i>reservationsanslag</i> .	*100 000	
6	Lokal och fast försöksverksamhet, <i>reservationsanslag</i>	*1 100 000	
7	Jordbruksdriften vid statens försöksgårdar, <i>förslagsanslag</i>	*1 000	10 754 000
Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut:			
8	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	*2 093 000	
9	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	*830 000	
10	Materiel, <i>reservationsanslag</i>	*48 000	
11	Nyanskaffning och underhåll av utrustning, <i>reservationsanslag</i>	*100 000	
12	Bokinköp och bokbindning, <i>reservationsanslag</i> .	*17 000	
13	Trädgårdsekonomisk byrå, <i>förslagsanslag</i>	*18 000	
14	Lokal och fast försöksverksamhet, <i>reservationsanslag</i>	*45 000	3 151 000
15	Specialgymnasiet för lantbruks-, mejeri- och skogsstuderande, <i>förslagsanslag</i>		121 000
16	Understöd åt lantushållningsseminariet å Rimfors, <i>förslagsanslag</i>		321 000
Lantbruksskolan vid Ultuna:			
17	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	160 000	
18	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	26 000	186 000
Bidrag till vissa lantbruksundervisningsanstalter:			
19	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	10 880 000	
20	Driftkostnader, <i>förslagsanslag</i>	2 260 000	13 140 000
21	Bidrag till jordbrukets yrkesskolor, <i>förslagsanslag</i>		373 000
22	Särskilda utbildningskurser, <i>reservationsanslag</i> ...		136 000
23	Studiehjälp åt elever vid vissa lantbruksundervisningsanstalter m. m., <i>förslagsanslag</i>		2 700 000
24	Bidrag till byggnadsarbeten vid vissa lantbruksundervisningsanstalter, <i>reservationsanslag</i>		3 000 000
25	Bidrag till undervisningsmateriel för maskinundervisning, <i>reservationsanslag</i>		165 000
26	Reseunderstöd för studier på lantbrukets område, <i>reservationsanslag</i>		75 000
			84 122 000

G. Övrig forsknings- och försöksverksamhet på jordbrukets område

1	Främjande av forskning på jordbrukets område m. m., <i>reservationsanslag</i>		1 605 000
Statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader:			
2	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	317 000	
3	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	115 000	
4	Försöksverksamheten, <i>reservationsanslag</i>	50 000	482 000
5	Bidrag till jordbrukstekniska institutet		325 000
6	Bidrag till Sveriges utsädesförening		*1 825 000

* Beräknat belopp.

7	Bidrag till den praktiskt vetenskapliga verksamheten å Weibullsholm	*210 000	
8	Bidrag till institutet för växtförädling av frukt och bär	200 000	
9	Bidrag till förädlingsarbeten med sojaväxter	*20 000	
10	Täckdikningsförsök m. m., <i>reservationsanslag</i>	167 000	
			4 834 000

H. Veterinärväsendet m. m.

Veterinärstyrelsen:			
1	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	959 000	
2	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	87 000	1 046 000
Veterinärstaten:			
3	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	7 067 000	
4	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	153 000	7 220 000
Statens veterinärmedicinska anstalt:			
5	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	3 057 000	
6	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	801 000	3 858 000
7	Förekommande och hämmande av smittsamma husdjursjukdomar, m. m., <i>förslagsanslag</i>		*450 000
8	Bidrag till främjande av juverhälsokontroll hos nötkreaturen, <i>förslagsanslag</i>		280 000
9	Lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård, <i>förslagsanslag</i>		750 000
Veterinärhögskolan:			
10	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	3 970 000	
11	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	1 051 000	
12	Materiel, <i>reservationsanslag</i>	292 000	
13	Nyanskaffning och underhåll av utrustning, <i>reservationsanslag</i>	210 000	
14	Bokinköp och bokbindning, <i>reservationsanslag</i> .	43 000	5 566 000
Veterinärinrättningen i Skara:			
15	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	285 000	
16	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	1 000	286 000
			19 456 000

I. Skogsväsendet

Skogsstyrelsen:			
1	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	940 000	
2	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	177 000	1 117 000
Bidrag till skogsvårdsstyrelserna:			
3	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	15 980 000	
4	Omkostnader, <i>reservationsanslag</i>	4 145 000	20 125 000
5	Statens skogsförbättringsanslag, <i>förslagsanslag</i> ...		4 300 000
6	Vägbyggnader å skogar i enskild ägo, <i>reservationsanslag</i> , att avräknas mot automobilskattemedlen .		7 700 000
7	Åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m., <i>reservationsanslag</i>		3 600 000
8	Kostnader för virkesmätning, <i>förslagsanslag</i>		244 000

* Beräknat belopp.

Skogshögskolan:		
9	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	1 429 000
10	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	388 000
11	Materiel, <i>reservationsanslag</i>	120 000
12	Nyanskaffning och underhåll av utrustning, <i>reservationsanslag</i>	65 000
13	Bokinköp och bokbindning, <i>reservationsanslag</i> .	40 000
		2 042 000
Statens skogsforskningsinstitut:		
14	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	2 581 000
15	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	578 000
16	Utrustning, <i>reservationsanslag</i>	50 000
17	Riksskogstaxering och avverkningsstatistik, <i>reservationsanslag</i>	597 000
18	Skogsproduktforskning, <i>reservationsanslag</i>	87 000
		3 893 000
Statens skogsmästarskola:		
19	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	175 000
20	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	98 000
21	Stipendier, <i>förslagsanslag</i>	60 000
		333 000
Ersättning till domänverkets fond för utgifter vid statens skogsskolor m. m.:		
22	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	612 000
23	Omkostnader m. m., <i>förslagsanslag</i>	669 000
		1 281 000
24	Byggnads- och underhållsarbeten vid statens skogsskolor m. m., <i>reservationsanslag</i>	105 000
25	Bidrag till vissa skogsbrukskurser, m. m., <i>förslagsanslag</i>	3 769 000
26	Ersättning till domänverkets fond för utgifter för övertalig personal, <i>förslagsanslag</i>	366 000
		48 875 000

J. Lantmäteri- och kartväsendet

Lantmäteristyrelsen:		
1	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	2 158 000
2	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	245 000
		2 403 000
Lantmäteristaten:		
3	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	28 844 000
4	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	5 707 000
5	Utrustning, <i>reservationsanslag</i>	400 000
		34 951 000
6	Utbildningskurser för viss lantmäteripersonal m. fl., <i>reservationsanslag</i>	442 000
7	Bidrag till kostnader i samband med lantmäteri- och vägförrättningar m. m., <i>förslagsanslag</i>	445 000
Rikets allmänna kartverk:		
8	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	*5 906 000
9	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	*724 000
10	Kartarbeten m. m., <i>reservationsanslag</i>	*2 146 000
11	Fotogrammetrisk uppdragsverksamhet, <i>förslagsanslag</i>	*2 506 000
12	Utrustning m. m., <i>reservationsanslag</i>	*270 000
13	Utbildningskurser för viss personal, <i>reservationsanslag</i>	*4 000
		11 556 000
		49 797 000

* Beräknat belopp.

K. Fiskeriväsendet m. m.

Fiskeristyrelsen med statens vatteninspektion:

Fiskeristyrelsen:

1	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	1 470 000	
2	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	533 000	2 003 000

Fiskeristyrelsen med statens vatteninspektion:

Vatteninspektionen:

3	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	538 000	
4	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	125 000	663 000

Fiskeristyrelsen med statens vatteninspektion:

5	Undersökningar inom sötvattenslaboratoriet, <i>reservationsanslag</i>		1 000
---	---	--	-------

Fiskeriintendenter m. m.:

6	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	255 000	
7	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	27 000	282 000
8	Utbildning av fiskeritjänstemän, <i>förslagsanslag</i> ..		51 000
9	Befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen, <i>reservationsanslag</i>		235 000
10	Statlig garanti för befrämjande av fiske på avlägsna fiskevatten, m. m., <i>förslagsanslag</i>		10 000
11	Befrämjande av fiskefartygs förseende med radiotelegraf- eller radiotelefonstation, <i>reservationsanslag</i>		65 000
12	Bevakningsfartyg för sillfisket vid Island, <i>reservationsanslag</i>		50 000
13	Isbrytarhjälp åt fiskarbefolkningen, <i>förslagsanslag</i>		30 000
14	Bidrag vid fiskebåts- och fiskredskapsförsäkring, <i>förslagsanslag</i>		1 000
15	Bidrag till fiskare för förlust av fiskredskap m. m., <i>reservationsanslag</i>		25 000
16	Gottgörelse till fiskerinäringen för av dess utövare erlagd bensinskatt, att avräknas mot automobilskattemedlen		785 000
17	Ersättning till strandägare för mistad fiskerätt m. m., <i>förslagsanslag</i>		2 500 000
			6 701 000

L. Lappväsendet

Lappfogdarna m. fl.:

1	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	561 000	
2	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	188 000	749 000
			749 000

M. Diverse

1	Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond, <i>förslagsanslag</i>		6 543 000
2	Ersättning till domänverkets fond för upplåten mark, <i>förslagsanslag</i>		610 000
3	Arrendenämnder och servitutsnämnder, m. m., <i>förslagsanslag</i>		30 000

Bidrag till skogs- och lantbruksakademien:		
4	Akademien, <i>förslagsanslag</i>	112 000
5	Kostnader för jordbrukets forskningsråd m. m., <i>förslagsanslag</i>	80 000
6	Bidrag till svenska naturskyddsföreningen m. fl. .	135 000
7	Bidrag till Jordbrukarungdomens förbund	225 000
8	Bidrag till viss lokal klubbverksamhet	100 000
9	Bidrag till ungdomsverksamhet på skogsbrukets område	85 000
10	Bidrag till utgivande av vissa tidskrifter m. m., <i>reservationsanslag</i>	30 000
11	Bidrag till vissa internationella organisationer m. m., <i>förslagsanslag</i>	1 003 000
12	Ersättning för förvaltningen av vissa lånefonder <i>förslagsanslag</i>	164 000
13	Ersättningar för vissa besiktningar och syneför- rättningar, <i>förslagsanslag</i>	5 000
14	Ersättning för av rovdjur dödade tamdjur, m. m., <i>förslagsanslag</i>	65 000
15	Ersättningar till sakkunniga i befordringsärenden, m. m., <i>förslagsanslag</i>	30 000
16	Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst, <i>förslagsanslag</i>	3 000
		<u>9 220 000</u>
Summa kronor		<u>498 127 000</u>

X. HANDELSDEPARTEMENTET

A. Handelsdepartementet

Handelsdepartementet:

1	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	1 593 000	
2	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	75 000	
3	Utövande av statskontroll å krigsmaterieltillverkningen, <i>förslagsanslag</i>	40 000	1 708 000
4	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, <i>reservationsanslag</i>		600 000
5	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>		140 000
			2 448 000

B. Industri, hantverk och handel

Kommerskollegium:

1	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	4 229 000	
2	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	785 000	5 014 000

Bergsstaten:

3	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	340 000	
4	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	44 000	384 000

Sprängämnesinspektionen:

5	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	293 000	
6	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	36 000	329 000

Statens hantverksinstitut:

7	Avlöningar till viss personal, <i>förslagsanslag</i>	778 000	
8	Vissa omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	69 000	
9	Bidrag till kursverksamheten m. m., <i>reservationsanslag</i>	400 000	
10	Utrustning och inredning, <i>reservationsanslag</i>	180 000	1 427 000
11	Bidrag till företagareföreningar m. fl., <i>reservationsanslag</i>		1 100 000
12	Täckande av förluster i anledning av statlig garanti för lån till hantverks- och industriföretag m. m., <i>förslagsanslag</i>		500 000
13	Bidrag till Sveriges standardiseringskommision....		566 000
14	Befrämjande av hemslöjden, <i>reservationsanslag</i>		55 000
15	Bidrag till Svenska slöjdföreningen.....		50 000
16	Åtgärder för främjande av varuutbytet med främmande länder, <i>reservationsanslag</i>		1 600 000
17	Bidrag till svenska handelskamrar i utlandet, <i>reservationsanslag</i>		700 000
			11 725 000

C. Sveriges geologiska undersökning

Sveriges geologiska undersökning:

1	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	2 637 000
2	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	1 011 000
3	Resor och fältarbeten, <i>reservationsanslag</i>	154 000

4	Utrustning, <i>reservationsanslag</i>	150 000	
5	Malmletning, <i>reservationsanslag</i>	1 991 000	5 943 000
			<u>5 943 000</u>

D. Teknisk provnings- och försöksverksamhet

Statens provningsanstalt:			
1	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	*1 221 000	
2	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	*137 000	
3	Uppdragsverksamhet, <i>förslagsanslag</i>	*2 547 000	
4	Utrustning, <i>reservationsanslag</i>	*300 000	4 205 000
Flygtekniska försöksanstalten:			
5	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	5 600 000	
6	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	2 200 000	
7	Utrustning, <i>reservationsanslag</i>	200 000	8 000 000
Statens skeppsprovninganstalt:			
8	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	1 003 000	
9	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	144 000	1 147 000
			<u>13 352 000</u>

E. Teknisk forskning

1	Statens tekniska forskningsråd, <i>förslagsanslag</i>	162 000	
2	Teknisk forskning, <i>reservationsanslag</i>	5 600 000	
3	Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien	260 000	
4	Bidrag till Svenska träforskningsinstitutet, <i>förslagsanslag</i>	1 473 000	
5	Bidrag till Svenska textilforskningsinstitutet, <i>förslagsanslag</i>	270 000	
6	Bidrag till Metallografiska institutet, <i>förslagsanslag</i>	22 000	
7	Bidrag till Institutet för konserveringsforskning, <i>förslagsanslag</i>	*593 000	
8	Bidrag till Institutet för optisk forskning, <i>förslagsanslag</i>	144 000	
9	Bidrag till Svenska silikatforskningsinstitutet, <i>förslagsanslag</i>	*110 000	
10	Bidrag till Tekniska nomenklaturcentralen	15 000	
			<u>8 649 000</u>

F. Atomenergiverksamhet

1	Delegationen för atomenergifrågor, <i>reservationsanslag</i>	150 000	
2	Atomenergiverksamhet inom Aktiebolaget Atomenergi, <i>reservationsanslag</i>	102 000 000	
3	Internationellt atomenergisamarbete, <i>förslagsanslag</i>	6 000 000	
			<u>108 150 000</u>

G. Pris- och konkurrensförhållanden m. m.

Näringsfrihetsrådet:			
1	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	146 000	
2	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	10 000	156 000

* Beräknat belopp.

Ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor:			
3	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	*297 000	
4	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	*25 000	322 000
Statens pris- och kartellnämnd:			
5	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	*2 146 000	
6	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	*324 000	2 470 000
Statens institut för konsumentfrågor:			
7	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	882 000	
8	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	307 000	1 189 000
9	Statens konsumentråd, <i>förslagsanslag</i>		73 000
10	Konsumentvaruforskning och konsumentupplysning, <i>reservationsanslag</i>		700 000
11	Bidrag till varudeklarationsnämnden		195 000
			5 105 000

H. Sjöfart

Sjöfartsstyrelsen:			
1	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	5 635 000	
2	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	1 175 000	6 810 000
Lots- och fyrstaten:			
3	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	25 052 000	
4	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	5 728 000	30 780 000
Fartygsinspektionen:			
5	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	1 517 000	
6	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	207 000	1 724 000
7	Säkerhetsanstalter för sjöfarten, <i>reservationsanslag</i>		2 300 000
8	Anläggning av radionavigeringssystem, <i>reservationsanslag</i>		5 800 000
9	Driftkostnader för radionavigeringsstationer, <i>förslagsanslag</i>		100 000
10	Anskaffning av lotsbåtar, <i>reservationsanslag</i>		900 000
11	Säkerhetsanordningar till ledning för fiskefartyg, <i>reservationsanslag</i>		13 000
12	Viss utrustning för statlig sjöräddningsverksamhet, <i>reservationsanslag</i>		50 000
13	Statens isbrytarverksamhet, <i>förslagsanslag</i>		5 600 000
14	Nytt isbrytarfartyg, <i>reservationsanslag</i>		2 000 000
15	Mättnings- och rekognosceringsverksamhet, <i>reservationsanslag</i>		1 550 000
16	Bidrag till handelshamnar och farleder, <i>reservationsanslag</i>		1 000
17	Statliga farledsarbeten, <i>reservationsanslag</i>		125 000
18	Byggande av fiskehamnar, <i>reservationsanslag</i>		2 000 000
19	Underhåll och drift av statens fiskehamnar och farleder, <i>förslagsanslag</i>		215 000
20	Bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder, <i>reservationsanslag</i> , att avräknas mot automobilskattemedlen		1 000 000
Sjöbefälsskolorna:			
21	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	2 756 000	
22	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	149 000	

* Beräknat belopp.

23	Inventarier till nya skollokaler, <i>reservationsanslag</i>	400 000	
24	Utrustning, <i>reservationsanslag</i>	250 000	
25	Fortbildningskurser m. m., <i>reservationsanslag</i>	25 000	
26	Ersättning åt författare av läroböcker m. m., <i>reservationsanslag</i>	10 000	3 590 000
Handelsflottans pensionsanstalt:			
27	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	74 000	
28	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	9 000	83 000
Statens sjöhistoriska museum:			
29	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	338 000	
30	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	46 000	
31	Underhåll och ökning av samlingarna, <i>reservationsanslag</i>	4 000	388 000
32	Läkarundersökning av sjöfolk, <i>förslagsanslag</i>		450 000
33	Beredande av lägre biljettkostnader för sjöfolk vid vissa resor, <i>förslagsanslag</i>		85 000
34	Avsättning till handelsflottans välfärdsfond, <i>förslagsanslag</i>		340 000
35	Understöd åt skärgårdsrederier m. m., <i>reservationsanslag</i>		*215 000
			66 119 000

I. Patent- och registreringsväsendet m. m.

Patent- och registreringsverket:			
1	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	9 106 000	
2	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	1 417 000	
3	Inredning och utrustning av ny flygel till ämbetsbyggnaden m. m., <i>reservationsanslag</i>	70 000	10 593 000
Svenska uppfinnarkontoret:			
4	Administrationskostnader	193 000	
5	Understödande verksamhet, <i>reservationsanslag</i> ..	85 000	278 000
6	Särskilda kostnader för förenings- m. fl. register, <i>förslagsanslag</i>		455 000
7	Avsättning till försäkringsinspektionens fond, <i>förslagsanslag</i>		1 632 000
			12 958 000

J. Ekonomisk försvarsberedskap

Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap:			
1	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	*1 352 000	
2	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	*204 000	1 556 000
3	Omkostnader för statlig lagerhållning m. m., <i>förslagsanslag</i>		31 500 000
			88 056 000

K. Diverse

Statens handelslicensnämnd:			
1	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	700 000	
2	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	83 000	783 000

* Beräknat belopp.

Statliga krisorganen:		
3	Avlöningar till viss personal, <i>förslagsanslag</i>	119 000
Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:		
4	Byggnadsstyrelsens delfond, <i>förslagsanslag</i>	2 139 000
5	Sjöfartsstyrelsens delfond, <i>förslagsanslag</i>	736 000
6	Bidrag till Svenska turisttrafikförbundet	1 500 000
7	Turistpropaganda i Amerikas förenta stater	104 000
8	Avsättning till fonden för idrottens främjande ...	12 100 000
9	Avsättning till fonden för friluftslivets främjande.	1 600 000
10	Avsättning till lotterimedelsfonden	25 600 000
11	Kostnader för vissa nämnder m. m., <i>förslagsanslag</i>	48 000
12	Bidrag till vissa internationella byråer m. m., <i>förslagsanslag</i>	282 000
13	Administrationskostnader för nordiskt ekonomiskt samarbete, <i>reservationsanslag</i>	200 000
		45 211 000
		Summa kronor 312 716 000

XI. INRIKESDEPARTEMENTET

A. Inrikesdepartementet m. m.

Inrikesdepartementet:

1	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	1 814 000	
2	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	174 000	1 988 000
3	Beredskapsnämnden för psykologiskt försvar, <i>förslagsanslag</i>		45 000
4	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, <i>reservationsanslag</i>		1 400 000
5	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>		205 000
			3 638 000

B. Hälso- och sjukvården

Centrala medicinalorgan m. m.

Medicinalstyrelsen:

1	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	4 643 000	
2	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	728 000	5 371 000

Medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd:

3	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	541 000	
4	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	117 000	658 000

5	Förvaring och underhåll av viss sjukvårdsmateriel m. m., <i>förslagsanslag</i>		525 000
---	--	--	---------

6	Utrustning m. m. av beredskapssjukhus vid krig eller krigsfara, <i>reservationsanslag</i>		2 190 000
---	---	--	-----------

7	Utrustning m. m. av sanitetsanstalter, <i>reservationsanslag</i>		310 000
---	--	--	---------

Sinnessjuknämnden:

8	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	28 000	
9	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	5 000	33 000

Strålskyddsverksamhet m. m.:

10	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	1 243 000	
11	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	174 000	1 417 000

Centrala sjukvårdsberedningen:

12	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	502 000	
13	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	49 000	551 000

Statens institut för folkhälsan:

14	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	4 056 000	
15	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	933 000	4 989 000

Statens bakteriologiska laboratorium:

16	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	*6 400 000	
17	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	*3 500 000	9 900 000

Statens rättskemiska laboratorium:

18	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	1 412 000	
19	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	445 000	1 857 000

* Beräknat belopp.

Statens farmaceutiska laboratorium:			
20	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	823 000	
21	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	234 000	1 057 000
22	Svenska farmakopékommittén m. m., <i>förslagsanslag</i>		228 000
Statens rättsläkarstationer:			
23	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	729 000	
24	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	156 000	885 000
25	Anordnande av en rättsläkarstation i Umeå, <i>reservationsanslag</i>		56 000
26	Anordnande av en rättsläkarstation i Göteborg, <i>reservationsanslag</i>		370 000
27	Medikolegala besiktningar, <i>förslagsanslag</i>		60 000
Provinsiälläkarstaten:			
Förste provinsiälläkare och provinsiälläkare m. fl.:			
28	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>*	16 800 000	
29	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	*465 000	17 265 000
30	Bidrag till extra provinsiälläkares avlöande m. m., <i>förslagsanslag</i>	*15 000	
31	Anställande av civila reservläkare, <i>förslagsanslag</i>	*270 000	17 550 000
			48 007 000

Sjukvårdsanstalter m. m.

Mentalsjukvårdsanstalter m. m.:

Statens mentalsjukhus:			
32	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	178 400 000	
33	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	64 300 000	242 700 000
34	Utrustning av nya mentalsjukhus m. m., <i>reservationsanslag</i>		*3 000 000
Utbildning av mentalsjukvårdspersonal:			
35	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	5 600 000	
36	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	510 000	6 110 000
37	Bidrag till mentalsjukvården i Stockholm, Göteborg och Malmö, <i>förslagsanslag</i>		50 000 000
38	Bidrag till anordnande av psykiatriska kliniker vid lasarett, <i>reservationsanslag</i>		2 000 000
39	Bidrag till driften av psykiatriska kliniker vid lasarett, <i>förslagsanslag</i>		1 000 000
40	Bidrag till anordnande av sjukhem för lättskötta psykiskt sjuka, <i>reservationsanslag</i>		400 000
41	Bidrag till driften av sjukhem för lättskötta psykiskt sjuka, <i>förslagsanslag</i>		2 300 000
Statens skol- och yrkeshem på Salbohed:			
42	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	516 000	
43	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	222 000	738 000
Statens skol- och yrkeshem i Vänersborg:			
44	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	290 000	
45	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	93 000	383 000
46	Bidrag till anordnande av särskolor och vårdanstalter för psykiskt efterblivna, <i>reservationsanslag</i>		4 000 000

* Beräknat belopp.

47	Bidrag till driften av särskolor för psykiskt efterblivna, <i>förslagsanslag</i>	12 300 000	
48	Bidrag till driften av vårdanstalter för psykiskt efterblivna, <i>förslagsanslag</i>	9 900 000	
	Vilhelmsro sjukhus:		
49	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	2 165 000	
50	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	562 000	
51	Utrustningskostnader, <i>reservationsanslag</i>	60 000	2 787 000
52	Bidrag till epileptikeranstalter, <i>förslagsanslag</i>	1 770 000	
53	Bidrag till driften av anstalter för psykopatiska och nervösa barn, <i>förslagsanslag</i>	300 000	339 688 000

Universitetssjukhus:

Karolinska sjukhuset:

54	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	44 214 000	
55	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	11 902 000	
56	Utrustning, <i>reservationsanslag</i>	*1 530 000	57 646 000

Serafimerlasarettet:

57	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	11 992 000	
58	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	3 251 000	15 243 000
59	Bidrag till vissa om- och tillbyggnadsarbeten vid serafimerlasarettet m. m., <i>reservationsanslag</i>	*700 000	
60	Avlöning av vissa underordnade läkare vid Sabbatsbergs och S:t Görans sjukhus, <i>förslagsanslag</i>	533 000	
61	Bidrag till vissa driftkostnader vid Sabbatsbergs och S:t Görans sjukhus, <i>förslagsanslag</i>	860 000	
62	Bidrag till ny- och ombyggnad av Sabbatsbergs sjukhus, <i>reservationsanslag</i>	300 000	
63	Bidrag till anordnande av undervisning vid vissa Stockholms stad, tillhöriga sjukhus, <i>förslagsanslag</i>	210 000	
64	Bidrag till vissa driftkostnader vid Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn, <i>förslagsanslag</i>	1 300 000	
65	Akademiska sjukhuset i Uppsala: Avlöningar till läkare, <i>förslagsanslag</i>	4 602 000	
66	Driftkostnader vid Akademiska sjukhuset i Uppsala, <i>förslagsanslag</i>	5 700 000	
67	Utrustning vid Akademiska sjukhuset i Uppsala, <i>reservationsanslag</i>	*1 800 000	
68	Bidrag till anordnande av undervisning i klinisk epidemiologi vid epidemisjukhuset i Uppsala, <i>förslagsanslag</i>	80 000	
69	Bidrag till Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund, <i>förslagsanslag</i>	3 000 000	
70	Bidrag till viss utrustning vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund, <i>reservationsanslag</i>	111 000	
71	Driftkostnadsersättning för psykiatriska kliniken i Lund, <i>förslagsanslag</i>	2 500 000	
72	Bidrag till vissa byggnadsarbeten vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund m. m., <i>reservationsanslag</i>	*3 400 000	

* Beräknat belopp.

73	Bidrag till Malmö allmänna sjukhus, <i>förslagsanslag</i>	4 400 000	
74	Bidrag till vissa Göteborgs stad tillhöriga sjukhus, <i>förslagsanslag</i>	9 000 000	
75	Bidrag till vissa driftkostnader vid lasarettet i Umeå, <i>förslagsanslag</i>	2 000 000	
76	Bidrag till vissa byggnadsarbeten vid lasarettet i Umeå m. m., <i>reservationsanslag</i>	4 470 000	117 855 000

Övriga sjukvårdsanstalter:

77	Bidrag till anordnande av barnavdelningar vid lasarett m. m., <i>reservationsanslag</i>	140 000	
78	Bidrag till driften av barnavdelningar vid lasarett m. m., <i>förslagsanslag</i>	1 400 000	
79	Bidrag till anordnande av tuberkulossjukvårdsanstalter, <i>reservationsanslag</i>	1 000	
80	Bidrag till driften av tuberkulossjukvårdsanstalter, <i>förslagsanslag</i>	2 200 000	
81	Bidrag till anordnande av epidemivårdsanstalter, <i>reservationsanslag</i>	125 000	
82	Bidrag till driften av epidemivårdsanstalter, <i>förslagsanslag</i>	450 000	
83	Bidrag till anordnande av sjukhem för långvarigt kroppssjuka, <i>reservationsanslag</i>	950 000	
84	Bidrag till driften av sjukhem för långvarigt kroppssjuka, <i>förslagsanslag</i>	5 300 000	
85	Bidrag till driften av centralanstalter för radioterapi, <i>förslagsanslag</i>	2 300 000	
86	Bidrag till driften av en neurokirurgisk avdelning vid lasarettet i Lund, <i>förslagsanslag</i>	90 000	
87	Bidrag till anordnande av förlossningsanstalter, <i>reservationsanslag</i>	300 000	13 256 000

Vanföreanstalter m. m.:

88	Bidrag till vanföreanstalter m. m., <i>förslagsanslag</i>	9 000 000	
89	Bidrag till Eugeniahemmet, <i>förslagsanslag</i>	2 050 000	
90	Bidrag till stödjebandage och proteser vid ortopediska lasarettssavdelningar m. m., <i>förslagsanslag</i>	5 200 000	
91	Bidrag till anskaffande av hörapparater, <i>förslagsanslag</i>	1 450 000	17 700 000

488 499 000

Hälsovård i allmänhet

Utbildning av sjukvårdspersonal:

Barnmorskeläroanstalten i Stockholm:

92	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	161 000	
93	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	169 000	330 000

Barnmorskeläroanstalten i Göteborg:

94	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	168 000	
95	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	110 000	278 000

Statens sjuksköterskeskola i Stockholm:

96	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	548 000	
97	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	185 000	733 000

Statens sjuksköterskeskola i Göteborg:

98	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	302 000	
----	---	---------	--

99	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	262 000	564 000
100	Bidrag till vissa sjuksköterskeskolor m. m., <i>förslagsanslag</i>		760 000
	Statens institut för högre utbildning av sjuksköterskor:		
101	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	510 000	
102	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	52 000	562 000
103	Utbildning av viss sjukvårdspersonal, <i>förslagsanslag</i>		131 000
104	Utbildningskurser i arbetsterapi		27 000
	Hälsovård i övrigt:		
105	Bidrag till avlöningar åt distriktssköterskor m. m., <i>förslagsanslag</i>		13 000 000
106	Bidrag till avlöningar åt distriktsbarnmorskor m. m., <i>förslagsanslag</i>		3 500 000
107	Bidrag till avlöningar m. m. inom förebyggande mödra- och barnavård, <i>förslagsanslag</i>		7 700 000
108	Läkemedel åt vissa kvinnor och barn, <i>förslagsanslag</i>		1 700 000
109	Abortförebyggande åtgärder, <i>förslagsanslag</i>		350 000
110	Bidrag till försöksvis anordnad familjerådgivning		100 000
111	Bidrag till psykisk barna- och ungdomsvård, <i>förslagsanslag</i>		700 000
112	Stipendier för blivande distriktstandläkare m. fl., <i>förslagsanslag</i>		750 000
113	Bidrag till driften av folktandvården, <i>förslagsanslag</i>		11 000 000
114	Bidrag till utrustning av polikliniker för folktandvård, <i>reservationsanslag</i>		100 000
115	Utbildningskurs för vissa utländska tandläkare, <i>förslagsanslag</i>		46 000
116	Understödjande av dispensärverksamhet m. m., <i>förslagsanslag</i>		1 700 000
	Allmän skärmbildsundersökning:		
117	Lokala undersökningar, <i>förslagsanslag</i>	525 000	
118	Medicinalstyrelsens skärmbildscentral, <i>förslagsanslag</i>	580 000	
119	Nyanskaffning av materiel för den statliga skärmbildsverksamheten, <i>reservationsanslag</i> ..	150 000	1 255 000
120	Åtgärder mot utbredning av könssjukdomar, <i>förslagsanslag</i>		1 400 000
121	Skyddsympning mot difteri, <i>förslagsanslag</i>		120 000
122	Skyddsympning mot polio, <i>förslagsanslag</i>		4 000 000
123	Yrkesmedicinska centralen, <i>förslagsanslag</i>		254 000
124	Bidrag till forskningsverksamhet på yrkesmedicinens område, <i>reservationsanslag</i>		50 000
125	Ambulans- och räddningsflygtjänst, <i>förslagsanslag</i>		680 000
126	Vissa kostnader för allmän hälso- och sjukvård, <i>förslagsanslag</i>		100 000
127	Ersättning vid vissa ingripanden i hälsovårdens intresse, <i>förslagsanslag</i>		100 000

128	Kostnader för överförande till Sverige av vissa utländska läkare, <i>förslagsanslag</i>	300 000	
129	Kostnader för sjukvård m. m. åt vissa utlänningar, <i>förslagsanslag</i>	1 500 000	
130	Bidrag till världshälsovårdsorganisationen m. m., <i>förslagsanslag</i>	1 360 000	
131	Vissa internationella resor, <i>reservationsanslag</i>	35 000	
132	Skandinaviska undervisningssjukhuset i Korea, <i>reservationsanslag</i>	2 600 000	
		<u>57 785 000</u>	
		594 291 000	

C. Överståthållarämbetet och landesstaten

Överståthållarämbetet:

1	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	9 471 000	
2	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	<u>763 000</u>	10 234 000

Länsstyrelserna:

3	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	77 130 000	
4	Sjukvård m. m., <i>förslagsanslag</i>	197 000	
5	Reseersättningar, <i>förslagsanslag</i>	2 500 000	
6	Expenser, <i>förslagsanslag</i>	9 082 000	
7	Publikationstryck, <i>förslagsanslag</i>	250 000	
8	Vissa kostnader för förbättrad taxeringskontroll, <i>förslagsanslag</i>	<u>*3 385 000</u>	92 544 000

Landsfogdarna m. fl.:

9	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	2 830 000	
10	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	<u>460 000</u>	3 290 000

Häradsskrivarna m. fl.:

11	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	20 774 000	
12	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	<u>1 900 000</u>	22 674 000

Landsfiskalerna m. fl.:

13	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	31 135 000	
14	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	<u>4 397 000</u>	35 532 000
			164 274 000

D. Polisväsendet

Statspolisintendenten m. fl.:

1	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i> , därav 570 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen	1 742 000	
---	---	-----------	--

Statspolisorganisationen:

2	Inköp av motorfordon m. m., <i>reservationsanslag</i> , därav 1 758 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen	1 958 000	
3	Underhålls-, drift- och expeditionskostnader, <i>förslagsanslag</i> , därav 3 260 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen	3 950 000	
4	Gottgörelse till polisdistrikten, <i>förslagsanslag</i> , därav 16 548 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen	25 105 000	
5	Polisradioväsendet, <i>reservationsanslag</i> , därav 309 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen	<u>337 000</u>	33 092 000

* Beräknat belopp.

6	Kostnader för särskild polisverksamhet för hindrande och uppdagande av spioneri m. m., <i>förslagsanslag</i> ..		10 435 000
	Norrbottnens statliga poliskår:		
7	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	773 000	
8	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	267 000	1 040 000
	Statens polisskola:		
9	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i> , därav 170 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen	*1 305 000	
10	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i> , därav 46 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen	*354 000	1 659 000
	Statens kriminaltekniska anstalt:		
11	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	1 338 000	
12	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	736 000	2 074 000
13	Polisväsendets organisationsnämnd, <i>förslagsanslag</i> ..		*394 000
14	Bidrag till reservpolisorganisationen m. m., <i>förslagsanslag</i>		1 450 000
15	Bidrag till den lokala polisorganisationen å landsbygden m. m., <i>förslagsanslag</i>		*28 700 000
16	Gottgörelse till vissa polisdistrikt för ombesörjande av särskilda anordningar för polisväsendet i dess helhet m. m., <i>förslagsanslag</i>		1 100 000
17	Anordnande av polisbevakning i annan än den i lagen om polisväsendet i riket stadgade ordning m. m., <i>förslagsanslag</i>		650 000
18	Vissa ersättningar åt befattningshavare vid polisväsendet m. m., <i>förslagsanslag</i> , därav 1 439 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen		8 000 000
19	Länsstyrelsernas kostnader för fångtransport, <i>förslagsanslag</i>		600 000
			<u>89 194 000</u>

E. Civillförsvaret m. m.

	Civillförsvarsstyrelsen:		
1	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	3 258 000	
2	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	587 000	3 845 000
3	Utbildnings- och övningsverksamhet, <i>förslagsanslag</i> ..		10 800 000
4	Inspelning av instruktionsfilm, <i>reservationsanslag</i> ..		100 000
5	Försöksverksamhet, <i>reservationsanslag</i>		400 000
6	Engångsanskaffning av materiel, <i>reservationsanslag</i> ..		17 700 000
7	Förvaring och underhåll av viss materiel m. m., <i>förslagsanslag</i>		4 798 000
8	Vissa löpande kostnader för civillförsvarets verksamhet inom civillförsvarsområdena, <i>förslagsanslag</i>		620 000
9	Bidrag till kommuner för anordnande av branddammar för civillförsvarsändamål, <i>reservationsanslag</i>		500 000
10	Kostnader för anordnande av allmänna skyddsrum m. m., <i>reservationsanslag</i>		6 500 000
11	Bidrag till kommuner för anordnande av vissa trafik- och skolskyddsrum, <i>förslagsanslag</i>		1 500 000
12	Bidrag till vissa frivilliga organisationer		680 000
13	Viss sambandsverksamhet, <i>förslagsanslag</i>		900 000

* Beräknat belopp.

14	Anskaffning av viss sambandsmateriel, <i>reservationsanslag</i>		550 000
	Statens brandinspektion:		
15	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	201 000	
16	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	78 000	279 000
	Statens brandskola:		
17	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	218 000	
18	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	101 000	319 000
19	Bidrag till förebyggande och släckning av brand, <i>förslagsanslag</i>		975 000
			50 466 000

F. Diverse

	Statens utlänningskommission:		
1	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	3 232 000	
2	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	281 000	3 513 000
3	Vissa kostnader i anledning av allmänna val, <i>förslagsanslag</i>		150 000
4	Bidrag till bestridande av kostnader för vissa internationella kongresser i Sverige, <i>reservationsanslag</i> ..		30 000
	Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:		
5	Slottsbyggnadernas delfond, <i>förslagsanslag</i>		90 000
6	Byggnadsstyrelsens delfond, <i>förslagsanslag</i>		11 456 000
7	Uppsala universitets delfond, <i>förslagsanslag</i>		1 130 000
8	Medicinalstyrelsens delfond, <i>förslagsanslag</i>		19 966 000
9	Karolinska sjukhusets delfond, <i>förslagsanslag</i> ...		4 444 000
10	Ersättning till domänverkets fond för upplåten mark, <i>förslagsanslag</i>		18 000
			40 797 000

Summa kronor 942 660 000

XII. CIVILDEPARTEMENTET

A. Civildepartementet

Civildepartementet:

1	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	1 308 000	
2	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	41 000	1 349 000
3	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, <i>reservationsanslag</i>		400 000
4	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>		50 000
			1 799 000

B. Vissa myndigheter

Statens lönenämnd:

1	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	296 000	
2	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	6 000	302 000

Statens avtalsnämnd:

3	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	324 000	
4	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	48 000	372 000

Statens pensionsanstalt:

5	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	2 626 000	
6	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	171 000	2 797 000
			8 471 000

C. Statliga pensionsväsendet

1	Egenpensioner åt f. d. anställningshavare i statens tjänst, <i>förslagsanslag</i> , därav 19 000 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen	229 000 000
2	Pensioner åt personal i försvarsväsendets reserver, <i>förslagsanslag</i>	5 000 000
3	Vadstena krigsmanshuskassa, <i>förslagsanslag</i>	385 000
4	Pensionering av viss flottans gemenskap, <i>förslagsanslag</i>	50 000
5	Familjepensioner åt efterlevande till anställningshavare i statens tjänst, <i>förslagsanslag</i> , därav 2 300 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen ..	63 000 000
6	Understöd i vissa fall åt f. d. anställningshavare vid lotsverket m. fl.	12 000
7	Diverse pensioner och understöd m. m., <i>förslagsanslag</i>	5 400 000
		802 847 000

D. Statsunderstödda pensionsväsendet

1	Bidrag till pensioneringskostnaderna för statens pensionsanstalt, <i>förslagsanslag</i>	170 000 000
---	---	-------------

2	Bidrag till pensioneringskostnaderna för handelsflot- tans pensionsanstalt	*700 000
		170 700 000

E. Allmänna indragningestaten

1	Avlöningar till personal å indragningsstat m. m., <i>förslagsanslag</i>	850 000
---	--	---------

F. Diverse

1	Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond, <i>förslagsanslag</i>	141 000
2	Arbetsgivaravgift till den allmänna tilläggs pensione- ringen, <i>förslagsanslag</i>	80 000 000
3	Arbetsgivarbidrag till den allmänna sjukförsäk- ringen m. m., <i>förslagsanslag</i>	24 000 000
4	Lönekostnader vid omplacering av partiellt arbets- föra, <i>förslagsanslag</i>	300 000
5	Kostnader för vissa förhandlingar m. m., <i>förslags- anslag</i>	10 000
6	Kostnader för vissa nämnder m. m., <i>förslagsanslag</i>	200 000
		104 651 000
	Summa kronor	583 818 000

XIII. OFÖRUTSEDDA UTGIFTER

1	Oförutsedda utgifter, <i>förslagsanslag</i>	1 000 000
---	---	-----------

* Beräknat belopp.

XIV. RIKSDAGEN OCH DESS VERK M. M.

Riksdagen:		
1	Arvoden till riksdagens ledamöter, <i>förslagsanslag</i>	11 625 000
2	Reseersättningar till riksdagens ledamöter, <i>förslagsanslag</i>	1 500 000
3	Avlöningar till personal, <i>förslagsanslag</i>	1 775 000
4	Kostnader för riksdagstrycket, <i>förslagsanslag</i> ...	1 530 000
5	Utgivande av särskilda publikationer, <i>reservationsanslag</i>	270 000
6	Utgivande av otryckta ständsprotokoll, <i>reservationsanslag</i>	65 000
7	Kostnader för riksdagens interparlamentariska grupp, <i>förslagsanslag</i>	75 000
8	Övriga omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	515 000
9	Allmänt kyrkomöte, <i>förslagsanslag</i>	1 000
Riksgäldskontoret:		
10	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	1 941 000
11	Kostnader vid emission av statslån m. m., <i>förslagsanslag</i>	523 000
12	Övriga omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	215 000
Riksdagens ekonomibyrå:		
13	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	907 000
14	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	375 000
Riksdagsbiblioteket:		
15	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	388 000
16	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	40 000
17	Bokinköp och bokbindning, <i>reservationsanslag</i> ..	135 000
Justitieombudsmannen och hans expedition:		
18	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	458 000
19	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	24 000
Militieombudsmannen och hans expedition:		
20	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	266 000
21	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	24 000
Riksdagens revisorer och deras kansli:		
22	Arvoden till revisorerna, <i>förslagsanslag</i>	45 000
23	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	235 000
24	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	28 000
Nordiska rådets svenska delegation och dess kansli:		
25	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	117 000
26	Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	65 000
27	Andel i gemensamma kostnader för Nordiska rådet, <i>förslagsanslag</i>	46 000
28	Andel i kostnaderna för tidskriften Nordisk Kontakt, <i>förslagsanslag</i>	40 000

Pensioner:

29	Pensioner åt f. d. riksdagsmän, <i>förslagsanslag</i> ..	800 000	
30	Pensioner åt efterlevande till riksdagsmän, <i>förslagsanslag</i>	175 000	
31	Pensioner åt f. d. befattningshavare, <i>förslagsvis</i> ..	820 000	
32	Pensioner åt efterlevande till befattningshavare, <i>förslagsvis</i>	125 000	1 920 000
Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:			
33	Byggnadsstyrelsens delfond, <i>förslagsanslag</i>		116 000
34	Vinstutlottning i samband med ungdomens lönsparande, <i>förslagsanslag</i>		750 000
35	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, <i>förslagsanslag</i>		10 000
36	Arbetsgivarbidrag till den allmänna sjukförsäkringen m. m., <i>förslagsanslag</i>		50 000
37	Arbetsgivaravgift till den allmänna tilläggspensioneringen, <i>förslagsanslag</i>		140 000
		Summa kronor	26 214 000

UTGIFTER FÖR STATENS KAPITALFONDER

I. STATENS AFFÄRSVERKSFONDER

1 Underskott å statens järnvägars fond	50 000 000
--	------------

II. LUFTFARTSFONDEN

1 Underskott å luftfartsfonden	18 300 000
--------------------------------------	------------

III. RIKSGÄLDSFONDEN¹

1 Underskott å riksgäldsfonden	925 000 000
--------------------------------------	-------------

IV. AVSKRIVNING AV NYA KAPITALINVESTERINGAR

A. Statens affärsverksfonder

Kommunikationsdepartementet:

1 Försvarsberedskap vid televerket (I: B: 8), <i>reservationsanslag</i>	7 500 000
2 Nybyggnad och ombyggnad av järnvägslinjer (I: C: 2), <i>reservationsanslag</i>	2 600 000
3 Försvarsberedskap vid statens järnvägar (I: C: 6), <i>reservationsanslag</i>	3 000 000
4 Distributionsanläggningar och därmed sammanhängande arbeten vid statens kraftverk (I: D: 4), <i>reservationsanslag</i>	3 500 000
	16 600 000

B. Luftfartsfonden

Kommunikationsdepartementet:

1 Försvarsberedskap vid luftfartsverket (II: 2), <i>reservationsanslag</i>	100 000
--	---------

C. Statens allmänna fastighetsfond

Justitiedepartementet:

1 Vissa byggnadsarbeten för fångvården (III: 1), <i>reservationsanslag</i>	5 000 000
--	-----------

Utrikesdepartementet:

2 Inköp, uppförande och istandsättande av fastigheter för utrikesrepresentationen (III: 2), <i>reservationsanslag</i>	325 000
---	---------

¹ Stat för riksgäldsfonden se Bilaga till Utgifter för statens kapitalfonder, sid. 79.

Socialdepartementet:

3	Vissa byggnadsarbeten m. m. vid ungdomsvårdsskolorna (III: 4), <i>reservationsanslag</i>	2 218 000	
4	Vissa byggnadsarbeten m. m. vid statens vårdanstalter för alkoholmissbrukare (III: 5), <i>reservationsanslag</i>	791 000	3 009 000

Kommunikationsdepartementet:

5	Sanering m. m. inom Djurgårdsstaden i Stockholm (III: 6), <i>reservationsanslag</i>	50 000	
6	Byggnadsarbeten för statens bilinspektion (III: 8), <i>reservationsanslag</i>	450 000	
7	Nybyggnad för areologisk station på Frösön (III: 9), <i>reservationsanslag</i>	50 000	
8	Merkostnader för vissa byggnadsarbeten (III: 10), <i>reservationsanslag</i>	75 000	625 000

Finansdepartementet:

9	Vissa byggnadsarbeten vid tullverkets kust- och gränsbevakning m. m. (III: 11), <i>reservationsanslag</i>		7 000
---	---	--	-------

Ecklesiastikdepartementet:

10	Nybyggnad för riksarkivet (III: 12), <i>reservationsanslag</i>	750 000	
11	Nybyggnad för biblioteksdepå (III: 13), <i>reservationsanslag</i>	83 000	
12	Byggnadsarbeten vid universitetet i Uppsala (III: 14), <i>reservationsanslag</i>	2 574 000	
13	Byggnadsarbeten vid universitetet i Lund (III: 15), <i>reservationsanslag</i>	2 686 000	
14	Byggnadsarbeten vid universitetet i Göteborg (III: 16), <i>reservationsanslag</i>	600 000	
15	Byggnadsarbeten vid universitetet i Stockholm (III: 17), <i>reservationsanslag</i>	968 000	
16	Utbyggnad av tekniska högskolan i Stockholm (III: 18), <i>reservationsanslag</i>	1 987 000	
17	Nybyggnader för Chalmers tekniska högskola (III: 19), <i>reservationsanslag</i>	*4 224 000	
18	Nybyggnader för högre teknisk utbildning och forskning i Lund (III: 20), <i>reservationsanslag</i> ...	*2 000 000	
19	Nybyggnad för forskningslaboratorium i Studsvik (III: 21), <i>reservationsanslag</i>	250 000	
20	Vissa anläggningsarbeten för lärarhögskolan i Stockholm (III: 22), <i>reservationsanslag</i>	25 000	
21	Nybyggnad för lärarhögskolan i Malmö (III: 23), <i>reservationsanslag</i>	1 700 000	
22	Vissa byggnadsarbeten för slöjdläroarseminariet (III: 24), <i>reservationsanslag</i>	100 000	
23	Förvärv av vissa fastigheter för seminariet för huslig utbildning i Uppsala (III: 25), <i>reservationsanslag</i>	288 000	

* Beräknat belopp.

24	Byggnadsarbeten vid statens blindskolor m. m. (III: 26), <i>reservationsanslag</i>	63 000	
25	Byggnadsarbeten vid statens dövskolor m. m. (III:27), <i>reservationsanslag</i>	1 244 000	19 542 000

Jordbruksdepartementet:

26	Byggnadsarbeten vid statens centrala frökontrollanstalt (III: 28), <i>reservationsanslag</i>		291 000
----	--	--	---------

Handelsdepartementet:

27	Säkerhetsanstalter för sjöfarten (III: 29), <i>reservationsanslag</i>		800 000
----	---	--	---------

Inrikesdepartementet:

28	Inköp av fastigheter för förrådsändamål (III: 30), <i>reservationsanslag</i>	108 000	
29	Vissa byggnadsåtgärder för strålskyddsverksamhet m. m. (III: 31), <i>reservationsanslag</i>	*700 000	
30	Vissa byggnadsarbeten vid statens mentalsjukhus m. m. (III: 32), <i>reservationsanslag</i>	*22 500 000	
31	Utbyggande av karolinska sjukhuset (III: 33), <i>reservationsanslag</i>	4 103 000	
32	Uppförande av klinik för alkoholsjukdomar m. m. (III: 34), <i>reservationsanslag</i>	650 000	
33	Utbyggande av akademiska sjukhuset i Uppsala (III: 35), <i>reservationsanslag</i>	*2 733 000	
34	Uppförande av en barnpsykiatrisk klinik vid lasarettet i Lund (III: 36), <i>reservationsanslag</i> . . .	150 000	
35	Byggnadsarbeten för länsstyrelserna (III: 37), <i>reservationsanslag</i>	500 000	
36	Vissa skyddsrumsanläggningar (III: 39), <i>reservationsanslag</i>	2 000 000	
37	Anordnande av en civilförsvarsskola m. m. (III: 40), <i>reservationsanslag</i>	550 000	33 994 000
			68 598 000

D. Försvarets fonder

Försvarsdepartementet:

Försvarets fastighetsfond:

1	Kasernbyggnaders delfond (IV: A: 1—6), <i>reservationsanslag</i>	36 550 000
2	Befästningars delfond (IV: A: 7—19), <i>reservationsanslag</i>	84 400 000
		120 950 000

E. Statens utlåningsfonder

Socialdepartementet:

1	Lånefonden för allmänna samlingslokaler (V: 5), <i>reservationsanslag</i>	5 400 000
---	---	-----------

* Beräknat belopp.

Ecklesiastikdepartementet:

2	Statens lånefond för universitetsstudier (V: 6), <i>reservationsanslag</i>	13 600 000	
3	Allmänna studielånefonden (V: 7), <i>reservations-</i> <i>anslag</i>	10 700 000	24 300 000

Jordbruksdepartementet:

4	Kronotorparnas inventarielånefond (V: 9), <i>reser-</i> <i>vationsanslag</i>	50 000	
5	Fiskerilånefonden (V: 10), <i>reservationsanslag</i>	315 000	
6	Statens fiskredskapslånefond (V: 11), <i>reservations-</i> <i>anslag</i>	30 000	395 000
			30 095 000

F. Fonden för låneunderstöd

Socialdepartementet:

1	Lån till nybyggnader m. m. vid erkända vård- anstalter för alkoholmissbrukare (VI: 1), <i>reserva-</i> <i>tionsanslag</i>		545 000
---	---	--	---------

Finansdepartementet:

2	Bidrag till Internationella utvecklingsfonden (VI: 4), <i>reservationsanslag</i>		10 048 000
---	---	--	------------

Ecklesiastikdepartementet:

3	Lån till Uppsala studentkår (VI: 5), <i>reserva-</i> <i>tionsanslag</i>		420 000
---	--	--	---------

Handelsdepartementet:

4	Lån till utbyggnad av oljelagringen (VI: 9), <i>reservationsanslag</i>		60 000 000
---	---	--	------------

Inrikesdepartementet:

5	Lån till Gotlands läns landsting för utbyggande av lasarettet i Visby (VI: 11), <i>reservationsanslag</i>	1 000 000	
6	Lån till sällskapet Eugeniahemmet (VI: 13), <i>re-</i> <i>servationsanslag</i>	*125 000	1 125 000
			72 188 000

Summa kronor **303 476 000**

V. AVSKRIVNING AV OREGLERADE KAPITALMEDELSFÖRLUSTER

1	Avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster	1 000 000
---	--	-----------

* Beräknat belopp.

Bilaga till Utgifter för statens kapitalfonder

FÖRSLAG TILL STAT FÖR RIKSGÄLDSFONDEN
FÖR BUDGETÅRET 1961/62

Utgifter

A. Räntor å statsskulden:

1. Ränta å räntelöpande obligationslån, <i>förslagsvis</i>	512 455 695
2. Vinster å premieobligationslån, <i>förslagsvis</i>	64 666 500
3. Ränta å statsskuldförbindelser, <i>förslagsvis</i>	54 000 000
4. » » sparobligationer, emission 4 och 5, <i>förslagsvis</i>	225 000
5. » » sparobligationer av år 1960, <i>förslagsvis</i>	5 000 000
6. » » dollarkredit hos Export-Import Bank of Washington (Marshall-lånet), <i>förslagsvis</i>	2 095 000
7. » » av staten övertagna lån, <i>förslagsvis</i>	525 000
8. » » lån hos statsinstitutioner och fonder m. m., <i>förslagsvis</i>	50 000 000
9. Årsanslaget till Hans Maj:t Konungen	300 000
10. Ränta å köpeskillingen för fastigheten nr 1 i kvarteret Lejonet i Stockholm	90 000
11. » » konung Carl XIII:s hemgiftskapital	7 500
12. » » Göta kanals reparationsfond	7 045
13. » » kortfristig affärsbankskredit, <i>förslagsvis</i>	5 000 000
14. » » skattkamarväxlar, <i>förslagsvis</i>	200 000 000
15. » » beräknad ny upplåning, <i>förslagsvis</i>	70 983 360
	965 855 100

B. Kapitalrabatter m. m.:

1. Kapitalrabatter, <i>förslagsvis</i>	1 000 000
2. Inlösningsprovisioner m. m., <i>förslagsvis</i>	500 000
3. Kursförluster, <i>förslagsvis</i>	100
	1 500 100
	Summa kronor 966 855 200

Inkomster

A. Räntor:

1. Ränta å uppköpta obligationer	25 000
2. » » rörliga krediter	40 000 000
3. » » utlånade medel m. m.	25 000
	40 050 000

B. Uppgäld och kursvinster:

1. Uppgäld	100
2. Kursvinster	100
	200

C. Diverse inkomster:

1. Preskriberade obligationer och kuponger m. m.	1 600 000
2. Dragningslistor å premielånen	200 000
3. Övriga diverse inkomster	5 000
	1 805 000
	41 855 200

Underskott att avföras å riksstatens driftbudget

Summa kronor 966 855 200

KAPITALBUDGETEN

INKOMSTERNA Å KAPITALBUDGETEN

1 Lånemedel 1 441 364 000

INVESTERINGSSTATER FÖR BUDGETÅRET 1961/62

I. STATENS AFFÄRSVERKSFONDER

A. Postverkets fond

Avskrivningsmedel		Summa investeringsanslag ...	4 504 000
inom fonden	7 000 000		
Övriga kapitalmedel	1 000		
Investeringsbemyndigande.	—2 497 000		
	<u>4 504 000</u>		<u>4 504 000</u>

B. Televerkets fond

Avskrivningsmedel		Summa investeringsanslag .	313 600 000
från riksstaten	7 500 000		
inom fonden	280 000 000		
Övriga kapitalmedel	100 000		
Investeringsbemyndigande.	26 000 000		
	<u>313 600 000</u>		<u>313 600 000</u>

C. Statens järnvägars fond

Avskrivningsmedel		Summa investeringsanslag .	321 800 000
från riksstaten	5 600 000		
inom fonden	205 000 000		
Övriga kapitalmedel	100 000		
Investeringsbemyndigande.	111 100 000		
	<u>321 800 000</u>		<u>321 800 000</u>

D. Statens vattenfallsverks fond

Avskrivningsmedel		Summa investeringsanslag .	433 201 000
från riksstaten	3 500 000		
inom fonden	159 900 000		
Övriga kapitalmedel	100 000		
Investeringsbemyndigande.	269 701 000		
	<u>433 201 000</u>		<u>433 201 000</u>

E. Domänverkets fond

Avskrivningsmedel		Summa investeringsanslag . .	460 000
inom fonden	400 000		
Övriga kapitalmedel	1 000		
Investeringsbemyndigande..	59 000		
	<u>460 000</u>		<u>460 000</u>

II. LUFTFARTSFONDEN

Avskrivningsmedel		Summa investeringsanslag . .	12 000 000
från riksstaten	100 000		
inom fonden	5 375 000		
Övriga kapitalmedel	1 000		
Investeringsbemyndigande..	6 524 000		
	<u>12 000 000</u>		<u>12 000 000</u>

III. STATENS ALLMÄNNA FASTIGHETSFOND

Avskrivningsmedel		Summa investeringsanslag .	153 287 000
från riksstaten	63 593 000		
inom fonden	35 843 000		
Övriga kapitalmedel	785 000		
Investeringsbemyndigande..	53 066 000		
	<u>153 287 000</u>		<u>153 287 000</u>

IV. FÖRSVARETS FONDER

A. Försvarets fastighetsfond

Avskrivningsmedel		Summa investeringsanslag .	170 000 000
från riksstaten	120 950 000		
inom fonden	15 210 000		
Övriga kapitalmedel	1 000		
Investeringsbemyndigande..	33 839 000		
	<u>170 000 000</u>		<u>170 000 000</u>

B. Försvarets fabriksfond

Avskrivningsmedel		Summa investeringsanslag ...	4 000 000
inom fonden	3 325 000		
Övriga kapitalmedel	1 000		
Investeringsbemyndigande..	674 000		
	<u>4 000 000</u>		<u>4 000 000</u>

V. STATENS UTLÅNINGSFONDER

Utrikesförvaltningens lånefond

Investeringsbemyndigande	50 000	Investeringsanslag	50 000
--------------------------	--------	--------------------------	--------

Lånefonden för bostadsbyggande

Investeringsbemyndigande.	730 000 000	Investeringsanslag	730 000 000
---------------------------	-------------	--------------------------	-------------

Lånefonden för maskinanskaffning inom byggnadsindustrin

Investeringsbemyndigande.	1 000	Investeringsanslag	1 000
---------------------------	-------	--------------------------	-------

Statens bosättningslänefond

Investeringsbemyndigande.	1 000	Investeringsanslag	1 000
---------------------------	-------	--------------------------	-------

Länefonden för allmänna samlingslokaler

Avskrivningsmedel		Investeringsanslag	9 000 000
från riksstaten	5 400 000		
Investeringsbemyndigande.	3 600 000		
	<u>9 000 000</u>		<u>9 000 000</u>

Statens länefond för universitetsstudier

Avskrivningsmedel		Investeringsanslag	13 600 000
från riksstaten	13 600 000		

Allmänna studielänefonden

Avskrivningsmedel		Investeringsanslag	10 700 000
från riksstaten	10 700 000		

Länefonden för inventarier i studentbostäder

Investeringsbemyndigande.	2 000 000	Investeringsanslag	2 000 000
---------------------------	-----------	--------------------------	-----------

Kronotorparnas inventarielänefond

Avskrivningsmedel		Investeringsanslag	50 000
från riksstaten	50 000		

Fiskerilänefonden

Avskrivningsmedel		Investeringsanslag	850 000
från riksstaten	315 000		
Investeringsbemyndigande.	535 000		
	<u>850 000</u>		<u>850 000</u>

Statens fiskredskapslänefond

Avskrivningsmedel		Investeringsanslag	30 000
från riksstaten	30 000		

Statens hantverks- och industrilänefond

Investeringsbemyndigande.	10 000 000	Investeringsanslag	10 000 000
---------------------------	------------	--------------------------	------------

Statens länefond för den mindre skeppsfarten

Investeringsbemyndigande.	1 000	Investeringsanslag	1 000
---------------------------	-------	--------------------------	-------

Summa investeringsbemyndiganden för statens utlåningsfonder 746 188 000

VI. FONDEN FÖR LÅNEUNDERSTÖD

Avskrivningsmedel		Summa investeringsanslag	162 639 000
från riksstaten	72 138 000		
Övriga kapitalmedel	25 909 000		
Investeringsbemyndigande.	64 592 000		
	<u>162 639 000</u>		<u>162 639 000</u>

VII. FONDEN FÖR STATENS AKTIER

Övriga kapitalmedel	1 000	Summa investeringsanslag .	160 024 000
Investeringsbemyndigande .	160 023 000		
	<u>160 024 000</u>		<u>160 024 000</u>

VIII. FONDEN FÖR FÖRLAG TILL STATSVERKET

Övriga kapitalmedel	3 500 000	Summa investeringsanslag ...	18 100 000
Investeringsbemyndigande..	14 600 000		
	<u>18 100 000</u>		<u>18 100 000</u>

IX. DIVERSE KAPITALFONDER

A. Väg- och vattenbyggnadsverkets förrädsfond

Avskrivningsmedel		Summa investeringsanslag ..	40 700 000
inom fonden	30 000 000		
Övriga kapitalmedel	100 000		
Investeringsbemyndigande.	10 600 000		
	<u>40 700 000</u>		<u>40 700 000</u>

B. Jordfonden

Investeringsbemyndigande .	4 000 000	Investeringsanslag	4 000 000
----------------------------	-----------	--------------------------	-----------

SÄGER BETRÄFFANDE SAMTLIGA INVESTERINGSSTATER FÖR:

Avskrivningsmedel		Summa investeringsanslag	2 574 598 000
från riksstaten	303 476 000		
inom fonden	742 053 000		
Övriga kapitalmedel	30 600 000		
Investeringsbemyndigande	1 498 469 000		
	<u>2 574 598 000</u>		<u>2 574 598 000</u>

KAPITALINVESTERING

I. STATENS AFFÄRSVERKSFONDER

A. Postverket

1	Posthus m. m.		1 000
2	Inköp av fastigheter		1 000
3	Anskaffning av automobiler m. m.		1 000 000
	Postverkets diligenstrafik:		
4	Garagebyggnader m. m.	1 000	
5	Anskaffning av bilmateriel för diligensrörelsen ..	2 500 000	
6	Förvärv av billinjer	1 000	2 502 000
7	Postverkets dispositionsanslag		1 000 000
			4 504 000

B. Televerket

1	Inköp och byggande av fastigheter	16 300 000
2	Anläggning för teletekniskt utvecklingsarbete m. m.	2 300 000
3	Telefon- och telegrafanläggningar	253 800 000
4	Ljudradioanläggningar	10 500 000
5	Televisionsradioanläggningar	13 200 000
6	Radioanläggningar för kommersiell trafik	2 000 000
7	Radioanläggningar för luftfarten	3 000 000
8	Försvarsberedskap vid televerket	7 500 000
9	Televerkets dispositionsanslag	5 000 000
		313 600 000

C. Statens järnvägar

1	Bana och byggnader	110 500 000
2	Nybyggnad och ombyggnad av järnvägslinjer	3 800 000
3	Elektriska anläggningar	36 400 000
4	Rullande materiel och sjöfartsmateriel	131 100 000
5	Biltrafik	13 000 000
6	Försvarsberedskap vid statens järnvägar	3 000 000
7	Inventarier m. m.	9 000 000
8	Statens järnvägars dispositionsanslag	15 000 000
		321 800 000

D. Statens vattenfallsverk

1	Kraftverksbyggnader m. m.	240 100 000
2	Atomenergianläggningar	20 000 000
3	Regleringsföretag	38 000 000
4	Distributionsanläggningar och därmed sammanhängande arbeten vid statens kraftverk	109 100 000
5	Inköp av vattenfall och fastigheter	1 000

6	Förvärv av enskilda företag för elektrisk distributionsverksamhet	2 000 000
7	Förvaltningsbyggnad för vattenfallsstyrelsen	14 000 000
8	Statens vattenfallsverks dispositionsanslag	10 000 000
		433 201 000

E. Domänverket

1	Tjänstebostäder för domänverket	400 000
2	Byggnadsarbeten m. m. vid statens försöksgårdar	60 000
		460 000
Summa kronor		1 073 565 000

II. LUFTFARTSFONDEN**Kommunikationsdepartementet:****Luftfartens markorganisation:**

1	Flygplatser m. m.	6 900 000
2	Försvarsberedskap vid luftfartsverket	100 000
3	Utbyggnad av storflygplats m. m.	4 000 000
4	Luftfartsverkets dispositionsanslag	1 000 000
Summa kronor		12 000 000

III. STATENS ALLMÄNNA FASTIGHETSFOND**Justitiedepartementet:**

1	Vissa byggnadsarbeten för fångvården	10 000 000
---	--	------------

Utrikesdepartementet:

2	Inköp, uppförande och istandsättande av fastigheter för utrikesrepresentationen	1 500 000
3	Inköp av tomt för beskickningen i Washington ..	3 000 000
		4 500 000

Socialdepartementet:

4	Vissa byggnadsarbeten m. m. vid ungdomsvårdsskolorna	4 436 000
5	Vissa byggnadsarbeten m. m. vid statens vårdanstalter för alkoholmissbrukare	1 582 000
		6 018 000

Kommunikationsdepartementet:

6	Sanering m. m. inom Djurgårdsstaden i Stockholm	200 000
7	Radiohus	*21 000 000
8	Byggnadsarbeten för statens bilinspektion	1 800 000
9	Nybyggnad för aerologisk station på Frösön	100 000
10	Merkostnader för vissa byggnadsarbeten	150 000
		23 250 000

* Beräknat belopp.

Finansdepartementet:

11	Vissa byggnadsarbeten vid tullverkets kust- och gränsbevakning m. m.	25 000
----	---	--------

Ecklesiastikdepartementet:

12	Nybyggnad för riksarkivet	3 000 000	
13	Nybyggnad för biblioteksdepå	165 000	
14	Byggnadsarbeten vid universitetet i Uppsala....	5 148 000	
15	Byggnadsarbeten vid universitetet i Lund.	5 372 000	
16	Byggnadsarbeten vid universitetet i Göteborg..	1 200 000	
17	Byggnadsarbeten vid universitetet i Stockholm..	1 936 000	
18	Utbyggnad av tekniska högskolan i Stockholm .	3 973 000	
19	Nybyggnader för Chalmers tekniska högskola ..	*8 447 000	
20	Nybyggnader för högre teknisk utbildning och forskning i Lund	*4 000 000	
21	Nybyggnad för forskningslaboratorium i Studsvik	500 000	
22	Vissa anläggningsarbeten för lärarhögskolan i Stockholm	50 000	
23	Nybyggnad för lärarhögskolan i Malmö	3 400 000	
24	Vissa byggnadsarbeten för slöjdlärarseminariet....	200 000	
25	Förvärv av vissa fastigheter för seminariet för huslig utbildning i Uppsala	575 000	
26	Byggnadsarbeten vid statens blindskolor m. m..	125 000	
27	Byggnadsarbeten vid statens dövskolor m. m. ..	2 487 000	40 578 000

Jordbruksdepartementet:

28	Byggnadsarbeten vid statens centrala frökontrollanstalt	581 000
----	---	---------

Handelsdepartementet:

29	Säkerhetsanstalter för sjöfarten	1 000 000
----	--	-----------

Inrikesdepartementet:

30	Inköp av fastighet för förrådsändamål	215 000	
31	Vissa byggnadsåtgärder för strålskyddsverksamhet m. m.	*1 400 000	
32	Vissa byggnadsarbeten vid statens mentalsjukhus m. m.	*45 000 000	
33	Utbyggande av karolinska sjukhuset	8 205 000	
34	Uppförande av klinik för alkoholsjukdomar m. m.	1 300 000	
35	Utbyggande av akademiska sjukhuset i Uppsala	*5 465 000	
36	Uppförande av en barnpsykiatrisk klinik vid lasarettet i Lund.....	300 000	
37	Byggnadsarbeten för länsstyrelserna	2 000 000	
38	Inköp av fastigheter för förvaltningsändamål ..	350 000	
39	Vissa skyddsrumsanläggningar	2 000 000	
40	Anordnande av en civillärovervakarskola m. m.....	1 100 000	67 335 000

Summa kronor 153 287 000

* Beräknat belopp.

IV. FÖRSVARETS FONDER

A. Försvarets fastighetsfond

Kasernbyggnaders delfond:

1	Byggnadsarbeten för gemensamma ändamål	10 000 000	
2	Byggnadsarbeten för armén	22 500 000	
3	Byggnadsarbeten för marinen	4 600 000	
4	Byggnadsarbeten för flygvapnet	7 000 000	
5	Flygfältsarbeten m. m.	29 000 000	
6	Markförvärv för övningsfält m. m.	*8 800 000	81 900 000

Befästningars delfond:

7	Anordnande av vissa fartygstunnlar	90 000	
8	Anordnande av vissa drivmedelsförråd	2 000 000	
9	Vissa ammunitionsförråd	15 500 000	
10	Anordnande av vissa förråd för marinen m. m. ..	5 500 000	
11	Uppställningsplatser för radarstationer	2 300 000	
12	Vissa fortifikatoriska anordningar för kustartilleri- batterier	11 200 000	
13	Anordnande av vissa lokaler för luftbevakningen m. m.	15 800 000	
14	Tygmaterielförråd i berg	10 000	
15	Fullträffsäkra uppehållsplatser	500 000	
16	Flyttning av Stockholms örlogsbas (Muskövarvet)	20 000 000	
17	Anläggningar för robotvapen	3 000 000	
18	Övriga befästningsarbeten	8 500 000	
19	Vissa markförvärv för befästningar	*3 700 000	88 100 000
			170 000 000

B. Försvarets fabriksfond

1	Anskaffning av maskiner och utrustning m. m. för försvarets fabriksverk	2 000 000	
2	Vissa byggnadsarbeten för försvarets fabriksverk	1 500 000	
3	Anskaffning av maskiner och annan utrustning för centraltvätterier för västra Sverige	500 000	4 000 000
			4 000 000
Summa kronor			174 000 000

V. STATENS UTLÅNINGSFONDER

Utrikesdepartementet:

1	Utrikesförvaltningens lånefond	50 000
---	--------------------------------------	--------

Socialdepartementet:

2	Lånefonden för bostadsbyggande	730 000 000
---	--------------------------------------	-------------

* Beräknat belopp.

3	Lånefonden för maskinanskaffning inom byggnadsindustrien	1 000	
4	Statens bosättningslånefond	1 000	
5	Lånefonden för allmänna samlingslokaler	9 000 000	739 002 000
Ecklesiastikdepartementet:			
6	Statens lånefond för universitetsstudier	13 600 000	
7	Allmänna studielånefonden	10 700 000	
8	Lånefonden för inventarier i studentbostäder	2 000 000	26 300 000
Jordbruksdepartementet:			
9	Kronotorparnas inventarielånefond	50 000	
10	Fiskerilånefonden	850 000	
11	Statens fiskredskapslånefond	30 000	930 000
Handelsdepartementet:			
12	Statens hantverks- och industrilånefond	10 000 000	
13	Statens lånefond för den mindre skeppsfarten ..	1 000	10 001 000
Summa kronor			776 283 000

VI. FONDEN FÖR LÅNEUNDERSTÖD

Socialdepartementet:			
1	Lån till nybyggnader m. m. vid erkända vårdanstalter för alkoholmissbrukare	545 000	
2	Räntefria lån till bostadsbyggande	35 000 000	35 545 000
Kommunikationsdepartementet:			
3	Garanti till Aktiebolaget Aerotransport för 1960/61		7 500 000
Finansdepartementet:			
4	Bidrag till Internationella utvecklingsfonden		10 048 000
Ecklesiastikdepartementet:			
5	Lån till Uppsala studentkår		420 000
Handelsdepartementet:			
6	Lån till Aktiebolaget Statens skogsindustrier....	20 000 000	
7	Lån till Aktiebolaget Atomenergi	20 000 000	
8	Lån till Aktiebolaget Oljetransit	7 500 000	
9	Lån till utbyggnad av oljelagringen	60 000 000	107 500 000
Inrikesdepartementet:			
10	Lån till utländska läkare för viss efterutbildning	1 000	
11	Lån till Gotlands läns landsting för utbyggande av lasarettet i Visby	1 000 000	
12	Lån till Göteborgs diakoniss-sällskap	500 000	
13	Lån till sällskapet Eugeniahemmet	*125 000	1 626 000
Summa kronor			162 639 000

* Beräknat belopp.

VII. FONDEN FÖR STATENS AKTIER

Finansdepartementet:

1	Inlösen av aktier i Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag	160 024 000
---	---	-------------

VIII. FONDEN FÖR FÖRLAG TILL STATSVERKET

Kommunikationsdepartementet:

1	Förskott till vissa plankostnader m. m.	100 000
---	--	---------

Finansdepartementet:

2	Vissa projekteringskostnader	15 000 000
---	------------------------------------	------------

Handelsdepartementet:

3	Dispositionsanslag för legodriften vid vissa staten tillhöriga gruvor i Västerbottens län	3 000 000
	Summa kronor	18 100 000

IX. DIVERSE KAPITALFONDER

Kommunikationsdepartementet:

Väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond:

1	Garage- och förrådsbyggnader m. m.	6 100 000
	Maskincentralförråd:	
2	Motorfordon och vägmaskiner m. m.	30 900 000
3	Flytande materiel.	1 200 000
		32 100 000
4	Grustag m. m.	1 000 000
5	Väg- och vattenbyggnadsverkets dispositionsanslag	1 500 000
		40 700 000

Jordbruksdepartementet:

6	Jordfonden	4 000 000
	Summa kronor	44 700 000

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 janu-
ari 1961.*

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON,
LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON,
AF GEIJERSTAM, HERMANSSON.

Med åberopande av de beslut om förslag till riksdagen angående statsverkets inkomster och utgifter för budgetåret 1961/62, som Kungl. Maj:t på hemställan av vederbörande föredragande enligt statsrådsprotokollet för denna dag fattat, föredrager chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, förslag till proposition angående statsverkets tillstånd och behov under nämnda budgetår av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar.

Departementschefen hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att godkänna sistnämnda förslag, vid vilket fogats specifikationer av inkomsterna och utgifterna å riksstaten, och alltså upptaga statsverkets inkomster och utgifter i enlighet med förslaget.

Med bifall till vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att proposition skall i enlighet med förslaget avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Bo Jonas Sjölander

INKOMSTER Å DRIFTBUDGETEN

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 januari 1961.

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ÅNDERSSON, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anför.

Jag anhåller nu att få underställa Kungl. Maj:ts prövning finansplan och beräkning av inkomster å driftbudgeten för budgetåret 1961/62 jämte därmed sammanhängande frågor.

Härvid har jag att anmäla riksräkenskapsverkets skrivelse den 9 december 1960 med inkomstberäkning för nämnda budgetår (*bihang 1*).

Finansplanen

Det samhällsekonomiska läget

Den internationella utvecklingen. Efter den starka konjunkturförbättringen under senare delen av 1959 och början av 1960 har den ekonomiska utvecklingen i utlandet visat en något mera splittrad bild. I *Västeuropa* har läget karakteriserats av en allmän högkonjunktur med högt efterfrågetryck — framför allt inom investeringsområdet — och fortsatt produktionsökning. Takten i produktionstillväxten har emellertid successivt avtagit, vilket för flertalet länder berott på att arbetskraft och övrig produktionskapacitet börjat bli maximalt utnyttjade. Endast för Storbritanniens del kan man tala om någon nämnvärd avmattning i efterfrågan. I *Förenta staterna* har sjunkande lagerefterfrågan varit huvudelementet i den konjunkturdämpning som gjort sig gällande under 1960. Industriproduktionen har i detta land fallit med 5 procent från början av året till hösten, medan totala bruttonationalprodukten först under tredje kvartalet visat en mindre ned-

gång. Den amerikanska utvecklingen i förening med att produktionsstegringarna i Västeuropa reducerats och lagerökningarna upphört har fått konsekvenser för råvaruländerna. Efter en successiv återhämtning sedan slutet av 1958 stagnerade dessa länders exportinkomster under första hälften av 1960 för att under hösthalvåret sjunka något. Då importutgifterna under större delen av året varit stigande, har råvaruländernas bytesbalans ånyo börjat försämrast.

Även om den tidigare snabba efterfrågestegringen i Västeuropa tenderat att ebba ut på vissa områden, synes ett omslag till allmän efterfrågedämpning knappast vara att vänta under den närmaste framtiden. Tillgängliga indikatorer tyder på en fortsatt ökning under 1961 av investeringsefterfrågan särskilt inom företagssektorn, medan vidtagna ekonomisk-politiska åtgärder dämpar bostadsbyggandet och de offentliga utgifternas fortsatta tillväxt. Främst som en följd av pågående inkomstökningar kan den privata konsumtionen allmänt antas komma att stiga i relativt snabb takt; för Storbritannien, där efterfrågeläget som nämnts i högre grad än annorstädes företer avmattningsinslag föreligger dock osäkerhet rörande köpen av varaktiga varor, som minskat påtagligt efter återinförandet av avbetalningsrestriktioner våren 1960. De skisserade efterfrågetendenserna tyder snarast på en fortsatt om än avsakande ökning av den inomeuropeiska handeln, som stigit successivt sedan slutet av 1958. Liksom under 1960 kan denna ökning emellertid komma att motvägas av stagnerande eller eventuellt minskad export till Nordamerika och råvaruländerna. De officiella prognoser för bruttonationalproduktens förändring mellan 1960 och 1961 som f. n. föreligger tyder på en fortsatt inte oväsentlig uppgång i flertalet länder. I samtliga fall understiger dock den förutsatta ökningen motsvarande faktiska förändring 1959—1960.

Även om prisnivån stigit i vissa länder och på speciella områden, t. ex. inom byggnadsverksamheten, har den västeuropeiska ekonomin präglats av en med hänsyn till efterfrågetryckets styrka anmärkningsvärd prisstabilitet under 1960. Detta förhållande förklaras delvis av råvaruprisernas fortsatta nedgång och återgången till lägre livsmedelspriser efter de av torkan under sommaren 1959 föranledda höjningarna. Vidare torde konkurrens från utomeuropeiska producenter också ha hållit tillbaka prisstegringarna. Eftersom produktionskostnaderna i samband med en större ökning av lönerna än av produktiviteten i de flesta länderna tenderat att stiga, har företagens vinstmarginaler av allt att döma pressats samman. Då det utrymme för en sådan utveckling som uppstod under konjunkturuppgångens första fas nu synes ha tagits i anspråk, förefaller det sannolikt att fortsatta kostnadshöjningar kommer att utlösa prisstegringar. En viss om än måttlig uppjustering under 1961 kan med hänsyn härtill och till redan inträdda prishöjningar för vissa investeringsprodukter komma att känneteckna den allmänna prisnivån i de västeuropeiska länderna.

F. n. kan inga tecken på ett nära förestående konjunkturuppsving skönjas i Förenta staterna. Bostadsbyggandet, som vid sidan av lagerutveckling-

en spelat en väsentlig roll i den inträffade aktivitetsnedgången, synes ännu inte ha stimulerats i någon större utsträckning av vidtagna kreditpolitiska lättnader. Företagens fasta investeringar har beräknats falla något från 1960 till 1961, medan de offentliga utgifterna av allt att döma kommer att öka. Varken lagerutvecklingen eller den privata konsumtionen kan väntas ge något avgörande bidrag till en ökning av totalefterfrågan under de närmaste månaderna. Å andra sidan anses konjunkturindikatorerna knappast bekräfta farhågorna för att den begynnande recessionen skall undergå en svårare fördjupning. Bl. a. med hänsyn till den omläggning av den ekonomiska politiken mot ökad konjunkturstimulans som redan ägt rum och ytterligare förebyggande skulle en återhämtning därför kunna tänkas sätta in i den amerikanska ekonomin under senare delen av 1961. Samtidigt får man emellertid inte bortse från att möjligheterna för de amerikanska myndigheterna att bedriva en konjunkturstimulerande politik begränsas av strävandena att samtidigt lösa de akuta betalningsbalansproblemen. Av väsentlig betydelse i detta sammanhang blir därför de åtgärder som de viktigare valutamottagande staterna, främst Västtyskland, vidtar för att åstadkomma en bättre jämvikt i sina betalningar.

Den nedgång i de transoceana råvaruländernas exportinkomster som ägt rum under 1960 kan med hänsyn till föreliggande efterfrågetendenser i industriländerna och kvarstående eller stigande utbudsöverskott inom de viktigare råvaruområdena komma att fortsätta under 1961. Därmed skulle den minskning av råvaruländernas import som dessa länders försämrade betalningsläge kan väntas framtvinga få fullt utslag under detta år. Då råvaruländernas totala valutaserver under de senaste åren endast delvis återhämtats efter nedgången 1957—1958 samtidigt som deras skuldsättning hos internationella organisationer och enskilda stater stigit, synes nämligen deras utrymme för en förnyad reservminskning vara mycket begränsat. Denna utveckling är allvarlig inte endast med tanke på den kortsiktiga konjunkturutvecklingen i världen. Den antyder framför allt att efterfråge- och utbudsrelationerna för råvaruländernas huvudprodukter är sådana att dessa länder med oförändrad produktionsstruktur har mycket stora svårigheter att uppnå industristaternas nuvarande utvecklingstakt.

Den ekonomiska utvecklingen inom landet. Den svenska ekonomin kännetecknades enligt den preliminära nationalbudgeten för 1961 (*bihang 2*) av en fortsatt stark efterfrågeökning under 1960. Den markerade högkonjunkturen i Västeuropa i förening med det svenska näringslivets goda konkurrenskraft medförde en avsevärt stegrad svensk *export*. Med undantag för livsmedel beräknas utförselsiffrorna 1960 ha blivit högre än året dessförinnan för samtliga stora varugrupper. Särskilt påtaglig var förbättringen för järnmalmsexporten, som vid i stort sett oförändrade priser visade en värdeökning på mer än en fjärdedel. Den totala exportvolymstegringen 1959—1960 uppskattas till 12 procent, varjämte exportvärdet ökades ytterligare 2 procent genom prisstegringar. *Import*volymens ökning var emellertid ännu

större, omkring 14 procent. Prisstegringarna var liksom för exporten i genomsnitt 2 procent. Importökningen, som var särskilt kraftig för oädla metaller, kemiska produkter och textilvaror, var i förhållande till produktionsökningen väsentligt större än normalt, vilket till stor del förklaras av den omfattande påfyllnad av råvarulagren som ägde rum i vissa branscher.

Bytesbalansen 1960 beräknas ha visat ett underskott på omkring 350 miljoner kronor i de statistiskt synliga transaktionerna, vilket är drygt 300 miljoner kronor mer än 1959. Från årsskiftet 1959/60 till slutet av november 1960 minskade den totala valutareserven med ca 225 miljoner kronor till 2 820 miljoner kronor. Detta tyder på att det reella underskottet varit mindre än vad som framgår av bytesbalansen och registrerade kapitaltransaktioner.

De totala *bruttoinvesteringarnas* volym ökade med ca 4 procent, vilket är inte oväsentligt mindre än 1958—1959. Den sänkta ökningstakten, som helt hänförde sig till utvecklingen inom den offentliga sektorn, kan till en del sättas i samband med de ekonomisk-politiska ingripanden som gjordes våren 1960. Investeringsvolymen i den privata sektorn steg i något högre takt än 1958—1959, eller med ca 7 procent. Stegningen gällde främst industrin. Bostadsbyggandet däremot låg kvar på i det närmaste samma höga nivå som uppnåddes 1959.

En omsvängning i *lagerutvecklingen* från minskning under 1959 till ökning under 1960 har dessutom utgjort ett expansivt element i den svenska ekonomin, även om en viss del också belastat importen.

Den privata konsumtionen ökade mellan 1959 och 1960. Ökningen var emellertid mindre än under närmast föregående år och begränsades till ca 2 procent 1959—1960 mot 4 procent 1958—1959. Detta förhållande, som innebär att endast omkring hälften av ökningen i hushållens disponibla inkomster — ca 5 procent i fasta priser — togs i anspråk för konsumtion, förklaras huvudsakligen av den tidigareläggning av konsumenternas inköp som den allmänna varuskattens införande vid årsskiftet 1959/60 medförde. Det bör emellertid framhållas att den preliminära konsumtionsuppskattningen för 1960 inrymmer ovanligt stora osäkerhetselement. Konsumentprisindex, som höjdes med drygt 3 procent vid införandet av varuskatten, förblev praktiskt taget oförändrat under året. Detta innebär att prisnivån, bortsett från varuskattens effekt, varit stabil i närmare tre år. Den senaste högkonjunkturen skiljer sig därmed i ett väsentligt avseende från tidigare konjunkturuppsving under efterkrigstiden, genom att den i hög grad varit en mängdkonjunktur och inte en priskonjunktur.

Den beskrivna efterfrågeutvecklingen medförde under 1960 en fortsatt *produktionstillväxt*. Den totala produktionsökningen 1959—1960 beräknas preliminärt ha uppgått till knappt 4 procent eller något mindre än för 1958—1959. Skogsbruk, kraftverk och industri svarade för de procentuellt sett största ökningarna, medan byggnads- och anläggningsverksamheten endast visade en mindre ökning och jordbruksproduktionen sjönk något. Takten i produktionsstegringen, som baserades på en produktivitetsförbättring om närmare 3 procent och en ökning av den totala sysselsättningen med ca

1 procent, synes emellertid successivt ha sjunkit under året i samband med en allt mer markerad kapacitetsbrist och knapphet på arbetskraft. Denna utveckling återspeglas i arbetsmarknadsstatistiken, enligt vilken såväl arbetslösheten som antalet tillsatta platser i förhållande till antalet lediga under hösten 1960 nått sin lägsta nivå sedan 1955.

Beträffande *utsikterna för 1961* framhålls i nationalbudgeten, att man för det närmaste halvåret måste räkna med eventuellt ytterligare stegrat efterfrågetryck i den svenska ekonomin. Som den viktigaste faktorn framstår här efterfrågan från de privata hushållen, vilkas disponibla inkomster väntas stiga med ca 8 procent mellan 1960 och 1961. Denna inkomstökning antas ge upphov till en uppgång i konsumtionsutgifterna av samma proportion. På grund av den höjda kostnadsnivån förutses dock en viss uppgång av konsumentpriserna, varför konsumtionsvolymens stegring skulle bli drygt 5 procent. En del av ökningen betingas av att konsumenternas inköp under första delen av 1960 var begränsade efter köprushen i slutet av 1959. Den beräknade konsumtionsökningen innebär trots detta att det personliga sparandet under 1961 skulle komma att ökas ytterligare, utöver den betydande ökningen 1960.

Förutom från den privata konsumtionen kan stark konjunkturstimulans även väntas från industrins och handelns investeringar. Den betydande expansion som tog sin början under 1958 väntas fortsätta i oförminskad takt både för industrin och handeln. Genom att bostadsbyggandet mellan 1960 och 1961 väntas bli ungefär oförändrat, samtidigt som t. ex. investeringarna i enskilda kraftverk, fartyg och flygplan beräknas minska, begränsas emellertid den uppskattade volymökningen av de totala privata investeringarna till 3 procent.

Den återhållsamhet som präglat den offentliga sektorns investeringsefterfrågan under 1960 kommer att för statens del bli bestående även i år. Ökningar av de militära investeringarna uppvägs av bl. a. en minskning av beredskapsarbetena särskilt på vägarna och en viss nedgång i affärsverkens beräknade investeringsvolym. Den offentliga konsumtionen antas däremot stiga i samma takt som 1960 eller med ca 5 procent.

Som tidigare har berörts kan efterfrågan i Västeuropa väntas uppvisa en viss fortsatt ökning och detta kan för Sveriges del komma att innebära en ytterligare stegring av exporten, som endast till mindre del synes komma att motvägas av försvagad efterfrågan på våra exportvaror i Nordamerika och råvaruländerna. Nationalbudgetens siffror anger för exporten en värdeökning på 8 procent, motsvarande en volymuppgång med 6 procent.

En liknande ökning förutses emellertid även för importen i anslutning till den väntade efterfrågeutvecklingen i vårt land. Underskottet i bytesbalansen, som 1960 torde ha uppgått till några hundra miljoner kronor, skulle härigenom upprepas under 1961.

På basis av antaganden om en produktivitetsförbättring på — liksom tidigare — inemot 3 procent och en ökning av arbetsvolymen med knappt 1 procent anger nationalbudgeten produktionsökningen för 1961 till något

under 4 procent. Produktivitetsantagandet förutsätter emellertid att ekonomin hålles i balans. Om så inte blir fallet, måste man räkna med att den tilltagande spänning på arbetsmarknaden som säsongmässigt inträder till våren kommer att ytterligare skärpas genom överrörlighet och ökad frånvaro m. m., vilket skulle medföra lägre produktion än väntat.

Den ekonomiska politiken

Tillbakablick. Den svenska ekonomin har — såsom framgår av de uppgifter jag lämnat i det föregående — under det gångna året präglats av en utomordentligt hög aktivitet. Det uppsving som inleddes under 1959 har fortgått med obruten styrka under 1960. Sedan kapacitetsgränserna nåtts inom allt flera produktionsområden, begränsas emellertid utrymmet för ytterligare produktionsökningar till successivt utmognande förbättringar av produktiviteten. Det är därför naturligt att 1959 års snabba produktionsökning inte helt kunnat upprepas under 1960. Den under fjolåret uppnådda produktionsökningen, uppgående till nära 4 procent, ligger dock över genomsnittet för 1950-talet och har uppnåtts samtidigt som arbetsveckan minskat från 46 till 45 timmar.

Ett väsentligt inslag i den svenska konjunkturbilden under 1960 har utgjorts av den trots ökade arbetskostnader och starkt efterfrågetryck bibehållna prisstabiliteten. Delvis har den allmänna prisstabiliteten betingats av stabila eller sjunkande råvarupriser — den andra sidan av denna utveckling är det försvårade läget för råvaruländerna. Trots detta är det värt notera, att det svenska näringslivet med endast ganska obetydliga prisstegringar kunnat absorbera en kostnadsstegring som inte oväsentligt överstigit den samtidiga produktivitetshöjningen.

I sina huvuddrag följer den svenska utvecklingen samma mönster som den i övriga industriländer i Västeuropa. Till följd av vårt omfattande handelsutbyte med utlandet, våra låga tullar, den så gott som fullständiga liberaliseringen av importen och de valutapolitiska bindningar som det internationella samarbetet ålägger oss, är utrymmet för en av den internationella utvecklingen oberoende politik självfallet begränsat. Uppgiften för den ekonomiska politiken är att utnyttja den ekonomiska rörelsefrihet som står oss till buds för att skapa förutsättningar för en dynamisk anpassning av vårt näringsliv till den tekniska och handelspolitiska utvecklingen och att låta denna anpassning ske under bevarande av full sysselsättning. Detta betyder högt ställda krav på den ekonomiska politikens förmåga att snabbt följa och produktivt utnyttja växlingarna i den internationella konjunkturen.

En återblick på den ekonomiska utvecklingen under avmattningsskedet 1958, det därpå följande uppsvinget och den under 1960 fullt utbildade högkonjunkturen visar att betydelsefulla resultat kan nås med målmedvetna statliga insatser. Den politik som förts under dessa år kan ses som ett fullföljande och en vidareutveckling av den aktiva konjunktur- och bud-

getpolitik som inleddes under 1930-talet. Nedgången 1958 möttes sålunda med en markerad uppgång av den statliga investeringsverksamheten och av bostadsbyggandet. Genom investeringsavgiftens slopande samt friställandet av investeringsfonder och uppsamlade prisutjämningsmedel stimulerades också en stark ökning av näringslivets utbyggnad och modernisering. Denna politik fortsattes och nådde sin fulla effekt under 1959. De statligt styrda investeringarna, vartill här hänföres rent statliga investeringar, bostadsbyggande och genom statsbidrag ramreglerade kommunala och övriga investeringar, steg 1958 med 5 och 1959 med 10 procent. Arbetsmarknadspolitikerna gavs starkt ökade resurser. Antalet i beredskapsarbeten sysselsatta uppgick i runda tal vintern 1957/1958 till 3 900, 1958/1959 till 8 900 och 1959/1960 till 11 800. En successiv intensifiering av omskolningsverksamhet och andra omflyttningsbefrämjande åtgärder ägde rum.

När under budgetåret 1959/60 den ekonomiska politikens stimulanseffekt förstärktes av den internationella högkonjunkturen, vidtogs en åtstramning via både budgeten och penningpolitiken. Ökningen i den statligt styrda investeringsverksamheten upphörde under 1960, beredskapsarbetena avvecklades i accelererad takt under våren 1960 och budgetens inkomstsida förstärktes genom införande från årsskiftet av den allmänna varuskatten. Totalbudgetens underskott, som 1958/59 stigit med 300 miljoner kronor till 1,4 miljarder och 1959/60 till 1,6 miljarder, minskar 1960/61 med ca 500 miljoner kronor. Denna åtstramning har i huvudsak infallit under kalenderåret 1960. Detta framgår bl. a. av att statsskuldens ökning, som 1959 uppgick till 1,9 miljarder kronor, under fjolåret endast blev omkring 1 miljard.

Jag vill i detta sammanhang inskjuta, att det här redovisade faktiska budgetutfallet mot bakgrund av konjunkturutvecklingen ånyo bekräftar den samhällsekonomiska nödvändigheten av den budgetförstärkning som den allmänna varuskatten möjliggjorde. Detta förhållande understrykes inte minst av att även åtgärder vid sidan av budgetpolitiken visade sig påkallade för att förhindra inflationistiska störningar i ekonomin. Framför allt har en betydande penningpolitisk åtstramning genomförts, inledd av diskontohöjningen den 15 januari 1960 och den därvid etablerade räntestrukturen. Det statliga obligationslån som emitterades i mars 1960 uppgick till inemot 1 100 miljoner kronor och åstadkom därigenom en kraftig likviditetsindragning. Åtstramningspolitiken fortsattes genom att företagen erbjöds binda sina likvida medel genom de speciella investeringsfonder som beslutades i maj 1960. Totalt insattes i riksbanken 770 miljoner kronor på dessa fonder. Dessutom har riksgäldskontoret sålt skattkammarväxlar till företag utanför bankerna till ett sammanlagt belopp av ca 125 miljoner kronor. Effekten av de nämnda åtgärderna på bankernas och näringslivets likviditet har varit mycket påtaglig. Medan bankernas likvida tillgångar under 1959 (november 1958—november 1959) steg med 1 700 miljoner kronor minskade de 1960 med nära nog lika mycket. Efter en uppgång på inlåningsräkningarna 1959 med över 3 000 miljoner kronor följde 1960 en

minskning med ca 600 miljoner kronor. Den förändring i näringslivets likviditetsposition som dessa siffror avspeglar är av betydelse för bedömningen av utvecklingen under innevarande år.

Den statliga emissionsverksamheten under 1960 avslutades med ett lån som speciellt vände sig till småsparare. Syftet med detta lån, »Spar 60», var bl. a. att för den tidigare icke obligationsmedvetna allmänheten skapa en lätt tillgänglig placering, som utan risk för framtida kursvariationer erbjöd fördelen av den högre obligationsräntan. Lånet blev därmed även ett led i strävandena att popularisera ett långsiktigt sparande. Med hänsyn till att lånet endast kunde tecknas av enskilda personer och att teckningsbeloppet var begränsat, framstår det uppnådda resultatet, 143 miljoner kronor, som mycket tillfredsställande. Inte sedan försvarslånen under andra världskriget torde så stora teckningar av privatpersoner ha förekommit på ett obligationslån i vårt land.

Eftersom riskerna för inflatoriska överslag och därmed följande svårigheter för produktionens normala fortgång framstod som särskilt påtagliga inom byggnadsindustrin på grund av den anspänning som alltid sker på detta område under sommarens högsäsong, insattes på våren 1960 utöver de nu nämnda åtgärderna särskilda aktioner i syfte att bevara jämvikten på byggarbetsmarknaden. Med omedelbar verkan utfärdades i slutet av april genom cirkulär till samtliga statsmyndigheter förbud mot igångsättande av nya husbyggnadsföretag under tiden fram till den 30 september 1960. Samtidigt utfärdades förbud att utöka den kollektivavtalsanställda personalen vid byggnads- och anläggningsarbeten under tiden fram till 31 oktober. För särskilt angelägna arbeten medgavs dispens av Kungl. Maj:t. Enligt inhämtade uppgifter synes härigenom efterfrågan på arbetskraft för dessa ändamål från statens sida ha minskats med 2 000 å 3 000 man i förhållande till vad som ursprungligen planerats under den berörda tiden. En närmare redogörelse för åtgärderna och deras effekt lämnas i ett särskilt avsnitt i nationalbudgeten.

På regeringens hemställan utfärdade de centrala kommunförbunden, Industriförbundet och Byggnadsindustriförbundet rekommendationer till sina medlemmar i samma riktning. Länsarbetsnämnderna hade redan tidigare erhållit anvisningar om att iaktta sträng återhållsamhet med igångsättningsstillstånd för byggnader som skulle komma att kräva sin största arbetskraftsanvändning under sommaren. Närmast genom dessa myndigheters försorg och i anslutning till de centrala rekommendationerna aktiverades inom ett hundratal orter de redan tidigare existerande s. k. samarbetsdelegationerna för att i samförstånd mellan vederbörande arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer samt kommunala och enskilda byggherrar genomföra frivilliga begränsningar i byggnads- och anläggningsverksamheten i den mån de lokala förhållandena gjorde detta motiverat.

Någon samlad överblick över effekten av de frivilliga åtgärderna, motsvarande den nyss angivna uppgiften beträffande åtgärderna för statens egen del, kan inte åstadkommas. Det är dock tydligt att den vid tidigare hög-

konjunkturtillfällen uppträdande bristen på jämvikt på byggnadsarbetsmarknaden kunde undvikas den gångna sommaren. Byggnadsarbetarkåren utnyttjades fullständigt, men efterfrågan hölls i stort sett inom ramen för tillgången på arbetskraft. Endast inom storstadsområdena förelåg märkbara tecken på ett efterfrågeöverskott, ehuru ej heller här av extrem omfattning.

Avsikten med de vidtagna begränsningsåtgärderna var inte minst att ernå en förskjutning av efterfrågan på arbetskraft inom byggnads- och anläggningsområdet från sommaren till vinterns lågsäsong. I samma syfte har en stark inskränkning i igångsättningsstillstånden för andra kvartalet, särskilt med avseende på byggnader med relativt kort varaktighet, åtföljts av ett starkare pådrag under tredje och fjärde kvartalen. Säsongsarbetslösheten synes härigenom ha kunnat nedbringas avsevärt och beredskapsarbetena inskränkas till ett minimum. Arbetslösheten bland byggnadsarbetarna var i december 1959 5,7 och i december 1960 4,8 procent. Antalet i beredskapsarbeten sysselsatta har sjunkit från 11 000 i december 1959 till 3 900 i december 1960. Beredskapsarbeten drivs eller påbörjas innevarande vinter huvudsakligen i norra Sverige med dess speciellt besvärliga säsongförhållanden på arbetsmarknaden samt dessutom för sysselsättning av vissa kategorier partiellt arbetsföra.

Inom de i detta sammanhang betydelsefulla statliga affärsverken har en mycket stark säsongutjämning successivt genomförts under en följd av år. Sommarens aktion har visat, att det är möjligt att genom lojalt bistånd från verkens centrala och lokala ledningar t. o. m. åstadkomma en nedgång i antalet sysselsatta från våren och fram till den tid då efterfrågan på arbetskraft för byggnads- och anläggningsarbeten från andra håll brukar bli starkast. Till priset av vissa merkostnader och förseningar kan således staten medverka till att ytterligare utjämna säsongerna och därmed minska den kostnad för folkhushållet som vinterarbetslösheten utgör.

Det har dock varit ett önskemål från de berörda verkens sida att erhålla längre tid för planering av åtgärder av ifrågavarande typ än som i våras kunde medges. Det ligger visserligen i sakens natur, att eventuella beslut om *konjunkturpolitiskt* betingade åtgärder ofta måste fattas och genomföras med kort varsel. En mera genomarbetad beredskapsplanering bör emellertid höra till rutinen inom verken, så att åtgärder i olika riktningar, såväl stimulerande som dämpande, snabbt kan insättas. En särskild delegation av kontaktmän från de departement som i detta sammanhang berörs har därför på initiativ av chefen för socialdepartementet tillsatts för att förbereda och stimulera den beredskapsplanering som erfordras, för att de olika verken med ökad effekt och i smidigast möjliga former skall kunna medverka i eventuellt erforderliga nya aktioner av ifrågavarande art.

Det internationella perspektivet. Den internationella högkonjunkturen har under senare delen av 1960 uppvisat vissa svaghetspunkter. Förutom försämringen i råvaruländernas läge gäller detta framför allt Förenta stater-

na men i någon mån även Storbritannien. Även i andra länder tenderar den tidigare snabba efterfrågestegringen att bromsas upp på vissa områden, såsom bostadsbyggandet och de offentliga utgifterna. Å andra sidan består alltså jämt investeringskonjunkturen inom företagssektorn; till följd av redan inträffade eller pågående inkomstökningar kan även den privata konsumtionen väntas stiga relativt snabbt. Takten i produktionsökningen avtar successivt, vilket med de nämnda undantagen betingats av tilltagande brist på arbetskraft och produktionskapacitet. Den fortgående kostnadsstegringen torde i flera länder komma att medföra en viss höjning av prisnivån under innevarande år.

Något omslag till en mer allmän efterfrågedämpning synes inte vara att vänta inom de västeuropeiska industriländerna under 1961. Det torde nu vara klart att någon sådan åtstramning av den ekonomiska politiken i Västtyskland som skulle kunna bromsa utvecklingen mot en än mer markerad överkonjunktur inte kommer till stånd under den närmaste tiden. Häremot skall å andra sidan ställas försvagningen i den brittiska konjunkturen. Denna är visserligen än så länge begränsad till vissa sektorer. Skulle en utbredning av avmattningstendenserna äga rum, lägger dock landets ömtåliga betalningsbalansläge hinder i vägen för en mera aktivt konjunkturstimulerande politik. Ett likartat dilemma mellan hänsynen till den interna och till den externa balansens krav ställs även den amerikanska administrationen inför. Övervägandena om den framtida internationella utvecklingen leder som vanligt inte till något entydigt resultat. Skäl kan sålunda anföras för att det nuvarande läget under loppet av året kommer att präglas av ett ökat aktivitetstryck och betydande risker för prisstegringar; men det är också fullt möjligt att avmattningstendenserna under årets senare del blir mer markerade.

Osäkerhetsmomenten i den internationella konjunkturbilden visar på angelägenheten av en intensifierad samverkan mellan länderna för att trygga full sysselsättning och snabb produktionsstillväxt med bevarande av den inre och yttre balansen. Bland samarbetssträvandena intar den västeuropeiska ekonomiska integrationen en framskjuten plats. Några avgörande framsteg i riktning mot en uppgörelse mellan sex- och sjustatsgrupperna kan ännu inte anses ha gjorts. Å andra sidan har det inbördes samarbetet, inbegripet handeln mellan medlemsländerna, undergått en snabb utveckling inom såväl EFTA som sexstatsmarknaden. Inför den osäkerhet som präglar utsikterna till en snar överenskommelse synes det vara ett starkt svenskt intresse att krafterna inriktas på att stärka samgåendet inom EFTA på det handelspolitiska liksom på andra ekonomiska områden.

Inom en vidare krets har strävandena att intensifiera det ekonomiska samarbetet hittills främst bedrivits inom OEEC och kommer i fortsättningen att äga rum inom dess efterföljare, OECD (organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling), vars stadga undertecknades i Paris den 14 december förra året av representanter för de 18 OEEC-länderna, däribland Sverige, samt Förenta staterna och Canada. Texten torde senare få

underställas riksdagen för godkännande. Förutsatt att ett tillräckligt antal länder ratificerar stadgan beräknas OECD träda i verksamhet till hösten. I den nya organisationen avses ekonomisk-politiskt samarbete bli en huvuduppgift tillsammans med de handelspolitiska frågorna och utvecklingsländernas problem. Jag anser det värdefullt att det samarbete som på senare år vuxit fram i OEEC nu får tillfälle att vidareutvecklas inom den nya organisationens ram. De nordamerikanska staternas närmare anknytning till denna verksamhet öppnar också nya perspektiv. Det får antas att samarbetet även framdeles huvudsakligen får formen av intensiva konsultationer mellan medlemsländerna. Efter hand kommer på detta sätt att ha samlats ett betydande erfarenhetsmaterial från såväl OEEC som OECD, vilket kan ligga till grund för det redan inledda arbetet med en precisering av vad som ur internationell synvinkel kan anses vara önskvärda riktlinjer för den ekonomiska politiken i olika situationer.

Inte minst utvecklingen av de internationella betalningarna under de senaste åren pekar enligt min mening klart på behovet av ökat samarbete länderna emellan, främst för att möjliggöra att utformningen av varje lands ekonomiska politik — även om den i första hand tar sikte på inre förhållanden — inte blir sådan att den hindrar andra länder att uppnå sina respektive mål. Både före och efter den yttre konvertibilitetens införande i slutet av 1958 har betalningsläget främst kännetecknats av stora amerikanska underskott och likaledes stora västtyska överskott. Under de senaste tre åren har Förenta staternas betalningsunderskott uppgått till sammanlagt mer än 10 miljarder dollar, medan de tyska valutareserverna under samma tid vuxit med ca 10 miljarder mark; inte mindre än hälften av denna ökning har inträffat under 1960. Det anses visserligen allmänt att det amerikanska valutautflödet har haft en gynnsam effekt i den mån det bidragit till en jämnare fördelning av den internationella likviditeten, men enighet råder också om att avtappningen i längden inte kan fortsätta i oförminskad takt. Den starka ökningen av de tyska valutabehållningarna har bedömts som övervägande ogynnsam, med tanke såväl på önskemålet om en jämn likviditetsfördelning mellan länderna som på dess expansiva effekt på den redan anspända interna tyska ekonomin. Över huvud taget har de kraftiga förskjutningar i olika länders guld- och valutareserver som skett på senare tid betraktats med växande oro främst som symptom på en bakomliggande brist på balans, bl. a. på växelkursområdet, och på grund av riskerna för att åtgärder i korrigerande syfte från berörda länders sida skulle komma att få negativa verkningar för handel, produktion och samsättning.

Det aktuella amerikanska problemet synes vara att anpassa kapitalutflödet och de militära utgifterna utomlands till i stort sett den ram som sättes av handelsbalansens överskott, f. n. 4 à 5 miljarder dollar per år eller omkring en fjärdedel av den amerikanska exporten. En rad åtgärder har prövats på senaste tiden för att uppnå detta syfte. De har inriktats såväl på

begränsning av valutabetalningarna i samband med de militära kostnaderna i utlandet som på en fastare anknytning av utvecklingshjälpen till leveranser av amerikanska varor. Däremot har de privata utlandsinvesteringarna inte berörts. Frågan kompliceras av att en betydande del av 1960 års underskott är att hänföra till överflyttningar av kortfristig kapital från Förenta staterna till Europa, främst Storbritannien och Västtyskland, stimulerade av skillnaderna i avkastning till följd av olika räntenivåer. Detta kapitalflöde har under den gångna sommaren och hösten förstärkts genom spekulationer i växelkursförändringar. Det är uppenbart att förskjutningar av den storlek och inom den korta tidrymd som skedde under 1960 inte kan rymmas inom de marginaler som över- eller underskott i handelsbalanserna normalt innehåller. Det är önskvärt att sådana störningar i ökad utsträckning undvikes i framtiden genom en kombination av internationellt hänsynstagande och konkreta samarbetsåtgärder. I första hand fordras beredvillighet att ingripa mot fundamentala balansrubbingar till följd av alltför stora skillnader i pris- och kostnadsnivåerna. Ett överskottsland har ofta ett utrymme för liberalisering av sin handelspolitik. Växelkursjusteringar måste uppenbarligen användas med försiktighet — de förutsätter också Internationella valutafondens godkännande — men bör å andra sidan inte underlåtas där tydliga jämviktsrubbingar föreligger. Där ingen av dessa båda vägar är framkomlig eller ger önskat resultat, återstår möjligheten att genom långfristig kapitalexport neutralisera verkningarna av en överskottsställning. Metoden i fråga har valts både av Förenta staterna sedan lång tid tillbaka och av Västtyskland, som i höstas beslöt att kraftigt öka den långsiktiga kapitalhjälpen till utvecklingsländerna.

När det gäller möjligheterna att undvika tillfälliga störningar, beroende på förskjutningar i fråga om konjunktursituationen och konjunkturpolitiken i enskilda länder, bör en ökad användning av andra ekonomisk-politiska medel än ränteförändringar leda till att skillnaderna i räntenivåer ej blir fullt så markerade, varigenom riskerna för balansrubbande kortfristiga kapitalöverföringar minskas. De brittiska och tyska nedjusteringarna av diskontot under de senaste månaderna, trots kvarstående övertryck i den interna ekonomin, får ses som uttryck för en önskan att bidra till en sådan utveckling. Åtskilliga länder har i likhet med Sverige därutöver funnit det nödvändigt och önskvärt att genom särskilda valutareglerande åtgärder, permanenta eller tillfälliga, direkt ingripa mot och begränsa de spekulativa kapitalrörelserna. I sammanhanget vill jag erinra om att jag numera tillkallat särskilda sakkunniga med uppdrag att överse den svenska valutaregleringen.

Det framstår som ett väsentligt intresse, inte minst för Sveriges vidkommande, att utvecklingen på betalningsområdet inte blir sådan att den föranleder ingrepp i det fria utbytet av varor och tjänster och därmed bryter den trend som hittills dominerat. Under senare år har sålunda de västeuropeiska länderna upphävt flertalet av de importrestriktioner som existerat främst gentemot varor från dollarområdet. För svensk del förekommer inte

längre begränsningar av importen grundade på betalningsbalansskäl och inte heller några restriktioner av löpande betalningar.

De europeiska ländernas betalningssamarbete, som sedan konvertibilitetens införande äger rum i reducerad omfattning under det europeiska monetära avtalet (EMA), har under fjolåret främst tagit sig uttryck i åtgärder för att avhjälpa betalningssvårigheter hos ett par av medlemsländerna, nämligen Island och Turkiet. För genomförande av omfattande stabiliseringsprogram i samråd med OEEC och Internationella valutafonden har dessa länder erhållit tvååriga krediter från den europeiska fonden parallellt med motsvarande stödaktioner från Valutafondens sida.

OEEC:s pågående omorganisation berör inte direkt det europeiska monetära avtalet, och något medlemskap från Förenta staterna och Canada i det europeiska betalningssamarbetet är inte aktuellt. Under 1961 ingår EMA i sitt tredje verksamhetsår, och i enlighet med dess stadgar skall då en allmän översyn av avtalet företas. Det finns inte skäl att anta, att någon mera genomgripande förändring då kommer att föreslås i det multilaterala avräkningsförfarandet, vilket hittills i praktiken prövats i mycket liten omfattning. Däremot har från en del länders sida redan signalerats önskemål att villkoren för kreditgivning från den europeiska fonden ändras därhän, att de medlemsländer som har speciellt behov av utvecklingskapital kan bli i större utsträckning tillgodosedda genom lån från fonden.

Jag saknar anledning att nu ta närmare ställning till sistnämnda fråga, men jag vill erinra om att man från svensk sida hittills ansett, dels att den europeiska fonden liksom tidigare EPU-krediterna bör reserveras för tillfälliga betalningsbalanssvårigheter, dels att multilateral utvecklingshjälp över huvud taget bör förläggas till en så vid krets av länder som möjligt och således företrädesvis administreras i Förenta Nationernas eller de internationella Washington-institutionernas regi. Detta hindrar inte att jag kan ansluta mig till uppfattningen, så som den kommer till uttryck i det nya OECD-programmet, att de underutvecklade ländernas problem i framtiden mera än hittills skall stå i förgrunden vid det samarbete som äger rum mellan länderna i Paris. Till stor del är utvecklingsländernas ekonomiska framåtskridande beroende av ett växande handelsutbyte med den industrialiserade delen av världen. Detta i sin tur står i nära relation till framstegstakten i industriländerna och till den handelspolitik och ekonomiska politik över huvud taget som dessa tillämpar. Snabb expansion och en liberal och utåtriktad politik i industriländerna är därför av uppenbart värde för den underutvecklade delen av världen, och regionala organisationer som verkar för dessa syften kan redan härigenom sägas tillvarata utvecklingsländernas intressen. Det bör också vara en angelägen uppgift att inom ramen för konsultationer mellan industriländerna verka för att dessa vid utformningen av sin allmänna ekonomiska politik ständigt har utvecklingsländernas behov för ögonen. Samverkan kring konkreta hjälpprojekt hör å andra sidan klart hemma i organ där på bred bas såväl givare som mottagare finns representerade, och det saknas anledning att från svensk

sida stödja upprättandet av nya former för biståndet som inte uppfyller detta villkor eller som endast innebär en dubblering av redan befintliga organ.

Sedda mot denna bakgrund framstår de strävanden som nu förekommer på olika håll — t. ex. inom GATT och FN — att vidga marknaderna för utvecklingsländernas export såsom lika väsentliga som ansträngningarna att åstadkomma ökat bistånd i form av tekniskt kunnande och kapital. I många fall står strukturella hinder i vägen, såsom en alltför smal produktionsbas i exportlandet eller en på lång sikt stagnerande eller krympande internationell efterfrågan med sjunkande priser — de huvudsakligen råvaruexporterande länderna ställs nu i växande grad inför problem av denna art — men ofta kan åtskilligt uträttas för att främja en ökad avsättning, bl. a. genom undanröjande i importländerna av handelshinder i form av kvantitativa regleringar samt prohibitiva skatter och tullar. De gamla industriländernas hjälpinsatser riskerar att förfelas om inte beredvilligheten finns att medverka till ett vidgat handelsutbyte med de unga nationerna och att acceptera den omställning av den egna produktionsapparaten som detta förutsätter och som för övrigt — om den görs till en medveten politik och sålunda sker i rimlig takt — får en övervägande välståndshöjande effekt. Men det är även i detta fall nödvändigt att i samverkan finna på lång sikt hållbara lösningar. Arbetet härpå sker med aktivt svenskt stöd, vilket är naturligt med hänsyn till både vår egen traditionellt liberala handelspolitik och våra växande insatser i form av tekniskt bistånd och kapital. Också av denna anledning har vi skäl att verka för att en uppgörelse mellan handelsblocken i Europa inte får formen av en protektionistisk högtullunion.

Ett viktigt steg för att möta utvecklingsländernas kapitalbehov har nu tagits i och med att Internationella utvecklingsfonden (IDA) börjat sin verksamhet, som skall bedrivas i nära samarbete med Förenta Nationernas tekniska biståndsverksamhet och särskilda fond. IDA kommer att med huvudsaklig användning av lån med mycket låg ränta och lång återbetalningstid finansiera basinvesteringar och därmed supplera världsbankens kreditgivning.

Allmänt sett är det att föredra om den offentliga kapitalhjälpn till utvecklingsländerna i första hand lämnas genom förmedling av de internationella organisationerna och i fritt användbara och konvertibla valutor. Samtidigt som härigenom större garantier vinnes för att medlen kommer till bästa användning ur mottagarens synvinkel, erbjuds alla exportländer möjlighet att konkurrera om de leveranser som finansieringen avser. Såsom jag vid tidigare tillfälle framhållit är det önskvärt att den offentliga kapitalöverföringen kompletteras med en ökning av direkta privata investeringar av långfristig natur, med vilka också vanligen överförs ett tekniskt kunnande som inte står till buds på andra vägar. Sedan länge pågår utredningar och diskussioner inom Förenta Nationernas olika organ i syfte att finna

medel för en vidgning av den långsiktiga privata kapitalströmmen. Problemet har emellertid visat sig i hög grad svårlöst.

De kommersiella krediter som numera ganska regelmässigt lämnas vid försäljning av kapitalvaror utgör också en viktig del av utvecklingsländernas försörjning med lånemedel för den industriella uppbyggnaden. Kreditformen har dock sin givna begränsning genom sin kortfristiga natur, och det vore olyckligt om en med artificiella medel framkallad ansvällning av exportkreditgivningen skulle leda till att den mera långfristiga kapitalöverföringen försvårades. Inom ramen för internationella överenskommelser och med iakttagande av gängse regler är det emellertid naturligt och önskvärt, att det statliga stödet till denna typ av kreditgivning utökas i erforderlig takt också i vårt land. Bl. a. för att skapa större möjligheter för svensk export till de mindre utvecklade delarna av världen har sålunda en höjning av ramen för exportkreditgarantigivningen nyligen beslutats av riksdagen. De svenska exportinsatserna kommer också att främjas av den föreslagna utbyggnaden av den diplomatiska och kommersiella representationen på de nya marknaderna.

Den ekonomiska politiken inför 1961. Jag har tidigare framhållit att någon entydig prognos för den internationella utvecklingen under innevarande år inte kan göras med anspråk på rimlig säkerhet. Den för närvarande splittade konjunkturen kan framdeles övergå i en ny avmattningsperiod men det är också möjligt, att ett förnyat inflatoriskt tryck kan komma att göra sig gällande. Oavsett vilket av dessa alternativ som på något längre sikt kommer att realiseras, blir slutsatserna för den inhemska ekonomiska politiken i stort sett desamma på kort sikt. Det framstår alltså som en primär uppgift att förhindra en sådan tillspetsning av den inhemska aktiviteten att produktivitetssänkande och kostnadshöjande desorganisationsfenomen börjar uppträda. Vikten av att förebygga en sådan utveckling står helt klar, om en avmattningsperiod på de internationella marknaderna skulle komma att ytterligare skärpa konkurrensläget. Skulle en mera inflatorisk utveckling ta vid i utlandet, minskar detta visserligen på kort sikt riskerna för en försämring av vår konkurrensförmåga. Men även i ett sådant läge kräves effektiva åtgärder för att hindra dessa tendenser att spridas till och eventuellt förvärras inom vårt näringsliv, som på grund av den höga sysselsättningen är speciellt känsligt för inflationsimpulser.

Det inhemska konjunkturläget präglas f. n., såsom jag redan framhållit, av en så hög aktivitet att marginalen mot överslag i inflationistisk riktning under det närmaste halvåret är mycket smal. Balansen har visserligen hittills kunnat upprätthållas även om knapphet på arbetskraft gör sig gällande inom vissa områden. Tendenser till balansrubbningsperioder kan emellertid döljas av den säsongsmässiga avmattningen under vintermånaderna. Uppgifter om redan igångsatta eller planerade byggnads- och maskininvesteringar ger vid handen, att vi under våren och sommaren har att räkna med en ny anspänning i vår ekonomi.

Visserligen framkommer icke något mera betydande efterfrågeöverskott i

nationalbudgeten för 1961. Den interna jämviktens bevarande under året synes dock förutsätta ett importöverskott, som leder till en måttlig nedgång i valutareserven. Redan den omständigheten att valutareserven synes fortsätta att sjunka är en varningssignal. Man får emellertid inte heller döma enbart efter försörjningsbalansens grova överslagsberäkningar för hela folkhushållet och för hela kalenderåret, siffror som innehåller mycket breda felmarginaler. Väsentligt är dessutom att konstatera, att anspråken på arbetskraft och tekniska resurser inom vissa strategiska områden redan är mycket höga i förhållande till tillgångarna. De åtgärder som vidtogs under 1960 för att skjuta över en del av aktiviteten från sommar- till vinterhalvåret har tillsammans med det i övrigt högt uppdrivna konjunkturläget medfört, att vinteravmattningen på arbetsmarknaden är begränsad. Näringslivet kommer att möta en ökad anspänning till våren i ett läge där reserver praktiskt taget saknas. Bl. a. finns inte längre mycket arbetskraft att hämta från beredskapsarbetena, eftersom dessa i motsats till förra året nu bedrivs i endast starkt begränsad omfattning.

Visserligen kan man vänta, att den under 1960 genomförda kreditåtstramningen — såsom avsett var — skall verka dämpande på tendenserna till starkare aktivitet än resurserna tillåter. Ännu kan man dock inte fastställa om den uppnådda effekten är tillfyllest. Likviditetsminskningen inom banksystemet kan sägas innebära, att man endast delvis dragit tillbaka den likviditetsökning som uppstod under den föregående konjunkturavmattningen som ett resultat av den då bedrivna stimulanspolitiken. Särskilda undersökningar har också gett vid handen, att de planer på ytterligare ökade investeringar som rapporterats inom industrin synes vara grundade på redan säkerställda kapitaltillgångar och krediter. Detta tyder på att kreditåtstramningens effekt på detta område åtminstone tills vidare är begränsad. Penningssystemet har också en stor elasticitet; något bestämt samband mellan den statistiskt konstaterade penningtillgången och den ekonomiska aktiviteten synes inte föreligga.

Inför det väntade säsonguppsvinget förbereder regeringen därför vissa åtgärder som skulle ha en mera omedelbar verkan. Liksom förra året eftersträvas frivilligt samarbete med de i sammanhanget berörda ekonomiska organisationerna och deras medlemmar. Överläggningar har därför förts med bl. a. representanter för Sveriges industriförbund om möjligheterna att genomföra en viss frivillig återhållsamhet i kraven på de trängsta sektorerna av den svenska industrin. Undersökningar pågår också rörande möjligheterna för statens egna verk och myndigheter att i egenskap av beställare acceptera leveransförskjutningar eller uppskov med planerade beställningar på mindre viktiga punkter för att därigenom säkra tillgången på arbetskraft och tekniska resurser för den på varje område mest angelägna produktionen. Jag vill i detta sammanhang också erinra om att 1960 års försvarskommitté förordat att även verksamheten under försvarsanslagen i möjligaste mån bör anpassas till konjunkturpolitiken.

De risker som jag här uppehållit mig vid gäller perspektivet på kort sikt.

Betraktar vi hela året 1961 så långt vi nu kan bedöma framtidsutsikterna, tyder, som jag nämnt, det i den preliminära nationalbudgeten redovisade materialet på att vi med oförändrad finans- och penningpolitik bör ha goda möjligheter att bevara den fulla sysselsättningen utan balansrubbningar. Årets budgetarbete har bedrivits utifrån denna utgångspunkt. Det betyder bl. a. att den återhållsamhet som präglar innevarande års budget vad beträffar den statliga investeringsverksamheten även fullföljts i budgetförslaget för 1961/62.

Målsättningen att genom den statliga utgiftspolitikerna motverka det enskilda näringslivets konjunktursvängningar är numera allmänt vedertagen. Huvudpunkten ligger härvid naturligt nog inom investeringsområdet. Den rådande högkonjunkturen är i hög grad en investeringskonjunktur inom företagssektorn liksom inom kommunerna. För att bereda reallt utrymme åt denna expansion har den statliga investeringsverksamheten hållits på ungefär oförändrad nivå sedan 1959. Även om de avsedda resultaten i stort sett kunnat uppnås, har erfarenheterna under den senaste konjunkturykeln visat på behovet att snabbare kunna motvariera de statliga utgifterna. Det är nämligen omöjligt att med den precision som är önskvärd ur arbetsmarknadspolitisk synpunkt förutse konjunkturväxlingarna under en så lång period som ett helt framförliggande budgetår.

Den säsongmässigt betingade nedpressning av aktiviteten i den statliga sektorn som genomfördes sommaren 1960 och som nu planeras för våren 1961 bör inte betraktas som några exceptionella åtgärder. Det rör sig tvärtom om naturliga komplement till de mer generellt verkande budget- och penningpolitiska medlen. Om instrumenten för dessa justeringar vidareutvecklas, förbättras därmed våra möjligheter att utan inflationsrisker hålla en högre sysselsättning än som eljest skulle vara fallet. Oaktat samtliga de i riksstatsförslaget upptagna statliga investeringarna är angelägna, bör det således inte vara givet att samtliga investeringsarbeten igångsättes under nästkommande budgetår. Myndigheterna bör tvärtom vara inställda på att en begränsning av den nu förordade investeringsvolymen skall kunna genomföras vid en skärpning av konjunkturläget.

Samtidigt bör emellertid strävandena intensifieras att förbättra beredskapen för en snabb ökning av den statliga sektorns aktivitet vid ett försämrat konjunkturläge. Jag får i detta sammanhang erinra om den allmänna beredskapsstatens betydelse för beredskapen mot sysselsättningsrubbningar. Genom den finansfullmakt att inom ramen av ett belopp av 300 miljoner kronor meddela beslut om utförande av arbeten för vilka anslag uppförts å beredskapsstaten, som årligen ställts till Kungl. Maj:ts förfogande och varom förslag jämväl för nästa budgetår senare kommer att föreläggas riksdagen, ernås en betryggande sysselsättningsberedskap. En förutsättning härför är emellertid att beredskapsstatens investeringsreserv inrymmer tillräckligt många väl planerade och färdigprojekterade anläggningsobjekt. Den i fjolårets statsverksproposition lanserade formen för handläggning av statliga husbyggnadsfrågor och anvisandet av ett särskilt

anslag till projekteringskostnader har bl. a. syftat till att skapa denna förutsättning.

Det är av fundamental betydelse att de företag som skall igångsättas i selsättningssyfte verkligen kommer till snabbt utförande. En förskjutning på endast några månader kan innebära, att beredskapsaktionen blir verkningsslös eller såsom sådan direkt olämplig, t. ex. vid en säsongmässig arbetslöshetssituation. Projekteringen måste därför drivas så långt att igångsättningen kan ske med mycket kort varsel. Ett uttryck härför är att projekteringsanslaget nu förutsättes kunna tagas i anspråk även för detaljprojektering och upprättande av entreprenadhandlingar.

En åtgärd för att öka tillgången på beredskapsobjekt inom den offentliga sektorn är även det beslut som regeringen nyligen fattat i fråga om skolbyggnadsprojekteringen och för vilket chefen för ecklesiastikdepartementet senare kommer att lämna en närmare redogörelse. Beslutet innebär i princip, att skolöverstyrelsen efter särskild prövning skall anmoda kommunerna att mot kompensation för eventuellt uppkommande merkostnader fullfölja sin projektering fram till och med färdigställandet av entreprenadhandlingar redan innan Kungl. Maj:t fattat beslut om byggnadsbidrag. Prövningen av statsbidragsfrågan sker på grundval av huvudritningarna. Fullföljandet av projekteringen har hittills i regel skett först efter Kungl. Maj:ts beslut, vilket inneburit att en utökning av skolbyggnadsramen inte utan viss fördröjning kunnat slå ut i en ökad byggnadsaktivitet.

Strävandena att höja beredskapen inom de investeringsområden som nu berörts måste självfallet kompletteras med motsvarande åtgärder inom övriga offentliga investeringsgrenar. Häribland märkes särskilt vägbyggnadsområdet och affärsverkens investeringsprogram. Inom dessa områden har statsmakterna sedan åtskilliga år använt ett system med s. k. investeringsramar. Förutsättningen för att en utvidgning av en investeringsram skall få en konjunkturmässigt lämplig effekt är givetvis även här, att planeringen är långt framskriden. Över huvud taget måste det ses som en logisk nödvändighet, om man vill föra en konjunkturanpassad ekonomisk politik, att projekteringsverksamheten håller sig tillräckligt långt före den faktiska avarbetningen av de aktuella projekten och att en projekteringsreserv snabbt bygges upp på nytt, så snart den tagits i anspråk.

Årets budgetförslag. Den finanspolitiska åtstramning som genomfördes hösten 1959 och fick full verkan budgetåret 1960/61 kan nu liksom i fjolårets kompletteringsproposition beräknas medföra en minskning av det statliga lånebehovet med inemot 500 miljoner kronor jämfört med budgetåret 1959/60. Någon ytterligare åtstramning — med bortseende från åtgärder som riktar sig mot förutsedda säsongpåfrestningar under instundande vår — finner jag med hänsyn till konjunkturutsikterna inte vara påkallad. Å andra sidan bör någon uppmjukning av finanspolitiken inte nu komma i fråga. Detta betyder självfallet inte att jag utesluter, att under budgetåret

kan komma att inträffa sådana förändringar i konjunkturläget att denna bedömning senare får revideras. Jag vill erinra om vad jag nyss framhållit om nödvändigheten av en beredskap till snabb anpassning av statsutgifterna i såväl expansiv som kontraktiv riktning. Under budgetåret 1962/63 kan betydande utgiftsstegringar förutses till följd av redan i princip beslutade eller planerade reformer inom ålders- och invalidpensioneringen. Detta utgör ytterligare ett skäl att i årets budgetförslag iakttaga återhållsamhet med höjningar av den statliga utgiftsnivån.

På anförda grunder har jag i dagens läge uppställt oförändrat statligt lånebehov som målsättning för 1961/62. Statsinkomsterna under framförliggande budgetår beräknas av riksräkenskapsverket stiga med knappt 500 miljoner kronor över den nu för 1960/61 beräknade nivån eller uppgå till ca 16 500 miljoner kronor. Jag kommer att senare lämna en utförlig redogörelse för denna beräkning. I detta sammanhang vill jag endast påpeka, att verket till följd av gällande tvåårsavtal kunnat basera kalkylen för inkomstskattetiteln under 1961 på ett säkrare underlag än normalt. För 1962 däremot utgår kalkylen från ett schablonmässigt antagande om ytterligare någon stegring av skatteunderlaget. Trots att förutsättningarna för kalkylen således beräkningstekniskt varit gynnsammare än vanligt, är det skäl att även i år understryka omöjligheten att vid denna tidpunkt göra någon säker bedömning av statsinkomsternas faktiska utveckling under nästa budgetår. Statsutgifterna beräknas stiga med ca 350 miljoner kronor jämfört med det nu beräknade utfallet för budgetåret 1960/61. Ökningen sammanställs av en stegring av driftbudgetens utgifter med drygt 600 miljoner kronor och en nedgång av medelsbehovet på kapitalbudgeten (inklusive dispositionen av rörliga krediter) med drygt 250 miljoner kronor. Upplåningsbehovet under det framförliggande budgetåret sjunker något och uppgår till ca 1 050 miljoner kronor före tilläggsstater. Det underskrider därmed upplåningsbehovet för budgetåret 1959/60 med ca 600 miljoner kronor men ligger alltså på en nivå som motsvarar toppen under den tidigare delen av 50-talet. Vid en sådan jämförelse bör dock hänsyn tagas till att nationalprodukten i värde under samma tid stigit med ca 70 procent. Med beaktande av konjunkturutsikterna och av de medel som i övrigt står till den ekonomiska politikens disposition finner jag den nu beräknade utvecklingen av budgetsaldot vara samhällsekonomiskt relativt tillfredsställande.

Den sammanlagda nettoökningen av anslagen på *driftbudgeten* jämfört med riksstaten för 1960/61 uppgår för nästa budgetår till i runt tal 660 miljoner kronor. Driftbudgetens utgifter uppgår därmed till ca 15 910 miljoner kronor. De icke-automatiska utgiftsökningarna beräknas till i runt tal 260 miljoner kronor, medan netto ca 400 miljoner kronor kan betraktas som automatiska utgiftsökningar. Brutto räknat uppgår de senare till ca 650 miljoner kronor. De automatiska utgiftsminskningarna för 1961/62 i förhållande till 1960/61 års riksstat fördelar sig bl. a. på bortfall av me-

delsanvisningen till premiering av frivilligt sparande under åren 1955 och 1956 med 120 miljoner kronor, minskat anslag för skatteersättning till kommunerna med 55 miljoner kronor samt minskning av anslaget till de allmänna barnbidragen med 11 miljoner kronor.

Bland mera betydande automatiska utgiftsstegringar må nämnas ca 80 miljoner kronor till följd av redan beslutade höjda löner för statstjänstemännen. Bidraget till driften av folkskolor ökar med över 100 miljoner kronor. Detta beror främst på efterskottsreglering av tidigare års löneförhöjningar. Ytterligare ett indextillägg å folkpensionerna samt större antal ålders- och änkepensioner medför en ökning med drygt 90 miljoner kronor. Statsskuldräntorna ökar med 75 miljoner kronor och anslaget till ränteeftergifter på bostadslån med 65 miljoner kronor.

Bortses från den del av utgiftsförändringarna som väsentligen är att hänföra till lönestegringar, erhålles i föreliggande förslag till riksstat på driftbudgeten en utgiftsökning av storleksordningen 500 miljoner kronor. Motsvarande ökning i riksstaten för budgetåret 1960/61 uppgick till i runt tal 1 400 miljoner kronor. Även i myndigheternas äskanden förelåg en liknande skillnad. Sålunda uppgick de i höstas av myndigheterna framlagda förslagen om ökning på drift- och kapitalbudgeten till sammanlagt 1,5 miljarder kronor, varav ca 500 miljoner kronor angavs vara av automatisk natur. Motsvarande anslagskrav till innevarande budgetår uppgick till 2,2 miljarder kronor.

Åtskilliga av anslagskraven för budgetåret 1960/61 var av sådan angelägenhetsgrad att de bedömdes som ofrånkomliga. De rent automatiska utgiftsstegringarna uppskattades till 600—700 miljoner kronor. Häre ingick 120 miljoner kronor för utbetalning av premier för frivilligt sparande under 1955 och 1956, 90 miljoner kronor i ökade försvarsutgifter i enlighet med 1958 års överenskommelse samt 75 miljoner kronor för arbetsgivaravgifter till den allmänna tjänstepensioneringen för vissa statsanställda m. fl. Därutöver utgjorde uppräknningen av folkpensionsanslagen till följd av ytterligare standardtillägg samt reformeringen av folkpensioneringens familjeförmåner en stor post. En kraftig ökning av arbetsmarknadsanslagen var nödvändig för att anpassa dem till en nivå som motsvarade den faktiska verksamheten i då rådande sysselsättningsläge.

De här anförda exemplen visar att utgiftsstegringen i innevarande budgetårs riksstat i betydande utsträckning var en följd av ökning av speciell natur under vissa stora anslag. Utgångsläget vid uppgörandet av det nu aktuella riksstatsförslaget har däremot varit ett annat. Utgiftsstegringar av det slag och den omfattning som dominerade 1960/61 års budget har inte varit aktuella. Till bilden hör även de tidigare nämnda automatiska utgiftsminskningar som inträffar under nästa budgetår.

Jag vill i detta sammanhang även nämna, att det av 1960 års försvarskommitté nyligen framlagda förslaget rörande försvarskostnaderna budgetåren 1961/63 innebär, att utgiftsökningarna under fjärde huvudtiteln för budgetåret 1961/62 blir 35 miljoner kronor lägre än vad de skulle ha blivit

enligt de tidigare reglerna för beräkning av försvarskostnaderna. Det framlagda förslaget innebär en dämpad stegringstakt för försvarsutgifterna även för budgetåret 1962/63. Den för budgetåret 1961/62 vidtagna nedräkningen av utgiftsökningen utnyttjas enligt kommitténs förslag till ett belopp av 20 miljoner kronor för en utbyggnad av civilförsvaret.

Ehuru utgångsläget för den gångna höstens budgetarbete sålunda varit betydligt gynnsammare än hösten 1959, har av skäl, som jag i det föregående redovisat, kraven på restriktivitet vid anslagsprövningen inte kunnat eftersättas. Genom att iakttaga en allmän återhållsamhet har utrymme kunnat beredas för ett fortsatt reformarbete inom särskilt viktiga områden. I det följande vill jag ange huvuddragen av denna reformverksamhet. Därvid gör jag inte någon åtskillnad mellan automatiska utgiftsökningar och utgiftsökningar av icke-automatisk natur. Även de förstnämnda ger nämligen i flertalet fall uttryck för det reformarbete som pågår inom statsverksamheten. Utbyggnaden av utbildningsväsendet räknas sålunda — eftersom den väsentligen grundar sig på tidigare fattade beslut — till övervägande delen som automatisk utgiftsökning. Den utgör samtidigt ett av de viktigaste inslagen i dagens reformpolitik.

Kostnaderna för vårt lands insatser i det internationella samarbetet, framför allt till de underutvecklade ländernas fromma, uppvisar en betydande stegring från riksstatsanslagen 1960/61. Vårt aktiva medlemskap i olika internationella organisationer har sålunda under det senaste året ökat belastningen på budgeten med ca 25 miljoner kronor. Härtill kommer för den egentliga hjälpverksamheten ett svenskt bidrag till FN:s s. k. Kongofond samt en föreslagen höjning av det bilaterala biståndet på yrkesundervisningens, hälso- och sjukvårdens samt familjeplaneringens område med sammanlagt ca 20 miljoner kronor. En utbyggnad föreslås vidare av den svenska diplomatiska och kommersiella representationen särskilt i utvecklingsländerna. Sålunda avses tre nya beskickningar bli upprättade i Afrika. Väsentligt ökade resurser ställs till Svenska turisttrafikförbundets förfogande. Härigenom kan den växande efterfrågan i utlandet på turistinformation om Sverige bättre tillgodoses.

Inom vårdområdena — sjukvård, ungdomsvård, fångvård och nykterhetsvård — medger anslagsförslagen inrättande av ett ökat antal vårdplatser. Det statliga mentalsjukhusbyggandet fortsätter att öka och kommer att under budgetåret 1961/62 ligga på en nivå som är drygt 50 procent högre än under budgetåret 1959/60. Ungdomsvårdsskolorna utbyggs med ett antal mottagningsavdelningar innebärande ett tillskott om 60 vårdplatser. Byggnadsverksamheten inom fångvården beräknas för nästa budgetår få ungefär samma omfattning som för innevarande budgetår. Denna mognar under budgetåret 1961/62 ut i omkring 400 nya vårdplatser.

Reformarbetet omfattar både kapacitetsökningar och viktiga standardförbättringar. Ytterligare läkartjänster tillkommer inom mentalsjukvården och på undervisningssjukhusen liksom förstärkningar av stödpersonalen på dessa sjukhus. För fångvården föreslås en omändring av vissa äldre

slutna anstalter till anstalter för svårbehandlade. Härigenom vidgas möjligheterna till differentiering av klientelet. Den av statsmakterna tidigare fastlagda målsättningen beträffande antalet platser på de allmänna vårdanstalterna för alkoholmissbrukare har numera i stort sett uppfyllts. De nu föreslagna åtgärderna syftar bl. a. till att ersätta vissa provisorier bland de erkända anstalterna med mera permanenta anordningar.

En nyhet beträffande den förebyggande sjukvården är att polioympningen blir kostnadsfri för alla befolkningskategorier, varigenom ett väsentligt förbättrat skydd mot epidemier kan uppnås.

Eftervården har ägnats uppmärksamhet. Beträffande ungdomsvårdsskolorna föreslås en personalökning för vård utom skola. Kriminalvårdens skyddskonsulentorganisation byggs ut. Till förstärkning av eftervårdens resurser räknar jag också en föreslagen omläggning och ökning av statsbidragen till inackorderingshem för ungdomsvårdsskolornas elever, anordnande av ytterligare ett inackorderingshem för frigivna fångar samt ytterligare platstillskott vid motsvarande hem för alkoholmissbrukare. I detta sammanhang kan även nämnas att Länkrörelsen erhåller ytterligare stöd.

Omvårdnaden och rehabiliteringen av de i olika hänseenden handikappade har i föreliggande budgetförslag tillgodosetts bl. a. genom ökade anslag till näringshjälp, till anordnande och drift av verkstäder för handikappade samt till arbetskliniken i Stockholm. Statsbidraget till hörselskadade förbättras avsevärt. De blindas m. fl. organisationer erhåller också ökade statsbidrag. En förstärkning sker därjämte av arbetsförmedlingarnas personal för arbetsvårdande verksamhet.

Inom kultur- och bildningsområdena vill jag erinra om att ett ökat statligt stöd åt konst och musik föreslogs redan i 1960 års statsverksproposition. I det nu framlagda riksstatsförslaget räknas med ytterligare ökat stöd åt konstnärlig, litterär och musikalisk verksamhet. Vidare har medelsanvisningen för televisionens programproduktion höjts väsentligt, varigenom främst en kvalitativ förbättring av programmen möjliggöres. Till följd av det stigande deltagarantalet ökar anslagen till ungdomens fritidsverksamhet. I konsekvens härmed ställs ökade resurser till förfogande bl. a. för utbildning av ungdomsledare.

Inom skolväsendet föreslås fortsatt ökning av insatserna främst sammanhängande med övergången till obligatorisk enhetsskola. Investeringsramen för skolbyggnader vidgas sålunda väsentligt. Fortbildningsverksamheten för lärarna intensifieras. Även i övrigt får skolväsendet betydligt ökad medelstillsdelning. Sålunda uppräknas driftbidragen till yrkesundervisningen. Investeringsramen för yrkesskolbyggnader vidgas. På gymnasieområdet framläggs förslag som syftar till att ge fackgymnasierna vidgad kapacitet och ökad attraktionskraft.

I anslutning till statsmakternas tidigare beslut framläggs förslag om kapacitetsökningar inom den högre utbildningens område, främst med inriktning på de tekniska, naturvetenskapliga och merkantila utbildningslinjerna.

Forskningen föreslås få ökade resurser bl. a. genom inrättande av nya professurer, docenturer och forskartjänster samt genom en höjning av forskningsanslagen under olika huvudtitlar. Speciellt må nämnas att den högre utbildningen och forskningen på jordbrukets område kommer att förstärkas.

På det studiesociala området kommer förslag att framläggas om avsevärda lättnader för de studieskuldssatta genom avskrivning av studielån. Anslaget till studiebidrag och stipendier räknas upp kraftigt. Även beträffande naturastipendierna kommer en ökad medelsanvisning till stånd.

Ett viktigt komplement till en ändamålsenlig skolorganisation utgör yrkesvägledningen. Riksstatsförslaget innefattar härutinnan personalförstärkningar hos skolöverstyrelsen, arbetsmarknadsstyrelsen och arbetsförmedlingarna, var till kommer en ökning av antalet yrkesvalslärare.

De arbetsmarknadspolitiska åtgärderna har i stort sett beräknats få samma inriktning och omfattning som under innevarande budgetår. Detta innebär vid oförändrat arbetsmarknadsläge en fortsatt koncentration på rörlighetsstimulerande åtgärder och omskolning. Jag vill erinra om att Kungl. Maj:t medgivit att det i gällande riksstat till 40 miljoner kronor upptagna anslaget till omskolningskurser må överskridas med 25 miljoner kronor. Ytterligare en viss uppräknings av detta anslag föreslås för budgetåret 1961/62.

Bostadsproduktionen kommer för innevarande budgetår att uppgå till ca 70 000 lägenheter. Ett bibehållande av denna höga nivå förutses även för budgetåret 1961/62. Den tidigare påbörjade avvecklingen av de generella subventionerna fortsätter. Sålunda föreslås att de tillägglån som helt eller delvis uppsagts till återbetalning genom beslut av 1957 och 1959 års riksdagar skall göras räntebärande. Samtidigt sker en förstärkning av det inkomstprövade stödet åt barnfamiljerna genom en uppräknings av familjebostadsbidragen.

Såsom ett led i strävandena att komma till rätta med de särskilt i de större städerna svårbemästrade trafikförhållandena har en väsentlig uppräknings av statsbidragsanslaget till gatubyggandet skett. Om kommunikationsväsendet i övrigt må framhållas, att upprustningen av statens järnvägar fortsättes för att tillgodose näringslivets behov av snabba godstransporter och för att rationalisera driften. Med hänsyn till den ökade malmexporten kommer Malmbanan att utbyggas i forcerad takt. För statens vattenfallsverk fullföljes den tidigare uppställda målsättningen att till budgetåret 1962/63 uppnå torrårssäkerhet. Automatiseringen inom televerket samt utbyggnaden av fjärrförbindelsenätet kommer att bedrivas i ökad takt och ljudradio- och televisionsnätet inom landet att utökas med ett antal permanenta sändarstationer.

Beträffande trafiksäkerhetsfrågorna föreslås för att fullfölja redan företagna eller planerade åtgärder en inte oväsentlig förstärkning av ordningsstatspoliserna och personalen hos statens bilinspektion. Vidare har av samma

skäl bidragen till säkerhetsanordningar vid järnvägs korsningar höjts, varjämte anslagen till vetenskaplig trafiksäkerhetsforskning och till NTF kraftigt räknats upp.

Beträffande sjöfarten kan jag nämna, att medel upptagits för projektering av en ny statsisbrytare. Säkerhetsfrågorna har beaktats bl. a. genom förslag till anläggning av ett system med s. k. deccakedjor utmed norrlandskusten.

I fråga om andra näringspolitiska åtgärder vill jag särskilt framhålla att medel beräknas för ett permanent skördeskadeskydd. Finansieringen av detta avses skola ske dels genom årliga bidrag från staten och dels genom tillskott av jordbrukets interna regleringsmedel.

Det statsfinansiella flerårsperspektivet. I fjolårets kompletteringsproposition hade jag tillfälle att redogöra för den statsfinansiella utvecklingen under 1950-talet och utsikterna under första hälften av 1960-talet. Enligt det material som då presenterades visade de samlade utgiftsönskemålen en tendens att även under de framförliggande åren stiga snabbare än de 3 å 4 procent med vilka nationalprodukten kunde förväntas öka under någorlunda gynnsamma förhållanden. Den årliga utgiftsökningen på driftbudgeten (frånsett avskrivningar) under budgetåren 1960/61—1964/65 låg enligt beräkningarna vid i genomsnitt 700 å 800 miljoner kronor per budgetår eller i det närmaste 5 procent.

Under förutsättning av en fortsatt restriktiv anslagsprövning bedömde jag det dock möjligt att vid en jämn konjunkturutveckling balansera inkomst- och utgiftsökningar. Detta omdöme avsåg den genomsnittliga utveckling som avtecknade sig. För vissa budgetår förelåg tendenser till krav på utgiftsökningar som överskred de beräknade inkomstökningarna. Detta gällde särskilt de budgetår under perioden, då höjningar av folkpensionsbeloppen inkalkylerats, d. v. s. 1962/63 och 1964/65.

Vid utarbetandet av riksstatsförslaget för nästkommande budgetår har uppgifter insamlats om hur statens inkomster och utgifter under vissa antaganden kan komma att utvecklas efter budgetåret 1961/62. I stort sett bestyrker det härvid framkomna materialet det budgetperspektiv, med bl. a. en koncentration av utgiftsanspråk till budgetåret 1962/63, som presenterades i fjolårets kompletteringsproposition. Om man bortser från de budgetmässiga konsekvenserna av en mera betydande förändring i det allmänna konjunkturläget, kan budgetläget 1962/63 i vad avser driftbudgeten nu bedömas komma att avvika från nästa budgetårs på två väsentliga punkter. En betydande och mycket kostnadskrävande förbättring av ålders- och invalidpensioneringen är att vänta budgetåret 1962/63. Någon motsvarighet till denna ökningspost finns inte i det nu framlagda budgetförslaget. I samma riktning verkar det förhållandet att man för budgetåret 1962/63 inte kan räkna med någon motsvarighet till nästa budgetårs bortfall av sparpremier.

I övrigt har man mot bakgrund av vad som är känt i form av redovisade behov och pågående planering att förutse en fortsatt utgiftsexpansion i ungefär hittillsvarande takt. En uppfattning om vad en sådan utgiftsutveckling innebär erhålles genom en analys av utgiftsförändringarna i det nu framlagda budgetförslaget för 1961/62. Med bortseende från effekten av pris- och löneförändringar samt bortfallet av sparpremier uppgår utgiftsstegringen på driftbudgeten till omkring 600 miljoner kronor eller ungefär lika mycket som statsinkomsternas ökning vid oförändrade skattesatser och en treprocentig årlig stegring av nationalinkomsten. Uttryckt i realekonomiska termer innebär förslaget en måttfull stegring av konsumtionsutgifterna, en återhållsam investeringsökning samt en relativt obetydlig förändring av transfereringsutgifterna till enskilda. Med beaktande av lönehöjningar för de statsanställda i anslutning till den allmänna löneutvecklingen vid angiven stegring av nationalinkomsten, tenderar utgiftsstegringen att vara något snabbare än inkomststegringen. Med hänsyn till det utgiftsperspektiv för budgetåret 1962/63 som avtecknar sig, måste redan nu den största försiktighet iakttagas beträffande ytterligare utgiftsåtaganden. Som jag redan angav i statsverkspropositionen för 1960/61 torde utrymme för nya utgifter eller skattereformer i huvudsak endast kunna beredas under förutsättning att också nya inkomstkällor anvisas.

Av utgifterna på driftbudgeten hänför sig f. n. inemot hälften till sådan statlig verksamhet som direkt tar produktiva resurser i anspråk och drygt hälften till transfereringsutgifter av olika slag. Av de statliga konsumtions- och investeringsutgifterna svarar i sin tur försvaret för inte fullt hälften, medan resten hänför sig till olika civila verksamhetsområden, av vilka vägväsendet, utbildningsväsendet samt sjukvården är de utgiftsmässigt dominerande. Karakteristiskt för de mer betydelsefulla utgiftsområdena är att de företer en kontinuerlig stegring utan starkare fluktuationer. Denna stegring är delvis av automatisk natur, t. ex. lönestegringar för de statsanställda, och delvis en följd av en successiv anpassning till den allmänna standardhöjningen i samhället, såsom utbyggnaden av vägväsendet, utbildningsväsendet och olika vårdområden. Dessa utvecklingstendenser framträdde mycket klart i det material över utgiftsförändringarna som presenterades i fjolårets kompletteringsproposition och återspeglas också i årets riksstatsförslag.

I stort sett kan politisk enighet sägas föreligga när det gäller den del av den statliga — civila och militära — verksamheten som direkt tar produktiva resurser i anspråk. På dessa utgiftsområden kan mer betydande meningsskiljaktigheter uppstå endast i fråga om takten i utgiftsförändringen, varvid dock på kort sikt »besparingsalternativen» är relativt begränsade. I huvudsak koncentreras de politiska motsättningarna i stället kring frågan om transfereringsutgifternas storlek samt till sättet för de samlade statsutgifternas täckning. En övervägande politisk enighet råder dock även beträffande de beloppsmässigt dominerande transfereringsutgifterna. Det-

ta gäller bl. a. folkpensionsutgifternas utveckling, vilken i sin tur högst väsentligt påverkar de samlade utgiftsförändringarna under 1960-talet och inte minst under budgetåret 1962/63.

Vad angår folkpensionshöjningarna förutsatte som bekant allmänna pensionsberedningen att den etappvisa höjningen av folkpensionsförmånerna skulle följas av en likaledes etappvis höjning av folkpensionsavgifterna. I fjolårets kompletteringsproposition anförde jag härom, att det då inte var möjligt att avgöra huruvida de framtida folkpensionshöjningarna skulle komma att i sin helhet kunna finansieras vid oförändrade skatter och avgifter. För den händelse särskilda åtgärder skulle visa sig nödvändiga för finansiering av de framtida pensionsförbättringarna fick frågan om den lämpligaste finansieringsformen senare tas upp till avgörande. Min avsikt är att återkomma till denna fråga i samband med nästa års statsverksproposition.

För att ge en säkrare utgångspunkt för bedömningen av budgetutsikterna över huvud taget kommer jag att i årets kompletteringsproposition lämna en ny och reviderad redovisning av statsbudgetens utveckling under de närmaste budgetåren.

Vi går in i 1961 med fullt utnyttjade resurser. Vi kan räkna med en betydande fortsatt standardförbättring samtidigt som den produktiva apparatens utbyggnad fortsätter i snabb takt. Med den målsättning för vårt ekonomiska liv som omfattas av en överväldigande majoritet av vårt folk, är det naturligt att vi ofta kommer att befinna oss nära gränsen till överkonjunktur. Så blir sannolikt fallet även i år. Med en vaksam politik bör det emellertid bli möjligt att kontrollera uppdykande tendenser till överansträngning av resurserna. Ett symptom på att vi befinner oss nära en sådan jämviktsrubbnings utgör den inte helt tillfredsställande utvecklingen av vår utrikeshandel. Ökningen av importen tenderar sålunda att bli något för snabb och visar att stor försiktighet är påkallad. Jag vill heller inte underlåta att påpeka att den förutsedda ökningen av den privata konsumtionen är större än vad som svarar mot vad som på lång sikt kan tänkas förenligt med stabilt penningvärde, detta trots att det personliga sparandet samtidigt visar en glädjande tendens att stiga. Denna ökade sparvilja bör i fortsättningen ytterligare uppmuntras. I detta sammanhang får jag erinra om den diskussion som för närvarande på många håll pågår om konsumtionskrediternas ökade utbredning. Det gäller här problem som är av betydelse såväl för den enskildes ekonomi som för den samhällsekonomiska utvecklingen. Med hänsyn till frågans vikt och aktualitet har jag för avsikt att inom kort begära bemyndigande att föranstalta om en utredning av hithörande problem.

Våra ökade resurser möjliggör, såsom framgår av det nu framlagda budgetförslaget, en fortsättning av den aktiva reformverksamheten under 1961/62 på en rad väsentliga områden. Denna reformaktivitet kan förverkligas

utan någon höjning av beskattningen. Vi har att även framöver vänta stegrade krav på samhällets insatser. Dessa krav behöver i och för sig inte inge någon oro. De är uttrycket för att vi lever i ett dynamiskt samhälle, där människornas förväntningar på framtiden är högt ställda. Med en kraftfull och framsynt politik utan överdrifter bör dessa krav kunna successivt förverkligas. Om jag bortser från de speciella statsfinansiella påfrestningar som reformerna inom ålders- och invalidpensioneringen kommer att medföra, ger budgetperspektivet för de närmaste åren ej anledning att aktualisera några skattehöjningar. Upprätthållandet av denna målsättning är så mycket mera angeläget som skattepolitikens framtida utformning just nu ligger i stöpsleven. Jag vill emellertid samtidigt understryka, att växlingar i konjunkturläget kan komma att medföra krav på åtgärder även inom budgetpolitiken och upprepa vad jag vid ett flertal tidigare tillfällen framhållit, nämligen att någon fixering av beskattningens höjd på längre sikt inte kan göras, då vi fasthåller vid det fundamentala målet att värna den fulla selsättningen och det snabba framåtskridandet i vårt samhälle.

Budgetläget

Jag övergår här efter till en mer teknisk presentation av det föreliggande riksstatsförslaget för budgetåret 1961/62. I samband därmed redovisar jag dels budgetutfallet för budgetåret 1959/60, dels nya beräkningar rörande utfallet av riksstaten för det nu löpande budgetåret.

För *budgetåret 1959/60* gav totalbudgeten ett underskott på drygt 1,6 miljarder kronor. Underskottet blev sålunda ca 400 miljoner kronor mindre än vad som förutsågs i proposition nr 150 till 1960 års riksdag. De största avvikelserna mellan kompletteringspropositionens beräkningar och utfallet fördelade sig på följande poster. Driftbudgetens inkomster blev 172 miljoner kronor högre än väntat. Av ökningarna hänförde sig 57 miljoner kronor till inkomstskatttiteln, 35 miljoner kronor till titeln tullmedel och 49 miljoner kronor till avkastningen av affärsverksfonderna. Utgifterna på driftsidan överskred med 46 miljoner kronor det i den nämnda propositionen beräknade beloppet. På kapitalbudgeten blev medelsförbrukningen under investeringsanslagen 168 miljoner kronor mindre än vad som förutsetts. Härtill medverkade bland annat att förskottsgivningen till egnahemsbyggandet minskade i icke beräknad omfattning, vilket medförde att under lånefonden för bostadsbyggande uppstod en anslagsbehållning på 80 miljoner kronor. Den ökning av anslagsbehållningarna som i övrigt uppkom på andra investeringsanslag kan vidare, i vart fall till en del, ha föranletts av den begränsning av den statliga byggnadsverksamheten som genomfördes våren 1960. Vidare blev tillgången på avskrivningsmedel och övriga likvida medel 81 miljoner kronor större än beräknat. Ökningen hänförde sig nära nog helt till avskrivningsmedel inom affärsverksfonderna och till

övriga kapitalmedel. Slutligen inträffade en icke förutsedd minskning av dispositionen av rörliga krediter med 39 miljoner kronor.

Den av 1960 års riksdag fastställda riksstaten för *budgetåret 1960/61* innebar, sedan hänsyn tagits till den i kompletteringspropositionen beräknade minskningen med 100 miljoner kronor av behållningarna på reservationsanslag, ett totalbudgetunderskott på 1,5—1,6 miljarder kronor. Driftbudgetens inkomster och utgifter är i riksstaten upptagna till 15 500 respektive 15 250 miljoner kronor och summan av kapitalbudgetens investeringsanslag till 2 765 miljoner kronor.

I de beräkningar rörande det nu löpande budgetåret som förra våren presenterades för riksdagen i kompletteringspropositionen hade självfallet hänsyn icke kunnat tagas till eventuella tilläggsstater och överskridanden. Jag underströk då även den osäkerhet som rådde beträffande inkomstberäkningen framför allt i vad avsåg inkomstskattetiteln och framhöll därvid, att statsinkomsterna måste bli beroende av konjunkturutvecklingen och dei nominella skatteunderlagets förändringar. De beräkningar som nu utförts beträffande budgetutfallet för 1960/61 avviker också inte oväsentligt från de tidigare.

Statsinkomsterna för innevarande år uppskattas nu till 16 010 miljoner kronor, vilket är 510 miljoner kronor mer än enligt gällande riksstat. Här återspeglas den ytterligare intensifiering av konjunkturuppsvinget som inträtt sedan i våras och vars samhällsekonomiska yttringar skildrats i det föregående. Uppjusteringen av prognosen berör bland annat tullinkomsterna (+ 50), omsättningsskatten på bilar (+ 10), tobaksskatten (+ 10) samt skatten på spritdrycker (+ 25). Den skärpta högkonjunkturen spåras också bakom uppräknningar av affärsverkens överskott och avkastningen av statens aktieinnehav med 76 respektive 20 miljoner kronor. Det ökade nettot för affärsverken är resultatet av en gynnsammare utveckling av bruttointäkterna, medan kostnaderna i stort sett synes överensstämma med tidigare bedömningar.

Den största merinkomsten, 300 miljoner kronor, gäller dock inkomstskattetiteln. Såväl källskatten för löntagarna som de preliminära skattebetalningarna från företagare och bolag beräknas bli större än vad som antogs i våras. Ökningen av den samlade lönesumman synes sålunda bli större bl. a. som en följd av de extra inkomsttillskott som blivit resultatet av pensionsöverenskommelsen för de privatanställda, en effekt vartill hänsyn icke kunde tas i tidigare beräkning.

I vad avser *utgifterna* för innevarande budgetår är de förändringar jämfört med riksstaten, som nu kan förutses, mindre. I fråga om driftbudgeten har riksdagen på tilläggsstat I anvisat 29,0 miljoner kronor till kostnader för svenska FN-styrkor m. m., 7,2 miljoner kronor till bidrag till Förenta Nationernas fond för Kongo, 4,0 miljoner kronor till täckning av beräknade kostnader för ändrad lönegradsplacering m. m. samt 0,6 miljon kronor till bidrag till Europeiska frihandelssammanslutningen. Senare denna dag kom-

mer att på tilläggsstat II äskas anslag om totalt 0,2 miljon kronor. Tilläggsstatsanslagen på driftbudgeten uppgår således hittills till sammanlagt 41 miljoner kronor.

På kapitalbudgeten har på tilläggsstat I anvisats 27,0 miljoner kronor för investeringar i Karlskrona örlogsvarv och senare denna dag äskas ett tilläggsstatsanslag på 2,2 miljoner kronor till fiskerilånefonden.

I detta sammanhang har även undersökts i vad mån besparingar eller merutgifter kommer att uppstå på de förslagsanslag och obetecknade anslag som uppförts på riksstaten. Dessa beräkningar, som dock allttjämt måste betecknas som osäkra, tyder närmast på att besparingar och merutgifter kommer att uppväga varandra. Som anmäles i annat sammanhang beräknas anslaget till Förenta Nationerna komma att överskridas med ca 8 miljoner kronor. Vidare beräknas under socialdepartementets huvudtitel anslagen till bidrag till vissa omskolningskurser m. m., till bidrag till sjukkassor m. m. och till bidrag till folkpensioner m. m. komma att överskridas med 25, 8 respektive 17 miljoner kronor. För anslagen Bidrag till skattetyngda kommuner m. m. och Skatteersättning till kommunerna förutses en merbelastning på 5 respektive 6 miljoner kronor. Häremot står emellertid vissa väntade besparingar. Bl. a. förutses 24 respektive 5 miljoner kronor av de till bidrag till erkända arbetslöshetskassor och till bostadsrabatter anvisade anslagen icke komma att utnyttjas.

Beträffande driftbudgetens reservationsanslag bör liksom i kompletteringspropositionen räknas med en förbrukning av behållningarna med 100 miljoner kronor under innevarande budgetår. Anslagsbehållningarna under kapitalbudgeten beräknas liksom tidigare förbli oförändrade.

Ianspråktagandet av rörliga krediter beräknas komma att stiga med 100 miljoner kronor mellan utgången av budgetåren 1959/60 och 1960/61, huvudsakligen till följd av Svensk spannmålshandels ökade medelsbehov för stödköp av fodersäd och för kreditgivning till spannmålshandeln.

I samband med bedömningen av budgetutfallet för budgetåret 1960/61 har vidare gjorts en förnyad beräkning rörande avskrivningsmedel inom fonderna och övriga på kapitalbudgetens fonder inflytande medel. Dessa beräkningar har lett till att i de sammanställningar som presenteras i det följande avskrivningsmedel och övriga likvida medel under kapitalbudgeten upptagits till 1 088 miljoner kronor mot 1 058 miljoner kronor i riksstaten.

Sammanfattningsvis skulle, utifrån de sålunda redovisade förändringarna av inkomster och utgifter i förhållande till riksstaten, underskottet på totalbudgeten för budgetåret 1960/61 bli ca 1 200 miljoner kronor, vilket är knappt 400 miljoner kronor mindre än enligt tidigare beräkning och ca 450 miljoner kronor mindre än motsvarande underskott för budgetåret 1959/60. Jag vill dock i detta sammanhang understryka, att utfallsberäkningarna fortfarande är osäkra såväl i fråga om inkomsterna som utgifterna. Det torde t. ex. bli erforderligt att under våren äska ytterligare anslag på tilläggsstat II, bl. a. för operahusets ombyggnad och för förstärkning av SAS' ekonomi.

Jag övergår här efter till att behandla riksstatsförslaget för *budgetåret 1961/62*.

Statsinkomsterna för nästa budgetår beräknar jag till 16 498 miljoner kronor. Jag har därvid gjort vissa smärre justeringar i riksräkenskapsverkets inkomstberäkning, för vilken en särskild redogörelse lämnas i det följande. Beloppet är ca 1 000 miljoner kronor större än den i riksstaten för innevarande budgetår upptagna inkomstsumman och ca 500 miljoner kronor högre än det nu beräknade utfallet för samma år. Med utgångspunkt från de sistnämnda beräkningarna fördelar sig de större inkomstökningarna för budgetåret 1961/62 på följande områden. Inkomsterna å titeln skatt å inkomst och förmögenhet m. m. antages öka med 200 miljoner kronor. Den allmänna varuskatten och tobaksskatten beräknas ge 50 respektive 30 miljoner kronor mer än under innevarande budgetår. Härutöver förutses inkomsterna av automobilskattemedel och energiskatt öka med 75 respektive 25 miljoner kronor. Avkastningen av statens kapitalfonder väntas öka med ca 90 miljoner kronor, varav drygt 30 miljoner kronor hänför sig till statens affärsverk.

Riksräkenskapsverket har vid sin bedömning av inkomstskattetiteln med hänsyn till bl. a. innehållet i arbetsmarknadens tvåårsavtal utgått från att inkomsterna av tjänst ökat med ca 9 procent från 1959 till 1960 och att även inkomsterna från övriga förvärvskällor stigit så att fysiska personers inkomster totalt kan uppskattas ha ökat med 8 procent mellan de båda nämnda verksamhetsåren. Mot bakgrund av nu rådande konjunkturtendenser och det nyss nämnda avtalet samt under antagande om en något långsammare ökning i antalet sysselsatta, har ämbetsverket ansett sig böra räkna med en något mindre stegring av lönesumman under innevarande år än under 1960. För de första månaderna av 1962 har räknats med ytterligare någon stegring enligt även vid tidigare beräkningstillfällen tillämpade schablonantaganden. Fysiska personers inkomster av andra förvärvskällor än tjänst har beräknats stiga såväl 1961 som 1962. Beträffande aktiebolagen har riksräkenskapsverket räknat med en ökning av de taxerade inkomsterna för både 1961 och 1962. Från dessa utgångspunkter beräknas titeln skatt å inkomst och förmögenhet, m. m. för 1961/62 komma att uppgå till 7 400 miljoner kronor mot 7 200 miljoner kronor för innevarande budgetår.

Jag vill i detta sammanhang erinra om att de nu beräknade källskatteinkomsterna på ifrågavarande skattetitel inrymmer kommunalskattemedel, som inte helt motsvaras av samtida förskottsutbetalningar till kommunerna. Dessa eftersläpningar i utbetalningarna uppskattas till 650 miljoner kronor för 1960/61 och 700 miljoner kronor för 1961/62. Motsvarande belopp bör enligt gällande grunder reserveras på budgetutjämningsfonden. Å andra sidan beräknas återföring av tidigare avsatta medel ske med 500 respektive 450 miljoner kronor. Man kan således för de båda budgetåren räkna med en nettoavsättning på 150 respektive 250 miljoner kronor.

Beträffande budgetens *utgiftssida* för nästa budgetår har jag i det föregående lämnat en översikt över myndigheternas äskanden och huvudlin-

jerna i det nu föreliggande riksstatsförslaget. Vidare kommer jag i det följande att redogöra för utgiftsutvecklingen under de olika huvudtitlarna. Jag torde därför här kunna inskränka mig till att konstatera att föreliggande riksstatsförslag beträffande driftbudgeten visar en ökning för de egentliga statsutgifterna med 596 miljoner kronor i förhållande till 1960/61 års riksstat. Utgifterna för statens kapitalfonder ökar samtidigt av följande skäl med netto 61 miljoner kronor. Anslaget för täckande av statens järnvägars beräknade underskott minskar med 20 miljoner kronor samtidigt som motsvarande anslag för luftfartsfonden ökar med 5 miljoner kronor. Kostnaderna för statsskuldräntor stiger med 75 miljoner kronor. De samlade avskrivningsanslagens summa har kunnat upptagas till i stort sett oförändrat belopp. Då har emellertid — liksom under innevarande budgetår — på grund av reaktivering av tidigare gjorda avskrivningar något anslag inte ansetts erforderligt för täckande av det till 152 miljoner kronor beräknade avskrivningsbehovet för bostadslåneinvesteringarna under nästa budgetår. Detta innebär följaktligen en motsvarande bokföringsmässig förbättring av driftbudgeten.

Den totala ökningen under driftbudgeten är alltså 656 miljoner kronor och driftbudgetens utgifter uppgår därmed till 15 906 miljoner kronor.

Då inkomsterna beräknats till 16 498 miljoner kronor och utgifterna upptagits till 15 906 miljoner kronor skulle för budgetåret 1961/62 uppkomma ett överskott på driftbudgeten om 592 miljoner kronor. Som jag tidigare anfört bör emellertid ske en nettoavsättning på 250 miljoner kronor av kommunalskattemedel till budgetutjämningsfonden. Efter justering härför visar driftbudgeten ett överskott på 342 miljoner kronor. Vidare kommer driftbudgetutfallet att påverkas av eventuella förändringar av behållningar på reservationsanslag. Hur dessa kommer att utvecklas är beroende av dels konjunkturutvecklingen och de åtgärder statsmakterna i anledning därav kan komma att vidtaga, dels de betalningsförskjutningar som kan äga rum innevarande budgetår. Enligt uppgifter som inhämtats från myndigheter och departement skulle man under budgetåret 1961/62 ha att förvänta en minskning av reservationsmedelsbehållningarna — inklusive sådana under avskrivningsanslag — med bortåt 200 miljoner kronor. Jag har dock i föreliggande beräkningar inte ansett mig böra räkna med större minskning än 100 miljoner kronor. Som framgår av särskild tablå kommer därmed de totala löpande utgifterna under nästa budgetår att uppgå till 16 006 miljoner kronor mot nu beräknat 15 391 miljoner kronor för innevarande budgetår, vilket innebär en ökning med 615 miljoner kronor. Driftbudgetens överskott för budgetåret 1961/62 reduceras samtidigt till 242 miljoner kronor mot nu beräknat 469 miljoner kronor för budgetåret 1960/61. Hänsyn har då inte tagits till erfarenhetsmässigt tillkommande utgifter i form av tilläggsstater och anslagsöverskridanden till följd av bland annat lönehöjningar för de statsanställda våren 1962. I detta sammanhang vill jag också än en gång understryka osäkerheten i inkomstberäkningarna.

Drift-
Miljoner

	1953/54	1954/55	1955/56
Inkomster	8 535	8 907	10 072
Utgifter	8 130	8 619	9 691
Överskott eller underskott	405	288	381
Avsättning till (-) resp. återföring från (+) budgetutjämningsfonden av kommunalskatte- medel (netto)	—	—	— 250
Överskott eller underskott	405	288	4 181

¹ Därav riksstat 15 250 mkr och beräknad reservationsmedelsförbrukning 100 mkr.² Därav riksstat 15 250 mkr, tilläggsstat I och II 41 mkr samt beräknad reservationsmedelsförbrukning 100 mkr.³ Därav riksstatsförslag 15 906 mkr och beräknad reservationsmedelsförbrukning 100 mkr.

Vad härefter gäller förslaget till *kapitalbudget* innebär detta jämfört med gällande riksstat en nettominskning av investeringsanslagen med 190 miljoner kronor, vilket framgår av en i det följande redovisad översikt. Statens allmänna fastighetsfond, försvarets fonder och diverse kapitalfonder ökar med 13, 6 respektive 8 miljoner kronor. Anslaget till fonden för statens aktier upptages till oförändrat belopp medan anslagen under övriga fonder minskar. För statens affärsverksfonder, luftfartsfonden, statens utlåningsfonder samt fonden för låneunderstöd uppgår minskningarna till 28, 28, 92 respektive 66 miljoner kronor. Vissa av dessa nedräkningar är

Kapital-
Miljoner

	1953/54	1954/55	1955/56
Investeringsanslag	1 947	2 102	2 272
Avgår: Avskrivningsmedel och övriga likvida medel	— 914	— 1 025	— 1 244
Återstående medelsbehov	1 033	1 077	1 028

¹ Anslagsbehållningarna beräknades till oförändrat belopp.² Därav riksstat 2 765 mkr samt tilläggsstat I och II 29 mkr. Anslagsbehållningarna beräknas till oförändrat belopp.³ Därav riksstatsförslag 2 575 mkr samt beräknad förbrukning av anslagsbehållningar 100 mkr.

budgeten

kronor

1956/57	1957/58	1958/59	1959/60	1960/61		1961/62
				enl. riks- staten	ny be- räkning	
10 691	12 019	12 604	13 657	15 500	16 010	16 498
10 978	12 120	12 743	13 698	¹ 15 350	² 15 391	³ 16 006
— 287	— 101	— 189	— 41	150	619	492
— 100	— 250	— 200	—	+ 25	— 150	— 250
⁴ — 887	⁴ — 851	— 889	— 41	175	469	242

⁴ Under dessa år gjordes dessutom avdrag för vissa medel som insatts på särskilt konto i riksbanken med 356, 184 respektive 100 mkr (se motsvarande tabell i finansplanen för budgetåret 1958/59).

av formell karaktär och sammanhänger med att anslagsbehållningar beräknats vara tillgängliga för förbrukning.

Beträffande de totala anslagsbehållningarna under kapitalbudgeten pekar av myndigheter och departement lämnade uppgifter på en nettominskning av omkring 300 miljoner kronor under budgetåret 1961/62. Med hänsyn till dessa beräkningars osäkerhet och till den mängd nu icke kända förhållanden som kommer att påverka medelsförbrukningen under det kommande budgetåret anser jag mig dock inte nu böra räkna med att anslagsbehållningarna minskar med mer än 100 miljoner kronor. Därmed

budgeten

kronor

1956/57	1957/58	1958/59	1959/60	1960/61		1961/62
				enl. riks- staten	ny be- räkning	
2 046	2 510	2 441	2 675	¹ 2 765	² 2 794	³ 2 675
— 1 403	— 1 306	— 869	— 998	— 1 058	— 1 088	— 1 133
648	1 204	1 572	1 677	1 707	1 706	1 542

Totalbudgeten Miljoner kronor				
	1959/60	1960/61		1961/62
		Riksstat	Nu beräknat utfall	
Överskott (+) eller underskott (—) på driftbudgeten	— 41	+ 175	+ 469	+ 242
Fondering hos riksgäldskontoret av sjukkassorna tillkommande arbetsgivarbidrag	+ 47	—	—	—
Avsättning (+) resp. återföring (—) av kommunalskattemedel	—	— 25	+ 150	+ 250
Medelsbehov på kapitalbudgeten efter avdrag för avskrivningar o. dyl. ..	— 1 677	— 1 707	— 1 706	— 1 542
Ökad (—) resp. minskad (+) disposition av rörliga krediter	+ 39	—	— 100	—
Totalbudgetens underskott	— 1 632	— 1 557	— 1 187	¹ — 1 050

¹ Utan hänsynstagande till ev. tilläggsstater och överskridanden.

skulle de totala utgifterna på kapitalbudgetens investeringsanslag under budgetåret 1961/62 bli 119 miljoner kronor mindre än de som nu beräknas för innevarande budgetår.

Det bör understrykas, att även på kapitalbudgeten kan tillkomma utgifter, vartill hänsyn inte kunnat tagas vid nu verkställda beräkningar.

Såsom framgår av den lämnade översikten skulle, sedan avdrag gjorts för avskrivningsmedel m. m., för kapitalbudgetens finansiering framkomma ett medelsbehov av 1 542 miljoner kronor för budgetåret 1961/62. Då har hänsyn också tagits till den beräknade förbrukningen av anslagsbehållningarna.

För att få en samlad bild av statens totala, faktiska inkomster och utgifter måste drift- och kapitalbudgeten på vanligt sätt sammanställas till en *totalbudget*. Resultatet redovisas i särskild tabell.

I tabellen har beaktats, att återföring från respektive avsättning till budgetutjämningsfonden av kommunalskattemedel inte representerar någon kassamässig inkomst respektive utgift för staten.

Enligt de redovisade beräkningarna skulle de nu kända transaktionerna för budgetåret 1961/62 alltså medföra ett underskott på totalbudgeten om 1 050 miljoner kronor mot 1 187 miljoner kronor för innevarande budgetår. Siffrorna utgör också ett ungefärligt mått på upplåningsbehovet för respektive år.

För att ytterligare belysa innebörden av det beräknade underskottet på totalbudgeten för nästa budgetår vill jag återge följande uppgifter rörande totalbudgetens saldon under budgetåren 1950/51—1959/60 tillika med de av mig nyss beräknade saldona för budgetåren 1960/61—1961/62.

Budgetår	Totalbud- getsaldo	Budgetår	Totalbud- getsaldo
1950/51	— 324	1956/57	— 762
1951/52	+ 434	1957/58	— 1 135
1952/53	— 746	1958/59	— 1 428
1953/54	— 1 098	1959/60	— 1 632
1954/55	— 1 085	1960/61	— 1 187
1955/56	— 598	1961/62	¹ — 1 050

¹ Utan hänsynstagande till ev. tilläggsstater och överskridanden.

Den statsfinansiella utvecklingen under de senaste åren belyses ytterligare i vissa vid protokollet fogade tabeller (bihang 3).

Riksstatsförslagets utgifter under de särskilda huvudtitlarna och kapitalbudgeten

För driftbudgetens utgifter lämnas i det följande en sammanfattning för de olika huvudtitlarna av förändringarna i riksstatsförslaget för 1961/62 i jämförelse med riksstaten för 1960/61.

	Anslag 1960/61 milj. kr.	Förslag 1961/62 milj. kr.	Föränd- ring milj. kr.
Egentliga statsutgifter:			
I. Kungl. hov- och slottsstaterna....	4,4	4,9	+ 0,5
II. Justitiedepartementet	144,0	155,6	+ 11,6
III. Utrikesdepartementet	76,2	103,0	+ 26,8
IV. Försvarsdepartementet.....	2 962,8	3 056,8	+ 94,0
V. Socialdepartementet	4 502,3	4 722,2	+ 219,9
VI. Kommunikationsdepartementet ..	1 230,1	1 303,6	+ 73,5
VII. Finansdepartementet.....	908,7	762,2	— 146,5
VIII. Ecklesiastikdepartementet	1 843,7	2 135,6	+ 291,9
IX. Jordbruksdepartementet	477,7	498,1	+ 20,4
X. Handelsdepartementet	281,8	312,7	+ 30,9
XI. Inrikesdepartementet	827,0	942,7	+ 115,7
XII. Civildepartementet	728,8	583,8	— 145,0
XIII. Oförutsedda utgifter.....	1,0	1,0	—
XIV. Riksdagen och dess verk m. m.	24,1	26,2	+ 2,1
Summa	14 012,6	14 608,5	+ 595,9
Utgifter för statens kapitalfonder:			
I. Statens affärsverksfonder.....	70,0	50,0	— 20,0
II. Luftfartsfonden	13,1	18,3	+ 5,2
III. Riksgäldsfonden	850,0	925,0	+ 75,0
IV. Avskrivning av nya kapitalinve- steringar	303,0	303,5	+ 0,5
V. Avskrivning av oreglerade kapital- medelsförluster	1,0	1,0	—
Summa	1 237,1	1 297,8	+ 60,7
Totalt för utgifterna å driftbudgeten	15 249,7	15 906,3	+ 656,6

I anslutning till tablån och den följande redogörelsen bör anmärkas, att en del av utgiftsstegringarna under de särskilda huvudtitlarna beror på en företagen uppräknings av avlöningsanslagen till följd av de från och med den 1 januari 1960 respektive den 1 januari 1961 höjda lönerna för statsanställda. För budgeten betraktad som en helhet innebär dessa uppräknings en nettoökning av utgifterna motsvarande ett halvt års kostnader för den sistnämnda löneökningen. Kostnaderna i övrigt för lönerogleringarna har i princip täckts redan i 1960/61 års riksstat genom särskilda anslag under fjärde och tolfte huvudtitlarna på 45 respektive 225 miljoner kronor.

Andra huvudtiteln redovisar en nettoökning med 11,6 miljoner kronor. De icke-automatiska utgiftsökningarna uppgår till 3,1 miljoner kronor. Härav hänför sig 1,3 miljoner kronor till en förstärkning av domstolsväsendet. Under anslagen till fångvården utgör de icke-automatiska utgiftsökningarna i runt tal 1,3 miljoner kronor. Av detta belopp faller 0,2 miljon kronor på specialanstalter för svårbehandlade, 0,3 miljon kronor på intensifiering av arbetsdriften, 0,2 miljon kronor på förbättrade utbildningsmöjligheter, 0,2 miljon kronor på skyddskonsulentorganisationen och 0,2 miljon kronor på ett inackorderingshem. Genom bl. a. minskade anslag till maskiner, inventarier, baracker m. m. till fångvården inträder en minskning med 7,6 miljoner kronor.

De automatiska utgiftsstegringarna beräknas till 17,8 miljoner kronor, medan de automatiska utgiftsminskningarna utgör 1,7 miljoner kronor. Den automatiska nettoökningen under huvudtiteln uppgår sålunda till 16,1 miljoner kronor. Bland de automatiska kostnadsstegringarna kan nämnas 1,1 miljoner kronor under anslagen till ersättning åt domare, vittnen och parter samt kostnader enligt lagen om fri rättegång ävensom 0,3 miljon kronor under anslaget till övervakning av villkorligt dömda. För personal till nya och utbyggda fångvårdsanstalter har beräknats 1,7 miljoner kronor. Återstående automatiska kostnadsökningar hänför sig till de höjda lönerna för statstjänstemännen.

Under *tredje huvudtiteln* redovisas en nettoökning med 26,8 miljoner kronor. De icke-automatiska ökningarna, 23,1 miljoner kronor, hänför sig huvudsakligen till anslagen för internationell hjälpverksamhet, Förenta Nationerna och utrikesförvaltningens avlönings- och omkostnadsanslag. Återstående ökning, 4 miljoner kronor, är av automatisk karaktär och faller främst på anslagen till utrikesförvaltningens avlöningar och omkostnader. Anslagsminskningarna, som uppgår till 0,3 miljon kronor, avser framförallt anslaget till OEEC och är av automatisk karaktär.

Fjärde huvudtiteln utvisar en nettoökning med 94 miljoner kronor. Till grund för riksstatsförslaget ligger 1960 års försvarskommittés förslag angående försvarskostnaderna budgetåren 1961/63. I enlighet härmed har huvudtiteln uppräknats med 36,2 miljoner kronor för kompensation för teknisk fördyring. Huvudtiteln har vidare uppräknats med 58 miljoner kronor för pris- och lönehöjningar, med 3 miljoner kronor för under innevarande budgetår verkställt engångsavdrag för vissa i arbetslöshetsbekämpan-

de syfte utförda översynsarbeten av örlogsfartyg, samt med 1,8 miljoner kronor för höjt förräntningskrav på det i försvarets fastighetsfond investerade kapitalet. Medelsbehovet under huvudtiteln beräknas minska med omkring 5 miljoner kronor till följd av avkortade repetitionsövningar. För reglering av prisstegringar har preliminärt beräknats samma belopp som för innevarande budgetår, d. v. s. 60 miljoner kronor.

Utgifterna under *femte huvudtiteln* beräknas komma att öka med 220 miljoner kronor. Totalsumman skulle därigenom bli 4 722 miljoner kronor. Liksom tidigare domineras huvudtiteln av fem stora utgiftsposter, nämligen anslagen till allmänna barnbidrag, sysselsättningsfrämjande åtgärder och arbetslöshetsförsäkring, bostadssubventioner samt bidragen till sjukkas-sor och till folkpensioner. Dessa utgiftsområden beräknas tillsammans komma att uppgå till 4 446 miljoner kronor, motsvarande 94 procent av huvudtitelns totalsumma eller samma andel som i riksstaten för innevarande budgetår. Av den beräknade utgiftsökningen är 151 miljoner kronor av automatisk och 69 miljoner kronor av icke-automatisk karaktär. Bland de större auto-matiska utgiftsökningarna märks 20 miljoner kronor under anslaget till bi-drag till sjukkasor m. m. och 49 miljoner kronor under anslaget till bidrag till folkpensioner m. m. i huvudsak till följd av befolkningsförskjutningen mot högre åldersgrupper och i fråga om pensionerna ökat antal änkepen-sioner. För folkpensionerna har även inräknats kostnaderna för ett redan under innevarande budgetår utlöst indextillägg med i runt tal 41 miljoner kronor. Vidare sker en automatisk utgiftsökning för ränteeftergifter å vissa bostadslån med 65 miljoner kronor med hänsyn till rådande ränteläge samt tillkomsten av ytterligare en årgång bostadshus för vilka räntesubvention utgår. Av de större automatiska utgiftsminskningarna må nämnas en minskning med 18 miljoner kronor av anslaget till bidrag till erkända arbetslös-hetskassor samt bortfall av det för innevarande budgetår anvisade anslaget om 10 miljoner kronor till särskilt stöd åt erkända arbetslöshetskassor. Vi-dare sker en minskning av medelsbehovet för allmänna barnbidrag med 11 miljoner kronor på grund av minskningen av antalet bidragsberättigade barn. Den nyssnämnda minskningen av utgifterna för bidrag till arbets-löshetskassorna får dock ses i samband med anslagsberäkningen för övriga arbetsmarknadsanslag, där en ökning av icke-automatisk karaktär beräk-nas. Till följd av intensifierad omskolningsverksamhet räknas sålunda an-slaget till bidrag till vissa omskolningskurser m. m. upp med 30 miljoner kronor. Redan under innevarande budgetår kommer dock anslaget att mer-belastas med 25 miljoner kronor, varför den reella ökningen endast är 5 mil-joner kronor. Bland övriga större icke-automatiska förändringar bör nämnas en ökning med 20 miljoner kronor till bostadsrabatter till följd av en höjning av familjebostadsbidragen. Vidare märks en höjning med 7 miljoner kro-nor av medelsanvisningen till bostadsförbättringsverksamhet och 3 miljoner kronor till bidrag till anordnande samt om- och tillbyggnad av ålderdoms-hem. Ytterligare må nämnas drygt 2 miljoner kronor för förbättringar inom nykterhetsvården samt en ökad medelsanvisning till olika åtgärder för de handikappade, bl. a. genom näringshjälp, anordnande av verkstäder m. m.

Sjätte huvudtiteln slutsumma ökar med 73,5 miljoner kronor. I beloppet ingår en automatisk nettohöjning med ca 20 miljoner kronor, varav 6,5 miljoner kronor hänför sig till väganlagen. Av den icke-automatiska ökningen om 53,4 miljoner kronor avser 10 miljoner kronor den ordinarie statliga vägbyggnadsverksamheten, som därmed kommer att uppgå till 380 miljoner kronor, och 40 miljoner kronor höjd medelsram för byggande av vägar och galor i städerna. För sistnämnda ändamål upptages ett anslag av 155 miljoner kronor. Vidare föreslås en förstärkning av de statliga insatserna för ökad trafiksäkerhet. Sålunda höjs anslaget till bidrag till säkerhetsanordningar vid järnvägs korsningar med 1 miljon kronor och dessutom ökas anslagen till trafiksäkerhetsforskning och till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande. En fortsatt upprustning av Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut föreslås. De icke-automatiska utgiftsökningarna härför uppgår till ca 0,8 miljon kronor. Därjämte förordas bl. a. viss förstärkning av personalresurserna vid byggnadsstyrelsen.

Under *sjunde huvudtiteln* föreslås icke-automatiska utgiftsökningar med knappt 2,8 miljoner kronor, varav de största ökningarna hänför sig till vissa personalförstärkningar vid matematikmaskinnämnden, generaltullstyrelsen och statistiska centralbyrån. De icke-automatiska minskningarna, vilka nästan helt beror på tullverkets rationaliseringsverksamhet, uppgår till något över 0,6 miljon kronor. De automatiska utgiftsökningarna kan beräknas till 28,1 miljoner kronor. Härav hänför sig 5,5 miljoner kronor till anslaget till bidrag till skattetyngda kommuner m. m., 5 miljoner kronor till ersättning till städerna för mistad tolag, 1,4 miljoner kronor till kostnader för 1960 års folkräkning samt 1 miljon kronor till bidrag till vanföra ägare av motorfordon. De automatiska utgiftsminskningarna utgör 176,8 miljoner kronor, varav 120,5 miljoner kronor hänför sig till bortfallet av anslaget till premiering av frivilligt sparande under åren 1955 och 1956 samt 55 miljoner kronor till minskat anslag till skatteersättning till kommunerna. Nettominskningen under huvudtiteln uppgår till 146,5 miljoner kronor.

Ättonde huvudtiteln utvisar en ökning med 291,9 miljoner kronor. Den största utgiftsstegringen redovisas under anslagen till skolväsendet med 190,3 miljoner kronor, varav under anslagen till det obligatoriska skolväsendet 121,4 miljoner kronor, till realskolor och gymnasier m. m. 32,4 miljoner kronor och till yrkesskolor m. m. 17,6 miljoner kronor. Anslagen till högre utbildning och forskning ökar med tillhoppa 35,3 miljoner kronor, varav 24,8 miljoner kronor under anslagen till universiteten m. m. och 7,2 miljoner kronor under anslagen till tekniska högskolorna. För anslagen till studiesociala ändamål beräknas höjningar med sammanlagt 48,7 miljoner kronor och för anslagen till lärarutbildning ökning med tillhoppa 11,1 miljoner kronor. — Den sammanlagda ökningen fördelar sig på en automatisk nettohöjning med 230,3 miljoner kronor och en icke-automatisk ökning med 61,6 miljoner kronor. Den största automatiska utgiftsstegringen, 113 miljoner kronor, gäller anslaget till bidrag till driften av folkskolor m. m. och betingas till väsentlig del av metoden för forskottsutbetalningar och efter-

skottsregleringar från detta anslag. I övrigt beror de automatiska ökningarna främst på utbildningsväsendets fortsatta expansion och ökat antal studerande; sålunda beräknas på grund härav exempelvis enbart för studiebidrag och stipendier inom skolväsendet en utgiftsökning med 23 miljoner kronor. Bland övriga större anslagsökningar av automatisk karaktär kan nämnas en uppräkningsökning med 17,5 miljoner kronor av driftbidragen till yrkesskolor. I den icke-automatiska utgiftsökningen om 61,6 miljoner kronor ingår två betydande poster, nämligen 16,0 miljoner kronor till statsbidrag för ökat skolbyggande samt ett preliminärt beräknat belopp av 22 miljoner kronor till kostnader för avskrivning av vissa studieskulder. I övrigt hänför sig de icke-automatiska anslagshöjningarna huvudsakligen till utbyggnad av fackgymnasieutbildningen, till fortsatt förstärkning av universitetens och högskolornas resurser för utbildning och forskning, främst på de naturvetenskapliga och tekniska områdena, samt till ökad och förbättrad lärarutbildning.

Nionde huvudtiteln redovisar en ökning med 20,4 miljoner kronor. Förändringarna under huvudtiteln fördelar sig med 29,1 miljoner kronor på automatiska ökningarna, 27,8 miljoner kronor på automatiska minskningar, 19,7 miljoner kronor på icke-automatiska ökningarna samt 0,5 miljon kronor på icke-automatiska minskningar. Av den icke-automatiska utgiftsstegringen hänför sig 10 miljoner kronor till bidrag till kostnader i samband med införande av permanent skörde-skadeskydd samt 3,8 miljoner kronor till olika åtgärder för ökad rationalisering och inkomstförstärkande effektivisering av jordbruket. Vidare förstärkes resurserna för forskningen på jordbrukets respektive skogsbrukets område till en kostnad av 1,4 respektive 0,4 miljon kronor. Till ökade bidrag till avlöningar och driftkostnader respektive byggnadsarbeten vid vissa lantbruksundervisningsanstalter räknas med 0,4 respektive 2,0 miljoner kronor. Fortsatt utbyggnad av den skogliga yrkesutbildningen kostar 1,1 miljon kronor. Åtgärder för att påskynda moderniseringen av kartbeståndet föreslås.

Under *tionde huvudtiteln* redovisas anslagsökningar om sammanlagt 33,5 miljoner kronor och anslagsminskningar om 2,6 miljoner kronor. Huvudtitelns nettoökning blir sålunda 30,9 miljoner kronor, varav ett belopp av 10,6 miljoner kronor är av automatisk karaktär. Av de automatiska anslagsökningarna hänför sig 2,5 miljoner kronor till stegrade räntekostnader för statlig lagerhållning och 1,9 miljoner kronor till det internationella atomenergisamarbetet. För handelssekreterar- och handelskammarverksamheten sker en uppräkningsökning med tillhoppa 1,0 miljon kronor, vilket belopp för närvarande i huvudsak betalas ur handels- och sjöfartsfonden. För Sveriges geologiska undersöknings malmletning förstärkes anslaget med närmare 0,5 miljon kronor. Till Aktiebolaget Atomenergi upptages ett belopp av 102 miljoner kronor, innebärande en ökning med 3,9 miljoner kronor. Anslagen till sjöfartsändamål ökar med netto 8,6 miljoner kronor, varav 5,9 miljoner kronor avser inrättande och drift av radionavigeringsanläggningar och 2,0 miljoner kronor projektering av en ny statsisbrytare. Avsättningen till

idrotts- och friluftsfonderna samt lotterimedelsfonden uppräknas med respektive 0,8 och 1,5 miljoner kronor. Anslaget till turismen förstärkes med 0,95 miljon kronor, till en del ersättande bidrag som nu utgår ur handels- och sjöfartsfonden.

Elfte huvudtiteln redovisar en ökning med 115,7 miljoner kronor. I beloppet ingår en automatisk utgiftsstegring med 78,5 miljoner kronor. Den icke-automatiska ökningen uppgår alltså till 37,2 miljoner kronor. På anslagen under hälso- och sjukvården redovisas en ökning med ca 65 miljoner kronor, till större delen av automatisk karaktär och sammanhängande med höjda avlönings-, omkostnads- och bidragsanslag. Personalförstärkningar vid mentalsjukhusen och universitetssjukhusen medför en icke-automatisk utgiftsstegring med 2,5 miljoner kronor. Beträffande polisväsendet har skett en uppräkning av anslagen med 10,2 miljoner kronor. Av detta belopp hänför sig omkring 2 miljoner kronor till statspolisorganisationen, bl. a. för att möjliggöra en ökad trafikövervakning. För uppbyggnad av civilförsvaret i enlighet med försvarskommitténs förslag redovisas en ökning med ca 20 miljoner kronor.

*Tolfte huvudtiteln*s slutsumma minskar med i runt tal 145 miljoner kronor. Förändringarna är nära nog helt av automatisk natur. Riksstatsförslaget upptar ej någon motsvarighet till det i gällande riksstat uppförda anslaget å 225 miljoner kronor till täckning av beräknade merkostnader för löner och pensioner m. m. Bortsett från nämnda anslag föreligger under tolfte huvudtiteln en ökning med ca 80 miljoner kronor. Härav hänför sig ca 57 miljoner kronor till höjda pensioner och ökat antal pensionärer, 20 miljoner kronor till höjda arbetsgivaravgifter till den allmänna tilläggspensioneringen samt 1,5 miljoner kronor till höjda arbetsgivarbidrag till den allmänna sjukförsäkringen. Till följd av inordnande fr. o. m. den 1 juli 1961 av statskontorets pensionsbyrå i statens pensionsanstalt ökar medelsbehovet under tolfte huvudtiteln med ca 1 miljon kronor, varvid emellertid samtidigt en motsvarande minskning sker under sjunde huvudtiteln.

För *luftfartsfonden* beräknas underskottet öka med 5,2 miljoner kronor.

Riksgäldsfondens underskott upptages till 925 miljoner kronor mot 850 miljoner kronor i gällande riksstat, beroende på ökade ränteutgifter för statsskulden till följd av dennas ökning.

Huvudtiteln *Avskrivning av nya kapitalinvesteringar* beräknas i förhållande till riksstaten för innevarande budgetår öka med 0,5 miljon kronor.

I riksstatsförslaget under *kapitalbudgeten* uppföres under rubriken låne-medel 1 442 miljoner kronor, vilket belopp utgör skillnaden mellan summan av de äskade investeringsanslagen på 2 575 miljoner kronor och de belopp i avskrivningsmedel, inberäknat avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster samt övriga kapitalmedel, på tillhoppa 1 133 miljoner kronor, som beräknas stå till förfogande för investeringarnas genomförande. I riksstaten för innevarande budgetår upptages lånemedlen med 1 707 miljoner kronor, utgörande saldot mellan investeringsanslag på sammanlagt 2 765 miljoner kronor och avskrivningsmedel och övriga likvida medel på tillhoppa

1 058 miljoner kronor. Riksstatsförslaget utvisar således en minskning med 265 miljoner kronor under rubriken lånemedel på kapitalbudgeten jämfört med riksstaten för innevarande budgetår. Såsom framgår av det föregående är minskningen dock delvis av formell karaktär.

I följande sammanställning anges den ökning och minskning av investeringarna i de statliga kapitalfonderna, som föreligger i rikstatsförslaget i förhållande till riksstaten för innevarande budgetår.

	Anslag 1960/61 milj. kr.	Förslag 1961/62 milj. kr.	Föränd- ring milj. kr.
Statens affärsverksfonder	1 101,1	1 073,6	— 27,5
Luftfartsfonden	40,4	12,0	— 28,4
Statens allmänna fastighetsfond	140,0	153,3	+ 13,3
Försvarets fonder	168,5	174,0	+ 5,5
Statens utlåningsfonder	867,8	776,3	— 91,5
Fonden för låneunderstöd	228,3	162,6	— 65,7
Fonden för statens aktier	160,0	160,0	—
Fonden för förslag till statsverket	22,5	18,1	— 4,4
Diverse kapitalfonder	36,8	44,7	+ 7,9
Summa	2 765,4	2 574,6	— 190,8

Översikt av behållningarna å riksstatsanslagen

En sammanställning över anslagsbehållningarna den 30 juni 1960 torde i detta sammanhang få lämnas och fogas som bihang till statsrådsprotokollet (*bihang 4*). Sammanställningen upptar totalsummor av reserverade medel om 1 143 miljoner kronor på driftbudgeten (exkl. avskrivningar) och av utnyttjade belopp om 770 miljoner kronor på kapitalbudgeten. Detta innebär att anslagsbehållningarna under budgetåret 1959/60 ökat med 21 miljoner kronor på driftbudgeten och med 210 miljoner kronor på kapitalbudgeten. Totalt har således skett en ökning med 231 miljoner kronor. Som jämförelse skall här även lämnas uppgifter om motsvarande anslagsbehållningar under den senaste tioårsperioden. Medelsbehållningarna å riksstatsanslagen under budgetåren 1950/51—1959/60 har sålunda uppgått till följande belopp.

	Medelsbehållning (miljarder kr.) vid utgången av budgetåret									
	1950 /51	1951 /52	1952 /53	1953 /54	1954 /55	1955 /56	1956 /57	1957 /58	1958 /59	1959 /60
Reservationer å driftbudgeten (exkl. avskrivning av nya kapitalinves- teringar)	0,91	1,02	0,88	1,15	1,26	1,27	1,28	1,07	1,12	1,14
Outnyttjade belopp å kapitalbudgeten	0,77	0,76	0,70	0,81	0,61	0,48	0,50	0,55	0,56	0,77
Tillhopa	1,68	1,78	1,58	1,96	1,87	1,75	1,78	1,62	1,68	1,91

På *driftbudgeten* innebar reservationsmedelsutvecklingen under *budgetåret 1959/60* en ökning av behållningarna på nya och fortlöpande anslag med 56 miljoner kronor. Den sammanlagda behållningen på dessa anslag uppgick därigenom vid utgången av budgetåret till 1 133 miljoner kronor. I fråga om anslag, som anvisats t. o. m. budgetåret 1958/59, s. k. äldre anslag, inträdde däremot en minskning med netto 35 miljoner kronor. Därvid hade 1,7 miljoner kronor överförts till budgetutjämningsfonden.

Beträffande utvecklingen under de huvudtitlar som uppvisar mera betydande reservationsmedelsbehållningar kan följande nämnas. — Under fjärde huvudtiteln ökade reservationsmedlen med 91 miljoner kronor. Av den totala reservationen om 340 miljoner kronor var ca 250 miljoner kronor disponerade genom utlagda beställningar eller på annat sätt. — Femte huvudtiteln uppvisar en minskning av behållningarna med 80 miljoner kronor från 124 till 44 miljoner kronor. Minskningen hänförde sig nästan uteslutande till anslaget för arbetslöshetens bekämpande m. m. där både tidigare anvisade och nyanvisade medel, sammanlagt 172 miljoner kronor, utbetalades under budgetåret. — Den under sjätte huvudtiteln kvarstående reservationen, 381 miljoner kronor, hänförde sig praktiskt taget helt till de kalenderårsvis beräknade anslagen till den statliga väg- och brobyggnadsverksamheten samt till bidrag till byggande av vägar och gator. — Nionde huvudtiteln uppvisar en ökning av reservationsmedelsbehållningarna från 161 till 196 miljoner kronor. Det nyinrättade anslaget till särskilt stöd åt det mindre jordbruket å 114 miljoner kronor hade en utgående reservation å 97 miljoner kronor samtidigt som den vid budgetårets utgång kvarstående reservationen å anslaget till prisreglerande åtgärder på jordbrukets område minskade med 49 miljoner kronor till 20 miljoner kronor. Av de totala reservationerna under huvudtiteln var ca 154 miljoner kronor bundna. — Under tionde huvudtiteln minskade behållningen å reservationsanslagen med 33 miljoner kronor. Denna minskning orsakades i det närmaste helt av att en vid budgetårets ingång stående reservation om 47 miljoner kronor under anslaget till atomenergiverksamhet inom Aktiebolaget Atomenergi utnyttjades så att den utgående reservationen blev 18 miljoner kronor. Av det totala reservationsmedelsbeloppet, 44 miljoner kronor, var ca 15 miljoner kronor disponerade. — Reservationsmedelsbehållningen under elfte huvudtiteln förändrades obetydligt under budgetåret. De till 83 miljoner kronor uppgående reservationerna vid budgetårets utgång fördelade sig med 52 miljoner kronor på anslagen till civilförsvaret, 27 miljoner kronor på medicinalväsendet och 4 miljoner kronor på övriga anslag. Av de totala reservationsmedlen var 32 miljoner kronor disponerade, varav 13 miljoner kronor på civilförsvaret och 18 miljoner kronor på medicinalväsendet.

Reservationsmedelsutvecklingen under äldre anslag framgår av följande sammanställning. Av det totalt kvarstående beloppet, 10 miljoner kronor, var omkring 3 miljoner kronor bundna genom utlagda beställningar eller på annat sätt.

För *innevarande budgetår* beräknades i propositionen nr 150 år 1960, att

behållningarna å reservationsanslagen skulle komma att minska med 100 miljoner kronor. Nu gjorda beräkningar har inte givit anledning att ändra detta antagande.

För *budgetåret 1961/62* torde man, som tidigare anförts, kunna räkna med att reservationsmedelsbehållningarna minskar med ytterligare 100 miljoner kronor.

	Reservationer å anslag anvisade t. o. m. budgetåret 1958/59 (äldre reservationer)		Minskning under budgetåret 1959/60
	per 1/7 1959 miljoner kr.	per 30/6 1960	
Justitiedepartementet	0,6	0,4	— 0,2
Utrikesdepartementet	—	—	—
Försvarsdepartementet	13,6	0,9	— 12,7
Socialdepartementet	1,6	0,1	— 1,5
Kommunikationsdepartementet.....	—	—	—
Finansdepartementet	0,2	0,2	— 0,0
Ecklesiastikdepartementet	1,9	1,1	— 0,8
Jordbruksdepartementet.....	18,7	2,8	— 15,9
Handelsdepartementet.....	3,7	3,2	— 0,5
Inrikesdepartementet	4,8	1,7	— 3,1
Övriga huvudtitlar	—	—	—
	Totalt 45,1	10,4	— 34,7

För *kapitalbudgetens* anslag innebar förändringarna under *budgetåret 1959/60* en ökning av medelsbehållningarna med 210 miljoner kronor. I fråga om nya och fortlöpande anslag skedde därvid en ökning med 221 miljoner kronor, medan behållningarna på de äldre anslagen minskade med 11 miljoner kronor. Därvid hänförde sig ca 27 miljoner kronor till medel som indragits såsom besparing.

Beträffande utvecklingen under de olika fonderna kan i huvudsak nämnas följande. — För statens affärsverksfonder redovisades en total ökning av behållningarna med 22 miljoner kronor. Televerkets och statens järnvägars fonder ökade därvid med 22 respektive 17 miljoner kronor, medan statens vattenfallsverks fond minskade med 17 miljoner kronor. — Luftfartsfonden minskade med 4 miljoner kronor, huvudsakligen genom ökat ianspråktagande av anvisade medel för den nya storflygplatsen. — Under statens allmänna fastighetsfond ökade behållningarna med 35 miljoner kronor till 149 miljoner kronor. Av denna ökning avsåg 12 miljoner kronor anslag till vissa byggnadsarbeten vid statens mentalsjukhus m. m. — Försvarets fonder ökade totalt med 44 miljoner kronor. — Statens utlåningsfonder uppvisade en ökning av behållningarna med 69 miljoner kronor till 163 miljoner kronor. Av dessa behållningar hänförde sig 25 miljoner kronor till lånefonden för allmänna samlingslokaler, 18 miljoner kronor till statens lånefond för den mindre skeppsfarten, 17 miljoner kronor till luftfartslånefon-

den samt 80 miljoner kronor till lånefonden för bostadsbyggande. — Under fonden för låneunderstöd ökade anslagsbehållningarna med 33 miljoner kronor. Av den totala medelsbehållningen, 187 miljoner kronor, avsåg 90 miljoner kronor återföring av fonderade LKAB-medel, 47 miljoner kronor lån till utbyggnad av oljelagringen samt slutligen 30 miljoner kronor lån till Aktiebolaget Atomenergi.

Av de kvarstående behållningarna å äldre anslag, tillsammans 113 miljoner kronor, hänförde sig 90 miljoner till det nyssnämnda anslaget till återföring av fonderade LKAB-medel samt 11 miljoner kronor till fonden för supplementär jordbrukskredit. Minskningarna på äldre anslag fördelade sig enligt följande på olika fonder.

	Behållningen å anslag anvisade t. o. m. budgetåret 1958/59 (äldre anslag) per 1/7 1959 per 30/6 1960 miljoner kr.		Minskning under budgetåret 1959/60
Statens affärsverksfonder:			
Postverkets fond.....	—	—	—
Televerkets fond.....	—	—	—
Statens järnvägars fond	0,1	0,1	— 0,0
Statens vattenfallsverks fond	—	—	—
Domänverkets fond	1,0	0,8	— 0,2
Säger för statens affärsverksfonder	1,1	0,9	— 0,2
Luftfartsfonden	—	—	—
Statens allmänna fastighetsfond	8,9	2,4	— 6,5
Försvarets fonder	0,9	0,1	— 0,8
Statens utlåningsfonder.....	7,1	6,9	— 0,2
Fonden för låneunderstöd	105,8	102,8	— 3,0
Fonden för statens aktier	0,1	0,1	—
Fonden för förlag till statsverket	—	—	—
Diverse kapitalfonder	—	—	—
	Totalt	123,9	113,2
			—10,7

I proposition 150 år 1960 beräknades det samlade beloppet av kvarstående anslagsbehållningar förbli oförändrat under i n n e v a r a n d e b u d g e t å r. De förnyade kalkyler som gjorts ger inte anledning att frångå resultatet av dessa beräkningar.

För b u d g e t å r e t 1961/62 synes det emellertid sannolikt att anslagsbehållningarna kommer att minska med ett belopp av omkring 100 miljoner kronor.

Översikt av riksräkenskapsverkets inkomstberäkning

Riksräkenskapsverkets beräkning av driftbudgetens inkomster för innevarande budgetår och budgetåret 1961/62 bygger på en bedömning av den ekonomiska utvecklingen i Sverige fram t. o. m. de första månaderna av år

1962. Härvid har riksräkenskapsverket på grundval av konjunkturtendenserna under år 1960 ansett sig kunna räkna med fortsatt produktionsökning och hög sysselsättningsnivå under 1961 och första halvåret 1962.

Enligt riksräkenskapsverkets beräkning av *utfallet för innevarande budgetår* skulle de totala inkomsterna på driftbudgeten komma att uppgå till 16 010 miljoner kronor, vilket överstiger det i riksstaten upptagna beloppet med 510 miljoner kronor. Huvuddelen av den nämnda merinkomsten är hänförlig till titeln skatt å inkomst och förmögenhet m. m., som nu upptages med ett med 300 miljoner kronor förhöjt belopp.

För *budgetåret 1961/62* har ämbetsverket uppskattat inkomsterna till 16 468 miljoner kronor, vilket skulle innebära en uppgång med 968 miljoner kronor jämfört med gällande riksstat och med 458 miljoner kronor i förhållande till det nu beräknade utfallet för innevarande budgetår. Större delen av uppgången i förhållande till vad som nu beräknas inflyta under innevarande budgetår faller på inkomstskattetiteln, som upptages med ett 200 miljoner kronor högre belopp och automobilskattemedlen, som beräknas öka med 75 miljoner kronor. Bland övriga mera väsentliga ökningssiffror må nämnas, att inkomsterna av allmän varuskatt upptages med ett 50 miljoner kronor högre belopp än i den nu gjorda utfallsberäkningen för innevarande budgetår. Resultatet av riksräkenskapsverkets beräkning av statsinkomsterna under innevarande och nästkommande budgetår framgår av följande sammanställning, vari som jämförelse också medtagits inkomstutfallet för budgetåret 1959/60 samt inkomsterna enligt gällande riksstat. Beloppen anges i miljoner kronor.

	1959/60 Redovisade belopp	1960/61 Riksstaten	1960/61 Nu beräk- nade belopp	1961/62
Skatt å inkomst och förmögenhet m. m.	6 157	6 900	7 200	7 400
Övrig skatt å inkomst, förmögenhet och rörelse.....	310	308	316	308
Automobilskattemedel.....	1 182	1 260	1 260	1 335
Tullar och acciser.....	4 630	5 693	5 798	5 918
Uppbörd i statens verksamhet.....	213	230	230	236
Diverse inkomster	321	303	297	299
Statens affärsverksfonder	352	294	370	392
Övriga kapitalfonder	492	512	539	580
Summa inkomster	13 657	15 500	16 010	16 468

Beträffande närmare detaljer i riksräkenskapsverkets inkomstberäkning får hänvisas till det vid denna bilaga fogade bihang 1. Här skall i det följande lämnas en kort sammanfattning av beräkningarna, varvid endast de poster, som på grund av sin storlek eller av andra skäl är av speciellt intresse, kommer att beröras.

Skatt å inkomst och förmögenhet m. m. Titelns nettoinkomst framkommer som skillnaden mellan en rad inkomst- och utgiftsposter. Inkomsterna på titeln utgöres i första hand av preliminär skatt som till större delen i form av källskatt nära följer den löpande utvecklingen av skatteunderlaget. Över titeln passerar, förutom statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, vissa andra skatter och avgifter, av vilka kommunalskatterna samt avgifter och bidrag till den allmänna sjukförsäkringen är de viktigaste.

Inkomst av tjänst m. m., som representerar 85 procent av de *fysiska personernas* sammanräknade nettoinkomster, utvisade för verksamhetsåret 1959 en ökning med 4,8 procent i jämförelse med nästföregående år. Mellan verksamhetsåren 1959 och 1960 finner riksräkenskapsverket en uppgång med ca 9 procent sannolik, vilket är något mer än vad ämbetsverket tidigare räknat med. Även för övriga förvärvskällor räknar riksräkenskapsverket med en tämligen betydande uppgång under 1960. Sammanfattningsvis pekar kalkylerna på en ökning av fysiska personers inkomster med omkring 8 procent mellan verksamhetsåren 1959 och 1960. Vid bedömningen av utvecklingen av inkomst av tjänst under 1961 har ämbetsverket räknat med en något mindre stegring av lönesumman under 1960, varvid förutsatts en något lägre ökning i antalet sysselsatta under 1961 än under 1960. Beträffande inkomstutvecklingen under de första månaderna av år 1962 har räknats med ytterligare någon stegring. Även för fysiska personers inkomster av andra förvärvskällor än tjänst har sammanlagt räknats med uppgång under såväl år 1961 som år 1962.

För *aktiebolagen* sjönk de sammanlagda taxerade inkomsterna med 4 procent från 1959 till 1960 års taxering. Vid bedömningen av utvecklingen av de taxerade inkomsterna får — framhåller riksräkenskapsverket — hållas i minnet, att bolagens vinstdispositioner torde ha påverkats av att bolagsskatten sänks fr. o. m. 1961 års taxering. Med hänsyn härtill samt till de likaså fr. o. m. 1961 års taxering skärpta bestämmelserna för varulagervärdering och den gynnsamma konjunkturutvecklingen bedömer ämbetsverket en stegring av bolagens taxerade inkomster vid 1961 års taxering som sannolik, trots den betydande omfattningen av de för företagen ur skattesynpunkt förmånliga avsättningarna till investeringsfonder. För 1962 har riksräkenskapsverket räknat med en ytterligare uppgång av de taxerade bolagsinkomsterna.

I samband med sin beräkning av utgifterna å inkomstskattetiteln har riksräkenskapsverket föreslagit, att återföringar från allmänna sjukförsäkringsfonden — på motsvarande sätt som gällt för avsättningar — skall ske så snart arbetsgivarbidraget för tilläggssjukpenningförsäkringen understiger 60 procent av utgifterna för försäkringen. Ämbetsverket har därför räknat med att under budgetåret 1960/61 10 miljoner kronor och under budgetåret 1961/62 38 miljoner kronor kommer att återföras från fonden, varvid utbetalningarna från inkomstskattetiteln kommer att minska i motsvarande grad. Riksräkenskapsverket har vidare förutsatt, att förskott på avgifter och bidrag

till sjukkassorna endast kommer att utgå med det belopp som utöver avräkningsmedlen erfordras för att täcka sjukkassornas medelsbehov.

Med utgångspunkt från antagandena om fysiska personers och bolags inkomster har riksräkenskapsverket beräknat, att nettoinkomsten på titeln skatt å inkomst och förmögenhet m. m. för *budgetåret 1960/61* kommer att uppgå till 7 200 miljoner kronor, vilket i förhållande till utfallet för budgetåret 1959/60 innebär en ökning med ca 1 050 miljoner kronor. Denna kraftiga stegring kan i allt väsentligt hänföras till dels en väsentlig ökning i den preliminära A-skatten, dels ökad kvarstående skatt och dels minskad överskjutande skatt. Enligt nu föreliggande beräkning skulle netto 150 miljoner kronor reserveras på budgetutjämningsfonden för kommande utbetalning av kommunalskattemedel. Den beräknade uppgången av inkomstskattetiteln med 200 miljoner kronor under *budgetåret 1961/62* utgöres av ett saldo mellan en väntad betydande ökning av preliminärskatteinflödet å ena sidan samt en antagen ökning av den överskjutande skatten och av utbetalningarna av kommunerna tillkommande skattemedel å andra sidan. För kommande utbetalningar av kommunalskattemedel beräknas netto 250 miljoner kronor komma att reserveras. Riksräkenskapsverket understryker starkt ovissheten i de gjorda antagandena om inkomstutvecklingen m. fl. på skattetitlens utfall inverkan omständigheter.

Övrig skatt å inkomst, förmögenhet och rörelse. Huvudparten av inkomsterna under denna post härrör från inkomsttillarna arvsskatt och gåvoskatt, lotterivinstskatt samt omsättnings- och expeditionsstämplor m. m. Riksräkenskapsverket beräknar inkomsterna under titeln arvsskatt och gåvoskatt för budgetåret 1960/61 till 100 miljoner kronor och föreslår, att inkomsttiteln för budgetåret 1961/62 uppföres med 105 miljoner kronor. Inkomsterna under inkomsttiteln lotterivinstskatt beräknar ämbetsverket för budgetåret 1960/61 till 83 miljoner kronor samt föreslår — under antagande att ett särskilt lotteri för teater och konst kommer att anordnas — att titeln för budgetåret 1961/62 uppföres med 85 miljoner kronor. Uppbörderna av omsättnings- och expeditionsstämplor m. m. beräknas under innevarande budgetår uppgå till 95 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket föreslår, att titeln i riksstatsförslaget för nästa budgetår uppföres med 98 miljoner kronor.

Under förevarande rubrik har hittills redovisats uppbörd av fondskatt å särskild titel. Denna skatt, som uttagits jämlikt förordningen den 21 maj 1954 (nr 264) om skatt på fonderade vinstmedel (fondskatt), har normalt fördelats till betalning på fem år. Taxering till fondskatt verkställdes i första instans år 1955. Riksräkenskapsverket beräknar inkomsterna å titeln fondskatt för budgetåret 1960/61 till 13,5 miljoner kronor. För budgetåret 1961/62 föreslår ämbetsverket, att ingen särskild titel uppföres i riksstaten för fondskatt. Inflytande belopp hör i stället, enligt riksräkenskapsverkets förslag, i fortsättningen redovisas under inkomsttiteln övriga diverse inkomster.

Inkomsterna av skogsvårdsavgifter uppskattas av riksräkenskapsverket för budgetåret 1960/61 till 10,2 miljoner kronor samt beräknas, i avvaktan på ställningstagandet till promilletalet, till oförändrat 10,2 miljoner kronor för budgetåret 1961/62.

Sammanlagt beräknas inkomsterna under nu ifrågakvarande inkomstitlar nedgå med 8 miljoner kronor under budgetåret 1961/62 i jämförelse med det beräknade utfallet för innevarande budgetår.

Automobilskattemedel. Riksräkenskapsverkets beräkning av inkomsterna under titlarna fordonsskatt och bensinskatt framgår av följande sammanställning (belopp i miljoner kronor).

	1959/60 Redovisade belopp	1960/61 Riksstaten	1960/61 Nu beräk- nade belopp	1961/62
Fordonsskatt	385	410	410	435
Bensinskatt.....	797	850	850	900
Summa automobilskattemedel	1 182	1 260	1 260	1 335

En förutsedd fortsatt ökning av motorfordonsbeståndet beräknar riksräkenskapsverket skola medföra att automobilskattemedlen ökar med 78 miljoner kronor under budgetåret 1960/61 och 75 miljoner kronor under budgetåret 1961/62.

Tullar och acciser. Riksräkenskapsverkets beräkning av inkomsterna på de olika titlarna under denna rubrik har sammanställts i följande tablå (belopp i miljoner kronor).

	1959/60 Redovisade belopp	1960/61 Riksstaten	1960/61 Nu beräk- nade belopp	1961/62
Tullmedel	811	775	825	825
Allmän varuskatt	367	1 400	1 400	1 450
Särskilda varuskatter	314	340	340	350
Omsättningsskatt å motorfordon ..	169	180	190	195
Regleringsavgift och accis å fett- varor m. m.	44	40	52	43
Skatt å kaffe.....	25	25	26	27
Tobaksskatt	882	900	910	940
Rusdrycksförsäljningsmedel av parti- handelsbolag	15	15	20	15
Rusdrycksförsäljningsmedel av de- taljhandelsbolag.....	25	28	30	30
Omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker	1 136	1 125	1 150	1 150
Omsättningsskatt å vin	95	105	100	105
Maltdrycksskatt.....	111	110	105	110
Skatt å läskedrycker	73	70	70	73

	1959/60 Redovisade belopp	1960/61 Riksstaten	1960/61 Nu beräk- nade belopp	1961/62
Statlig nöjesskatt	38	30	30	30
Energiskatt.....	526	550	550	575
Summa tullar och acciser	4 630	5 693	5 798	5 918

Den förutsedda kraftiga stegringen för tullar och acciser mellan budgetåren 1959/60 och 1960/61 sammanhänger framförallt med den allmänna varuskatten, vilken inbringade 367 miljoner kronor under budgetåret 1959/60 och beräknas inbringa 1 400 miljoner kronor under budgetåret 1960/61. För budgetåret 1961/62 beräknar riksräkenskapsverket, att inkomsterna av allmän varuskatt skall komma att öka med 50 miljoner kronor. Beträffande övriga titlar under denna rubrik kan nämnas, att för tullmedel räknas med en uppgång med 14 miljoner kronor under innevarande budgetår, medan för nästkommande budgetår inte förutses någon ytterligare stegring. Tobaksskatten beräknas öka med 28 miljoner kronor under innevarande och 30 miljoner kronor under nästa budgetår. Inkomsterna under titeln rusdrycksförsäljningsmedel av partihandelsbolag beräknar riksräkenskapsverket för budgetåret 1960/61 till 20 miljoner kronor samt föreslår — under förutsättning att en av aktiebolaget Vin- & spritcentralen föreslagna fondavsättning å 5 miljoner kronor kommer till stånd — att titeln för budgetåret 1961/62 upptages till 15 miljoner kronor. Omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker förutses komma att öka med 14 miljoner kronor under innevarande budgetår till 1 150 miljoner kronor och inbringa i stort sett samma belopp under nästkommande budgetår. Energiskatten beräknas av riksräkenskapsverket för innevarande budgetår komma att öka med 24 miljoner kronor och med 25 miljoner kronor under budgetåret 1961/62.

Uppbörd i statens verksamhet. Inkomsterna under denna rubrik uppgick under budgetåret 1959/60 till 213 miljoner kronor. I gällande riksstat är inkomsterna upptagna till 230 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket beräknar nu oförändrat 230 miljoner kronor för budgetåret 1960/61 samt 236 miljoner kronor för budgetåret 1961/62. Härvid har bl. a. förutsatts, att förslag av rikets allmänna kartverk om bruttoredovisning av vissa inkomster skall bifallas. Vidare har ämbetsverket förutsatt, att inkomsterna vid statens provningsanstalt även fortsättningsvis skall bruttoredovisas. Riksräkenskapsverket uppskattar inkomsterna å titeln till 2,7 miljoner kronor för innevarande budgetår och föreslår — i avvaktan på ställningstagandet till anstaltens organisationsfråga — att samma belopp uppföres i riksstaten för nästa budgetår. Titeln inkomster vid statens växtskyddsanstalt föreslås av riksräkenskapsverket namnändrad till avgifter för växtskyddsinspektion m. m. i det nya riksstatsförslaget. Inkomsterna vid statens bakteriologiska laboratorium, som under budgetåret 1959/60 uppgick till 7,5

miljoner kronor, beräknas nu för innevarande budgetår till 6,8 miljoner kronor och för nästa budgetår till samma belopp.

Diverse inkomster. Riksräkenskapsverket har beräknat inkomsterna under denna rubrik till de i följande tablå i miljoner kronor angivna beloppen.

	1959/60 Redovisade belopp	1960/61 Riksstaten	1960/61 Nu beräk- nade belopp	1961/62
Bötesmedel.....	28	28	30	32
Totalisatormedel	47	50	50	50
Tipsmedel	91	95	85	85
Lotterimedel	113	115	112	112
Övriga diverse inkomster	42	15	20	20
Summa diverse inkomster	321	303	297	299

Statens affärsverksfonder. Vid beräkningen av de affärsdrivande verkens avkastning har riksräkenskapsverket utgått från nuvarande taxor samt, beträffande verkens lönekostnader, de för 1960 och 1961 fastställda lönenivåerna. Resultatet av ämbetsverkets beräkningar framgår av följande tablå, vari beloppen angivits i miljoner kronor.

	1959/60 Redovisade belopp	1960/61 Riksstaten	1960/61 Nu beräk- nade belopp	1961/62
Postverket	22	1	18	12
Televerket	130	80	112	115
Statens järnvägar.....	1	—	—	—
Statens vattenfallsverk.....	176	190	200	225
Domänverket.....	23	23	40	40
Summa statens affärsverksfonder	352	294	370	392

Generalpoststyrelsen har för budgetåren 1960/61 och 1961/62 beräknat postverkets avkastning såsom ett saldo mellan förutsedda inkomster på 583 respektive 603 miljoner kronor och utgifter på 565 respektive 592 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket konstaterar, att styrelsen inte räknat med att några vinstmedel från postsparbanken eller postgiro rörelsen skall inlevereras under berörda budgetår, vilket synes innebära, att uppkommen vinst i sin helhet ansetts böra disponeras för nedskrivning av rörelsens utlånta medel.

Telestyrelsen har vid sin beräkning av verkets inkomster för budgetåret 1961/62 till 115 miljoner bl. a. utgått ifrån att extra avsättning till värde-minskningskonto skall ske även för detta budgetår av belopp, motsvarande en del av den inkomstökning för televerket, som uppstått genom de höjda inträdesavgifterna för telefonabonnemang. För budgetåret 1961/62 har den-

na extra avsättning upptagits till 15 miljoner kronor eller samma belopp som medgivits för innevarande budgetår.

För statens järnvägar är ingen inkomsttitel uppförd för innevarande budgetår. Inte heller för budgetåret 1961/62 förutses — enligt riksräkenskapsverkets redovisning — några inkomster komma att inlevereras.

I fråga om inkomsterna av statens vattenfallsverk har riksräkenskapsverket inhämtat, att verksstyrelsens beräkning bygger på en övergång till konstant avskrivningsmetod.

Övriga kapitalfonder. Riksräkenskapsverkets beräkning av inkomsterna av statens övriga kapitalfonder framgår av följande tablå (belopp i miljoner kronor).

	1959/60 Redovisade belopp	1960/61 Riksstaten	1960/61 Nu beräk- nade belopp	1961/62
Riksbanksfonden	50	50	50	50
Statens allmänna fastighetsfond	22	28	28	25
Försvarets fonder	31	34	34	37
Statens utlåningsfonder	185	204	211	241
Fonden för låneunderstöd	14	13	14	12
Fonden för statens aktier	75	65	85	95
Statens pensionsfonder	71	73	74	75
Diverse kapitalfonder	44	45	43	45
Summa övriga kapitalfonder	492	512	539	580

Beträffande inkomsterna under rubriken statens utlåningsfonder föreslår riksräkenskapsverket bl. a., att lånefonden för bostadsbyggande uppföres med 218 miljoner kronor. Inkomsterna på titeln fonden för statens aktier domineras helt av avkastningen från LKAB. Enligt av riksräkenskapsverket inhämtade upplysningar beräknas avkastningen på i fonden bokförda aktier endast komma att inflyta från LKAB, Aktiebolaget Svenska tobaksmonopolet, Sveriges kreditbank aktiebolag, Sveriges centrala restaurangaktiebolag, Svenska penninglotteriet aktiebolag och Aktiebolaget Tipstjänst. Från inkomsterna på fonden avgår ränta å ogulden del av löseskillingen för av staten övertagna aktier i LKAB, i runda tal 19 miljoner kronor för innevarande budgetår och 10 miljoner kronor för budgetåret 1961/62.

Riksräkenskapsverkets beräkning av statsinkomsternas utveckling på längre sikt

I en bilaga till riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1961/62 har ämbetsverket redovisat en promemoria med vissa beräkningar av statsinkomsterna under budgetåren 1962/63—1964/65. I promemorian framhålls inledningsvis att utvecklingen av statsinkomsterna i förs-

ta hand är beroende av den allmänna ekonomiska utvecklingen, för vilken på längre sikt endast schablonmässiga antaganden kan göras. Sambandet med den allmänna ekonomiska utvecklingen är särskilt utpräglat för titeln skatt å inkomst och förmögenhet m. m. Beträffande beräkningen av ifrågavarande inkomstitel har riksräkenskapsverket framhållit i huvudsak följande.

Varje procents förändring i de sammanlagda till taxering uppgivna inkomsterna kan, vid en i stort sett oförändrad inkomststruktur, beräknas medföra en förändring i summa påfordrad statlig inkomstskatt, förmögenhetsskatt och folkpensionsavgifter med inemot 100 miljoner kronor per år vid nu gällande skattesatser. Genom uppbördstekniska förhållanden kan dock betydande skillnader förekomma mellan de påförda skatterna och de kassamässiga inkomsterna på titeln. I detta sammanhang kan särskilt nämnas eftersläpningen i utbetalningarna av kommunalskattemedel. Vid större förändringar av skatteunderlaget blir detta särskilt märkbart. Som exempel kan nämnas, att en treprocentig stegring av skatteunderlaget under budgetåren 1962/63—1964/65, vilket är betydligt mindre än vad verket antagit för de närmast föregående budgetåren, skulle innebära, att inkomsterna på titeln skatt å inkomst och förmögenhet m. m. skulle bli i stort sett desamma under budgetåren 1962/63 och 1963/64 som under budgetåret 1961/62 eller 7 400 miljoner kronor. Först under budgetåret 1964/65 skulle i detta fall en stegring av titelns inkomster kunna påräknas.

De påförda beloppen av statlig inkomstskatt, förmögenhetsskatt och folkpensionsavgifter beräknas av riksräkenskapsverket vid ett schablonmässigt antagande om en treprocentig ökning av skatteunderlaget vid 1963—1965 års taxeringar uppgå till de belopp i miljoner kronor, som anges i följande uppställning. Uppgången enligt 1963 års taxering är, till följd av en kraftig stegring i de avdragsgilla kommunalskatterna, något lägre än vad som normalt kan påräknas vid de gjorda antagandena om skatteunderlagets ökning, nämligen inte fullt 300 miljoner kronor.

Taxeringsår			
1962	1963	1964	1965
7 146	7 330	7 609	7 894
	+ 184	+ 279	+ 285

Beträffande övriga inkomstitlar bygger riksräkenskapsverkets beräkningar på antaganden om en fortsatt ökning av nationalprodukten och dess komponenter i ungefär samma genomsnittstakt som hittills under efterkrigstiden vid i stort sett stabil prisnivå. För vissa titlar såsom allmän varuskatt, tullmedel och i viss mån även affärsverksfondera råder ett nära samband mellan intäkter och den löpande ekonomiska utvecklingen. Riksräkenskapsverket betonar därför att även tämligen små förändringar i utvecklingstakten för nationalprodukten och dess komponenter kan ge utslag i dessa intäkter.

De under dessa antaganden beräknade intäkterna under budgetåren 1962/63—1964/65 för andra titlar än titeln skatt å inkomst och förmögenhet

m. m. framgår av följande sammanställning, i vilken även de kända beloppen för budgetåret 1959/60 och de av riksräkenskapsverket beräknade beloppen för budgetåren 1960/61 och 1961/62 medtagits. I övrigt hänvisas till bilag 1. Beloppen är angivna i miljoner kronor.

1959/60	1960/61	1961/62	1962/63	1963/64	1964/65
7 500	8 810	9 068	9 412	9 733	10 039
	+ 1 310	+ 258	+ 344	+ 321	+ 306

Sammanfattningsvis innebär alltså riksräkenskapsverkets inkomstberäkningar, med bortseende från tillfälliga fluktuationer i de kassamässiga inkomsterna som inte kan bedömas annat än på kort sikt, vid exempelvis ett antagande om en treprocentig årlig ökning av nationalinkomsten, en ökning av statsinkomsterna under 1960-talets första hälft med omkring 600 miljoner kronor per år.

Departementschefens beräkning av de särskilda inkomstittlarna

I fråga om beräkningen av de särskilda inkomstittlarna i riksstatsförslaget ansluter jag mig till riksräkenskapsverkets förslag där intet annat anges i det följande.

I avvaktan på den översyn av inkomstberäkningen, som är avsedd att företagas längre fram under riksdagen, förordar jag, att inkomstiteln *skatt å inkomst och förmögenhet m. m.* preliminärt upptages till 7 400 miljoner kronor. Till frågan om eventuella återföringar från allmänna sjukförsäkringsfonden torde ställning inte nu behöva tagas.

Såsom förutsatts i det föregående i min redogörelse för budgetläget bör i enlighet med gällande grunder under budgetåret 1961/62 avsättning ske till budgetutjämningsfonden av kommunalskattemedel. De avsatta medlen bör särredovisas på budgetutjämningsfonden. Å andra sidan bör enligt samma grunder återföring från budgetutjämningsfonden ske av tidigare avsatta medel. I enlighet med riksräkenskapsverkets förslag kan dessa avsättningar och återföringar preliminärt beräknas resultera i en nettoavsättning av 250 miljoner kronor.

Beträffande *skogsvårdsavgiften* har denna av 1960 års riksdag fastställts att för 1960 utgå efter promilletalet 1,0. Beslut härom fattades i samband med ställningstagande till förslag om nya finansieringsprinciper för skogsvårdsstyrelsernas verksamhet. I anslutning till dessa principer förordar jag, att skogsvårdsavgiften för år 1961 skall utgå efter oförändrat promilletal, 1,0. Jag gör i det följande hemställan härom, varvid jag beräknar titeln skogsvårdsavgifter till 10,2 miljoner kronor.

I enlighet med riksräkenskapsverkets förslag bör titeln *fondskatt* utgå ur riksstaten, sedan uppbörden av denna skatt nu i huvudsak avslutats. Inflytande, resterande fondskatt torde få redovisas under övriga diverse inkomster.

I avbidan på ställningstagande till en av aktiebolaget Vin- & spritcentralen gjord framställning om viss fondavsättning upptager jag inkomstiteln *rusdrycksförsäljningsmedel av partihandelsbolag* till 20 miljoner kronor.

Skatterna å maltdrycker och å läskedrycker regleras numera av en gemensam författning, förordningen den 27 maj 1960 (nr 253) om tillverkning och beskattning av malt- och läskedrycker. Förordningen trädde i kraft den 1 juli 1960. Jag förordar av praktiska hänsyn, att de nuvarande båda särskilda inkomstitlarna sammanföres till en, benämnd skatt å malt- och läskedrycker. Därvid utgår jag dock ifrån att statistisk redovisning för kvartal eller andra lämpliga perioder skall kunna erhållas över fördelningen av skatten på olika varuslag. I fråga om inkomstbeloppets storlek ansluter jag mig till riksräkenskapsverkets beräkning och upptager således titeln till 183 miljoner kronor.

I fråga om de under *uppbörd i statens verksamhet* upptagna inkomstitlarna förordar jag, att titeln inkomster vid statens växtskyddsanstalt fr. o. m. nästa budgetår benämnes avgifter för växtskyddsinspektion m. m. Efter samråd med chefen för jordbruksdepartementet förordar jag vidare, att titeln inkomster vid rikets allmänna kartverk upptages med 3,8 miljoner kronor, vilket förutsätter bruttoredovisning av inkomsterna vid kartverket. Frågan torde få redovisas närmare i särskild proposition till årets riksdag. Titeln inkomster vid statens provningsanstalt uppför jag i avbidan på det förslag om anstaltens organisation, som chefen för handelsdepartementet ämnar anmäla i särskild proposition till årets riksdag, med 3,4 miljoner kronor eller 0,7 miljon kronor högre än enligt riksräkenskapsverkets beräkning. Med hänsyn till förslag, som framlägges senare denna dag av chefen för inrikesdepartementet, om kostnadsfri skyddsympning mot polio kan inkomsterna vid statens bakteriologiska laboratorium beräknas nedgå med nära 3 miljoner kronor i förhållande till riksräkenskapsverkets beräkning. Jag upptager därför titeln till 3,8 miljoner kronor.

Vid beräkningen av *överskotten från statens affärsverksfonder* har riksräkenskapsverket utgått från oförändrad taxenivå och, beträffande löne- kostnaderna, nuvarande lönenivå. Ämbetsverket har därvid beräknat inkomsterna av postverket till 12 miljoner kronor för budgetåret 1961/62. I anslutning till vad chefen för kommunikationsdepartementet senare denna dag anför vid anmälan av underskott å statens järnvägars fond om höjning av vissa postavgifter, förordar jag, att postverkets inkomstitel upptages med ett 10 miljoner kronor högre belopp eller 22 miljoner kronor. Beträffande övriga affärsverk ansluter jag mig till riksräkenskapsverkets förslag, vilket bl. a. innebär, att jag räknar med att reguljära avskrivningar eller extra avsättningar till värdeminskningsskonto kommer att ske i den av ämbetsverket förutsatta omfattningen.

Under *statens utlåningsfonder* beräknar jag, med hänvisning till vad chefen för socialdepartementet senare denna dag anför, inkomsterna å lå-

nefonden för bostadsbyggande till ett 18 miljoner kronor högre belopp än vad riksräkenskapsverket föreslagit eller till 236 miljoner kronor.

Till statsrådsprotokollet i detta ärende torde — i enlighet med vad i det föregående nämnts — få fogas

Bihang 1: Riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1961/62;

Bihang 2: Preliminär nationalbudget för år 1961;

Bihang 3: Vissa tabeller till belysning av den statsfinansiella utvecklingen;

Bihang 4: Sammanställning över behållningar å riksstatsanslag.

Hemställan

Under återopande av det anförda och med hänvisning jämväl till riksräkenskapsverkets skrivelse med inkomstberäkning för nästa budgetår hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att, i avvaktan på slutlig översyn av inkomstberäkningen, beräkna inkomsterna å riksstaten för budgetåret 1961/62 enligt följande

Specifikation av inkomsterna å driftbudgeten för budgetåret 1961/62

A. Egentliga statsinkomster

I. Skatter:

1. Skatt å inkomst, förmögenhet och rörelse:		
a) Skatt å inkomst och förmögenhet m. m., <i>bevillning</i> ...	7 400 000 000	
b) Kupongskatt, <i>bevillning</i>	7 000 000	
c) Utskiftningsskatt och ersättningskatt, <i>bevillning</i>	1 000 000	
d) Skogsvårdsavgifter, <i>bevillning</i>	10 200 000	
e) Bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter, <i>bevillning</i>	1 500 000	
f) Arvsskatt och gåvoskatt, <i>bevillning</i>	105 000 000	
g) Lotterivinstskatt, <i>bevillning</i> .	85 000 000	
h) Omsättnings- och expeditionsstämplor m. m., <i>bevillning</i>	98 000 000	7 707 700 000
2. Automobilskattemedel:		
a) Fordonsskatt, <i>bevillning</i>	435 000 000	
b) Bensinskatt, <i>bevillning</i>	900 000 000	1 335 000 000
3. Tullar och acciser:		
a) Tullmedel, <i>bevillning</i>	825 000 000	
b) Allmän varuskatt, <i>bevillning</i> 1	450 000 000	
c) Särskilda varuskatter, <i>bevillning</i>	350 000 000	
d) Omsättningsskatt å motorfordon, <i>bevillning</i>	195 000 000	
e) Regleringsavgift och accis å fettvaror m. m., <i>bevillning</i> .	43 000 000	
f) Skatt å kaffe, <i>bevillning</i> ...	27 000 000	
g) Tobaksskatt, <i>bevillning</i>	940 000 000	
h) Rusdrycksförsäljningsmedel av partihandelsbolag, <i>bevillning</i>	20 000 000	
i) Rusdrycksförsäljningsmedel av detaljhandelsbolag, <i>bevillning</i>	30 000 000	
j) Omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker, <i>bevillning</i>	1 150 000 000	
k) Omsättningsskatt å vin, <i>bevillning</i>	105 000 000	
l) Skatt å malt- och läskedrycker, <i>bevillning</i>	183 000 000	
m) Statlig nöjesskatt, <i>bevillning</i>	30 000 000	
n) Energiskatt, <i>bevillning</i>	575 000 000	5 923 000 000
		14 965 700 000

II. Uppbörd i statens verksamhet:

1. Vattendomstolsavgifter	500 000
2. Inkomster vid fångvården	1 650 000
3. Bidrag till riks försäkringsanstalten och försäkringsrådet	3 500 000
4. Bidrag till pensionsstyrelsen	230 000
5. Inkomster vid statens vårdanstalter för alkoholmissbrukare	300 000
6. Inkomster vid statens geotekniska institut ..	1 300 000
7. Förrättningsavgifter vid statens bilinspektion, att tillföras automobilskattemedlen	4 500 000
8. Inkomster vid väg- och vattenbyggnadsverket, att tillföras automobilskattemedlen	1 500 000
9. Avgifter för registrering av motorfordon	9 500 000
10. Inkomster vid Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	7 000 000
11. Bidrag till statens bränslekontrollerande verksamhet	95 000
12. Inkomster vid länsarkitektorganisationen ...	1 000 000
13. Inkomster vid matematikmaskinnämnden	2 000 000
14. Inkomst av myntning och justering	5 000 000
15. Kontrollstämpelmedel	1 000 000
16. Bidrag till bank- och fondinspektionen	545 000
17. Bidrag till sparbanksinspektionen	400 000
18. Bidrag för revision av sparbankerna	410 000
19. Inkomster vid tandläkarhögskolorna	430 000
20. Avgifter för granskning av biografbilder	300 000
21. Inkomster vid lantbruksnämnderna	1 700 000
22. Inkomster vid statens jordbruksnämnd	350 000
23. Inkomster vid statens centrala frökontrollanstalt	2 200 000
24. Avgifter för växtskyddsinspektion m. m.	1 100 000
25. Inkomster vid statens lantbrukskemiska kontrollanstalt	300 000
26. Inkomster vid statens maskinprovningar	210 000
27. Inkomster vid statens veterinärmedicinska anstalt	1 300 000
28. Inkomster vid veterinärhögskolan	700 000
29. Inkomster vid lantmäteriväsendet	17 300 000
30. Inkomster vid rikets allmänna kartverk	3 800 000
31. Avgifter för statskontroll å krigsmaterieltillverkningen	45 000
32. Skeppsmättningsavgifter	500 000
33. Inkomster vid Sveriges geologiska undersökning	1 400 000
34. Inkomster vid statens provningsanstalt	3 400 000
35. Inkomster vid flygtekniska försöksanstalten .	6 600 000
36. Inkomster vid statens institut för konsumentfrågor	165 000
37. Fyr- och båkmedel	19 000 000
38. Lotspenningar	13 000 000
39. Försäljning av sjökort m. m.	680 000
40. Inkomster vid statens skeppsprovningsanstalt.	1 300 000

41. Patent- och varumärkes- samt registreringsavgifter	14 800 000	
42. Avgifter för registrering i förenings- m. fl. register	450 000	
43. Bidrag till försäkringsinspektionen	1 300 000	
44. Inkomster av statens gruvegendom	3 500 000	
45. Inkomster vid statens bakteriologiska laboratorium	3 800 000	
46. Inkomster vid statens rättskemiska laboratorium	700 000	
47. Inkomster vid statens farmaceutiska laboratorium	400 000	
48. Inkomster vid statens mentalsjukhus	49 000 000	
49. Inkomster vid Vilhemsro sjukhus	310 000	
50. Inkomster vid karolinska sjukhuset	34 000 000	
51. Inkomster vid serafimerlasarettet	8 900 000	
52. Inkomster vid statens institut för folkhälsan .	525 000	233 895 000

III. Diverse inkomster:

1. Bötesmedel	32 000 000	
2. Totalisatormedel	50 000 000	
3. Tipsmedel	85 000 000	
4. Lotterimedel	112 000 000	
5. Övriga diverse inkomster	20 000 000	299 000 000
		15 498 595 000

B. Inkomster av statens kapitalfonder

I. Statens affärsverksfonder:

1. Postverket, bevilning	22 000 000	
2. Televerket	115 000 000	
3. Statens vattenfallsverk	225 000 000	
4. Domänverket	40 000 000	402 000 000

II. Riksbanksfonden	50 000 000
---------------------------	------------

III. Statens allmänna fastighetsfond:

1. Slottsbyggnadernas delfond	1 000	
2. Fångvårdsstyrelsens "	2 515 000	
3. Beskickningsfastigheternas "	1 360 000	
4. Byggnadsstyrelsens "	9 291 000	
5. Generaltullstyrelsens "	275 000	
6. Uppsala universitets "	810 000	
7. Lunds universitets "	800 000	
8. Sjöfartsstyrelsens "	150 000	
9. Medicinalstyrelsens "	8 645 000	
10. Karolinska sjukhusets "	1 140 000	24 987 000

IV. Försvarets fonder:

1. Försvarets fastighetsfond	34 130 000	
2. Försvarets fabriksfond	2 800 000	36 930 000

V. Statens utlåningsfonder:

1. Utrikesförvaltningens lånefond	10 000	
2. Värnpliktslånefonden	1 000	
3. Statens bostadslånefond	1 000	
4. Lånefonden för tjänstemannasamhället vid Mörby	7 000	
5. Lånefonden för bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer	3 900 000	
6. Lånefonden för bostadsbyggande i städer och stadslänkande samhällen	25 000	
7. Lånefonden för främjande av bostadsbyggande på landsbygden	350 000	
8. Lånefonden för bostadsbyggande	236 000 000	
9. Lånefonden för lantarbetarbostäder	1 000	
10. Lånefonden för maskinanskaffning inom byggnadsindustrin	525 000	
11. Lånefonden för allmänna samlingslokaler	1 100 000	
12. Statens bosättningslånefond	1 600 000	
13. Vattenkraftslånefonden	260 000	
14. Luftfartslånefonden	500 000	
15. Tullverkets båtlånefond	1 000	
16. Statens lånefond för universitetsstudier	450 000	
17. Allmänna studielånefonden	750 000	
18. Lånefonden för inventarier i studentbostäder	175 000	
19. Gödselvårdslånefonden	1 000	
20. Jordbrukets lagerhusfond	560 000	
21. Statens mejerilånefond	1 000	
22. Jordbrukets maskinlånefond	950 000	
23. Statens sekundärlånefond för jordbrukare ...	85 000	
24. Fonden för supplementär jordbrukskredit	100 000	
25. Kraftledningslånefonden	265 000	
26. Elektrifieringslånefonden	1 000	
27. Lånefonden för inköp av gasgeneratorer för motordrift	1 000	
28. Egnahemslånefonden	4 600 000	
29. Arrendelånefonden	1 000	
30. Arbetarsmåbrukslånefonden	1 000	
31. Västerbottens och Norrbottens nybygges- och bostadsförbättringslånefond	1 000	
32. Kronotorparnas inventarielånefond	1 000	
33. Statens avdikningslånefond	1 800 000	
34. Täckdikningslånefonden	5 000	
35. Bevattningslånefonden	1 000	
36. Fiskerilånefonden	380 000	
37. Statens fiskredskapslånefond	1 000	
38. Virkesmätningsslånefonden	1 000	
39. Skogsväglånefonden	18 000	
40. Statens skogslånefond	1 000	
41. Lånefonden för insamling av skogsfrö	1 000	
42. Statens lånefond för den mindre skeppsfarten	1 000 000	
43. Statens sekundärlånefond för rederinäringen .	50 000	
44. Sjöfartsverkets båtlånefond	4 000	
45. Statens hantverks- och industrilånefond.....	3 800 000	259 286 000

VI. Fonden för låneunderstöd:

1. Bostadsstyrelsens delfond	1 025 000	
2. Statskontorets	7 800 000	
3. Lantbruksstyrelsens	4 000	
4. Riksbankens	3 500 000	
5. Riksgäldskontorets	1 000	12 330 000

VII. Fonden för statens aktier..... 95 000 000

VIII. Statens pensionsfonder:

1. Folkpensioneringsfonden	57 000 000	
2. Civila tjänstepensionsfonden	1 750 000	
3. Militära tjänstepensionsfonden	200 000	
4. Allmänna familjepensionsfonden	5 250 000	
5. Statens pensionsanstalts pensionsfond	10 600 000	
6. Pensionsfonden för vissa riksdagens verk	34 000	74 834 000

IX. Diverse kapitalfonder:

1. Fonden för kreditgivning till utlandet	26 750 000	
2. Övriga diverse kapitalfonder	17 600 000	44 350 000

999 717 000

Summa kronor 16 498 312 000

Bilaga 1 till Specifikation av inkomsterna å driftbudgeten**Förslag till stat för statens allmänna fastighetsfond
för budgetåret 1961/62****Inkomster****A. Ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler:**

1. Slottsbyggnadernas delfond	3 018 000	
2. Fångvårdsstyrelsens »	5 721 000	
3. Beskickningsfastigheternas »	5 346 000	
4. Byggnadsstyrelsens »	52 173 000	
5. Generaltullstyrelsens »	523 000	
6. Uppsala universitets »	3 413 000	
7. Lunds universitets »	1 897 000	
8. Sjöfartsstyrelsens »	736 000	
9. Medicinalstyrelsens »	19 966 000	
10. Karolinska sjukhusets »	4 444 000	97 237 000

B. Hyror och arrenden för till enskilda upplåtna lokaler och markområden:

1. Slottsbyggnadernas delfond	400 000	
2. Fångvårdsstyrelsens »	525 000	
3. Beskickningsfastigheternas »	1 100 000	
4. Byggnadsstyrelsens »	4 000 000	
5. Generaltullstyrelsens »	230 000	
6. Uppsala universitets »	30 000	
7. Lunds universitets »	41 000	
8. Sjöfartsstyrelsens »	155 000	
9. Medicinalstyrelsens »	2 025 000	
10. Karolinska sjukhusets »	600 000	9 106 000

C. Diverse inkomster:

1. Slottsbyggnadernas delfond	80 000	
2. Fångvårdsstyrelsens »	1 000	
3. Beskickningsfastigheternas »	1 000	
4. Byggnadsstyrelsens »	191 000	
5. Generaltullstyrelsens »	1 000	
6. Uppsala universitets delfond:		
a) Bidrag från universitetets egendoms- och skogsförvaltning	250 000	
b) Bidrag från Uppsala läns landsting...	277 000	
c) Övriga diverse inkomster	1 000	528 000
7. Lunds universitets delfond:		
a) Bidrag från universitetets egendomsförvaltning	50 000	
b) Övriga diverse inkomster	1 000	51 000
8. Sjöfartsstyrelsens delfond	1 000	
9. Medicinalstyrelsens »	1 000	
10. Karolinska sjukhusets »	1 000	856 000

Summa kronor 107 199 000

Utgifter**A. Reparations- och underhållskostnader m. m.:**

1. Slottsbyggnadernas delfond:			
a) Reparations- och underhållskostnader för de kungl. slotten med tillhörande byggnader	1 080 000		
b) Reparations- och underhållskostnader för uthyrda lägenheter vid Drottningholm, Ulriksdal och Haga	345 000		
c) Reparations- och underhållskostnader för vissa historiska byggnader och byggnadsminnesmärken m. m.	422 000		
d) Vissa istandsättningsarbeten	1 650 000	3 497 000	
2. Fångvårdsstyrelsens delfond		2 639 000	
3. Beskickningsfastigheternas delfond:			
a) Reparations- och underhållskostnader i allmänhet m. m.	1 300 000		
b) Bränsle och lyse för kansli lokaler och tjänstebostäder, <i>förslagsvis</i>	600 000	1 900 000	
4. Byggnadsstyrelsens delfond		25 152 000	
5. Generaltullstyrelsens »		228 000	
6. Uppsala universitets delfond:			
a) Akademiska sjukhuset	713 000		
b) Övriga fastigheter	1 031 000	1 744 000	
7. Lunds universitets delfond		655 000	
8. Sjöfartsstyrelsens »		590 000	
9. Medicinalstyrelsens »		8 890 000	
10. Karolinska sjukhusets delfond:			
a) Karolinska sjukhuset	2 170 000		
b) Serafimerlasarettet	215 000	2 385 000	47 680 000

B. Avsättning till värdeminskningskonto:

2. Fångvårdsstyrelsens delfond, <i>förslagsvis</i>	838 000		
3. Beskickningsfastigheternas » , <i>förslagsvis</i>	307 000		
4. Byggnadsstyrelsens » , <i>förslagsvis</i>	6 563 000		
5. Generaltullstyrelsens » , <i>förslagsvis</i>	101 000		
6. Uppsala universitets delfond:			
a) Akademiska sjukhuset, <i>förslagsvis</i>	469 000		
b) Övriga fastigheter, <i>förslagsvis</i>	488 000	957 000	
7. Lunds universitets delfond, <i>förslagsvis</i>		334 000	
8. Sjöfartsstyrelsens » , <i>förslagsvis</i>		92 000	
9. Medicinalstyrelsens » , <i>förslagsvis</i>		4 401 000	
10. Karolinska sjukhusets » , <i>förslagsvis</i>		1 250 000	14 843 000

C. Hyres- och arrendeutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler och arrenderade markområden:

2. Fångvårdsstyrelsens delfond, <i>förslagsvis</i>	255 000
3. Beskickningsfastigheternas » , <i>förslagsvis</i>	2 880 000
4. Byggnadsstyrelsens » , <i>förslagsvis</i>	15 358 000
5. Generaltullstyrelsens » , <i>förslagsvis</i>	150 000

6. Uppsala universitets	delfond, förslagsvis	460 000	
7. Lunds universitets	» , förslagsvis	200 000	
8. Sjöfartsstyrelsens	» , förslagsvis	60 000	
9. Medicinalstyrelsens	» , förslagsvis	56 000	
10. Karolinska sjukhusets	» , förslagsvis	270 000	19 689 000

Överskott att tillföras riksstatens driftbudget:

1. Slottsbyggnadernas	delfond	1 000	
2. Fångvårdsstyrelsens	»	2 515 000	
3. Beskickningsfastigheternas	»	1 360 000	
4. Byggnadsstyrelsens	»	9 291 000	
5. Generaltullstyrelsens	»	275 000	
6. Uppsala universitets	»	810 000	
7. Lunds universitets	»	800 000	
8. Sjöfartsstyrelsens	»	150 000	
9. Medicinalstyrelsens	»	8 645 000	
10. Karolinska sjukhusets	»	1 140 000	24 987 000
		Summa kronor	107 199 000

Bilaga 2 till Specifikation av inkomsterna å driftbudgeten**Beräknat förslag till stat för försvarets fastighetsfond
för budgetåret 1961/62****Inkomster****A. Ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler:**

1. Kasernbyggnaders delfond	103 349 000	
2. Befästningars »	<u>29 020 000</u>	132 369 000

**B. Hyror och arrenden för till enskilda upplåtna lokaler
och markområden:**

1. Kasernbyggnaders delfond	4 810 000	
2. Befästningars »	<u>250 000</u>	5 060 000

C. Inkomster av övnings- och skjutfält:

1. Kasernbyggnaders delfond	2 750 000	
2. Befästningars »	<u>50 000</u>	2 800 000

D. Diverse inkomster:

1. Kasernbyggnaders delfond	2 630 000	
2. Befästningars »	<u>80 000</u>	2 710 000

Summa kronor **142 939 000**

Utgifter**A. Reparations- och underhållskostnader m. m.:**

1. Kasernbyggnaders delfond	62 508 000	
2. Befästningars »	<u>20 490 000</u>	82 998 000

B. Avsättning till värdeminskningsskonto:

1. Kasernbyggnaders delfond, förslagsvis	13 050 000	
2. Befästningars » , förslagsvis	<u>2 160 000</u>	15 210 000

**C. Hyres- och arrendeutgifter m. m. för av fonden förhyrda
lokaler och arrenderade markområden:**

1. Kasernbyggnaders delfond, förslagsvis	7 531 000	
2. Befästningars » , förslagsvis	<u>3 070 000</u>	10 601 000

Överskott att tillföras riksstatens driftbudget:

1. Kasernbyggnaders delfond	30 450 000	
2. Befästningars »	<u>3 680 000</u>	34 130 000

Summa kronor **142 939 000**

Jag hemställer vidare, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) medgiva, att avsättning av kommunalskattemedel må ske till budgetutjämningsfonden för budgetåret 1961/62 för att där särredovisas; samt

b) besluta, att skogsvårdsavgift enligt förordningen om skogsvårdsavgift skall för år 1961 utgå med 1 promille.

Vad departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt och föreslagit i avseende å beräkningen av statens i det föregående omförmälda inkomster och därmed sammanhängande ämnen behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Bo Jonas Sjölander

**RIKSÄKENSVERKET
INKOMSTBERÄKNING**

Statsverkspropositionen år 1961: Bil. 1: Inkomsterna: Bih. 1: 1
Riksräkenskapsverkets inkomstberäkning

Bihang I

Till KONUNGEN

År	1959	1960	1961	1962	1963
1	100	100	100	100	100
2	100	100	100	100	100
3	100	100	100	100	100
4	100	100	100	100	100
5	100	100	100	100	100
6	100	100	100	100	100
7	100	100	100	100	100
8	100	100	100	100	100
9	100	100	100	100	100
10	100	100	100	100	100
11	100	100	100	100	100
12	100	100	100	100	100
13	100	100	100	100	100
14	100	100	100	100	100
15	100	100	100	100	100
16	100	100	100	100	100
17	100	100	100	100	100
18	100	100	100	100	100
19	100	100	100	100	100
20	100	100	100	100	100
21	100	100	100	100	100
22	100	100	100	100	100
23	100	100	100	100	100
24	100	100	100	100	100
25	100	100	100	100	100
26	100	100	100	100	100
27	100	100	100	100	100
28	100	100	100	100	100
29	100	100	100	100	100
30	100	100	100	100	100
31	100	100	100	100	100
32	100	100	100	100	100
33	100	100	100	100	100
34	100	100	100	100	100
35	100	100	100	100	100
36	100	100	100	100	100
37	100	100	100	100	100
38	100	100	100	100	100
39	100	100	100	100	100
40	100	100	100	100	100
41	100	100	100	100	100
42	100	100	100	100	100
43	100	100	100	100	100
44	100	100	100	100	100
45	100	100	100	100	100
46	100	100	100	100	100
47	100	100	100	100	100
48	100	100	100	100	100
49	100	100	100	100	100
50	100	100	100	100	100
51	100	100	100	100	100
52	100	100	100	100	100
53	100	100	100	100	100
54	100	100	100	100	100
55	100	100	100	100	100
56	100	100	100	100	100
57	100	100	100	100	100
58	100	100	100	100	100
59	100	100	100	100	100
60	100	100	100	100	100
61	100	100	100	100	100
62	100	100	100	100	100
63	100	100	100	100	100
64	100	100	100	100	100
65	100	100	100	100	100
66	100	100	100	100	100
67	100	100	100	100	100
68	100	100	100	100	100
69	100	100	100	100	100
70	100	100	100	100	100
71	100	100	100	100	100
72	100	100	100	100	100
73	100	100	100	100	100
74	100	100	100	100	100
75	100	100	100	100	100
76	100	100	100	100	100
77	100	100	100	100	100
78	100	100	100	100	100
79	100	100	100	100	100
80	100	100	100	100	100
81	100	100	100	100	100
82	100	100	100	100	100
83	100	100	100	100	100
84	100	100	100	100	100
85	100	100	100	100	100
86	100	100	100	100	100
87	100	100	100	100	100
88	100	100	100	100	100
89	100	100	100	100	100
90	100	100	100	100	100
91	100	100	100	100	100
92	100	100	100	100	100
93	100	100	100	100	100
94	100	100	100	100	100
95	100	100	100	100	100
96	100	100	100	100	100
97	100	100	100	100	100
98	100	100	100	100	100
99	100	100	100	100	100
100	100	100	100	100	100

Enligt den för riksräkenskapsverket gällande instruktionen åligger det ämbetsverket att varje år före den 10 december till Kungl. Maj:t avgiva förslag till beräkning av statsverkets inkomster vid nästföljande stats-

reglering ävensom meddela upplysningar rörande förhållanden i övrigt av beskaffenhet att böra bringas till Kungl. Maj:ts kännedom i och för uppgörande av proposition till riksdagen angående statsverkets tillstånd och behov.

Innan riksräkenskapsverket nu framlägger förslag till beräkning av **statens inkomster** för budgetåret 1961/62 vill ämbetsverket inledningsvis lämna en orienterande översikt av utfallet av driftbudgeten för de sistförflutna finansåren.

Driftbudgetens utfall budgetåren 1955/56—1959/60

Driftbudgetens inkomster och utgifter enligt budgetredovisningarna för de fem sistförflutna budgetåren sammanfattas i efterföljande tabell. I tabellen angivas även de förändringar i avseende på budgetutjämningsfondens behållning och beloppet av utestående reservationer, till vilka budgetutfallet givit upphov. Inkomsternas utveckling belyses närmare av de uppgifter rörande avkastningen av de särskilda inkomstittlarna, som lämnas i tabellbilaga B.

Driftbudgetens utfall under budgetåren 1955/56—1959/60

Milljoner kronor

Inkomst- och utgiftsgrupper m. m.	1955/56	1956/57	1957/58	1958/59	1959/60
<i>Inkomster</i>					
Skatt å inkomst och förmögenhet m. m. (inkl. folkpensionsavgifter)	4 993	5 356	5 953	6 095	6 157
Övrig skatt å inkomst, förmögenhet och rörelse	219	243	257	306	310
Automobilskattemedel	1 042	1 018	1 062	1 086	1 182
Tullar och acciser	2 822	3 077	3 560	3 938	4 630
Uppbörd i statens verksamhet och diverse inkomster	410	430	465	485	534
Statens affärsverksfonder	242	177	273	318	352
Övriga kapitalfonder	344	390	449	376	492
Summa inkomster	10 072	10 691	12 019	12 604	13 657
<i>Utgifter</i>					
Civila utgifter (även avskrivningar för civila ändamål)	6 717	7 836	8 619	9 099	9 740
Försvarsutgifter (fjärde huvudtiteln och avskrivningar för försvarsändamål)	2 245	2 364	2 587	2 679	2 824
Pensionskostnader för civila och militära ändamål	297	322	344	366	398
Räntor å statsskulden	432	456	569	599	736
Summa utgifter	9 691	10 978	12 119	12 743	13 698
Budgetöverskott resp. underskott	+ 381	— 287	— 100	— 189	— 41
Förändring i beloppet av utestående reservationer	— 21	+ 32	— 195	+ 60	+ 82
Förändring i budgetutjämningsfondens behållning	+ 402	— 319	+ 95	— 199	— 123

Såsom framgår av tabellen ha såväl inkomster som utgifter under den redovisade perioden utvisat en fortgående uppgång. Stegringstakten har dock varierat, vilket belyses i nedanstående tablå.

	Förändring sedan föregående budgetår			
	1956/57	1957/58	1958/59	1959/60
	Miljoner kronor			
Driftbudgetens inkomster	+ 619	+ 1 328	+ 585	+ 1 053
Därav: skatt å inkomst och för- mögenhet m. m. (inklusive folkpensionsavgifter)	+ 363	+ 597	+ 142	+ 62
övriga inkomsttitlar	+ 256	+ 731	+ 443	+ 991
Driftbudgetens utgifter	+ 1 287	+ 1 141	+ 624	+ 955

Den ojämna ökningen av intäkterna på titeln skatt å inkomst och förmögenhet m. m. sammanhänger, förutom med skiftningar i skatteunderlagets tillväxttakt, med ändrade skatteregler och uppbördstekniska förhållanden (jfr s. 18 ff).

För driftbudgetens övriga intäkter ha särskilt kraftiga ökningar förekommit under budgetåren 1957/58 och 1959/60. För budgetåret 1957/58 får detta främst sättas i samband med den från och med detta budgetår införda energiskatten. Den kraftiga stegringen under det senast förflutna budgetåret beror till väsentlig del på den allmänna varuskatten som infördes från och med 1960.

Ökningen i de totala utgifterna på driftbudgeten var under budgetåret 1956/57 drygt dubbelt så stor som för intäkterna. Under de därpå följande budgetåren ha däremot intäkter och utgifter ökat i ungefär samma takt. Utgiftsökningen har genomgående varit snabbare för civila utgifter än för försvarsutgifterna.

Resultatet av inkomst- och utgiftsutvecklingen under ifrågavarande femårsperiod har blivit, att driftbudgeten utfallit med överskott under budgetåret 1955/56 medan underskott uppstått för de därpå följande budgetåren. Närmare redogörelse för utvecklingen av statsverkets inkomster och utgifter lämnas i vad avser tiden till och med budgetåret 1958/59 i riksräkenskapsverkets årsbok 1960.

Utfallet av statsregleringen budgetåret 1959/60

För utfallet av statsregleringen under budgetåret 1959/60 lämnas närmare redogörelse i en härvid såsom bilaga A fogad tabell. Av tabellen framgår, att inkomsterna uppgingo till 13 657 miljoner kronor och utgifterna till 13 698 miljoner kronor. Budgeten utföll sålunda med ett underskott av 41 miljoner kronor. De utestående reservationerna ökade med 82 miljoner kronor. Om detta belopp lägges till de kassamässiga utgifterna, erhålles ett formellt underskott av 123 miljoner kronor, som avförts på budgetutjämningsfonden.

De redovisade inkomsterna för allmänna budgeten överstego de beräknade med 980 miljoner kronor utgörande nettot av merinkomster för skattetitlarna, diverse inkomster och statens kapitalfonder på 799, 19 respektive 165 miljoner kronor och brist för uppbörd i statens verksamhet på 3 miljoner kronor.

Av den redovisade merinkomsten för skattetitlarna svarade den efter riksstatens fastställande införda allmänna varuskatten för 367 miljoner kronor. I övrigt redovisas merinkomster för bland andra skatt å inkomst och förmögenhet m. m., tullmedel, omsättningsskatt å motorfordon, tobaksskatt och energiskatt med 257, 121, 29, 32 respektive 16 miljoner kronor. Lägre inkomster än i riksstaten redovisas för bland andra omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker med 64 miljoner kronor.

För statens kapitalfonder redovisas merinkomster för bland andra televerket med 35 miljoner kronor, statens vattenfallsverk med 16 miljoner kronor, domänverket med 22 miljoner kronor, riksbanksfonden med 35 miljoner kronor och fonden för statens aktier med 45 miljoner kronor.

Driftbudgetens redovisade sammanlagda utgifter, 13 698 miljoner kronor, understego de på riksstat och tilläggsstat redovisade anslagen med 76 miljoner kronor. Detta belopp utgör skillnaden mellan en nettobesparing på allmänna budgeten på 93 miljoner kronor och en nettomerutgift på specialbudgeterna på 17 miljoner kronor. Enligt budgetredovisningen utvisade den allmänna budgetens mot budgetutjämningsfonden reglerade anslag en nettomerutgift av 34 miljoner kronor. Vid framräknandet av detta nettobelopp har medtagits ett belopp på 27 miljoner kronor, som påförts budgetutjämningsfonden över anslaget på sjätte huvudtiteln till avsättning till statens automobilskattemedelsfond. Beloppet motsvarar en vid realiserandet av riksstaten uppkommen försämring av relationen mellan inkomster och utgifter på automobilskattemedlens specialbudget. I realiteten uppgick alltså nettomerutgiften på allmänna budgeten i vad avser de mot budgetutjämningsfonden reglerade anslagen till 7 miljoner kronor.

På specialbudgeternas inkomstitlar uppstod i jämförelse med de beräknade inkomsterna en nettobrist på 28 miljoner kronor. Med undantag för helt obetydliga belopp hänförde sig denna brist till automobilskattemedlens specialbudget. För specialbudgetens anslag redovisas besparingar på 1 miljon kronor. Detta innebär att realiserandet av budgeten med 27 miljoner kronor minskat det överskott på automobilskattemedlens specialbudget om 50 miljoner kronor, som beräknats enligt riksstat och tilläggsstat. Behållningen på automobilskattemedlens specialbudget vid ingången av budgetåret på 743 miljoner kronor har sålunda ökat med 23 miljoner kronor till 766 miljoner kronor. Härtill kommer att beloppet av oförbrukade reservationer på anslag hänförliga till specialbudgeten uppgick till 365 miljoner kronor. I realiteten var alltså det totala överskottet av automobilskattemedel 1 131 miljoner kronor vid utgången av budgetåret 1959/60.

Driftbudgetens inkomster under budgetåret 1960/61

Beträffande utvecklingen av statsinkomsterna under det löpande budgetåret föreligga ännu räkenskapsmässiga uppgifter endast för tiden juli—oktober. Driftbudgetens inkomster ha under denna period uppgått till 4 778 miljoner kronor mot 4 202 miljoner kronor under motsvarande period föregående budgetår. Av denna ökning på 576 miljoner kronor hänför sig större delen eller 457 miljoner kronor till den från och med år 1960 införda allmänna varuskatten. För titeln skatt å inkomst och förmögenhet redovisas en ökning på 75 miljoner kronor mellan ifrågavarande perioder. De redovisade inkomsterna på titeln uppgå till 2 106 miljoner kronor under de fyra första månaderna av innevarande budgetår. I tullmedel inflöto 22 miljoner kronor mer under perioden juli—oktober under budgetåret 1960/61 än under motsvarande period under budgetåret 1959/60. För flertalet andra större inkomsttitlar såsom bensinskatt, särskilda varuskatter, tobaksskatt, omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker samt energiskatt redovisas endast smärre öknings- eller minskningar i de influtna beloppen.

I närslutna bilaga C har riksräkenskapsverket intagit en av ämbetsverket med ledning av från vederbörande myndigheter infordrade uppgifter upprättad sammanställning över det beräknade utfallet av driftbudgetens inkomstsida för innevarande budgetår. Enligt denna beräkning skulle de på driftbudgeten uppförda inkomsttitlarna kunna väntas lämna en inkomst av 16 010 miljoner kronor mot i riksstaten beräknat 15 500 miljoner kronor.

Inkomsterna på titeln skatt å inkomst och förmögenhet m. m. beräknas att med 300 miljoner kronor komma att överstiga det i riksstaten upptagna beloppet, 6 900 miljoner kronor. Bland övriga inkomsttitlar räknas med merinkomster i förhållande till i riksstaten upptagna belopp för bland annat tullmedel med 50 miljoner kronor, omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker med 25 miljoner kronor, postverket med 17 miljoner kronor, televerket med 32 miljoner kronor, domänverket med 17 miljoner kronor och fonden för statens aktier med 20 miljoner kronor.

Utvecklingen av skatteunderlaget verksamhetsåren 1950—1959

Av väsentlig betydelse för bedömande av den framtida utvecklingen av statens inkomster är att analysera förändringarna av fysiska och juridiska personers inkomster. Riksräkenskapsverket lämnar fördenskull här först en återblick på utvecklingen av dessa inkomster, sådana de komma till uttryck i taxeringsstatistiken.

I tabellen på s. 6 sammanställas uppgifter om den till statlig inkomstskatt (inkomst- och förmögenhetsskatt) taxerade inkomsten och dess förändringar för olika grupper av skattskyldiga under verksamhetsåren 1950—1959 (motsvarande taxeringsåren 1951—1960), vad angår verksamhetsåret 1959 enligt preliminära uppgifter från statistiska centralbyrån.

Av tabellen framgår, att den totala taxerade inkomsten sedan verksam-

Utvecklingen av taxerad inkomst för olika grupper av skattskyldiga under verksamhetsåren 1950—1959 (taxeringsåren 1951—1960)

Verksamhetsår	Taxeringsår	Fysiska personer m. fl.		Svenska aktiebolag m. fl.		Övriga skattskyldiga		Tillsammans	
		Taxerad inkomst milj. kr.	Index	Taxerad inkomst milj. kr.	Index	Taxerad inkomst milj. kr.	Index	Taxerad inkomst milj. kr.	Index
1950	1951	16 987	100	1 816	100	119	100	18 922	100
1951	1952	20 797	122	2 493	137	133	112	23 423	124
1952	1953	23 783	140	2 128	117	122	103	26 033	138
1953	1954	24 007	141	2 413	133	136	114	26 556	140
1954	1955	25 749	152	2 646	146	195	164	28 590	151
1955	1956	28 263	166	2 623	144	163	137	31 049	164
1956	1957	29 242	172	2 294	126	172	145	31 708	168
1957	1958	31 152	183	2 530	139	190	160	33 872	179
1958	1959	32 269	190	2 282	126	222	187	34 773	184
1959	1960	34 031	200	2 201	121	238	200	36 470	193

hetsåret 1950 undergått en stegring med sammanlagt 93 procent. Utvecklingen har varit väsentligt olikartad för fysiska personer (inklusive oskifta dödsbon och familjestiftelser), för svenska aktiebolag m. fl. samt för övriga skattskyldiga. Den första gruppen överväger emellertid starkt till sitt absoluta belopp. På grund härav blir utvecklingen av densamma i stort sett avgörande för utvecklingen av den taxerade inkomsten i dess helhet. Den taxerade inkomsten för fysiska personer har successivt stigit med sammanlagt 100 procent. Utvecklingen för svenska aktiebolag m. fl. har varierat betydligt under samma period. Den taxerade inkomsten för verksamhetsåret 1959 ligger 21 procent över 1950 års nivå. Den mindre betydelsefulla gruppen övriga skattskyldiga (ekonomiska föreningar, sparbanker m. fl.) uppvisar en ökning med 100 procent.

För en mera ingående analys av utvecklingen av det vid taxeringen till statlig inkomstskatt uppnådda taxeringsresultatet hänvisas till tabellen på s. 8—9, vilken lämnar upplysning rörande vid de senaste sex taxeringarna uppskattade inkomster av olika förvärvskällor jämte utnyttjade avdrag. Uppgifterna avseende senaste taxering äro preliminära.

Nämnda tabell visar i vad avser sammanräknad nettoinkomst för *fysiska personer m. fl.*, representerande vid den senaste taxeringen 93 procent av den totala sammanräknade nettoinkomsten, att den till största delen, närmare 85 procent, består av inkomst av tjänst eller tillfällig förvärvsverksamhet. Därefter i betydelse komma inkomst av rörelse med 8 procent och inkomst av jordbruksfastighet med närmare 5 procent.

Inkomst av tjänst har ökat kraftigt under den i tabellen redovisade sexårsperioden. Ökningstakten utvisar emellertid stora variationer. Betydande avtalsmässiga löneflyttningar i förening med löneglidning och ökat antal inkomsttagare medförde en kraftig stegring av lönesumman under år 1955. För inkomst av tjänst redovisas nämnda år en inkomstökning på 10,2 pro-

cent. Även under perioden 1956—1959 har inkomst av tjänst utvisat en fortgående stegring beroende på såväl avtalsmässiga inkomstökningar som fortsatt löneglidning och ökat antal anställda. De redovisade ökningstalen ha dock varit betydligt lägre än för 1955.

För inkomst av rörelse redovisas en fortgående ökning. Ökningstakten varierar i huvudsak på samma sätt som för inkomst av tjänst. Med undantag för år 1959 ha dock de procentuella årliga stegringarna i inkomst av rörelse varit lägre än för inkomst av tjänst.

Beträffande inkomst av jordbruksfastighet är utvecklingen oregelbunden, vilket främst sammanhänger med variationer i skogsinkomster och skördeutfall. Den successiva nedgången under de tre senaste åren torde främst ha orsakats av dåliga skördar, vartill kommer för år 1958 inverkan av minskade skogsförsäljningar. Det kan i detta sammanhang förtjäna påpekas att antalet inkomsttagare med inkomst av jordbruksfastighet utvisat en fortgående minskning under hela den i tabellen medtagna perioden.

Inkomst av kapital visar stora procentuella förändringar under perioden 1954—1959. Under 1955 skedde en kraftig stegring, som under 1956 och 1957 förbyttes i nedgång med 4,4 respektive 8,3 procent. Den sistnämnda nedgången torde främst ha orsakats av att schablonavdraget för inkomst av kapital vid 1958 års taxering höjts till 300 kronor för ogifta och 600 för äkta makar. De två senaste årens stegring med 8,4 och 7,8 procent torde främst ha orsakats av höjda ränteinkomster.

Avdragen för underskott å förvärvskälla ökade med 43,6 procent från 1957 till 1958 års taxering. Främst torde ökningen bero på ändrade regler för beskattningen av egnahemsfastigheter, i första hand det vid 1958 års taxering införda extra avdraget på 200 kronor. Ökningen under åren 1958 och 1959 torde väsentligen vara att tillskriva inverkan av höjda räntekostnader för fastighetsägare.

Det sammanlagda beloppet av s. k. allmänna avdrag, som få göras vid beräkning av den taxerade inkomsten, har som likaledes framgår av tabellen för fysiska personer stegrats successivt. I synnerhet för verksamhetsåret 1956 var ökningen betydande, vilket i första hand får sättas i samband med att vid 1957 års taxering (avseende inkomståret 1956) för första gången tillämpades vissa schablonmässigt beräknade minimiavdrag för vissa försäkringsavgifter.

Riksräkenskapsverket har i tidigare inkomstberäkningar även meddelat vissa resultat av den statistik över inkomstfördelningen, som årligen utarbetas av statistiska centralbyrån och som redovisas i publikationen Skattetaxeringarna.

Ifrågavarande statistik utarbetas genom att uppgifter insamlas för alla personer födda den 5, 15 eller 25 dagen i månaden. I fråga om samtaxerade äkta makar gäller emellertid att om endera av dem är född på sådan dag medtages bägge i statistiken. Vidare insamlas uppgifter för alla personer, som ensamma eller tillsammans med maken haft årsinkomst uppgående till

Utfallet av taxeringarna till statlig inkomstskatt för verksamhetsåren 1954—1959 (taxeringsåren 1955—1960)
(På grundval av taxeringsnämndernas beslut)

	1954	1955	1956	1957	1958	1959	Procentuell förändring från				
	Miljoner kronor						1954 till 1955	1955 till 1956	1956 till 1957	1957 till 1958	1958 till 1959
Fysiska personer m. fl.											
Inkomst av											
jordbruksfastighet ..	1 972,6	2 002,0	2 068,6	1 997,5	1 882,1	1 844,7	+ 1,5	+ 3,3	— 3,4	— 5,8	— 2,0
annan fastighet	364,7	370,5	380,5	368,3	374,4	397,9	+ 1,6	+ 2,7	— 3,2	+ 1,7	+ 6,3
rörelse m. m.	2 335,5	2 498,1	2 609,4	2 763,8	2 895,4	3 125,1	+ 7,0	+ 4,5	+ 5,9	+ 4,8	+ 7,9
tjänst el. tillfällig för- värvsverksamhet ..	24 476,3	26 968,2	28 737,7	30 996,5	32 607,9	34 172,8	+ 10,2	+ 6,6	+ 7,9	+ 5,2	+ 4,8
kapital	678,1	789,0	754,5	691,6	749,7	808,4	+ 16,4	— 4,4	— 8,3	+ 8,4	+ 7,8
Summa	29 827,2	32 627,8	34 550,7	36 817,7	38 509,5	40 348,9	+ 9,4	+ 5,9	+ 6,6	+ 4,6	+ 4,8
Avdrag för under- skott å förvärvskälla	136,5	180,1	211,1	303,2	357,5	405,2	+ 31,9	+ 17,2	+ 43,6	+ 17,9	+ 13,3
Sammanräknad net- toinkomst	29 693,2	32 447,7	34 339,6	36 514,5	38 152,0	39 943,7	+ 9,3	+ 5,8	+ 6,3	+ 4,5	+ 4,7
Allmänna avdrag, som icke avse underskott å förvärvskälla	3 936,2	4 176,6	5 088,3	5 353,7	5 873,8	5 901,9	+ 6,1	+ 21,8	+ 5,2	+ 9,7	+ 0,5
Återstående inkomst	25 757,0	28 271,1	29 251,3	31 160,8	32 278,2	34 041,8	+ 9,8	+ 3,5	+ 6,5	+ 3,6	+ 5,5
Avjämnning	7,7	8,1	8,9	8,7	9,8	10,8					
Taxerad inkomst....	25 749,3	28 269,0	29 242,4	31 152,1	32 268,4	34 031,0	+ 9,8	+ 3,5	+ 6,5	+ 3,6	+ 5,5
Utnyttjade ortsav- drag m. m.	9 335,5	9 554,6	9 724,4	9 877,1	9 959,0	10 083,0	+ 2,3	+ 1,8	+ 1,6	+ 0,8	+ 1,2
Beskattningsbar in- komst	16 413,8	18 708,4	19 518,0	21 275,0	22 309,4	23 948,0	+ 14,0	+ 4,3	+ 9,0	+ 4,9	+ 7,3
Svenska aktiebolag m. fl.											
Inkomst av											
jordbruksfastighet ..	188,3	167,1	136,4	141,7	130,0	82,8	— 11,3	— 18,4	+ 3,9	— 8,3	— 36,3
annan fastighet	45,4	47,7	51,0	52,6	55,2	53,4	+ 5,1	+ 6,9	+ 3,1	+ 4,9	— 3,3
rörelse m. m.	2 751,8	2 785,4	2 482,9	2 672,2	2 461,8	2 440,1	+ 1,2	— 10,9	+ 7,6	— 7,9	— 0,9
kapital	20,6	23,8	17,3	17,6	20,3	18,3	+ 15,5	— 27,3	+ 1,7	+ 15,3	— 9,9
Summa	3 006,1	3 024,0	2 687,6	2 884,1	2 667,3	2 594,6	+ 0,6	— 11,1	+ 7,3	— 7,5	— 2,7
Avdrag för under- skott å förvärvskälla	14,9	16,8	16,9	19,4	17,3	23,0	+ 12,8	+ 0,6	+ 14,8	— 10,8	+ 32,9
Sammanräknad net- toinkomst	2 991,2	3 007,2	2 670,7	2 864,7	2 650,0	2 571,6	+ 0,5	— 11,2	+ 7,3	— 7,5	— 3,0
Allmänna avdrag, som icke avse underskott å förvärvskälla	345,4	384,3	376,6	335,1	367,7	370,1	+ 11,3	— 2,0	— 11,0	+ 9,7	+ 0,7
Taxerad (= beskatt- ningsbar) inkomst ..	2 645,8	2 622,9	2 294,1	2 529,6	2 282,3	2 201,5	— 0,9	— 12,5	+ 10,3	— 9,8	— 3,5

¹ Här i ingå ej eftertaxeringar för Stockholms stad, sammanlagt 2,5 miljoner kronor.

	1954	1955	1956	1957	1958	1959	Procentuell förändring från				
	Miljoner kronor						1954 till 1955	1955 till 1956	1956 till 1957	1957 till 1958	1958 till 1959
Övriga skattskyldiga											
Inkomst av jordbruksfastighet..	29,8	27,2	22,9	18,9	21,0	16,3	- 8,7	- 15,8	-17,5	+11,1	-22,4
annan fastighet	32,3	24,4	23,5	24,7	26,8	28,5	-24,5	- 3,7	+ 5,1	+ 8,5	+ 6,3
rörelse m. m.	136,6	101,4	107,7	126,1	150,0	171,6	-25,8	+ 6,2	+17,1	+19,0	+14,4
kapital	32,9	40,3	49,1	54,1	60,7	65,6	+22,5	+ 21,8	+10,2	+12,2	+ 8,1
Summa	231,6	193,3	203,2	223,8	258,5	282,0	-16,5	+ 5,1	+10,1	+15,5	+ 9,1
Avdrag för underskott å förvärvskälla	3,8	2,1	2,7	3,3	3,2	3,8	-44,7	+ 28,6	+22,2	- 3,0	+18,8
Sammanräknad nettoinkomst	227,8	191,2	200,5	220,5	255,3	278,2	-16,1	+ 4,9	+10,0	+15,8	+ 9,0
Allmänna avdrag, som icke avse underskott å förvärvskälla	33,3	28,4	28,6	30,2	33,0	40,4	-14,7	+ 0,7	+ 5,6	+ 9,3	+22,4
Taxerad (= beskattningsbar) inkomst..	194,5	162,8	171,9	190,3	222,3	237,8	-16,3	+ 5,6	+10,7	+16,8	+ 7,0
Samtliga skattskyldiga											
Inkomst av jordbruksfastighet..	2 190,7	2 196,3	2 227,9	2 158,1	2 033,1	1 943,8	+ 0,3	+ 1,4	- 3,1	- 5,8	- 4,4
annan fastighet	442,4	442,6	455,0	445,6	456,4	479,8	+ 0,0	+ 2,8	- 2,1	+ 2,4	+ 5,1
rörelse m. m.	5 223,9	5 384,9	5 200,0	5 562,1	5 507,2	5 736,8	+ 3,1	- 3,4	+ 7,0	- 1,0	+ 4,2
tjänst el. tillfällig förvärvsverksamhet ..	24 476,3	26 968,2	28 737,7	30 996,5	32 607,9	34 172,8	+10,2	+ 6,6	+ 7,9	+ 5,2	+ 4,8
kapital	731,6	853,1	820,9	763,3	830,7	892,3	+16,6	- 3,8	- 7,0	+ 8,8	+ 7,4
Summa	33 064,9	35 845,1	37 441,5	39 925,6	41 435,3	43 225,5	+ 8,4	+ 4,5	+ 6,6	+ 3,8	+ 4,3
Avdrag för underskott å förvärvskälla	155,2	199,0	230,7	325,9	378,0	432,0	+28,2	+ 15,9	+41,3	+16,0	+14,3
Sammanräknad nettoinkomst	32 912,2	35 646,1	37 210,8	39 599,7	41 057,3	42 793,5	+ 8,3	+ 4,4	+ 6,4	+ 3,7	+ 4,2
Allmänna avdrag, som icke avse underskott å förvärvskälla	4 314,9	4 589,3	5 493,5	5 719,0	6 274,5	6 312,4	+ 6,4	+ 19,7	+ 4,1	+ 9,7	+ 0,6
Återstående inkomst	28 597,3	31 056,8	31 717,3	33 880,7	34 782,8	36 481,1	+ 8,6	+ 2,1	+ 6,8	+ 2,7	+ 4,9
Avjämnning	7,7	8,1	8,9	8,7	9,8	10,8	.	.	.	.	.
Taxerad inkomst....	28 589,6	31 048,7	31 708,4	33 872,0	34 773,0	36 470,3	+ 8,6	+ 2,1	+ 6,8	+ 2,7	+ 4,9
Utnyttjade ortsavdrag m. m.	9 335,5	9 554,6	9 724,4	9 877,1	9 959,0	10 083,0	+ 2,3	+ 1,8	+ 1,6	+ 0,8	+ 1,2
Beskattningsbar inkomst	19 254,1	21 494,1	21 984,0	23 994,9	24 814,0	26 387,3	+11,6	+ 2,3	+ 9,1	+ 3,4	+ 6,3

Tab. 1. Antalet inkomsttagare samt medelinkomsten inom skilda yrkesgrupper år 1959 (taxeringsåret 1960)

Näringsgren	Företagare		Anställda		Icke yrkesverksamma		Samtliga	
	Antal	Medelinkomst kronor	Antal	Medelinkomst kronor	Antal	Medelinkomst kronor	Antal	Medelinkomst kronor
Jordbruk med binärningar	269 770	8 182	236 418	6 269	86 478	3 753	592 666	6 772
Byggnadsverksamhet	23 832	14 896	258 238	12 229	18 463	4 313	300 533	11 954
Industri och hantverk ..	62 986	12 634	1 067 981	10 724	73 035	5 078	1 204 002	10 481
Samfärdsel	25 690	14 916	248 440	11 298	40 380	7 980	314 510	11 168
Handel	92 037	15 120	576 991	9 167	29 928	6 961	698 956	9 856
Allmän förvaltningstjänst	—	—	462 895	11 827	47 421	10 480	510 316	11 702
Fria yrken	14 676	20 749	34 834	9 975	3 009	6 482	52 519	12 785
Husligt arbete	—	—	72 982	3 463	15 895	3 061	88 877	3 391
I övrigt	4 292	5 872	14 722	4 551	316 694	3 854	335 708	3 910
Samtliga inkomsttagare	493 283	11 073	2 973 501	10 200	631 303	4 897	4 098 087	9 488
Sammanlagd inkomst (kronor)	5 462 368 000		30 330 972 000		3 091 278 000		38 884 618 000	

minst 30 000 kronor. Till den del uppgifterna ha stickprovskaraktär sker uppräknings till att avse hela antalet inkomsttagare.

Statistiken upptager förutom uppgifter om inkomstbelopp (sammanräknad nettoinkomst efter avdrag av underskott på förvärvskälla) och yrkesbeteckningar även uppgifter om ålder, kön och civilstånd. Statistiken omfattar endast fysiska personer (ej oskifta dödsbon och familjestiftelser). Samtaxerade äkta makar ingå som skilda taxeringsenheter.

I tabellerna 1—5 lämnas vissa preliminära uppgifter från inkomststatistiken för år 1959. I tabell 5, i vilken samtaxerade äkta makar behandlas som en inkomsttagare, lämnas med reservation för vissa brister i jämförbarhet även en bild av förskjutningarna i inkomstfördelningen sedan år 1955.

Hela antalet inkomsttagare uppgick enligt 1959 års statistik till 4 098 087. I förhållande till folkmängden vid årets slut utgjorde antalet inkomsttagare 54,9 procent.

Tabell 1 visar antalet inkomsttagare samt medelinkomstens storlek inom skilda yrkesgrupper. Av hela antalet inkomsttagare utgjorde företagarna 12,0, de anställda 72,6 och de icke yrkesverksamma 15,4 procent. Företagarnas sammanlagda inkomst utgjorde 5,5 miljarder kronor (14,0 procent), de anställdas 30,3 miljarder kronor (78,0 procent) och de icke yrkesverksammans 3,1 miljarder kronor (8,0 procent). Medelinkomsten för de tre grupperna uppgick till 11 073, 10 200 respektive 4 897 kronor. Företagarnas redovisade inkomster ligga högre än de anställdas inom varje näringsgren. Bilden av medelinkomsternas relativa höjd för anställda inom de redovisade näringsgrenarna påverkas icke endast av skillnader i det relativa löneläget för jämförbara grupper inom olika näringsgrenar utan bland annat även av hur de anställda inom de skilda näringsgrenarna fördela sig

Tab. 2. Inkomsttagarnas fördelning på inkomstklasser år 1959 (taxeringsåret 1960)

Inkomstklasser kronor	Företagare		Anställda		Icke yrkesverk- samma		Samtliga	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%
— 1 999 ...	19 080	3,9	219 520	7,4	98 180	15,6	336 780	8,2
2 000—2 999 ...	28 450	5,8	189 410	6,4	185 000	29,3	402 860	9,8
3 000—3 999 ...	34 150	6,9	183 860	6,2	112 180	17,8	330 190	8,1
4 000—4 999 ...	36 850	7,5	170 080	5,7	61 280	9,7	268 210	6,6
5 000—5 999 ...	38 750	7,8	156 450	5,3	37 110	5,9	232 310	5,7
6 000—6 999 ...	38 050	7,7	152 690	5,1	23 580	3,7	214 320	5,2
7 000—7 999 ...	35 990	7,3	164 890	5,5	21 560	3,4	222 440	5,4
8 000—9 999 ...	64 280	13,0	364 530	12,3	34 840	5,5	463 650	11,3
10 000—11 999 ...	51 230	10,4	386 480	13,0	18 360	2,9	456 070	11,1
12 000—14 999 ...	51 980	10,5	477 490	16,0	15 460	2,4	544 930	13,3
15 000—19 999 ...	44 700	9,1	314 440	10,6	11 990	1,9	371 130	9,1
20 000—29 999 ...	29 970	6,1	139 330	4,7	7 720	1,2	177 020	4,3
30 000—49 999 ...	13 233	2,7	41 220	1,4	2 902	0,5	57 355	1,4
50 000— ...	6 570	1,3	13 111	0,4	1 141	0,2	20 822	0,5
Samtliga	493 283	100,0	2 973 501	100,0	631 303	100,0	4 098 087	100,0

på olika dyrorter och på olika kategorier av anställda, såsom tjänstemän och arbetare. Det kan påpekas, att huvudparten av statens och kommunernas arbetarpersonal redovisas under andra näringsgrenar än allmän förvaltningstjänst.

Uppgifterna om medelinkomstens höjd för företagare, anställda och icke yrkesverksamma kompletteras genom den bild av inkomsttagarnas fördelning på olika inkomstlägen, som lämnas i tabell 2. Av tabellen framgår att företagen äro relativt talrikare än de anställda i inkomstlägena mellan 3 000 och 10 000 kronor och över 20 000, medan de anställda i högre grad äro koncentrerade till — bortsett från de allra lägsta inkomstklasserna där inkomsten knappast torde vara representativ för löneläget vid helårsanställning — de mellersta inkomstlägena.

Medelinkomstens höjd sammanhänger även med inkomsttagarnas ålder vilket belyses av tabell 3. Som synes stiger medelinkomsten med åldern för

Tab. 3. Inkomstens storlek för inkomsttagare i olika åldrar år 1959 (taxeringsåret 1960)

Ålder	Antal inkomst- tagare	Medel- inkomst- kronor	Inkomsttagarnas procentuella fördelning efter inkomstens storlek						
			—1 999	2 000— 3 999	4 000— 5 999	6 000— 7 999	8 000— 11 999	12 000—	Summa
—19	278 020	4 413	12,9	38,0	28,1	13,6	6,5	0,9	100,0
20—24	357 739	7 255	7,0	16,4	15,8	19,7	30,8	10,3	100,0
25—29	330 821	9 886	6,7	8,6	8,4	10,3	33,7	32,3	100,0
30—34	345 621	10 989	7,8	8,2	7,6	8,4	26,6	41,4	100,0
35—39	405 138	11 553	7,8	8,5	7,6	8,4	24,2	43,5	100,0
40—49	767 618	11 744	7,8	9,4	8,3	8,7	23,6	42,2	100,0
50—66	1 051 347	10 372	8,2	15,0	10,9	10,9	23,6	31,4	100,0
67—	561 783	6 041	8,6	44,1	18,4	8,8	10,8	9,3	100,0
Samtliga	4 098 087	9 488	8,2	17,9	12,2	10,7	22,4	28,6	100,0

Tab. 4. Inkomsttagarna fördelade efter civilstånd (samtaxerade äkta makar = en inkomsttagare) och inkomstens storlek, jämte inkomstsummor och medelinkomst för de olika civilståndskategorierna, år 1959 (taxeringsåret 1960)

Inkomst- klasser kronor	Ej samtaxerade gifta män		Ej samtaxe- rade gifta kvinnor		Ogifta och förut gifta män och kvinnor		Äktenskap med samtaxerade äktä makar		Samtliga inkomst- tagare (taxe- ringsenheter)	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%
— 1 999	4 650	0,5	4 180	7,9	85 530	5,1	458	0,1	94 818	2,8
2 000—2 999	15 255	1,5	5 430	10,2	248 700	14,8	1 683	0,2	271 068	8,0
3 000—3 999	24 873	2,5	5 173	9,7	217 530	12,9	8 768	1,3	256 344	7,5
4 000—4 999	41 195	4,2	4 564	8,6	157 680	9,4	21 699	3,1	225 138	6,6
5 000—5 999	40 961	4,1	3 066	5,8	130 780	7,8	21 052	3,1	195 859	5,7
6 000—6 999	39 849	4,0	3 849	7,2	115 450	6,9	15 705	2,3	174 853	5,1
7 000—7 999	45 570	4,6	3 803	7,2	112 860	6,7	14 726	2,1	176 959	5,2
8 000—9 999	113 878	11,5	7 236	13,6	210 960	12,6	35 893	5,2	367 967	10,8
10 000—11 999	148 462	15,0	5 298	10,0	158 600	9,4	51 099	7,4	363 459	10,7
12 000—14 999	210 333	21,3	4 218	7,9	137 550	8,2	108 523	15,8	460 624	13,5
15 000—19 999	166 658	16,9	4 041	7,6	69 250	4,1	190 899	27,7	430 848	12,6
20 000—29 999	94 221	9,5	1 871	3,5	26 090	1,6	166 863	24,3	289 045	8,5
30 000—49 999	32 091	3,2	315	0,6	6 609	0,4	38 928	5,7	77 943	2,3
50 000—	11 425	1,2	99	0,2	2 198	0,1	11 572	1,7	25 294	0,7
Samtliga	989 421	100,0	53 143	100,0	1 679 787	100,0	687 868	100,0	3 410 219	100,0
Summa inkomster (kronor)	13 786 230 000		440 318 000		12 211 090 000		12 446 980 000		38 884 618 000	
Medelinkomst (kronor)	13 934		8 286		7 269		18 095		11 402	

att nå maximum i åldersgruppen 40—49 år. Medan i fråga om inkomsttagarna i mellanåldrarna de olika åldersklasserna utvisa en tämligen likartad fördelning på olika inkomstklasser, förskjutes tyngdpunkten kraftigt nedåt för de lägre och de högsta åldersklasserna. Delvis sammanhänger detta med att det i dessa åldersgrupper är relativt vanligare att inkomst endast uppbäres under en del av året, exempelvis i samband med inträde i respektive utträde ur förvärvslivet, värnplikstjänstgöring o. s. v.

Eftersom ålder och civilstånd äga ett relativt starkt samband är det naturligt att, mot bakgrunden av den givna bilden av sammanhanget mellan ålder och inkomst, även finna att ogifta och förut gifta inkomsttagare redovisa lägre inkomster än gifta, i varje fall i vad avser den manliga delen av befolkningen. Detta framgår av tabell 4. I denna tabell ha — till skillnad mot de föregående — samtaxerade äkta makar behandlats som en inkomsttagare.

I tabell 5 lämnas en bild av inkomstfördelningen åren 1955—1959. En fortlöpande förskjutning från lägre till högre inkomstklasser har ägt rum.

Vad angår *aktiebolagens* inkomster, lämnar tabellen på s. 8—9 vissa upplysningar. Av denna framgår bland annat, att inkomst av rörelse m. m. naturligt nog är den helt dominerande inkomstkällan. Tabellen visar också, att, till följd av under vissa år ganska betydande förändringar i de avdragsgilla kommunalskatternas belopp, utvecklingen av nettoinkomst och taxerad

Tab. 5. Inkomsttagarnas fördelning på inkomstklasser åren 1955—1959 (taxeringsåren 1956—1960) Samtaxerade äkta makar behandlade som en inkomsttagare

Inkomst- klasser kronor	Antal inkomsttagare					Procentuell fördelning				
	1955	1956	1957	1958	1959	1955	1956	1957	1958	1959
— 1 999	155 500	127 302	106 098	97 854	94 818	4,7	3,8	3,1	2,9	2,8
2 000— 2 999	303 507	288 567	305 401	280 395	271 068	9,1	8,6	9,0	8,3	8,0
3 000— 3 999	272 749	262 969	261 139	258 577	256 344	8,2	7,9	7,7	7,6	7,5
4 000— 4 999	234 978	229 008	222 137	225 490	225 138	7,1	6,8	6,6	6,7	6,6
5 000— 5 999	211 994	208 181	200 100	198 871	195 859	6,4	6,2	5,9	5,9	5,7
6 000— 6 999	218 131	201 018	190 010	182 132	174 853	6,5	6,0	5,6	5,4	5,1
7 000— 7 999	224 600	214 022	198 024	185 184	176 959	6,7	6,4	5,9	5,5	5,2
8 000— 9 999	462 383	433 239	408 582	391 146	367 967	13,9	13,0	12,1	11,5	10,8
10 000—11 999	413 569	416 644	395 149	380 279	363 459	12,4	12,5	11,7	11,2	10,7
12 000—14 999	371 888	409 083	440 437	455 095	460 624	11,2	12,2	13,0	13,4	13,5
15 000—19 999	273 968	323 828	364 766	398 039	430 848	8,2	9,7	10,8	11,8	12,6
20 000—29 999	136 124	170 010	211 949	248 691	289 045	4,1	5,1	6,3	7,3	8,5
30 000—49 999	36 817	45 109	55 743	64 792	77 943	1,1	1,3	1,7	1,9	2,3
50 000—	13 930	16 024	18 924	21 303	25 294	0,4	0,5	0,6	0,6	0,7
Samtliga	3 330 138	3 345 004	3 378 459	3 387 848	3 410 219	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

inkomst icke är helt parallell. I stort sett är emellertid utvecklingen av såväl nettoinkomsten som den taxerade inkomsten ett uttryck för konjunkturrellt men även skattepolitiskt betingade förändringar i bolagens redovisade vinst-ter. Det kan i detta sammanhang påpekas, att bolagen, i synnerhet för verksamhetsåren 1956 och 1957, i betydande utsträckning utnyttjat de möjligheter att göra avdragsgilla avsättningar till investeringsfonder för konjunkturutjämning som lämnas genom förordning den 27 maj 1955 (nr 256).

För en närmare analys av bolagens inkomstutveckling kunna uppgifterna i nämnda tabell kompletteras med ledning av ett inom riksräkenskapsverket upplagt register över ett antal svenska aktiebolags skatteförhållanden, avseende bolag med ett aktiekapital av minst en miljon kronor. Registret hålles aktuellt bland annat genom att varje höst uppgifter om taxerad (= beskattningsbar) inkomst vid årets taxering enligt taxeringsnämndernas beslut införskaffas från länsstyrelserna. De ifrågavarande bolagens sammanlagda taxerade inkomst omfattar vid den senaste taxeringen 83 procent av hela den taxerade inkomsten för aktiebolagen.

I tabellen på s. 14 sammanfattas resultatet av en bearbetning av registrets uppgifter för de fyra senaste verksamhetsåren. (Beträffande utvecklingen under tidigare år hänvisas till riksräkenskapsverkets årsbok.) I tabellen ha ifrågavarande aktiebolag under den gemensamma rubriken »större aktiebolag» fördelats på branscher. För bolag med ett aktiekapital understigande en miljon kronor saknas specificerade uppgifter. Under rubriken »mindre aktiebolag» har därför utan fördelning på branscher upptagits differensen mellan den i taxeringsstatistiken redovisade taxerade inkomsten för samtliga svenska aktiebolag m. fl. (jfr tabellen s. 8—9) och summa taxerad inkomst för »större aktiebolag». Inplaceringen av företagen i branschgrupper bygger på en karakteristik av de producerade varorna eller tjänsterna. En dylik

Till statlig inkomstskatt taxerad inkomst för svenska aktiebolag m. fl. verksamhetsåren 1956—1959 (taxeringsåren 1957—1960) med fördelning på olika branscher av bolag med ett aktiekapital av minst 1 miljon kronor

Bransch	Antal bolag 1959		Taxerad inkomst, milj. kr.				Procentuell förändring		
	Med tax. ink.	Utan tax. ink.	1956	1957	1958	1959	1956 till 1957	1957 till 1958	1958 till 1959
<i>Större aktiebolag</i>									
1. Banker, försäkringsrörelse, förvaltningsbolag m. m.	176	41	220,5	254,6	280,2	258,4	+ 15,5	+ 10,1	— 7,8
2. Malmbrytning och metallindustri									
a) Gruvor	12	4	411,3	444,5	352,7	312,0	+ 8,1	— 20,7	— 11,5
b) Metallverk och metallmanufaktur....	66	8	109,4	93,7	76,5	81,1	— 14,4	— 18,4	+ 6,0
c) Vissa kombinerade företag (bruksrörelse)	13	—	131,8	115,4	94,9	81,5	— 12,4	— 17,8	— 14,1
d) Verkstadsindustri .	98	17	236,0	276,5	272,3	276,2	+ 17,2	— 1,5	+ 1,4
e) Varvsindustri	10	1	52,4	70,1	75,8	75,9	+ 33,8	+ 8,1	+ 0,1
f) Elektroteknisk industri	28	3	104,6	110,7	111,1	116,2	+ 5,8	+ 0,4	+ 4,6
3. Jord- och stenindustri	47	8	33,7	38,2	40,6	57,1	+ 13,4	+ 6,3	+ 40,6
4. Skogsindustri	115	15	226,8	239,7	184,0	159,7	+ 5,7	— 23,2	— 13,2
5. Grafisk industri.....	23	7	27,8	28,3	25,9	24,3	+ 1,8	— 8,5	— 6,2
6. Livsmedelsindustri ..	67	7	53,8	116,4	98,4	86,2	+ 116,4	— 15,5	— 12,4
7. Textil- och beklädnadsindustri	68	13	18,5	27,6	21,7	26,5	+ 49,2	— 21,4	+ 22,1
8. Läder- och gummivaruindustri	23	6	24,1	25,1	24,9	22,2	+ 4,1	— 0,8	— 10,8
9. Kemisk-teknisk industri	50	4	65,1	67,2	60,2	75,0	+ 3,2	— 10,4	+ 24,6
10. Kraft- och belysningsverk	49	5	45,5	54,1	58,8	60,6	+ 18,9	+ 8,7	+ 3,1
11. Varuhandel.....	165	25	101,1	137,6	100,0	90,3	+ 36,1	— 27,3	— 9,7
12. Samfärdsl	82	12	54,6	60,1	31,1	23,5	+ 10,1	— 48,3	— 24,4
13. Andra branscher	22	3	4,6	6,2	5,1	4,8	+ 34,8	— 17,7	— 5,9
Säger för större aktiebolag	1 114	179	1 921,6	2 166,0	1 914,2	1 831,5	+ 12,7	— 11,6	— 4,3
<i>Mindre aktiebolag m. fl. (samtliga branscher) ..</i>									
	..	..	372,5	363,6	368,1	370,0	— 2,4	+ 1,2	+ 0,5
Totalt för svenska aktiebolag m. fl.	..	..	2 294,1	2 529,6	2 282,3	2 201,5	+ 10,3	— 9,8	— 3,5

klassificering erbjuder betydande svårigheter, företagen karakteriseras ofta av en mångsidig produktion som stundom är att hänföra till flera olika branscher. Särskilt utpräglat är detta för vissa bruksföretag, som vid sidan av exempelvis järn- och stålverk även bedriva en omfattande skogsindustri (jfr grupp 2 c i tabellen) och för företag där produktion kombineras med varuhandel.

De i statistiken medtagna större bolagens antal utgör 1 293. Av dessa redovisade vid den senaste taxeringen 179 bolag ingen taxerad inkomst. Av tabellen framgår, att de 260 storbolagen under rubriken malmbrytning och metallindustri vid 1960 års taxering stodo för 43 procent av det av samtliga

svenska aktiebolag representerade skatteunderlaget. Vissa andra branscher, som mätta exempelvis efter arbetarantal äro betydande nog, motsvara däremot endast en jämförelsevis ringa andel av skatteunderlaget. Stora kastningar kunna dock konstateras för olika branscher, varigenom dessas relativa andel i bolagens samlade inkomst förskjutes från år till år. Tydligast framträder detta för gruppen textil- och beklädnadsindustri samt för gruppen livsmedelsindustri där utvecklingen i huvudsak bestämmes av ett par företag av dominerande storlek.

Av tabellen framgår vidare att bolagens samlade taxerade inkomst efter uppgången under 1957 åter sjönk till 1956 års nivå under 1958. För 1959 redovisas en fortsatt inkomstsänkning. Nedgången under 1958 var särskilt betydande för de branscher, som domineras av stora exportföretag såsom skogs-, gruv- och bruksindustrin ävensom rederinäringen och varuhandeln, vilket får ses i samband med avmattningen i den internationella konjunkturen under året. Anmärkningsvärt är emellertid att nedgången fortsatte för såväl samtliga nyssnämnda som flertalet branscher överhuvudtaget även under 1959 trots konjunkturuppgången detta år. En bidragande orsak till att konjunkturuppgången icke avspeglas i bolagens taxerade inkomster torde vara att bolagens vinstdispositioner påverkats av den från och med verksamhetsåret 1960 sänkta statliga bolagsskatten.

Utvecklingen av skatteunderlaget verksamhetsåren 1960—1962

Vid beräkningen av statens inkomster under nästkommande budgetår har riksräkenskapsverket i första hand att med utgångspunkt från det kända taxeringsresultatet för verksamhetsåret 1959 uppskatta förändringarna i skatteunderlaget för tiden fram till våren 1962. Den allmänna inkomstutvecklingen är härvid avgörande i första hand för de direkta statsskatternas avkastning, som representerar omkring hälften av driftbudgetens hela inkomstsumma, men är därjämte i väsentlig mån bestämmande för de indirekta skatternas avkastning liksom för de statliga affärsverkens inkomster.

Den ekonomiska utvecklingen i Sverige under 1960 har kännetecknats av en allmän expansion under en i stort sett stabil prisnivå. Enligt preliminära beräkningar av konjunkturinstitutet ökade nationalprodukten räknat till fasta priser med ca fyra procent från 1959 till 1960. Det hör till bilden att denna ökning inträffat samtidigt som arbetsveckan minskats från 46 till 45 timmar.

Av nuvarande tendenser att döma kan en fortsatt produktionsuppgång för Sveriges del väntas under 1961. Bland annat med hänsyn till svårigheten att tillgodose efterfrågan på arbetskraft har dock riksräkenskapsverket räknat med en lägre produktionsstegring under 1961 än under 1960. I anslutning härtill har räknats med en minskad ökningstakt under nästkommande år också i fråga om utrikeshandeln.

Beträffande beräkningen av skatteunderlagets utveckling under innevarande och nästkommande år samt de första månaderna av år 1962 är det

lämpligt att verkställa särskilda kalkyler för å ena sidan fysiska personer och å andra sidan aktiebolag.

Vad först angår skatteunderlaget för *fysiska personer* bestämmes utvecklingen, som närmare framgår av sammanställningen på s. 8—9, väsentligen av förändringarna i enskildas inkomst av jordbruksfastighet, av rörelse samt av tjänst eller tillfällig förvärvsverksamhet.

Inkomst av tjänst m. m., som representerar 85 % av de fysiska personernas sammanräknade nettointkomster, utvisade för verksamhetsåret 1959 en ökning med 4,8 procent i jämförelse med nästföregående år. Möjligheterna att med tillfredsställande noggrannhet bedöma utvecklingen under 1960 äro ännu begränsade till följd av löne- och sysselsättningsstatistikens ofullständighet. Enligt socialstyrelsens kvartalsstatistik för industriarbetare låg i maj och augusti 1960 den genomsnittliga timförtjänsten för ifrågavarande arbetargrupper inemot 7 procent över motsvarande siffror för 1959. Övergången från 46 till 45 timmars arbetsvecka innebär emellertid att de utgående lönerna genomsnittligt stigit mindre än timförtjänsterna. Detta motverkas dock av en betydande stegring i antalet sysselsatta varför den totala lönesumman för industriarbetare torde ha ökat mer än de genomsnittliga timförtjänsterna. Även för tjänstemannagrupperna kan lönesumman beräknas ha stigit väsentligt till följd av avtalsuppgörelsen, en sannolik ökning i antalet sysselsatta, löneglidning och inte minst pensionsuppgörelsen på den privata marknaden. För övriga grupper finnas endast sporadiska löne- och sysselsättningsuppgifter tillgängliga. Att döma av avtalsuppgörelsen kunna dock väsentliga öknningar i lönesumman väntas även för dessa grupper. Totalt sett finner riksräkenskapsverket en uppgång med ca 9 procent av inkomst av tjänst sannolik, vilket är något mer än vad riksräkenskapsverket tidigare räknat med.

Beträffande övriga förvärvskällor är bristen på statistiskt material ännu mera utpräglad än beträffande löneinkomsterna. Riksräkenskapsverket räknar emellertid sammanlagt med en tämligen betydande uppgång även för övriga förvärvskällor under 1960.

Sammanfattningsvis peka kalkylerna på en ökning av fysiska personers inkomster med omkring 8 procent mellan verksamhetsåren 1959 och 1960.

Vid bedömningen av utvecklingen av inkomst av tjänst under 1961 har man i första hand att ta hänsyn till två nu kända faktorer, nämligen dels de avtalsmässiga löneökningarna och dels lönenivån, som till följd av löneglidning under 1960 vid ingången av 1961 överstiger den för 1960 genomsnittliga. Mot bakgrund av nu rådande konjunkturtendenser kan en fortsatt löneglidning uppåt påräknas under 1961. Riksräkenskapsverket har med hänsyn till det anförda räknat med en något mindre stegring av lönesumman under 1961 än under 1960. Härvid har förutsatts en något lägre ökning i antalet sysselsatta under 1961 än under innevarande år.

Beträffande inkomstutvecklingen under de första månaderna 1962 har räknats med ytterligare någon stegring.

För fysiska personers inkomster av andra förvärvskällor än tjänst har sammanlagt räknats med uppgång under såväl 1961 som 1962.

För *aktiebolagen* sjönko de sammanlagda taxerade inkomsterna med 4 procent från 1959 till 1960 års taxering. Vid bedömningen av utvecklingen av de taxerade inkomsterna får hållas i minnet att bolagens vinstdispositioner torde påverkats av den från och med 1961 års taxering sänkta bolagsskatten. Med hänsyn härtill samt de från och med 1961 års taxering skärpta bestämmelserna för varulagervärdering och den gynnsamma konjunkturutvecklingen framstår en stegring av bolagens taxerade inkomster vid 1961 års taxering som sannolik, trots den betydande omfattningen av de ur skattesynpunkt förmånliga avsättningarna till investeringsfonder. Riksräkenskapsverket har genom en enkät till ett antal större bolag inhämtat uppgifter om de förväntade inkomsterna vid 1961 års taxering. Även denna undersökning tyder på en ökning i de taxerade bolagsinkomsterna. För utvecklingen mellan 1961 års och 1962 års taxeringar har riksräkenskapsverket räknat med en ytterligare uppgång i de taxerade bolagsinkomsterna.

Resultatet av riksräkenskapsverkets inkomstberäkning återgives i den härvid fogade tabellen (bilaga D) med specifikation av inkomsterna å driftbudgeten för budgetåret 1961/62. Därjämte har riksräkenskapsverket verkställt vissa beräkningar av statsinkomsterna under budgetåren 1962/63—1964/65. Huvudresultatet sammanfattas i en härtill fogad promemoria (bilaga E).

Beträffande de för budgetåret 1961/62 beräknade beloppen för de särskilda inkomsttitlarna får riksräkenskapsverket anföra följande.

A. Egentliga statsinkomster

I. Skatter

1. Skatt å inkomst, förmögenhet och rörelse

Skatt å inkomst och förmögenhet m. m.

G ä l l a n d e b e s t ä m m e l s e r

På inkomsttiteln skatt å inkomst och förmögenhet m. m. redovisas upp-
börden av de statsskatter, som skola slutligt redovisas på titeln, men där-
jämte även kommunalutskylder samt vissa andra skatter och avgifter, som
uppbäras i samband med den allmänna skatteuppbörden.

De statliga skatter och avgifter, vilka under budgetåren 1960/61 och
1961/62 skola slutligt redovisas på titeln, utgöras, fränsett inflytande restan-
tier av äldre skatter, av statlig inkomstskatt, statlig förmögenhetsskatt, sjö-
mansskatt samt folkpensionsavgifter.

De kommunala skatterna utgöras av allmän kommunalskatt, landstings-
medel och tingshusmedel, allt i form av inkomstskatt beräknad på grund-
val av inkomst och garantibelopp för fastighet.

Över inkomsttiteln redovisas jämväl uppbörden av utskiftnings- och er-
sättningsskatt, skogsvårdsavgifter, annuiteter å avdikningslån och å förskott
för avlösning av frälseräntor och allmän varuskatt i vissa fall för jord-
bruksprodukter, vilka medel skola omföras till andra riksstatstitlar, även-
som till den allmänna sjukförsäkringen hänförliga avgifter och arbetsgivar-
bidrag samt yrkesskadeförsäkrings- och byggnadsforskningsavgifter, även-
som vissa transaktioner hänförliga till den från och med 1960 införda för-
säkringen för allmän tilläggspension.

Från inkomsttiteln utbetalas kommunerna tillkommande utskylder samt
överskjutande skatt och övriga restitutioner ävensom ersättning till kom-
muner och sjukkassor för minskade skatteintäkter och sjukförsäkringsav-
gifter till följd av sjömansskatten. Vidare belastas titeln genom omföring
till vederbörliga riksstatstitlar av debiterade belopp av utskiftningskatt, er-
sättningsskatt, skogsvårdsavgifter, annuiteter och allmän varuskatt i vissa
fall för jordbruksprodukter. Dessutom skola från titeln avföras byggnads-
forskningsavgifter samt till den allmänna sjukförsäkringen och försäkring-
en för allmän tilläggspensionering hänförliga arbetsgivaravgifter och till-
läggspensionsavgifter. I avräkning på de influtna beloppen av sjukförsäk-
ringsavgifter samt bidrag från mindre arbetsgivare utbetalas från titeln för-
skott till sjukkassorna. Skillnaden mellan å ena sidan den faktiska uppbör-
den och å andra sidan de sammanlagda utgifterna kommer att utgöra den
nettoinkomst för statsverket, som motsvarar den i riksstaten upptagna in-
komsten på titeln skatt å inkomst och förmögenhet m. m.

Statlig inkomstskatt utgår enligt förordning den 26 juli 1947 (nr 576).
Inkomstskattens grundbelopp bestämmes enligt två progressiva skiktskalor,

den ena avseende sådana skattskyldiga, för vilka ortsavdrag beräknas enligt de för gift skattskyldig gällande grunderna, och den andra avseende övriga skattskyldiga. Grundbeloppet utgjorde från och med år 1957 11 procent av den beskattningsbara inkomsten, om denna icke översteg 8 000 kronor i den förra skalan och 4 000 kronor i den senare skalan. Upp till nämnda belopp för den beskattningsbara inkomsten utgick sålunda skatten proportionellt, medan vid högre inkomst skatteprocenten var stigande. Skattesatsen var maximerad till 65 procent.

Enligt förordning den 11 december 1959 (nr 537) gälla ändrade skatteskalor, bland annat innebärande ett grundbelopp av 10 procent, från och med den 1 januari 1960 med tillämpning första gången vid 1961 års taxering.

Med tillämpning första gången vid 1961 års taxering ha vissa reformer företagits på familjebeskattningsens område. Förvärvsavdraget för gift yrkesarbetande kvinna med minderårigt barn har sålunda fördubblats jämfört med tidigare bestämmelser. Vidare skola för s. k. ofullständiga familjer ortsavdrag och statlig inkomstskatt beräknas efter de förmånligare grunder som tillämpas för gifta.

Genom författningar utfärdade den 31 mars 1955 (nr 122—125) infördes vissa schablonmässigt beräknade minimiavdrag för avgifter för kapital- och sjukförsäkring för fysiska personer samt för utgifter för fullgörande av tjänsten för skattskyldiga, som haft inkomst av tjänst. Vidare infördes vissa extra avdrag för fysiska personer som haft intäkt av kapital. De nya bestämmelserna ha legat till grund för det preliminära skatteuttaget från och med 1956 och tillämpades första gången vid 1957 års taxering. Under budgetåret 1960/61 tillämpas en uttagningsprocent av 100.

Andra skattskyldiga än fysiska personer, oskifta dödsbon och familjestiftelser indelas i beskattningshänseende i följande fem grupper:

a) svenska aktiebolag, svenska försäkringsanstalter som icke äro aktiebolag samt andra utländska juridiska personer än oskifta dödsbon och familjestiftelser, varvid dock försäkringsanstalter som driva livförsäkringsrörelse hänföras till grupp d,

b) andra svenska ekonomiska föreningar än sambruksföreningar,

c) sparbanker, sparbankernas säkerhetskassa, Sveriges allmänna hypoteksbank, Konungariket Sveriges stadshypotekskassa, hypoteksföreningar, svenska bostadskreditkassan och bostadskreditföreningar,

d) försäkringsanstalter i den mån de driva livförsäkringsrörelse samt

e) övriga skattskyldiga.

Till och med år 1954 utgjorde den statliga inkomstskatten räknad i procent av den beskattningsbara inkomsten för grupp a) 40 procent, för grupperna b) och c) 32 procent, för grupp d) 10 procent (till och med 1950 25 procent) samt för grupp e) 15 procent. Enligt förordning den 3 juni 1955 (nr 300), som trädde i kraft den 1 januari 1956, skulle dessa skattesatser utgöra för a) 50 procent, b) 40 procent, c) 32 procent, d) 10 procent samt e) 15 procent.

Genom förordning den 5 juni 1959 (nr 295) återfördes skattesatserna till

de till och med 1954 gällande. De nya bestämmelserna ha trätt i kraft från och med 1960 och skola tillämpas första gången vid 1961 års taxering.

Statlig förmögenhetsskatt uttages enligt förordning den 26 juli 1947 (nr 577) av fysiska personer m. fl. Genom förordning den 12 april 1957 (nr 106) höjdes det skattefria beloppet för fysiska personer från 50 000 kronor till 80 000 kronor från och med 1958 års taxering. Den lägsta skattesatsen är 5 promille. Den högsta, 18 promille, utgår för den del av den beskattningsbara förmögenheten som överstiger 1 000 000 kronor. För vissa juridiska personer utgår statlig förmögenhetsskatt med 1 1/2 promille av den del av den beskattningsbara förmögenheten, som överstiger 5 000 kronor.

Sjömansskatt utgår enligt förordning den 16 maj 1958 (nr 295) om sjömansskatt, vilken trädde i kraft den 1 januari 1959. Den är en definitiv källskatt, som tillfaller staten, men kommunerna skola, liksom de allmänna sjukvårdskassorna, för varje år beredas ersättning av statsmedel för minskade skatteintäkter respektive sjukförsäkringsavgifter. De inträdda förändringarna i skatteskalorna för den statliga inkomstskatten och reformerna på familjebeskattningsens område från och med 1961 års taxering skola även tillämpas i fråga om sjömansskatten.

Folkpensionsavgifterna utgå enligt lagen den 29 juni 1946 (nr 431) om folkpensionering. Pensionsavgiften höjdes enligt lag den 1 juni 1956 (nr 265) från 1,8 till 2,5 procent av den avgiftspliktiges taxerade inkomst. Samtidigt höjdes även maximibeloppen från 180 till 250 kronor för ensamstående och från 360 till 500 kronor för äkta makar. Dessa bestämmelser tillämpades första gången i fråga om avgifter, som påfördes i samband med taxeringen 1958. Från och med den 1 januari 1959 höjdes pensionsavgiften till 4 procent enligt lag den 2 maj 1958 (nr 192). Maximibeloppet höjdes samtidigt till 600 kronor för ensamstående. Även äkta makar erlägga sammanlagt högst 600 kronor i folkpensionsavgift. De nya bestämmelserna ha första gången tillämpats vid 1960 års taxering. Enligt lag den 1 juni 1951 (nr 332) gäller vidare, att avgift icke utgår om den taxerade inkomsten understiger 1 200 kronor.

För den *kommunala inkomstskatten* gälla bestämmelserna i 1928 års kommunalskattelag. Landstingsmedel utgå enligt landstingslagen den 14 maj 1954 (nr 319). Tingshusmedel utdebiteras enligt förordningen den 31 december 1945 om utdebitering av tingshusmedel (nr 903). Genom lag den 5 juni 1953 (nr 400) upphörde fastighetsbeskattningen i sin dittillsvarande form från och med 1955. Den från och med 1955 införda beskattningsformen innebär att fastighetsbeskattningen inordnas i den kommunala inkomstskatten. Som underlag för kommunal inkomstskatt upptogs till en början ett garantibelopp för fastighet motsvarande fyra procent av fastighetens taxeringsvärde. I samband med höjningen av taxeringsvärdena genom 1957 års allmänna fastighetstaxering sänktes procenttalet för beräkning av garantibelopp till två och en halv. Dessutom tillerkändes fysisk person som blivit året näst före taxeringsåret eller samma taxeringsår mantalsskriven å honom tillhörig fastighet ett extra avdrag med, för helt år räknat, 200 kro-

nor, dock högst med det belopp som skall upptagas som intäkt av fastigheten.

Ortsavdragen vid kommunalbeskattningen höjdes enligt lag den 2 juni 1950 (nr 252) till en nivå ungefärligen motsvarande två tredjedelar av de statliga Ortsavdragens. De höjda Ortsavdragen tillämpades från och med 1953 års taxering. Det skattebortfall för kommunerna, som höjningen orsakade, har till en del kompensrats genom särskilda statsbidrag. Genom lag den 16 maj 1957 (nr 200) höjdes de kommunala Ortsavdragen ytterligare, så att de överensstämde med de statliga. Höjningen trädde i kraft från och med den 1 januari 1958 och tillämpades första gången ifråga om den preliminära skatten för 1958 och vid 1959 års taxering. Under en övergångsperiod av tre år — 1958—1960 — har statsbidrag utgått till alla kommuner så att full kompensation erhållits för den av Ortsavdragshöjningen föranledda inkomstminskningen. Under de följande fem åren skall statsbidraget successivt minskas i en del kommuner samt helt avvecklas i de beträffande skatteunderlaget bäst ställda kommunerna. Den provisoriska ersättningen till kommunerna i anledning av 1950 års Ortsavdragsreform har inarbetats i det nya statsbidraget.

Från och med 1961 års taxering skola på familjebeskattningsens område motsvarande reformer genomföras i fråga om den kommunala beskattningen som beträffande den statliga.

Lagen den 3 januari 1947 (nr 1) om *allmän sjukförsäkring* trädde i kraft den 1 januari 1955 genom beslut av 1953 års riksdag (lag den 19 juni 1953, nr 569). Till försäkringen är knuten en särskild moderskapsförsäkring (lag den 21 maj 1954, nr 266). Förutom genom statligt bidrag finansieras sjuk- och moderskapsförsäkringarna med avgifter från de försäkrade samt arbetsgivarbidrag. Vid samma tidpunkt ersattes den hittillsvarande olycksfallsförsäkringen, vars uppgifter delvis övertagits av sjukförsäkringen, av en ny *yrkesskadeförsäkring* (lag den 14 maj 1954, nr 243). Yrkesskadeförsäkringen finansieras genom avgifter från arbetsgivarna. Enligt förordning den 22 maj 1953 (nr 269) utgår för vissa arbetsgivare särskild *byggnadsforskningsavgift*.

Avgifterna från de sjukförsäkrade uttagas tillsammans med de allmänna skatterna och ingå för huvuddelen av de försäkrade i preliminärskatteuppbörden från och med år 1955. Även arbetsgivarbidragen till sjukförsäkringen och avgifterna till yrkesskadeförsäkringen uppbäras till en mindre del i samband med skatteuppbörden. Bidrag och avgifter från större arbetsgivare, vilka inbetalas till riksförsäkringsanstalten antingen direkt eller via de bolag, som meddela yrkesskadeförsäkring, redovisas även över inkomsttiteln.

Lagen den 28 maj 1959 (nr 291) om *försäkring för allmän tilläggspension* trädde i kraft den 1 januari 1960; dock skall pension ej utgå före den 1 januari 1963. Försäkringen finansieras med årliga avgifter samt avkastning av fondmedel. Avgifterna utgå efter för året fastställd procentsats och erläggas av arbetsgivare för vad han under året till arbetstagare hos honom utgivit i kontantlön eller naturaförmån med korrigerings efter vissa regler och

av den försäkrade själv i den mån han haft inkomst av annat förvärvsarbete. Procentsatsen skall utgöra 3 procent för år 1960 och höjes för vart och ett av de därpå följande åren med en enhet så att procentsatsen kommer att utgöra 7 procent för år 1964, vilket är det sista år för vilket procentsats fastställts. De försäkrades egna avgifter och avgifterna för vissa mindre arbetsgivare skola uppbäras i samband med de allmänna skatterna. Övriga avgifter för tilläggspensioneringen skola uppbäras direkt av riksförsäkringsanstalten.

Enligt den från och med år 1954 gällande *uppbördsförfordningen*, utfärdad den 5 juni 1953 (nr 272), skall skattskyldig utgöra preliminär skatt med det belopp, vilket så nära som möjligt kan antagas motsvara i den slutliga skatten ingående skatter och avgifter.

Den preliminära skatten utgår dels i form av preliminär A-skatt, dels i form av preliminär B-skatt. A-skatten utgår enligt skattetabeller eller efter viss procent av uppburen löneinkomst. B-skatten debiteras normalt med det belopp som enligt senaste taxering påförts som slutlig skatt.

Debitering och uppbörd sker gemensamt av krono- och kommunalutskyl-der inklusive de tidigare nämnda avgifterna. Preliminärskatten förfaller till betalning under mars, maj, juli, september, november och januari under uppbördsåret, vilket omfattar tiden från och med mars det ena året till och med februari påföljande år. Sedan taxering blivit verkställd och den slutliga skatten uträknats, sker en avräkning, varvid den skattskyldige gottskrives i fråga om A-skatt det under uppbördsåret influtna beloppet jämte i förekommande fall s. k. särskilt uppdebiterat belopp samt i fråga om B-skatt det debiterade beloppet. Dessutom gottskrives den skattskyldige sådan preliminärskatt som erlagts efter uppbördsårets utgång (s. k. fyllnadsbetalning av preliminärskatt). Understiger vid avräkningen den gottskrivna preliminära skatten motsvarande slutliga skatt, förfaller skillnaden, om denna är 5 kronor eller större, till betalning såsom kvarstående skatt under uppbördsterminerna i mars och maj året efter taxeringsåret. Om den kvarstående skatten uppgår till minst en femtedel av den slutliga skatten eller minst 10 000 kronor, skall den skattskyldige erlägga ränta för den kvarstående skatten efter avdrag för 1 000 kronor. Överstiger däremot den preliminära skatten motsvarande slutliga skatt, återbetalas det överskjutande beloppet, om detta är 5 kronor eller större, till den skattskyldige. Dessutom utgår ränta på den del av det överskjutande beloppet, som överstiger 1 000 kronor, dock ej om räntebeloppet understiger 5 kronor. Genom förordning den 7 juni 1956 (nr 332) höjdes räntesatsen för kvarstående skatt från 5 till 7 procent och för överskjutande skatt från 3 till 4 procent från och med år 1957. Från och med år 1958 höjdes räntesatserna till 9 respektive 5 procent genom förordning den 13 december 1957 (nr 667). Räntebeloppet på överskjutande skatt maximerades genom förordning den 13 maj 1960 (nr 155) till 100 000 kronor från och med 1960 års taxering. Tillkommande skatt debiteras i huvudsak på grund av beslut rörande taxering, som kommit den lokala skattemyndigheten tillhanda efter den 20 november under taxerings-

året, eller på grund av eftertaxering eller beslut rörande ändrad debitering.

Arbetsgivarnas skyldighet att verkställa löneavdrag för skatt avser såväl preliminär skatt som kvarstående skatt, varvid gäller, att preliminär skatt utgår i första hand. Från och med uppbördsåret 1954—55 gälla vissa skärpningar i avseende på preliminärskatteuttaget för personer med korttidsanställning och för personer med oregelbundna inkomster.

I fall, då detta kan förväntas medföra att preliminärskattens slutbelopp bättre kommer att anpassas till den slutliga skatten, äga de lokala skattemyndigheterna att på framställning av den skattskyldige eller på eget initiativ under uppbördsåret vidtaga jämkning av den preliminärskatt, som eljest skulle utgå.

Slutligen bör erinras om att till kommunerna skall enligt särskilda regler utbetalas vad de beslutat utdebitera såsom skatt utan avdrag för restfört belopp. Uppkommande förlust på restantier stannar helt på statsverket.

Inkomstskattetitels utveckling budgetåren 1955/56 — 1959/60

De beräknade och behållna inkomsterna på titeln skatt å inkomst och förmögenhet m. m. under de senaste budgetåren framgå av följande sammanställning.

	Redovisad inkomst Miljoner kronor	Beräknat i riksstaten		Redovisad inkomst Miljoner kronor	Beräknat i riksstaten
1955/56.....	4 993,25	5 200,00	1958/59.....	6 094,93	6 100,00
1956/57.....	5 356,31	6 000,00	1959/60.....	6 157,40	5 900,00
1957/58.....	5 952,90	6 100,00	1960/61.....		6 900,00

De uträknade beloppen av de skatter och avgifter som under ifrågavarande period slutligt redovisats på inkomstskattetiteln ha sammanställts i nedanstående tablå.

	Taxeringsår				
	1956	1957	1958	1959	1960 ¹
	Miljoner kronor				
Statlig inkomstskatt.....	4 415	4 579	4 750	4 867	5 196
Därav: A-längden.....	3 216	3 412	3 462	3 696	4 063
B- och C-längderna .	1 199	1 167	1 288	1 171	1 133
Förmögenhetsskatt	157	157	171	182	215
Folkpensionsavgift	413	427	625	641	1 034
Investeringsavgift	87	202	216	5	—
Totalt	5 072	5 365	5 762	5 695	6 445

Förmögenhetsskatten faller nästan uteslutande på fysiska personer m. fl. (A-längden), medan däremot investeringsavgiften till större delen belastat bolag och ekonomiska föreningar (B-längden).

Om de ovan återgivna beloppen av uträknad skatt jämföras med de redo-

¹ Preliminära uppgifter.

visade nettointkomsterna på inkomstskattetiteln framträda vissa olikheter i utvecklingen. Detta sammanhänger med att förskjutningar i tidpunkten för inbetalning av skatt inverka på det kassamässiga utfallet och med att även andra skatter och avgifter än de ovan angivna statsskatterna passera över titeln, vars kassamässigt redovisade nettointkomster därigenom påverkas. Efterföljande uppställning är avsedd att belysa utvecklingen av de inkomster och utgifter på inkomstskattetiteln, som tillsammans resulterat i de behållna inkomsterna på titeln. Vissa av beloppen äro approximativa.

	1955/56	1956/57	1957/58	1958/59	1959/60
	Miljoner kronor				
<i>Inkomster:</i>					
Prel. A-skatt under terminerna	5 866	6 245	6 864	7 299	8 165
Prel. B-skatt under terminerna	2 596	2 823	2 972	2 940	2 939
Fyllnadsbetalningar av prel. A- och B-skatt	536	502	695	566	561
Kvarstående skatt	594	875	822	675	607
Yrkesskade- och olycksfallsförsäkringsavgifter, bidrag till sjukförsäkringen och byggnadsforskningsavgifter från större arbetsgivare	218	299	317	366	316
Tillkommande skatt, sjömansskatt, restantier m. m.	230	265	262	232	298
Summa inkomster	10 040	11 009	11 932	12 078	12 886
<i>Utgifter:</i>					
Kommunalskattemedel	3 719	4 252	4 394	4 276	4 658
Överskjutande skatt	667	568	689	831	1 065
Övriga restitutioner	36	55	48	54	58
Avförda yrkesskade- och olycksfallsförsäkringsavgifter, bidrag till sjukförsäkringen och byggnadsforskningsavgifter från större arbetsgivare	218	299	317	366	316
Förskott till sjukkassorna m. m. ...	394	466	517	429	612
Övriga omföringar	13	13	14	27	20
Summa utgifter	5 047	5 653	5 979	5 983	6 729
Inkomster utöver utgifter	4 993	5 356	5 953	6 095	6 157

Beräkning av titelns inkomster

Preliminärskatteinkomsterna utgöra de dominerande posterna bland inkomstskattetitelns bruttointkomster. De ha utvisat en snabb och oavbruten stegring under budgetåren 1955/56—1959/60. För bedömning av preliminärskatteuppbörden under innevarande budgetår lämnar den inom riksräkenskapsverket förda uppbördsstatistiken vägledning. Denna statistik omfattar förutom uppgifter om influtna belopp av preliminär A- och B-skatt även uppgifter om kvarstående skatt och tillkommande skatt. Med hjälp av nämnda statistik har uppbörden kunnat följas till och med skatteterminen

i september 1960. Vägledning erhålles även av de uppgifter avseende totalt influten skatt under varje månad, vilka lämnas av generalpoststyrelsen.

Vad beträffar den *preliminära A-skatten* följer denna med hänsyn till sin karaktär av egentlig källskatt nära löneinkomsternas förändringar. De uppgifter om den faktiska uppbörden av preliminär A-skatt, som nu föreligger för de fyra första uppbördsterminerna av uppbördsåret 1960—61, överensstämma tämligen väl med riksräkenskapsverkets tidigare beräkningar. Den totala skatteuppbörden i november synes emellertid vara något större än vad riksräkenskapsverket tidigare räknat med. Ökningen som huvudsakligen kan beräknas hänföra sig till uppbörden av preliminär A-skatt, torde till väsentlig del få ses i samband med de retroaktiva löneutbetalningarna i anslutning till pensionsuppställningen på den privata marknaden. Av samma orsak kan en betydligt större uppbörd av preliminär A-skatt väntas under januari-terminen, än vad tidigare kunnat förutses. För beräkningen av den fortsatta utvecklingen har riksräkenskapsverket förutsatt att den statliga inkomstskatten under budgetåret 1961/62 utgår med oförändrad uttagsprocent, d.v. s. 100 procent. I enlighet med vad som nämnts i det föregående (s. 16) har riksräkenskapsverket räknat med en viss stegring av lönesumman under 1961. Källskatteuppbörden kan vid oförändrade skattesatser grovt räknat väntas öka med 110 miljoner kronor för varje procents ökning av lönesumman. I höjande riktning påverkas uppbörden även av en höjning av den kommunala utdebiteringen — enligt preliminära uppgifter med 36 öre per inkomstskattekrona från den under 1960 gällande medelutdebiteringen av 14,63.

Inkomsterna av *preliminär B-skatt* under de ordinarie uppbördsterminerna av innevarande uppbördsår komma enligt tillgängliga uppgifter att bli betydligt större än vad som förutsattes vid riksräkenskapsverkets beräkning i april 1960. Preliminär B-skatt debiteras normalt med det belopp som senast påförts som total slutlig skatt. Detta betyder, att de kända resultaten av 1959 års taxering legat till grund för den debiterade B-skatten för innevarande uppbördsår. Vid debitering av preliminär B-skatt för innevarande uppbördsår skulle emellertid för bolagens del hänsyn tagas till den beslutade sänkningen av statsskatten från 50 till 40 procent av den beskattningsbara inkomsten. Även bortsett från övergångsbestämmelser av detta slag kan emellertid den debiterade B-skatten avvika väsentligt från senast kända slutliga skatt genom att jämkningar begäras på grundval av preliminära självdeklarationer. Inte minst ha avvikelser av detta slag förekommit för bolagen. Den preliminära B-skattens höga nivå under innevarande uppbördsår kan antagas bero på en minskning i jämkningarna under 1960. Beträffande uppbördsåret 1961—62 och de två terminer av uppbördsåret 1962—63, som falla inom budgetåret 1961/62, kan mot bakgrunden av resultatet av 1960 års taxering och de av riksräkenskapsverket förutsedda inkomststegringarna vid 1961 års taxering samt de vid sistnämnda taxering för första gången påförda tilläggspensionsavgifterna väntas en ökad uppbörd av preliminär B-skatt.

Jämsides med beräkningarna av preliminärskatteuppbörden har riksräkenskapsverket uppskattat vad som kommer att påföras de skattskyldiga i slutlig skatt vid 1961 och 1962 års taxeringar. Härvid har, förutom med påförda inkomst- och förmögenhetsskatter, räknats med påförda folkpensionsavgifter och debiterade sjukförsäkringsavgifter till följande belopp. Som jämförelse ha även de påförda avgifterna enligt 1960 års taxering medtagits.

	Taxeringsår		
	1960	1961	1962
	Miljoner kronor		
Folkpensionsavgifter	1 034	1 090	1 140
Sjukförsäkringsavgifter	511	520	530

Med utgångspunkt från ovan nämnda beräkningar av vad som kommer att påföras de skattskyldiga i slutlig skatt vid 1961 års och 1962 års taxeringar kan man räkna med ett betydande utrymme för *fyllnadsbetalningar* av preliminärskatt efter utgången av uppbördsåren 1960—61 respektive 1961—62. Bolagen ha under den tid möjligheter till fyllnadsbetalningar efter uppbördsårets utgång förefunnits svarat för den övervägande delen av de fullgjorda fyllnadsbetalningarna. Under de senaste åren ha dock fyllnadsbetalningarna från andra kategorier skattskyldiga ökat väsentligt. De betydande fyllnadsbetalningarna ha medfört att den sammanlagda preliminära skatten för bolagens del under de senaste taxeringsåren överstigit den slutliga skatten. Under våren 1960 inflöto fyllnadsbetalningar av preliminärskatt med 561 miljoner kronor, varav bolagen svarade för ca 340 miljoner kronor.

Riksräkenskapsverket räknar med att bolagen komma att verkställa fyllnadsbetalningar under våren 1961 och våren 1962 i sådan omfattning, att den kvarstående skatten för deras del vid taxeringarna 1961 och 1962 liksom under de senaste taxeringsåren blir mindre än den överskjutande skatten. Riksräkenskapsverket anser sig vidare med hänsyn till inkomstutvecklingen böra räkna med att övriga fyllnadsbetalningar komma att bli större under våren 1961 än under våren 1960. Även under våren 1962 förutser riksräkenskapsverket av samma skäl större fyllnadsbetalningar från fysiska personer än under våren 1960. Under dessa förutsättningar och med de antaganden beträffande utvecklingen av bolagens taxerade inkomster som berörts i det föregående beräknar riksräkenskapsverket de totala fyllnadsbetalningarna våren 1961 och våren 1962 till 600 miljoner kronor respektive 700 miljoner kronor.

Riksräkenskapsverket har ansett sig böra uppskatta under budgetåren 1960/61 och 1961/62 totalt inflytande preliminär A- och B-skatt, inklusive fyllnadsbetalningar av preliminärskatt, till ca 12 750 respektive 13 660 miljoner kronor. *Det bör understrykas, att de angivna beloppen äro osäkra inom vida marginaler med hänsyn till såväl ovissheten beträffande skatteunderlagets utveckling som möjligheten för en del skattskyldiga att i viss utsträckning välja tidpunkten för skatternas erläggande.*

Såsom förut nämnts blir i samband med att ett visst års preliminärskatt avräknas från den slutliga skatten för samma år det belopp, som återstår att erlägga, påfört de skattskyldiga såsom *kvarstående skatt*, under det att vad som betalats för mycket i preliminärskatt skall återbetalas som *överskjutande skatt*. Den inflytande kvarstående skatten kommer sedan att ingå bland inkomstskattetitlens bruttointkomster, medan utbetalningarna av överskjutande skatt upptagas bland titlens utgifter.

Omfattningen av den kvarstående och den överskjutande skatten, som belyser preliminärskattebetalningarnas bristande anpassning till de slutligt debiterade skatterna, framgår av följande uppgifter. I tablån ha även införts procenttal, som visa storleken av den kvarstående skatten och den överskjutande skatten jämförd med den enligt respektive taxering påförda slutliga skatten.

	Taxeringsår									
	1955	1956	1957	1958	1959	1960 ¹				
	mkr. %	mkr. %	mkr. %	mkr. %	mkr. %	mkr. %				
Kvarstående										
skatt.....	740 9,8	1 036 11,2	973 10,0	813 7,7	729 7,0	939 8,1				
Överskjutande										
skatt.....	667 8,8	568 6,2	689 7,1	831 8,0	1 065 10,3	961 8,3				

En väsentlig uppgång av den kvarstående skatten och en samtidig nedgång i den överskjutande skatten vid 1956 års taxering berodde på flera samverkande omständigheter bland vilka främst kunna nämnas omläggningen av fastighetsbeskattningen och införandet av den allmänna sjukförsäkringen. Försäkringstagare, som erlägga preliminär B-skatt, och fastighetsägare torde sålunda icke ha utökat sina inbetalningar av preliminärskatt i sådan utsträckning att full täckning erhållits för påförda sjukförsäkringsavgifter och den av omläggningen av fastighetsbeskattningen föranledda ökningen av den kommunala inkomstskatten. Av samma orsaker torde den kvarstående skatten vid 1957 års taxering ha förblivit på ungefär samma höga nivå som vid 1956 års taxering. Från och med år 1957 ingå skatt på garantibelopp för fastighet och sjukförsäkringsavgifter i den debiterade preliminära B-skatten, vilket torde förklara nedgången i den kvarstående skatten vid 1958 års taxering. Uppgången i den överskjutande skatten mellan de nyssnämnda taxeringsåren torde få tillskrivas det överuttag av preliminärskatt som löntagarna genom preliminärskattetabellernas konstruktion i stor utsträckning fått vidkännas. Den väsentliga uppgången i den överskjutande skatten vid 1959 års taxering och den fortsatta minskningen i den kvarstående skatten torde bland annat bero på att överuttaget av preliminär A-skatt ytterligare accentuerats genom den inverkan de från och med verksamhetsåret 1958 införda höjda kommunala ortsavdragen fått på preliminärskattetabellernas utformning. Av tekniska skäl ha nämligen vid uträkningen av den i tabellerna ingående statliga inkomstskatten, de höjda kommunala ortsavdragen tillämpats vid beräkningen av avdragen för vid

¹ Preliminära uppgifter.

föregående års taxering påförd kommunalskatt. De kommunala skatter, som vid den slutliga taxeringen varit avdragsgilla vid uträkningen av den påförda statliga inkomstkatten, ha i allmänhet varit väsentligt högre genom de därvid tillämpliga lägre kommunala ortsavdragen. Efter denna engångsföreteelse ökade åter den kvarstående skatten vid 1960 års taxering medan den överskjutande skatten minskade, så att beloppen av överskjutande och kvarstående skatt kommo att nära nog bli desamma.

Enligt uppgifter avseende 1960 års taxering, vilka infordrats från länsstyrelserna, fördelar sig den kvarstående skatten med 861 miljoner kronor på fysiska personer och 78 miljoner kronor på aktiebolag m. fl. Räntan på den kvarstående skatten uppgår till 27 miljoner kronor, varav 23 miljoner kronor för fysiska personer. Återbetalningarna av överskjutande skatt fördela sig med 800 miljoner kronor på fysiska personer och 161 miljoner kronor på övriga skattskyldiga.

Riksräkenskapsverket har räknat med att den överskjutande skatten kommer att överstiga den kvarstående skatten vid 1961 års taxering. Beträffande beloppen för den kvarstående och överskjutande skatten räknar riksräkenskapsverket med att de bli av storleksordningen 950 miljoner kronor respektive 1 100 miljoner kronor.

Den kvarstående skatt, som påföres enligt taxeringarna 1960 och 1961, skall erläggas under budgetåren 1960/61 respektive 1961/62. Under dessa budgetår utbetalas även den överskjutande skatten enligt nämnda taxeringar. Vid beräkningen av de belopp varmed kvarstående skatt kommer att inflyta får hänsyn tagas till att en del av de påförda beloppen icke erläggas i rätt tid utan bli restförda. Den inflytande kvarstående skatten uppskattas för budgetåret 1960/61 till 800 miljoner kronor och för budgetåret 1961/62 till 850 miljoner kronor.

Såsom av det föregående framgått redovisas även *bidrag till sjukförsäringen och yrkesskade- och byggnadsforskningsavgifter* från större arbetsgivare över inkomstkattetiteln. Med ledning av de uppgifter, som lämnats av riksförsäkringsanstalten i skrivelse till riksräkenskapsverket den 4 november 1960, kunna dessa bidrag och avgifter beräknas komma att uppgå till 330 miljoner kronor för innevarande och till 370 miljoner kronor för nästföljande budgetår. I dessa belopp ha medräknats statens arbetsgivarbidrag.

Slutligen beräknar riksräkenskapsverket inflytande restantier, sjömansskatt, tillkommande skatt m. m. till 325 miljoner kronor för vart och ett av budgetåren 1960/61 och 1961/62.

Under hänvisning till det anförda beräknar riksräkenskapsverket samtliga inflytande inkomster på titeln skatt å inkomst och förmögenhet m. m. under budgetåret 1960/61 till $(12\,750 + 800 + 330 + 325 =)$ 14 205 miljoner kronor och under budgetåret 1961/62 till $(13\,660 + 850 + 370 + 325 =)$ 15 205 miljoner kronor.

Beräkning av titelns utgifter

Den mest betydande posten på utgiftssidan utgöres av *utbetalningarna av kommunalskattemedel*. Kommunernas fordran på statsverket framräknas per den 1 januari varje kalenderår och utbetalas varannan månad med i princip en sjättedel av årsbeloppet vid varje tillfälle.

Beträffande utbetalningarna under budgetåret 1960/61 äro dessa kända för första hälften av budgetåret. För senare hälften av budgetåret 1960/61 bli de beroende av storleken av kommunernas fordran för kalenderåret 1961. Vid beräkningen av denna har man att i första hand taga hänsyn till förskottet på kommunal inkomstskatt för 1961, vilket till storleken utgör produkten av det vid inkomsttaxeringen under 1960 framkomna skatteunderlaget och den under hösten 1960 beslutade utdebiteringen. Med ledning av från statistiska centralbyrån inhämtade uppgifter om bland annat den beskattningsbara inkomstens storlek och om den kommunala utdebiteringen har riksräkenskapsverket beräknat utbetalningarna av förskott på kommunal inkomstskatt under kalenderåret 1961 till 4 790 miljoner kronor. Slutavräkningen på det under kalenderåret 1959 utbetalade förskottet på kommunal inkomstskatt har med hänsyn till det kommunala inkomstskatteunderlagets ökning från 1958 års till 1960 års taxering beräknats till omkring 470 miljoner kronor. Sammanlagt skulle sålunda utbetalningarna under kalenderåret 1961 kunna beräknas till omkring 5 260 miljoner kronor. Hälften av detta belopp skall utbetalas under senare hälften av budgetåret 1960/61. Då utbetalningarna under första hälften av samma budgetår — vilka såsom tidigare nämnts äro kända — uppgå till omkring 2 420 miljoner kronor, kan riksstatstiteln beräknas komma att under budgetåret 1960/61 belastas med utbetalningar till kommunerna med ett belopp av omkring 5 050 miljoner kronor.

Motsvarande utbetalningar under budgetåret 1961/62 skulle enligt det föregående för budgetårets första hälft uppgå till omkring 2 630 miljoner kronor. För senare hälften av samma budgetår kunna utbetalningarna med utgångspunkt från den antagna inkomstutvecklingen under år 1960 samt under förutsättning av en kommunal utdebitering av ungefär samma höjd som under år 1961 beräknas till omkring 2 930 miljoner kronor. Statens utbetalningar av kommunalskattemedel under budgetåret 1961/62 skulle enligt dessa beräkningar komma att uppgå till 5 560 miljoner kronor.

Från riksstatstiteln skola vidare utanordnas återbetalningar av *överskjutande preliminärskatt*. Dessa ha, såsom framgått av det föregående, för budgetåret 1960/61 med ledning av de uppgifter, som riksräkenskapsverket erhållit från länsstyrelserna, beräknats till omkring 960 miljoner kronor. För budgetåret 1961/62 ha de beräknats till omkring 1 100 miljoner kronor. Här till komma *restitutioner* på grund av nedsättning i taxering m. m., vilka uppskattas till 50 miljoner kronor för vardera budgetåret.

Såsom utgift på titeln bör vidare för *bidrag till sjukförsäkringen och yrkesskadeförsäkrings- och byggnadsforskningsavgifter* från större arbetsgi-

vare beräknas samma belopp som för dessa bidrag och avgifter upptagits bland titelns inkomster.

För sjukförsäkringen m. m. tillkomma härjämte *förskott och övriga utbetalningar till sjukkassorna* avseende bidrag från mindre arbetsgivare och sjukförsäkringsavgifter. Under budgetåret 1961/62 torde vidare vid 1961 års taxering *skattedebiterade avgifter till tilläggspensioneringen* komma att utbetalas till allmänna pensionsfonden. Med ledning bland annat av uppgifter i riksförsäkringsanstaltens ovannämnda skrivelse beräknar riksräkenskapsverket ifrågavarande utbetalningar till 600 miljoner kronor för budgetåret 1960/61 och till 680 miljoner kronor för budgetåret 1961/62. Beträffande frågan om avsättning till eller återföring från allmänna sjukförsäkringsfonden har riksförsäkringsanstalten i sin förenämnda skrivelse anfört följande:

»Under förutsättning att avsättning till fonden liksom hittills skall avse den del av arbetsgivarbidraget för tilläggssjukpenningförsäkringen, som överstiger 60 % av utgifterna för nämnda försäkring, kan någon fondering av arbetsgivarbidrag för åren 1959 och 1960, dvs för budgetåren 1960/61 och 1961/62, icke ske. Arbetsgivarbidraget för tilläggssjukpenningförsäkringen för år 1959 täcker nämligen endast ca 58 % och för år 1960 endast ca 52 % av utgifterna. Denna brist i täckningen motsvarar omkring 10 milj. kr. för år 1959 samt omkring 38 milj. kr. för år 1960. För år 1959 beräknas emellertid tilläggssjukpenningförsäkringen lämna ett överskott av 18 milj. kr., varför några medel från allmänna sjukförsäkringsfonden icke synas behöva tagas i anspråk för budgetåret 1960/61. För år 1960 beräknas tilläggssjukpenningförsäkringen däremot lämna ett underskott av 28 milj. kr. Med anledning härav torde böra övervägas att hemställa hos Kungl. Maj:t att från allmänna sjukförsäkringsfonden måtte till sjukkassorna överföras det belopp, varmed arbetsgivarbidraget för tilläggssjukpenningförsäkringen understiger 60 % av utgifterna. Skulle dylik överföring komma att ske, minskas nettobelastningen av inkomstiteln för budgetåret 1961/62, vilken enligt ovan beräknats till 930 milj. kr., med det sålunda från allmänna sjukförsäkringsfonden överförda beloppet.»

Riksräkenskapsverket föreslår att återföringar från allmänna sjukförsäkringsfonden — på motsvarande sätt som gällt för avsättningar — skola ske så snart arbetsgivarbidraget för tilläggssjukpenningförsäkringen understiger 60 % av utgifterna för försäkringen. Ämbetsverket har därför räknat med att under budgetåret 1960/61 10 miljoner kronor och under budgetåret 1961/62 38 miljoner kronor komma att återföras från allmänna sjukförsäkringsfonden, varvid utbetalningarna från titeln skatt å inkomst och förmögenhet m. m. komma att minska i motsvarande grad. Riksräkenskapsverket har vidare förutsatt att förskott på avgifter och bidrag till sjukkassorna under nästkommande budgetår endast komma att utgå med det belopp som utöver avräkningsmedlen erfordras för att täcka sjukkassornas medelsbehov.

Titeln skall slutligen belastas med *omföringar* av utskiftnings- och ersättningskatt, skogsvårdsavgifter och vissa annuiteter samt allmän varuskatt i vissa fall för jordbruksprodukter. Sammanlagt kunna de ifrågavarande

omföringarna beräknas uppgå till omkring 20 miljoner kronor för budgetåret 1960/61 och till omkring 60 miljoner kronor för budgetåret 1961/62.

Enligt det föregående har riksräkenskapsverket sålunda beräknat titelns utgifter för budgetåret 1960/61 till $(5\,050 + 960 + 50 + 330 + 600 + 20 =) 7\,010$ miljoner kronor samt för budgetåret 1961/62 till $5\,560 + 1\,100 + 50 + 370 + 680 + 60 =) 7\,820$ miljoner kronor.

Avsättningar till och återföringar från budgetutjämningsfonden av kommunalskattemedel

Genom beslut av 1952 års riksdag inrättades en fond för reglering av utbetalningarna av kommunalskattemedel. Fonden behandlades till och med budgetåret 1954/55 som en diversemedelstitel, varvid belopp, som avsattes till eller återfördes från fonden, direkt belastade respektive gottskrevs inkomstiteln skatt å inkomst och förmögenhet m. m. Från och med budgetåret 1955/56 har fonden bokföringsmässigt erhållit en annan behandling än tidigare. Fonden ingår sålunda numera som en del av budgetutjämningsfonden, varigenom avsättningar och återföringar icke längre direkt beröra de redovisade inkomsterna på titeln skatt å inkomst och förmögenhet m. m.

I riksstaten för budgetåret 1960/61 har räknats med en nettoåterföring av kommunalskattemedel från budgetutjämningsfonden på 25 miljoner kronor. De avsättningar och återföringar, som enligt nu föreliggande beräkningar böra verkställas under budgetåren 1960/61 och 1961/62, framgå av följande sammanställning:

	1960/61 Miljoner kronor	1961/62
Avsättning	650	700
Återföring	500	450
Nettoavsättning	150	250

Sammanfattning av beräkningarna

De beräkningar av inkomsterna och utgifterna på inkomstskatttiteln, för vilka redogjorts i det föregående, kunna sammanfattas på följande sätt. Som jämförelse ha även medtagits motsvarande belopp, delvis approximativa, för det avslutade budgetåret 1959/60. Beloppen angivas i miljoner kronor.

	1959/60	1960/61	1961/62
<i>Inkomster:</i>			
Preliminärskatt inklusive fyllnadsbetalningar.....	11 665	12 750	13 660
Kvarstående skatt	607	800	850
Yrkesskadeförsäkringsavgifter, bidrag till sjukförsäkringen och byggnadsforskningsavgifter från större arbetsgivare	316	330	370
Tillkommande skatt, sjömansskatt, restantier m. m.	298	325	325
Summa inkomster	12 886	14 205	15 205

Utgifter:

Kommunalskattemedel	4 658	5 050	5 560
Överskjutande skatt	1 065	960	1 100
Övriga restitutioner	58	50	50
Yrkesskadeförsäkringsavgifter, bidrag till sjukförsäkringen och byggnadsforskningsavgifter från större arbetsgivare	316	330	370
Förskott till sjukkassorna, vissa utbetalningar till allmänna pensionsfonden m. m.	612	600	680
Omföringar	20	20	60
Summa utgifter	6 729	7 010	7 820
Inkomster utöver utgifter	6 157	7 195	7 385

Med starkt understrykande av ovissheten i de gjorda antagandena om inkomstutvecklingen med flera på skattetitlens utfall inverkan omständigheter uppskattar riksräkenskapsverket den behållna inkomsten på titeln skatt å inkomst och förmögenhet m. m. för budgetåret 1960/61 till 7 200 000 000 kronor samt föreslår, att titeln för budgetåret 1961/62 uppföres med 7 400 000 000 kronor.

Kupongskatt

Enligt förordning den 12 februari 1943 (nr 44) om kupongskatt skola i utlandet bosatta och vissa med dem likställda aktieägare erlægga inkomstskatt i form av kupongskatt för utdelning på aktie i svenskt aktiebolag. Kupongskatten utgår enligt förordning den 23 februari 1956 (nr 104) med 30 procent av utdelningen. Enligt avtal med vissa länder gälla särskilda bestämmelser för därav berörda skattskyldiga. Skatten innehålles när utdelningen lyftes och inbetalas av bolagen till ett under överståthållarämbetet lydande organ, benämnt kupongskattekontoret.

Kupongskatten har under nedan angivna budgetår beräknats till respektive influtit med följande belopp:

	Redovisad inkomst	Beräknat i riksstaten		Redovisad inkomst	Beräknat i riksstaten
	Miljoner kronor			Miljoner kronor	
1955/56.....	5,69	5,00	1958/59	5,95	7,00
1956/57.....	6,20	6,50	1959/60	7,21	8,00
1957/58.....	8,09	7,00	1960/61		7,00

I skrivelse till riksräkenskapsverket den 7 november 1960 har överståthållarämbetet beräknat inkomsten av kupongskatt till 7,00 miljoner kronor för vart och ett av budgetåren 1960/61 och 1961/62.

Riksräkenskapsverket beräknar inkomsten av kupongskatt för budgetåret 1960/61 till 7 000 000 kronor samt föreslår, att titeln för budgetåret 1961/62 uppföres med likaledes 7 000 000 kronor.

Utskiftningsskatt och ersättningsskatt

Utskiftningsskatten utgår efter 40 procent. Under budgetåret 1959/60 ha inkomsterna på titeln utskiftningsskatt och ersättningsskatt utgjort 2,96 miljoner kronor. Vid 1960 års taxering uppgår enligt uppgift från statistiska centralbyrån den uträknade utskiftningsskatten till 5,3 miljoner kronor.

Riksräkenskapsverket uppskattar inkomsterna av utskiftningsskatt och ersättningsskatt till 5 500 000 kronor för innevarande budgetår. För budgetåret 1961/62 föreslår riksräkenskapsverket, att inkomsttiteln, som brukar utvisa stora variationer i utfallet, uppföres med 1 000 000 kronor.

Fondskatt

Enligt beslut av 1954 års riksdag uttages en särskild fondskatt av engångsnatur på ansamlade vinstmedel hos vissa familjebolag. Lagstiftningen har till syfte att beskatta vissa till följd av luckor i skattelagstiftningen hittills från beskattning undandragna vinstmedel och även att ernå en avveckling av de fondbeskattade företagen.

För beskattningen gällande bestämmelser återfinnas i förordning den 21 maj 1954 (nr 264) om skatt på fonderade vinstmedel (fondskatt) och i kungörelse den 24 september 1954 (nr 614) med vissa tillämpningsföreskrifter till nämnda förordning. Enligt förordningen utgår skatten med 30 procent av ett enligt särskilda regler beräknat beskattningsbart belopp. Skatten tillfaller staten. Taxering till fondskatt verkställdes i första instans år 1955. Enligt uppgift från statistiska centralbyrån uppgick det sammanlagda beskattningsbara beloppet till 288 miljoner kronor. Påford skatt har fördelats till betalning under fem år, i undantagsfall tio år. Enligt tillämpningsföreskrifterna har länsstyrelsen utfärdat särskild debetsedel för företag, som påförts fondskatt. Den del av fondskatt, som erlägges under visst år, skall ha inbetalts senast den 31 augusti. De beräknade och behållna inkomsterna på titeln framgå av efterföljande sammanställning.

	Redovisad inkomst	Beräknat i riksstaten		Redovisad inkomst	Beräknat riksstaten
	Miljoner kronor			Miljoner kronor	
1955/56.....	0,59	1,00	1958/59.....	13,86	15,00
1956/57.....	14,75	17,00	1959/60.....	13,57	14,00
1957/58.....	13,94	15,00	1960/61.....		13,50

Enligt från överståthållarämbetet och länsstyrelserna inhämtade uppgifter beräknas inkomsten på titeln fondskatt uppgå till 13,07 miljoner kronor under budgetåret 1960/61 och till 1,32 miljoner kronor under budgetåret 1961/62. Under de fyra första månaderna innevarande budgetår ha 13,01 miljoner kronor influtit.

Riksräkenskapsverket beräknar inkomsten av fondskatt för budgetåret 1960/61 till 13 500 000 kronor. För budgetåret 1961/62 föreslår riksräkenskapsverket att ingen titel uppföres i riksstaten för fondskatt. Inflytande belopp böra i fortsättningen redovisas under inkomsttiteln övriga diverse inkomster.

Skogsvårdsavgifter

Enligt förordning den 28 juni 1946 (nr 324) om skogsvårdsavgift skall sådan avgift erläggas för jordbruksfastighet, vilken vid fastighetstaxering åsatts särskilda värden för skogsmark och växande skog, dock med vissa undantag. Avgiften utgår i förhållande till nämnda taxeringsvärden, dock med högst en och en halv promille. För varje år bestämmes, med vilket promilletal avgiften för det året skall utgå.

Skogsvårdsavgifter inflöto under budgetåret 1959/60 med 12,69 miljoner kronor. I riksstaten för budgetåret 1960/61 är titeln upptagen till 10,10 miljoner kronor.

I skrivelse till riksräkenskapsverket den 11 oktober 1960 har skogsstyrelsen anfört följande:

»Genom kungörelsen den 3 juni 1960 (nr 268) har Kungl. Maj:t i överensstämmelse med riksdagens beslut funnit gott bestämma det promilletal med vilket skogsvårdsavgift enligt förordningen den 28 juni 1946 (nr 324) skall utgå för år 1960 till en promille, innebärande en sänkning av promillesatsen i förhållande till tidigare år med 0,25 promille.

Enligt från statistiska centralbyrån inhämtad uppgift beträffande taxeringsutfallet för år 1960 uppgår underlaget för beräkning av skogsvårdsavgift till 10 195,0 milj. kronor eller 1,1 % mer än föregående år.

Med utgångspunkt från ovannämnda promilletal och med tillämpning av sagda underlag kan inkomsten av skogsvårdsavgifter för budgetåret 1960/61 beräknas till 10,2 milj. kronor mot det i riksstaten för nämnda budgetår angivna beloppet, eller 10,1 milj. kronor.

Beträffande inkomster av skogsvårdsavgifter för budgetåret 1961/62 må följande framhållas.

Enligt statsmakernas beslut (prop. 1960: 106, riksd. skr. 1960: 326) har fr. o. m. innevarande budgetår trätt i tillämpning nya riktlinjer för finansieringen av skogsvårdsstyrelseverksamheten. I samband med genomförandet av dessa nya finansieringsprinciper har den förut nämnda sänkningen av promillesatsen från 1,25 till en promille vidtagits. Då man i nuvarande läge har anledning att utgå från att skogsvårdsavgiften jämväl för det närmaste året torde få uttas efter samma promilletal som för det innevarande, synes inkomsterna av denna avgift för budgetåret 1961/62 böra beräknas till enahanda belopp som för budgetåret 1960/61 eller 10,2 milj. kronor.»

Riksräkenskapsverket uppskattar inkomsterna av skogsvårdsavgifter för budgetåret 1960/61 till 10 200 000 kronor samt beräknar, i avvaktan på beslut om promilletalets storlek, inkomstiteln för budgetåret 1961/62 till likaledes 10 200 000 kronor.

Bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter

De under denna titel redovisade inkomsterna uppgingo under budgetåret 1959/60 till 1,69 miljon kronor. I riksstaten för budgetåret 1960/61 är titeln upptagen till 1,50 miljon kronor.

Riksräkenskapsverket beräknar inkomsterna på inkomstiteln bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter för budgetåret 1960/61 till 1 500 000 kronor samt förordar, att titeln i riksstaten för budgetåret 1961/62 upptages till likaledes 1 500 000 kronor.

*Arvsskatt och gåvoskatt, lotterivinstskatt, omsättnings- och expediti-
stämplat m. m.*

De beräknade och behållna inkomsterna av ifrågavarande medel under de senast förflutna fem budgetåren framgå av efterföljande sammanställning, i vilken under budgetåren 1955/56—1959/60 influten kvarlåtenskapsskatt, uppgående till 29,69, 30,40, 27,05, 30,51 respektive 9,29 miljoner kronor sammanförts med arvsskatt (arvslottsskatt).

Det torde här få erinras om att den totala stämpelmedelsleveransen till statsverket från generalpoststyrelsen under ett budgetår motsvarar den verkliga uppbörden under tiden från och med juni månad det ena kalenderåret till och med maj månad påföljande år.

Budgetår	Arvslottsskatt, gåvoskatt och kvarlåtenskapsskatt				Summa arvslottsskatt, gåvoskatt och kvarlåtenskapsskatt	Loteri- vinst- skatt	Omsätt- nings- och expedi- tions- stämplat m. m.	Summa inkomst	Beräk- nat i riks- staten
	Stämpel å bo- uppteck- ningar	Stämpel å gåvo- brev	Uppbörd genom länssty- relserna	Restitu- tioner					
	Miljoner kronor								
1955/56	72,66	2,67	4,39	1,06	78,66	45,54	78,19	202,39	188,00
1956/57	77,79	2,47	6,25	1,14	85,37	53,67	72,93	211,97	203,00
1957/58	75,65	3,42	6,67	1,94	83,80	58,44	81,27	223,51	213,00
1958/59	89,16	3,62	8,54	1,41	99,91	77,54	83,82	261,27	250,00
1959/60	89,14	5,93	6,20	1,73	99,54	80,09	92,57	272,20	256,00

Arvsskatt och gåvoskatt

Generalpoststyrelsen, som i skrivelse till riksräkenskapsverket den 9 november 1960 lämnat beräkning av inkomsterna av stämpelmedel för såväl löpande som nästkommande budgetår, har i fråga om motiveringen för denna beräkning åberopat en vid skrivelsen fogad promemoria, i vilken i fråga om beräkningen av inkomsterna av arvsskatt och gåvoskatt anförts följande:

»Denna inkomsttitel, som tidigare haft benämningen 'Arvslottsskatt, gåvoskatt och kvarlåtenskapsskatt', är i riksstaten för det löpande budgetåret uppförd med 100 miljoner kronor.

Inkomsterna genom postverket av dödsbo- och gåvobeskattningen utgjorde under budgetåret 1959/60 95,0 miljoner kronor. Efterföljande tablå utvisar närmare storleken av dessa inkomster under vart och ett av de tre sistförflutna budgetåren samt fördelningen på de olika skattelagen (miljoner kronor).

Inkomstslag	Budgetår		
	1957/58	1958/59	1959/60
a) arvsskatt	48,6	58,7	79,8
b) gåvoskatt	3,4	3,6	5,9
c) kvarlåtenskapsskatt	27,0	30,5	9,3
Summa	79,0	92,8	95,0

Den tillfälliga uppbörden, varmed förstås influtna skattebelopp över 100 000 kronor, har för arvsskattens vidkommande under budgetåren ifråga uppgått till 6,0, 8,3 resp. 19,3 miljoner kronor. Den återstående, mera nor-

mala uppbörden har följaktligen utgjort 42,6, 50,4 resp. 60,5 miljoner kronor. Inkomsterna under den angivna tidsperioden utvisar sålunda, även om man bortser från de större skattebeloppen, en fortgående stegring. Inkomstutfallet under budgetåret 1958/59 har sannolikt i icke ringa mån påverkats av höjningen av taxeringsvärdena vid 1957 års fastighetstaxering. Inkomstökningen under budgetåret 1959/60 torde åtminstone delvis vara en följd av de ändrade skatteskalorna för arvsskattens uttagande.

Uppbörden av gåvoskatt har under budgetåret 1959/60 varit något högre än under de båda närmast föregående budgetåren. I tillfällig uppbörd har 1,3 miljoner kronor influiter.

Nedgången i uppbörden av kvarlåtenskapsskatt under budgetåret 1959/60 sammanhänger med att verkningarna av den ändrade lagstiftningen i fråga om dödsbo- och gåvobeskattningen då först hunnit inträda. Uppbörden av större skattebelopp har utgjort 6,3 miljoner kronor.

Inkomsterna av dödsbo- och gåvobeskattningen under innevarande budgetår har av generalpoststyrelsen i skrivelse till riksräkenskapsverket den 21 mars 1960 beräknats till 100 miljoner kronor eller samma belopp, varmed titeln uppförts i riksstaten.

Vid en förnyad beräkning av inkomsterna på titeln under innevarande budgetår torde man åtminstone med en viss grad av tillförlitlighet kunna utgå från inkomstutfallet under budgetåret 1959/60. Det är nämligen först under detta budgetår, som den ändrade dödsbo- och gåvobeskattningen hunnit att i mera avsevärd omfattning påverka uppbördsresultatet. De nya bestämmelserna skulle visserligen träda i tillämpning fr. o. m. den 1 januari 1959 men med hänsyn till tidsfristerna för bouppteckningars och deklarationers ingivande till registreringsmyndigheten och respittiden för skattebeloppens erläggande måste man emellertid räkna med att en förskjutning inträtt i fråga om tidpunkten för bestämmelsernas inverkan på inkomstutfallet.

Vid uppskattningen av inkomsterna av arvsskatten torde man kunna räkna med att den mera normala uppbörden skall fortsätta att stiga på grund av år från år ökat skatteunderlag. Den osäkra faktorn vid inkomstberäkningen är dock de större skattebeloppen.

I efterföljande sammanställning har angivits den beräknade uppbörden av arvsskatt under innevarande budgetår — fränsett ev. inbetalningar av onormalt stora engångsbelopp.

Verklig uppbörd under tiden juni—september 1960.....	135,5 milj. kr.
Beräknad normal uppbörd under tiden oktober 1960—maj 1961 ...	44,0 » »
Beräknad tillfällig uppbörd under tiden oktober 1960—maj 1961 ...	8,0 » »

Summa 87,5 milj. kr.

Uppbörden av gåvoskatt har under de sistförflutna budgetåren icke undergått några större variationer. Inkomsterna av denna skatt under budgetåren 1955/56—1959/60 framgår av efterföljande sammanställning.

Budgetår	Belopp milj. kr.	Budgetår	Belopp milj. kr.
1955/56	2,7	1958/59	3,6
1956/57	2,5	1959/60	25,9
1957/58	3,4		

¹ Varav 13,6 miljoner kronor i tillfällig uppbörd. Av nyss angiven uppbörd utgör 8,7 miljoner kronor större engångsbelopp.

² Varav 1,3 miljoner kronor i tillfällig uppbörd.

Under den hittills förflutna delen av innevarande budgetår har omkring 3,2 miljoner kronor influtit, varav 1,6 miljoner kronor i tillfällig uppbörd. För hela budgetåret 1960/61 synes inkomsterna kunna beräknas till högst 6,5 miljoner kronor.

Någon uppbörd av kvarlåtenskapsskatt har icke förekommit under den hittills förflutna delen av innevarande budgetår. Skulle ytterligare inkomster från denna skatt inflyta under budgetåret, torde det endast bli fråga om ett eller annat belopp, varför inkomsterna på titeln knappast kommer att i större omfattning påverkas.

Enligt förestående beräkningar skulle den sammanlagda uppbörden under titeln arvsskatt och gåvoskatt för budgetåret 1960/61 sålunda komma att uppgå till i runt tal 94 miljoner kronor ($87,5 + 6,5$). Härtill kommer emellertid uppbörden genom länsstyrelserna. Denna uppbörd har efter avdrag av gjorda restitutioner under de två sistförflutna budgetåren uppgått till 7,1 resp. 4,5 miljoner kronor. Vidare bör räknas med någon marginal för större engångsbelopp. De totala inkomsterna på titeln ifråga synes kunna uppskattas till förslagsvis 100 miljoner kronor.

Vid uppskattningen av det belopp, vartill inkomsterna av arvs- och gåvo-beskattningen kan antagas komma att uppgå under budgetåret 1961/62 synes man kunna utgå från den beräknade uppbörden för det löpande budgetåret. Inkomsterna beräknas till 105 miljoner kronor inklusive länsstyrelsernas uppbörd. Vid inkomstskalkyleringen har räknats dels med en fortgående normal stegring av inkomsterna till följd av ökat skatteunderlag och dels med en relativt bred marginal för större engångsbelopp. Det bör emellertid i detta sammanhang framhållas, att inkomsterna under titeln kan komma att kraftigt påverkas om ett skattebelopp, som förväntas utgå för en osedvanligt stor kvarlåtenskap, i sin helhet erlagges under budgetåret.»

Riksräkenskapsverket beräknar inkomsterna under inkomsttiteln arvsskatt och gåvoskatt under budgetåret 1960/61 till 100 000 000 kronor samt föreslår att inkomsttiteln i riksstaten för budgetåret 1961/62 uppföres med 105 000 000 kronor.

L o t t e r i v i n s t s k a t t

Härom har i den förut berörda promemorian från generalpoststyrelsen anförts följande:

»Statsverkets inkomster på titeln lotterivinstskatt är i riksstaten för innevarande budgetår upptagna till 85 miljoner kronor.

Bruttoinkomsterna av lotterivinstskatt under budgetåret 1959/60 har uppgått till 81 558 905 kronor. Motsvarande belopp under budgetåren 1957/58—1958/59 utgjorde 59 183 838 resp. 78 506 448 kronor. Den avsevärda ökningen av inkomsterna under budgetåret 1958/59 har varit en följd av den ändrade skattesatsen för vissa lotterivinster. Vinstskattens uppdelning på olika inkomstkällor framgår av efterföljande sammanställning.

	Budgetår		
	1957/58	1958/59	1959/60
Premieobligationslånen.....	10 399 710	11 622 020	12 729 920
Skattepremielånet	640 000	—	—
Penninglotteriet	25 384 600	36 175 200	35 933 400
Lotteriet för teater och konst	2 068 400	2 802 000	2 802 000
Tipstjänst	16 992 357	23 438 826	24 981 887
Övriga lotterier.....	3 698 771	4 468 402	5 111 698
Summa kronor	59 183 838	78 506 448	81 558 905

Under budgetåren 1957/58—1959/60 har i nedan angiven omfattning genom postverkets huvudkassa restituerats skatt för vinster, vilka antingen icke avhämtats inom föreskriven tid eller utfallit å icke försålda lottsedlar:

Budgetår	Restituerat belopp
1957/58	741 907
1958/59	964 545
1959/60	1 464 551

Nettouppbörden under budgetåren 1957/58—1959/60 har sålunda uppgått till i runt tal 58,4, 77,5 resp. 80,1 miljoner kronor. Vinstskatten från premieobligationslånen väntas komma att under budgetåret 1960/61 uppgå till 15,3 miljoner kronor, förutsatt att de olika skattebeloppen av riksgäldskontoret inlevereras inom beräknad tid.

Från Svenska penninglotteriet AB och AB Tipstjänst har under tiden juni—oktober 1960 i vinstskatt inlevererats 14,2 resp. 8,2 miljoner kronor (under motsvarande tid föregående år 14,8 resp. 9,0 miljoner kronor). Under återstående månader av innevarande budgetår beräknas ytterligare 21 resp. 18 miljoner kronor komma att inflyta från dessa inkomstkällor. Det bör emellertid framhållas, att inkomsterna från tipsvinsterna är underkastade starka fluktuationer beroende på vinstutfallet, varför större eller mindre avvikelser från den beräknade inkomsten kan uppstå.

Vinstskatten från det särskilda lotteriet för teater och konst förutses komma att inbringa omkring 2,8 miljoner kronor och skatten från övriga lotterier cirka 5 miljoner kronor.

Den beräknade bruttouppbörden av lotterivinstskatt från nyss angivna inkomstkällor under budgetåret 1960/61 framgår av efterföljande sammanställning.

Premieobligationslånen	15,3 milj. kr.
Penninglotteriet	35,2 » »
Lotteriet för teater och konst	2,8 » »
Tipstjänst	26,2 » »
Övriga lotterier	5,0 » »
Summa 84,5 milj. kr.	

Under budgetåret 1960/61 torde vinstskatt komma att restitueras i ungefär samma utsträckning som under närmast föregående budgetår.

Statsverkets nettoinkomster på titeln lotterivinstskatt torde sålunda för innevarande budgetår kunna beräknas till omkring 83 miljoner kronor.

För budgetåret 1961/62 torde man icke böra räkna med högre inkomster än 85 miljoner kronor. Även om man kan förutse ökade inkomster från premieobligationslånen synes det dock vara motiverat att vid en mera långsiktig prognos iakttaga en viss försiktighet vid bedömningen av inkomstutfallet från övriga skatte­källor. Detta gäller särskilt i fråga om inkomsterna från penninglotteriet, vilka visat en nedåtgående tendens. Man torde även få räkna med i stort sett oförändrade inkomster av vinstskatten från varulotterierna.»

Riksräkenskapsverket beräknar inkomsterna av lotterivinstskatt för budgetåret 1960/61 till 83 000 000 kronor samt föreslår — under antagande att det särskilda lotteriet för teater och konst kommer att anordnas — att titeln för budgetåret 1961/62 uppföres med 85 000 000 kronor.

Omsättnings- och expeditionsstämplat m. m.

Till ledning för beräkningen av ifrågavarande inkomster har i förenämnda inom generalpoststyrelsen upprättade promemoria anförts följande:

»På titeln omsättnings- och expeditionsstämplat m. m. redovisas övriga stämpelmedel. Här upptages sålunda stämpelavgifter för lagfarter och inteckningar, inkomster genom försäljning av helarksstämplat, enkla belägnings- och överlåtelsestämplat samt kortkonvolut, vidare stämpelavgifter för aktie- och obligationsemissioner samt lottsedlar. Denna inkomsttitel är i riksstaten för budgetåret 1960/61 upptagen till 90 miljoner kronor.

De behållna inkomsterna på ifrågavarande titel under de senaste tre budgetåren framgår av efterföljande sammanställning (tusental kronor):

	Budgetår		
	1957/58	1958/59	1959/60
A. Uppbörd genom stämpelförsäljare:			
i förskottsförteckningar upptagna stämpelavgifter för			
a) lagfarter	25 163	26 855	32 142
b) inteckningar	20 290	21 682	23 680
försäljning av helarksstämplat, enkla belägningsstämplat m. m.	15 115	15 540	16 033
B. Uppbörd genom postanstalterna:			
enkla belägningsstämplat, överlåtelsestämplat och kortkonvolut	7 964	8 617	10 084
C. Uppbörd genom postverkets huvudkassa:			
a) emissionsstämplat för aktier och obligationer ¹	10 391	8 891	8 229
b) stämpelavgifter för lottsedlar	2 364	2 264	2 421
c) diverse	5	13	3
Summa	81 292	83 862	92 592

Inkomsterna av stämpelavgifter för lagfarter och inteckningar har under budgetåren 1955/56—1959/60 uppgått till följande belopp:

Budgetår	Belopp milj. kr.	
	lagfarter	inteckningar
1955/56	26,4	17,0
1956/57	24,8	17,9
1957/58	25,2	20,3
1958/59	26,9	21,7
1959/60	32,1	23,7

Under månaderna januari—september 1960 har i stämpelavgifter för lagfarter och inteckningar influtit 24,5 resp. 16,4 miljoner kronor (mot 20,6 resp. 15,9 miljoner kronor under samma tid föregående år). Genomsnittsuppbörden per månad har sålunda varit omkring 2,7 resp. 1,8 miljoner kronor. Under den hittills förflutna delen av innevarande budgetår har inkomsterna i fråga uppgått till 10,2 resp. 6,8 miljoner kronor. Beräkningen av inkomsterna under budgetåret 1960/61 synes i stort sett kunna baseras på ovan angivna genomsnittliga uppbörder. För hela budgetåret 1960/61 skulle intäkterna från dessa inkomstkällor sålunda kunna uppskattas till omkring 33 resp. 22 miljoner kronor.

¹ Varav ett engångsbelopp om 3,9 miljoner kronor.

Inkomsterna av försäljningen genom stämpelförsäljare av helarks-, enkla beläggnings- och inteckningskontrollstämplar har under tiden januari—september 1960 uppgått till omkring 14,3 miljoner kronor (mot 12,6 miljoner kronor under motsvarande tid föregående år). Medeluppbörden per månad har sålunda utgjort omkring 1,6 miljoner kronor. För nu löpande budgetår torde man kunna räkna med ett något högre inkomstutfall än under budgetåret 1959/60. Hittills har under budgetåret 6,5 miljoner kronor influtit. Inkomsterna torde kunna angivas till omkring 17,5 miljoner kronor.

Postanstalternas uppbörd av stämpelmedel uppgick under kalenderåren 1957—1959 till i nedanstående sammanställning angivna belopp:

	1957	1958	1959
Enkla beläggningsstämplar	3 139 389	3 367 154	3 078 478
Överlåtelsestämplar	3 191 329	3 856 397	4 952 212
Kortkonvolut	1 123 512	1 176 117	1 121 726
Summa kronor	7 454 230	8 399 668	9 152 416

Stämpelmedelsuppbörden genom postanstalterna har under tiden januari—september 1960 uppgått till 8,2 miljoner kronor (mot 6,6 miljoner kronor under motsvarande tid föregående år). Medeluppbörden har sålunda utgjort omkring 0,9 miljoner kronor per månad. Under innevarande budgetår beräknas inkomstutfallet bli i stort sett oförändrat eller omkring 10 miljoner kronor. Det bör här anmärkas, att ett inkomstbortfall av stämpelmedel kommer att uppstå under budgetåret genom ändrat förfarande vid beskattningen av kortlekar. Förslag härom har framlagts av Kungl. Maj:t (prop. 1960: 164) och de nya bestämmelserna torde komma att träda i kraft fr. o. m. den 1 januari 1961. Inkomstbortfallet har beräknats till omkring 0,5 miljoner kronor.

Stämpelavgifterna för aktie- och obligationsemissioner har under budgetåren 1955/56—1959/60 uppgått till i efterföljande sammanställning angivna belopp.

Budgetår	Belopp milj. kr.	Budgetår	Belopp milj. kr.
1955/56.....	12,3	1958/59.....	8,9
1956/57.....	6,3	1959/60.....	8,2
1957/58.....	10,4		

Under tiden januari—september 1960 har 8,3 miljoner kronor influtit (mot 5,2 miljoner kronor under samma tid föregående år). Den tillfälliga uppbörden (stämpelavgifter över 100 000 kronor) har under samma tid uppgått till 5,5 miljoner kronor. Den mera normala uppbörden har följaktligen utgjort 2,8 miljoner eller omkring 0,3 miljoner kronor per månad. Under den hittills förflutna delen av innevarande budgetår har här ifrågakvarande stämpelavgifter inbringat 4,6 miljoner kronor varav 3,0 miljoner kronor hänför sig till avgifter över 100 000 kronor. För hela budgetåret 1960/61 torde man kunna räkna med att uppbörden skall uppgå till minst 10 miljoner kronor. Det bör här anmärkas att en kraftig stegring av frekvensen ifråga om aktiebolagsbildningen varit märkbar under innevarande kalenderår. Nybildningen domineras visserligen av småföretagen men det är givet att också de sammanlagda tecknade kapitalen kommer att undergå en icke oväsentlig ökning.

Uppbörden av stämpelavgifter för lottsedlar har under budgetåren 1958/

59 och 1959/60 uppgått till 2,3 resp. 2,4 miljoner kronor. Under den hittills förflutna delen av innevarande budgetår har sammanlagt 0,9 miljoner kronor influtit. För hela budgetåret beräknas uppbörden uppgå till omkring 2,5 miljoner kronor.

De för budgetåret 1960/61 beräknade totala inkomsterna under titeln omsättnings- och expeditionsstämplor m. m. framgår av efterföljande sammanställning.

	Lag- farter	Inteck- ningar	Uppbörd genom stämpelförsäljarna av avgifter för helarksstämplor, enkla beläggnings- stämplor m. m.	Post- kon- toren	Emis- sions- stämplor för aktier o. obliga- tioner	Lott- sedels- stäm- plar	S:a
Verklig uppbörd under tiden juni—september 1960	10,2	6,8	6,5	3,5	¹ 4,6	0,9	² 32,5
Beräknad uppbörd un- der tiden oktober 1960—maj 1961	22,8	15,2	11,0	6,5	5,4	1,6	62,5
Summa	33,0	22,0	17,5	10,0	10,0	2,5	95,0

De sammanlagda inkomsterna på titeln ifråga skulle sålunda för budgetåret 1960/61 kunna beräknas till 95 miljoner kronor.

Vid uppskattningen av inkomsterna, som kan förväntas inflyta från omsättnings- och expeditionsstämplor m. m. under budgetåret 1961/62, torde man i stort sett kunna utgå från den beräknade uppbörden för innevarande budgetår. En något osäker faktor utgör dock stämpelavgifterna för aktie- och obligationsemissioner. Inkomsterna på titeln synes böra upptagas med högst 95 miljoner kronor. Det förutsattes dock att inkomsterna under budgetåret i fråga icke kommer att i större omfattning påverkas av ändrade stämpeltariffer.»

Riksräkenskapsverket beräknar uppbörden av omsättnings- och expeditionsstämplor m. m. under budgetåret 1960/61 till 95 000 000 kronor samt föreslår, att inkomstiteln i riksstaten för budgetåret 1961/62 uppföres med 98 000 000 kronor.

2. Automobilskattemedel

Fordonsskatt

De beräknade och behållna inkomsterna på titeln under de senaste bud-
getåren framgå av efterföljande sammanställning.

	Redovisad netto- inkomst	Beräknat i riks- staten		Redovisad netto- inkomst	Beräknat i riks- staten
	Miljoner kronor			Miljoner kronor	
1955/56.....	284,86	285,00	1958/59.....	358,31	360,00
1956/57.....	308,92	315,00	1959/60.....	385,21	385,00
1957/58.....	334,05	325,00	1960/61.....		410,00

¹ Varav 3,0 miljoner kronor i tillfällig uppbörd.

² » 1,4 » » inlevererats under november månad.

Enligt förordning den 2 juni 1922 (nr 260) om automobils katt skall för automobil eller släpvagn, som, efter vad särskilt är stadgat, blivit här i riket registrerad, årligen erläggas katt enligt i förordningen meddelade bestämmelser. Skattesatserna ha vid flera tillfällen justerats, senast genom förordning av den 21 maj 1954 (nr 255), vilken trätt i kraft den 1 januari 1955. Från och med sistnämnda dag gälla följande belopp för år räknat. För personautomobil utgår dels en grundavgift av 110 kronor och dels därutöver 28 kronor för varje påbörjat hundratal kilogram av bilens tjänstevikt minskad med 900 kilogram. För omnibus och lastbil utgör grundavgiften likaledes 110 kronor. För omnibus tillkommer därutöver, om tjänstevikten icke överstiger 5 000 kilogram, 33 kronor och, om tjänstevikten överstiger 5 000 kilogram, 55 kronor för varje påbörjat hundratal kilogram av tjänstevikten minskad med 900 kilogram. För lastbil utgör tilläggsavgiften, om tjänstevikten inte överstiger 3 000 kilogram, 37 kronor, om tjänstevikten överstiger 3 000 men ej 7 000 kilogram, 64 kronor och, om tjänstevikten överstiger 7 000 kilogram, 120 kronor för varje påbörjat hundratal kilogram av tjänstevikten minskad med 900 kilogram. Skatten för tvåhjulig lätt motorcykel utgör 30 kronor och för tvåhjulig tung motorcykel utan sidvagn 40 kronor. För motorcykel med sidvagn och för trehjulig motorcykel är skatten 60 kronor. För automobil med ringar av annat ämne än mjuk kautschuk samt för släpvagn utgår skatten efter särskilda grunder.

I en till riksräkenskapsverket den 8 november 1960 avlåten skrivelse har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen under hänvisning till i styrelsens petita för budgetåret 1961/62 redovisade beräkningar upptagit inkomsterna av fordonsskatt till 410 miljoner kronor för budgetåret 1960/61 och till 435 miljoner kronor för budgetåret 1961/62. Enligt en i nämnda petita intagen tablå ha beräkningarna byggt på följande antaganden om fordonens antal och genomsnittsskatten per fordon.

	Skatt per fordon kr	1960/61 Antal fordon	Total- skatt milj. kr	1961/62 Antal fordon	Total- skatt milj. kr
Personbilar.....	210	1 220 000	256	1 340 000	281
Bussar.....	2 070	7 850	16	7 750	16
Lastbilar.....	875	122 000	107	124 000	108
Motorcyklar	36	170 000	6	145 000	5
Släpfordon.....			6		6
Utöver huvuddebiteringen inflytande fordonsskatt			20		20
Summa			411		436

Länsstyrelserna ha i skrivelser till riksräkenskapsverket uppskattat fordonsskatten för budgetåret 1960/61 till 398,86 miljoner kronor och för budgetåret 1961/62 till 415,88 miljoner kronor.

Utvecklingen av beståndet av olika fordonsslag under de senaste åren enligt centrala bilregistret belyses av följande uppställning.

Vid ut- gången av år	Personbilar Antal	Ökning	Lastbilar Antal	Ökning	Bussar Antal	Ökning	Motorcyklar Antal	Ökning
1953 ..	431 085	70 533	102 977	5 888	8 272	134	306 394	19 105
1954 ..	535 857	104 772	108 100	5 123	8 364	92	313 805	7 411
1955 ..	636 543	100 686	110 043	1 943	8 309	— 55	292 328	—21 477
1956 ..	734 533	97 990	112 319	2 276	8 296	— 13	266 786	—25 542
1957 ..	862 992	128 459	115 797	3 478	8 163	—133	247 587	—19 199
1958 ..	971 973	108 981	117 822	2 025	8 042	—121	221 598	—25 989
1959 ..	1 087 533	115 560	120 267	2 445	8 086	44	193 225	—28 373

Under de tio första månaderna av år 1960 ha enligt preliminära uppgifter nyinregistrerats 132 167 personbilar och 11 537 lastbilar. Under samma tid 1959 var antalet nyinregistrerade fordon 137 269 respektive 11 166.

Riksräkenskapsverket beräknar inkomsterna av fordonsskatt under budgetåret 1960/61 till 410 000 000 kronor och föreslår, att titeln för budgetåret 1961/62 upptages till 435 000 000 kronor.

Bensinskatt

De beräknade och behållna inkomsterna på titeln under de senaste budgetåren framgå av efterföljande sammanställning.

	Redovisad netto- inkomst	Beräknat i riks- staten		Redovisad netto- inkomst	Beräknat i riks- staten
	Miljoner kronor			Miljoner kronor	
1955/56.....	595,05	585,00	1958/59.....	728,03	750,00
1956/57.....	629,51	640,00	1959/60.....	797,07	825,00
1957/58.....	728,23	715,00	1960/61.....		850,00

Genom förordning den 23 maj 1924 (nr 126) infördes en särskild skatt på bensen och motorsprit. Gällande bestämmelser återfinnas i förordning den 3 maj 1929 (nr 62). Enligt förordning den 21 maj 1954 (nr 256) skall för bensen, som till riket införes eller här tillverkas, erläggas skatt med 32 öre för liter. För bensen, som tillverkas av svenska skifferoljeaktiebolaget genom utvinning ur inhemsk skiffer, utgår skatten intill utgången av juni 1964 med allenast 7 öre för liter.

Genom förordning den 3 maj 1935 (nr 142) lades skatt även på sådan petroleumprodukt (brännolja), som användes för drivande av automobil och för vilken icke utgår skatt enligt 1929 års förordning om skatt å bensen och motorsprit. Brännoljeskatten utgår efter viss sänkning i samband med införandet av allmän energiskatt den 1 juli 1957 med 30 öre för liter enligt förordning den 31 maj 1957 (nr 264). Kontroll och uppbörd åvilar kontrollstyrelsen.

Skatt på motorsprit utgår genom förordning den 11 mars 1955 (nr 131) med 19 öre för liter.

Bensinskatt utgår icke för militär och civil luftfart, för vissa tekniska ändamål samt för vissa jordbruksmaskiner. Erlagd bensinskatt restitueras i dessa fall i vad avser jordbruket av jordbruksnämnden och i övrigt av tullverket.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har i skrivelse till riksräkenskapsverket den 8 november 1960 beräknat inkomsterna av bensinskatt för budgetåren 1960/61 och 1961/62 till 1 000 miljoner kronor respektive 1 080 miljoner kronor. Från de angivna summorna ha för vardera året 100 miljoner kronor beräknats avgå, varav större delen avser restitution å skatt förbrukad inom den civila och militära luftfarten.

Generaltullstyrelsen har i skrivelse den 8 november 1960 rörande beräkningen av skatt på bensin, som införes till riket, anfört följande:

»De volymer bensin, för vilka tullverket debiterat bensinskatt, ha för årsperioderna oktober—september 1957/58, 1958/59 och 1959/60 utgjort respektive 1 710, 1 795 och 1 925 miljoner liter. Det torde kunna antagas att förtullningsvolymerna av bensin komma att uppgå till för budgetåret 1960/61 omkring 1 950 och för budgetåret 1961/62 omkring 2 200 miljoner liter, motsvarande en ungefärlig bensinskatteuppbörd av respektive 625 och 705 miljoner kronor. Med hänsyn till att de av tullverket bestridda restitutionerna av bensinskatt kunna beräknas till 120 och 135 miljoner kronor för respektive 1960/61 och 1961/62, har styrelsen upptagit nettouppbörderna av bensinskatt till 505 miljoner kronor för budgetåret 1960/61 och 570 miljoner kronor för budgetåret 1961/62. För sistnämnda budgetår angivet belopp är beräknat under den förutsättningen att en föreslagen överföring till kontrollstyrelsen av skatteuppbörden för importerad bensin icke blivit genomförd. Eljest torde tullverkets uppbörd av bensinskatt under budgetåret 1961/62 komma att bli av obetydlig omfattning.»

Beträffande beräkningen av skatt på bensin som tillverkas inom riket, skatt på motorsprit samt brännoljeskatt har kontrollstyrelsen i skrivelse den 10 november 1960 anfört:

a) Skatt å inom riket tillverkad bensin

Bensin tillverkas inom landet av tre tillverkare. Dessa har under tiden juli—oktober innevarande budgetår inbetalat sammanlagt 62,5 milj. kronor. Enligt från tillverkarna nu lämnade uppgifter angående beräknad utlämning av bensin kan ytterligare 133 milj. kronor beräknas inflyta under månaderna november—juni. Den totala inkomsten av skatt å inom riket tillverkad bensin kan således för budgetåret 1960/61 angivas till 195 milj. kronor. Av detta belopp beräknas 39 milj. kronor utgöra sådan skatt, som av kontrollstyrelsen uppbäres för från raffinaderierna till flygvapnet levererad bensin. Detta belopp torde bli restituerat av generaltullstyrelsen.

Styrelsens uppbörd av skatt å inhemsk bensin under budgetåret 1961/62 beräknas till 165 milj. kronor, därvid hänsyn icke tagits till skatt å reabensin då sådant bränsle icke torde bli inköpt hos svensk tillverkare.

b) Skatt å motorsprit

Försäljning av motorsprit är numera ytterst obetydlig. Skatten torde inbringa cirka 0,2 milj. kronor per budgetår.

c) Brännoljeskatt

För månaderna juli—oktober 1960 har brännoljeskatt influtit med 62,4 milj. kronor. En jämförelse med skatteinkomsten under samma tid föregående år visar en inkomstökning med 12 procent. Förklaringen härtill synes framför allt vara att beståndet av brännoljedrivna fordon årligen ökar med 8 å 9 procent samtidigt som en förskjutning sker mot tyngre och därmed mera bränslekrävande enheter. Härtill kommer i någon mån också en ökning av antalet efterdebiteringar.

Under antagande att skatteinkomsten för brännolja fortsätter att öka i oförändrad takt beräknas denna för återstående månader innevarande budgetår till 80 milj. kronor, för hela budgetåret 1960/61 till sammanlagt 140 milj. kronor och för budgetåret 1961/62 till 155 milj. kronor.

Totalt skulle således på titeln bensinskatt enligt styrelsens beräkningar för budgetåren 1960/61 och 1961/62 inflyta 335 respektive 320 milj. kronor.»

Jordbruksnämnden har i skrivelse till riksräkenskapsverket den 4 november 1960 anfört följande:

»I restitutioner av bensinskatt har under budgetåret 1960/61 hittills utbetalats endast 685 000 kr., utgörande huvudsakligen sådana utbetalningar för traktorbensin för 1959, som icke medhunnits före den 1 juli 1960. Utöver nämnda belopp beräknas under budgetåret bli utbetalade restitutioner på grund av innehav under 1960 av skördetröskor (utbetalning sker som regel i mitten av december) och av traktorer (utbetalning sker successivt under våren och brukar vara avslutad under första halvåret). Storleken av dessa restitutioner kan för närvarande uppskattas endast på grundval av siffror från utbetalningarna för tidigare år. För 1959 uppgick utbetalningarna till sammanlagt nära 7,8 milj. kr. för traktorbensin och till sammanlagt inemot 900 000 kr. beträffande bensin till skördetröskor eller således till totalt inemot 8,7 milj. kr. Med den — relativt långsamma — ökning av beståndet av bensindrivna jordbrukstraktorer och bensindrivna skördetröskor, som nu kan förutses, vill nämnden för sin del uppskatta restitutionerna för 1960 till sammanlagt inemot 10 milj. kr. Förutsatt att restitutionerna för traktorbensin för 1960 hinner i allt väsentligt utbetalas före den 1 juli 1961, kan därför nämndens restitutioner på inkomsttiteln bensinskatt för budgetåret 1960/61 nu uppskattningsvis anges till omkring 10,5 milj. kr. i stället för tidigare (se nämndens skrivelse den 17 mars 1960) beräknade 9 milj. kr. I brist på säkrare underlag kan tills vidare anges samma siffror (10,5 milj. kr.) för budgetåret 1961/62. En förutsättning är givetvis här, att ingen ändring kommer att ske av restitutionsbeloppens storlek (340 kr. för traktor och helt år, 575 kr. per år för självgående skördetröska och 150 kr. per år för bogserad tröska med hjälpmotor).»

Enligt generaltullstyrelsens, kontrollstyrelsens och jordbruksnämndens beräkningar skulle inkomsterna på titeln bensinskatt kunna uppskattas till 830 miljoner kronor under budgetåret 1960/61 och till 880 miljoner kronor under budgetåret 1961/62.

Riksräkenskapsverket beräknar inkomsterna på titeln bensinskatt under budgetåret 1960/61 till 850 000 000 kronor och föreslår, att titeln för budgetåret 1961/62 upptages till 900 000 000 kronor.

3. Tullar och acciser

Tullmedel

Förändringarna i de beräknade och behållna inkomsterna av tullmedel under de senast förflutna fem budgetåren framgå av efterföljande sammanställning.

	Debiterad uppbörd	Influten brutto- inkomst	Utbeta- lade resti- tutioner	Redovisad netto- inkomst	Beräknat i riks- staten
Miljoner kronor					
Budgetåret 1955/56	601,05	595,90	42,54	553,36	500,00
» 1956/57	665,09	653,33	45,49	607,84	570,00
» 1957/58	711,41	702,21	50,30	651,91	650,00
» 1958/59	729,44	725,79	71,49	654,30	670,00
» 1959/60	884,43	882,62	71,77	810,85	690,00

Tullmedlen har i riksstaten för innevarande budgetår upptagits med 775 miljoner kronor.

Enligt av generaltullstyrelsen meddelade uppgifter har den influtna bruttouppbörden för varje månad under budgetåren 1955/56—1959/60 samt det löpande budgetårets fyra första månader uppgått till följande be-
lopp:

Influten tulluppbörd månadsvis

Miljoner kronor

År	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Summa
1955/56..	38,3	46,8	51,8	49,3	56,6	50,2	45,8	45,8	50,7	54,0	53,7	52,9	595,9
1956/57..	48,0	48,8	52,8	59,5	65,2	50,3	49,3	49,7	58,7	56,1	54,9	60,0	653,3
1957/58..	54,1	49,5	61,2	58,4	59,5	59,2	55,4	56,4	67,6	60,0	62,2	58,7	702,2
1958/59..	54,0	51,5	65,3	63,3	61,0	67,1	52,0	57,2	63,5	63,6	55,7	71,6	725,8
1959/60..	58,3	56,6	75,7	72,8	74,2	82,0	65,9	76,3	84,1	72,4	85,6	78,7	882,6
1960/61..	60,5	68,9	78,3	73,5									

I skrivelse till riksräkenskapsverket den 8 november 1960 har generaltullstyrelsen beträffande beräkningen för innevarande och nästkommande budgetår av tullmedelsinkomsterna samt vissa andra av tullverket redovisade statsinkomster framhållit följande:

»Under år 1960 har den svenska utrikeshandeln — om än i viss mån ojämnt — ökat såväl värde- som volymmässigt. Sålunda ha import- och exportvärdena för årets tre första kvartal överstigit motsvarande värden för år 1959 med respektive 23 och 17 procent. Tullverkets influtna bruttouppbörd under förstnämnda tidsperiod utvisar vid jämförelse med uppbörden under motsvarande tid 1959 en ökning med 15 procent. Nu tillgängliga preliminära uppbördssiffror för oktober månad 1960 tyda på att importen även under fjärde kvartalet 1960 kommer att hålla en hög nivå. Vissa uppgifter om import och export samt tullverkets influtna bruttouppbörd lämnas här nedan.

			Års- belopp	Kvartalsbelopp		
				I	II	III
Importvärde (miljoner kronor)	1959		12 449	2 753	3 075	2 901
	Prel. 1960			3 803	3 557	3 421
Exportvärde (miljoner kronor).	1959		11 417	2 489	2 937	2 697
	Prel. 1960			3 152	3 197	3 223
Tullverkets influtna bruttouppbörd						
(miljoner kronor)	1959		1 603	348	374	422
	1960			436	440	447

Efterföljande beräkningar av tullverkets blivande uppbörd bygga på vissa för ifrågavarande tid gjorda antaganden, vilka till en del ofrånkomligen måste anses osäkra. Sålunda har förutsatts, att de ekonomiska och politiska förhållandena utomlands icke skola medföra några väsentliga förändringar i villkoren för den svenska utrikeshandeln. Vidare förutsättes, att importen skall liksom för närvarande vara i huvudsak fri från direkta restriktioner samt att det ekonomiska läget skall möjliggöra en fortsatt hög nivå för den-
samma.»

I anslutning härtill har generaltullstyrelsen rörande beräkningen av tullmedelsuppbörden under budgetåren 1960/61 och 1961/62 anfört följande:

»Vad först angår tullmedel må nämnas, att bruttouppbörden härav under de två sistförflutna budgetåren har förhållit sig till importvärdet sålunda, att respektive 60,7 och 63,1 miljoner kronor i tullmedel influtit för varje miljard kronor av importvärdet. En dylik jämförelse för årsperioden oktober 1959—september 1960 ger till resultat 62,0 miljoner i tulluppbörd för varje miljard av importvärdet. För det första kvartalet av innevarande budgetår är motsvarande siffra 60,7. Tulluppbörden per importmiljard visar således en nedåtgående tendens, som huvudsakligen torde vara betingad av den tullsänkning med tjugu procent för EFTA-varor, som genomfördes den 1 juli 1960.

Tullmedelsuppbörden (brutto) under de tre första kvartalen 1959 och 1960 har fördelat sig på följande huvudgrupper av varor med härefter angivna belopp (miljoner kronor).

Varuslag	1959	1960
Livsmedel m. m.	65	75
Textilfibrer, garn och vävnader	64	80
Produkter av kemiska och närstående industrier	32	40
Oädla metaller	32	46
Arbeten av metall, vapen, maskiner, apparater och transportmedel	256	304
Övriga varor	99	122

För gruppen Livsmedel m. m. föreligger en ökning av tullmedelsuppbörden från 1959 till 1960 med 10 miljoner kronor. Ifrågavarande ökning motsvaras huvudsakligen av den uppbörd av särskild tull å tobaksvaror, som tullverket har att redovisa från och med 1960 års ingång. För helt budgetår har nämnda uppbörd beräknats komma att uppgå till 12 miljoner kronor. Enär gruppen i dess helhet under kalenderåret 1959 gav en uppbörd av 93 miljoner kronor, torde uppbörden för 1960/61 böra beräknas till 105 miljoner kronor. För 1961/62 beräknas ett något högre uppbördsbelopp, eller 110 miljoner kronor.

Inom gruppen Textilfibrer, garn och vävnader utgör uppbördsökningen från 1959 till 1960 25 procent. Häremot svarar en importstegring för textilvaror, som i fråga om vissa varuslag, främst textilfibrer och garner, varit så stor, att en något lägre importnivå för dylika varor får anses sannolik under återstoden av innevarande budgetår. Oaktat uppbördssiffran för de nio första månaderna 1960 motsvarar ett årsbelopp av 107 miljoner, torde för gruppen, som under 1959 gav 90 miljoner, icke böra upptagas högre uppbörd än 100 miljoner 1960/61 och 105 miljoner 1961/62.

I tull för varor, redovisade under gruppen Produkter av kemiska och när-

stående industrier, inflöte under kalenderåret 1959 omkring 45 miljoner kronor. Bland de varor, som äro hänförliga till denna grupp, märkas kemikalier, grundämnen, farmaceutiska produkter, färger, sprängämnen och oarbetade plaster samt en del halvfabrikat och färdiga produkter av plast. Då importen av dylika varor kan väntas erhålla oförändrad eller något ökad omfattning under de närmaste åren, bör tulluppbörden för ifrågavarande grupp nu kunna beräknas med utgångspunkt från uppbördssiffran för årets tre första kvartal. Det härvid erhållna beloppet, 55 miljoner kronor, kan anses som sannolik uppbörd för 1960/61. För 1961/62 bör en till 60 miljoner ökad tulluppbörd beräknas.

För varor, hänförliga till gruppen Oädla metaller, har importutvecklingen från 1959 till 1960 varit mycket stark. Importökningen, som varit särskilt framträdande för handelsfärdigt järn och stål, återspeglas i tulluppbörden för denna grupp, som hittills i år ökat med inemot 44 procent. Det i år influtna beloppet, 46 miljoner, är omkring 3 miljoner högre än uppbörden under hela år 1959. Enär en kraftig ökning av järnproduktionen inom Sverige kan väntas under de närmaste åren och den höga importnivån för järn och stål under 1960 delvis torde bero på lageruppyggnad, bör uppbörden av tullmedel för 1960/61 och 1961/62 icke beräknas högre än respektive 50 och 45 miljoner kronor för denna varugrupp.

Ur tulluppbördssynpunkt är gruppen Arbeten av metall, vapen, maskiner o. s. v. den mest betydande. Till gruppen höra åtskilliga varuslag, som äro föremål för stark import, däribland bilar och bildelar, elektriska maskiner och apparater samt televisions- och radioapparater. Under 1959 belöpte å denna grupp en tullmedelsuppbörd av 367 miljoner kronor och den mot årets hittillsvarande uppbörd svarande årssiffran uppgår till 405 miljoner kronor. Importutvecklingen för gruppen har emellertid under tredje kvartalet i år varit något svagare än under årets första hälft, varför det får anses troligt, att uppbörden under 1960/61 kommer att stanna vid 390 miljoner kronor. För 1961/62 torde — med hänsyn till en sannolik årlig importökning för varor i denna grupp — uppbörden böra uppskattas till 410 miljoner kronor.

Gruppen Övriga varor omfattar bland annat läder och arbeten därav, beredda pälsskinn, gummivaror, arbeten av trä, kork och mineraliska ämnen (utom metaller), bijouteri- och guldsmedsvaror, leksaker, kläder och skor, pappersvaror samt instrument och ur. Tulluppbörden för denna grupp av varor har uppgått till 141 miljoner kronor under kalenderåret 1959 och omkring 165 miljoner under 12-månadersperioden oktober 1959—september 1960. För innevarande och nästföljande budgetår bör en uppbörd av respektive 165 och 175 miljoner kronor beräknas.

Den totala bruttouppbörden av tullmedel under budgetåren 1960/61 och 1961/62 kan i enlighet med vad ovan anförts beräknas till respektive 865 och 900 miljoner kronor. Från nämnda belopp avgå restitutioner av tullmedel, vilka under vart och ett av de två sistförflutna budgetåren uppgått till inemot 72 miljoner kronor. För de nu aktuella budgetåren beräknas restitutionerna stiga till 80 miljoner kronor. Vid beräkningarna av uppbörden har ovanberörda tullsänkning om tjugu procent för varor med EFTA-ursprung i möjligaste mån beaktats. Då EFTA-konventionens tullsänkingsprogram upptager en ytterligare reduktion av tullen för dylika varor med tio procent från och med den 1 januari 1962, bör vidare uppbörden för 1961/62 nedräknas med ett belopp av uppskattningsvis 10 miljoner kronor. Den beräknade nettouppbörden av tullmedel utgör således 785 miljoner kronor för budgetåret 1960/61 och 810 miljoner kronor för budgetåret 1961/62.»

Riksräkenskapsverket beräknar — med hänsyn till utfallet på titeln under den gångna delen av budgetåret — inkomsterna av tullmedel under budgetåret 1960/61 till 825 000 000 kronor samt föreslår, att titeln för budgetåret 1961/62 uppföres med likaledes 825 000 000 kronor.

Allmän varuskatt

Enligt förordning den 1 december 1959 (nr 507) skall allmän varuskatt från och med år 1960 erläggas för varor, som försäljas eller på annat sätt tillhandahållas eller tagas i anspråk inom riket samt för varor, som införes till riket. Allmän varuskatt skall även erläggas för tjänsteprestation, ifall denna huvudsakligen har avseende på skattepliktiga varor samt innefattar förfärdigande på beställning, uthyrning, servering, reparation, underhåll, ändring eller rengöring. Från den principiella skatteplikten för varor undantages råvaror, som användas i jordbruket och dess binärningar, levande djur, jord, sand, grus och sten, drivmedel och andra bränslen, fiskefartyg, större fartyg, luftfartyg, viss krigsmateriel, dagstidningar samt receptbelagda läkemedel. Genom förordning den 29 april 1960 (nr 82), som trädde i kraft den 1 maj 1960, föreligger icke heller skattskyldighet för begagnade bilar.

Allmän varuskatt utgår med 4 procent av beskattningsvärdet. Beskattningsvärdet utgör vid tillhandahållande av vara eller tjänsteprestation vederlaget och vid uttag av vara ur rörelse varans saluvärde enligt ortens pris. I vederlag och saluvärde inräknas beloppet av den allmänna varuskatten.

Allmän varuskatt är preliminär eller slutlig. Skatten kan i förekommande fall påföras såsom kvarstående allmän varuskatt eller tillkommande allmän varuskatt. Debitering av slutlig, tillkommande och kvarstående allmän varuskatt åvilar länsstyrelse och kommer första gången att ske vid 1961 års taxering. Preliminär allmän varuskatt redovisas och erlägges, i avräkning å slutlig allmän varuskatt, i allmänhet för en redovisningsperiod om två månader, senast den 18 i månaden närmast efter utgången av den redovisningsperiod, som skatten avser. Enligt förordning den 3 juni 1960 (nr 192) må skattskyldig tillgodogöra sig kostnadsersättning genom efter vissa grunder beräknat avdrag vid inbetalning av preliminär allmän varuskatt. För allmän varuskatt i vissa fall för jordbruksprodukter gälla särskilda bestämmelser.

Under budgetåret 1959/60 inflöto sammanlagt 366,94 miljoner kronor i preliminär allmän varuskatt avseende de två första redovisningsperioderna 1960. Under de fyra första månaderna av innevarande budgetår ha sammanlagt 456,72 miljoner kronor influtit.

Riksräkenskapsverket beräknar inkomstiteln allmän varuskatt till 1 400 000 000 kronor för budgetåret 1960/61 samt föreslår, att titeln för budgetåret 1961/62 uppföres med 1 450 000 000 kronor.

Särskilda varuskatter

De beräknade och behållna inkomsterna på denna titel under de senaste budgetåren framgå av följande sammanställning.

	Redovisad inkomst	Beräknat i riksstaten		Redovisad inkomst	Beräknat i riksstaten
	Miljoner kronor			Miljoner kronor	
1955/56	207,01	210,00	1958/59	305,67	300,00
1956/57	222,67	210,00	1959/60	313,53	310,00
1957/58	250,06	225,00	1960/61		340,00

Varuskatt infördes genom förordning den 25 maj 1941 (nr 251). Genom förordning den 25 november 1960 (nr 612) har dels rubriken i nämnda förordning ändrats till förordning om särskild varuskatt, dels företagits sådana ändringar, som föranledas av den i 1958 års tulltaxa begagnade nya nomenklaturen, och dels öppnats möjligheter för importgrossister att genom registrering hos kontrollstyrelsen i beskattningshänseende jämföras med inhemska tillverkare. Särskild varuskatt utgår för socker med 20 öre och för sirap med 16 öre för kilo samt för choklad, konfektyrvaror och glass med 65 procent, för essenser och extrakter med 50 procent, för tandpasta och munvatten med 25 procent, för puder, nagellack och likartade skönhetsmedel med 80 procent samt för parfymer, hårvatten etc. med 50 procent av varans beskattningsvärde ävensom för spelkort med en krona per lek.

I samband med den provisoriska lösningen av vissa problem för livsmedelsindustrin till följd av Sveriges anslutning till EFTA infördes genom förordning den 3 juni 1960 (nr 258) utjämningsskatt på vissa choklad- och konfektyrvaror samt på wafers och biscuits. Utjämningsskatten utgår med 50 öre för kilogram av de skattepliktiga varorna.

Genom förordning den 30 juni 1943 (nr 477) vars senaste lydelse framgår av förordning den 25 mars 1960 (nr 118) ersattes tidigare omsättningsskatt för pälsvaror med en särskild pälsvaruskatt, som skulle utgå dels i form av en styckeskatt på inom riket yrkesmässigt beredda, lösa pälskinn och dels i form av en värdeskatt för vissa till riket införda pälsvaror m. m. Styckeskatterna ha ändrats åtskilliga gånger och senast genom sistnämnda förordning. Värdeskatten utgör sedan 1948 20 procent.

När den tidigare allmänna omsättningsskatten slutligt avvecklades från och med den 1 juli 1948 ersattes denna i fråga om tre särskilda varugrupper, nämligen mattor, guldsmedvaror och grammofonvaror, av en särskild försäljningsskatt. Denna skatt utgår som regel med 20 procent av försäljningsvärdet, dock att skatten skall för grammofonvaror och för importerade mattor utgå med visst belopp för kilogram.

Särskild varuskatt uppbäres av kontrollstyrelsen vid tillverkning respektive försäljning inom riket och av generaltullstyrelsen vid införsel till riket.

I skrivelse till riksräkenskapsverket den 10 november 1960 har kontrollstyrelsen beräknat de till förevarande titel hänförliga inkomster, som uppbäras av styrelsen, för budgetåren 1960/61 och 1961/62 till 308 respektive 323 miljoner kronor. Styrelsen har härvid påpekat att bifall till Kungl. Maj:ts proposition nr 164 år 1960, varigenom importgrossist skulle kunna registreras hos och erlagga skatt till kontrollstyrelsen, skulle innebära en ytterligare ökning i kontrollstyrelsens uppbörd på uppskattningsvis

6 miljoner kronor för budgetåret 1961/62. Tullverkets skatteuppbörd skulle komma att nedgå med motsvarande belopp. Styrelsen anför fortsättningsvis:

»a) Varuskatt å choklad och konfektyrvaror samt utjämningskatt.

Varuskatt å choklad och konfektyrvaror (inklusive glass) samt utjämningskatt — som tillkommit sedan 1 juli i år — har under månaderna juli—oktober 1960 influtit med 47,1 milj. kronor mot 53,1 milj. kronor under motsvarande tid 1959. Denna nedgång med 6 milj. kronor, och varav 3,4 milj. kronor hänför sig till enbart september månad, beror på flera omständigheter. Skatteintäkterna av glass har under denna tid minskat med 3,2 milj. kronor. I samband med utjämningskattens införande — denna skatt började inflyta under september månad — har varuskatten på wafers upphört med verkan fr. o. m. september månad. Härjämte har skatteinkomsterna minskat på grund av sänkt beskattningsvärde och medgivet avdrag för utjämningskatt å vissa inneliggande lager.

Med en förväntad konsumtionsökning av choklad och konfektyrvaror (exkl. glass) jämte en normalförsäljning av glass och med beaktande av utjämningskattens effekt torde den här rubricerade varuskatten enligt styrelsens mening för budgetåret 1960/61 inbringa 160 milj. kronor.

Enligt samma beräkningsgrunder kan för budgetåret 1961/62 beräknas inflyta 170 milj. kronor.

b) Varuskatt å socker och sirap har under tiden juli—oktober 1960 influtit med 25,2 milj. kronor mot 23,2 milj. under samma tid föregående år. Enligt uppgift från Svenska Sockerfabriksaktiebolaget sammanhänger denna uppgång av skatten med den under hösten 1960 onormalt stora efterfrågan på socker för syltningsändamål. För budgetåret 1960/61 räknar bolaget med en avsättning på 282 000 ton socker och 22 000 ton sirap eller i medeltal ca 44 kg per invånare. Sammanlagt skulle skatten därmed inbringa 60 milj. kronor.

För budgetåret 1961/62 beräknas skatten till oförändrat 60 milj. kronor.

c) Varuskatt å tekniska preparat har under månaderna juli—oktober 1960 inbringat 13,2 milj. kronor eller ca 14 % mer än under samma tid föregående år. Då inkomsten för tidsperioden i fråga normalt motsvarar ca 30 procent av inkomsten för helt budgetår och då inkomsterna av denna skatt synes öka med stigande levnadsstandard, torde inkomsten för innevarande budgetår kunna beräknas till 45 milj. kronor.

För budgetåret 1961/62 synes skatten kunna anges till 50 milj. kronor.

d) Pålsva ruskatt har, i vad avser inom riket beredda skinn, under tiden juli—oktober 1960 influtit med 1,1 milj. kronor mot 0,6 milj. kronor för samma månader 1959. Ökningen torde helt vara betingad av en ökad utlämning från berederierna under månaderna närmast före den 1 juli 1960 då en höjning av styckeskattesatserna beträffande ett flertal skinnslag trädde i kraft. Någon egentlig ökning av totalintäkten för budgetåret 1960/61 torde däremot ej förväntas, varför skatten för detta kan beräknas till oförändrat 2,5 milj. kronor. Under budgetåret 1961/62 torde emellertid skattehöjningen resultera i en ökad skatteintäkt, varför skatten för sagda budgetår synes kunna beräknas till 3 milj. kronor.

e) Försäljningsskatt å guldsmidsarbeten, grammofonvaror och knutna mattor har under juli—oktober 1960 inbringat resp. 6,7, 2,3 och 0,5 milj. kronor eller sammanlagt 9,5 milj. kronor. Under samma tid föregående år inflöt resp. 6,5, 2,3 och 0,5 milj. eller totalt 9,3 milj. kronor. Då erfarenhetsmässigt omkring 25 % av försäljningsskatten brukar inflyta under budgetårets fyra första månader kan ytterligare 30 milj. beräknas inkomma

under innevarande budgetår. Skatteintäkten för budgetåret 1960/61 skulle således kunna angivas till 40 milj. kronor. Även för budgetåret 1961/62 torde skatten kunna beräknas till 40 milj. kronor.»

Generaltullstyrelsen har i skrivelse till riksräkenskapsverket den 8 november 1960 beträffande beräkningen av de inkomster, som uppbäras av tullverket, anfört följande:

»Den till tullverket inflytande bruttouppbörden, tillika att anse såsom nettouppbörd, av de till särskilda varuskatter hörande avgiftsslagen varuskatt, pålsvaruskatt och försäljningsskatt uppgick under budgetåret 1959/60 till respektive 26,2, 2,8 och 0,5 miljoner kronor, eller sammanlagt 29,5 miljoner kronor. För budgetåret 1960/61 anser styrelsen sig böra räkna med en uppbörd av 30 miljoner kronor, varav varuskatt 26,5, pålsvaruskatt 3,0 och försäljningsskatt 0,5 miljoner kronor.

Beträffande budgetåret 1961/62 beräknas pålsvaruskatt och försäljningsskatt ge samma uppbörd som under 1960/61, varemot en minskning kan förutses av tullverkets uppbörd av varuskatt. Minskningen, som uppskattas till 6 miljoner kronor för budgetår, är betingad av vissa ändringar i fråga om redovisningen av varuskatt vid import, vilka föreslagits i Kungl. Maj:ts prop. nr 164 år 1960. Ändringarna beräknas bli genomförda den 1 januari 1961 men torde icke komma att påverka tullverkets uppbörd under innevarande budgetår. För budgetåret 1961/62 torde emellertid tullverkets uppbörd av särskilda varuskatter komma att stanna vid 24 miljoner kronor.»

De av kontrollstyrelsen och generaltullstyrelsen gjorda beräkningarna innebära en sammanlagd inkomst på titeln särskilda varuskatter under budgetåren 1960/61 och 1961/62 på 338 respektive 353 miljoner kronor.

Riksräkenskapsverket beräknar inkomsttiteln särskilda varuskatter till 340 000 000 kronor för budgetåret 1960/61 samt föreslår, att titeln i riksstaten för budgetåret 1961/62 uppföres med 350 000 000 kronor.

Omsättningsskatt å motorfordon

De behållna och beräknade inkomsterna på denna titel under de senaste budgetåren framgå av följande sammanställning.

	Redovisad inkomst	Beräknat i riksstaten		Redovisad inkomst	Beräknat i riksstaten
	Miljoner kronor			Miljoner kronor	
1956/57.....	63,17	.	1959/60.....	169,24	140,00
1957/58.....	148,36	140,00	1960/61.....		180,00
1958/59.....	140,29	150,00			

Omsättningsskatt å motorfordon skall enligt förordning den 23 november 1956 (nr 545), som trädde i kraft den 1 december 1956, i vissa fall utgå när fordonet av tillverkare eller registrerad importör levereras till köpare eller uttages från rörelse utan samband med försäljning. För skattepliktigt fordon som införes till riket av annan än registrerad importör utgår omsättnings-skatt, när fordonet införes i riket. Skattepliktiga fordon äro personbilar,

sådana med skåp-, stationsvagns- eller personbilskarosseri utrustade lastbilar, vilkas tjänstevikt ej överstiger 1 800 kilogram samt motorcyklar, allt i den mån fordonen icke tidigare äro eller varit upptagna i bilregister.

Enligt förordning den 29 april 1960 (nr 81) utgår omsättningsskatten för personbilar och lastbilar från och med den 1 maj 1960 med det antal kronor, som motsvarar 110 procent (tidigare 90 procent) av det tal, vilket angiver fordonets tjänstevikt uttryckt i kilogram. För bilar med högre tjänstevikt än 1 600 kilogram skall därjämte tillägg göras med 145 kronor (tidigare 120 kronor) för varje fullt femtiotal kilogram, varmed tjänstevikten överskjuter 1 600 kilogram. Skatten avrundas i förekommande fall till närmast lägre helt tiotal kronor. För motorcyklar utgör skatten 180 kronor, om tjänstevikten ej överstiger 75 kilogram, 240 kronor för tjänstevikt mellan 75 och 160 kilogram samt eljest 360 kronor.

Inkomsterna på titeln redovisas av kontrollstyrelsen och generaltullstyrelsen.

Kontrollstyrelsen har i sin förenämnda skrivelse beträffande omsättningsskatt å motorfordon anfört följande:

»Nettouppbörden av omsättningsskatt å motorfordon uppgick för budgetåret 1959/60 till 168,7 milj. kronor varav 56,9 milj. kronor inflöt under månaderna juli--oktober. Under motsvarande månader 1960 har, oaktat höjd beskattning sedan 1 maj 1960, inbetalats netto 53,6 milj. kronor. Ser man emellertid till antalet under samma tidrymd inregistrerade motorfordon, har en efter skattehöjningen förutsedd nedgång av försäljningen under juli månad mer än kompensats av ökad registrering under augusti och september. Den debiterade skatten för dessa månader visar samtidigt på en ökning av nära 24 %, vilket ganska exakt motsvarar den genomförda skattehöjningen.

Inkomsten under budgetåret 1960/61 synes därför enligt styrelsens mening kunna beräknas till 195 milj. kronor och till 205 milj. kronor för budgetåret 1961/62.»

Generaltullstyrelsen har i sin förenämnda skrivelse beräknat uppbörden till 0,6 miljon kronor för vardera budgetåret 1960/61 och 1961/62.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har i sin förenämnda skrivelse beträffande omsättningsskatt å motorfordon anfört följande:

»Inkomsterna under budgetåret 1959/60 uppgick till drygt 169 milj. kronor. Under samma tid nyregistrerades ca 160 000 fordon. Jämfört med föregående budgetår påverkades inkomstutfallet i viss mån av den fr. o. m. den 1 maj 1960 beslutade omläggningen av beskattningen av motorfordon. I proposition nr 117 år 1960 angående omläggning av beskattningen på motorfordon beräknas omläggningen medföra en minskning av den allmänna varuskratten med 30 å 35 milj. kronor per budgetår och en motsvarande ökning av omsättningsskatten på motorfordon. Styrelsen, som förutsätter att försäljningen av motorfordon under de närmaste åren kommer att förbli oförändrad, beräknar med ledning av utfallet för budgetåret 1959/60 samt med hänsyn till den sålunda beslutade omläggningen av beskattningen på motorfor-

don inkomsterna till 190 milj. kronor för vardera av budgetåren 1960/61 och 1961/62. Personbilsförsäljningen ligger visserligen t. o. m. september innevarande kalenderår ca 5 000 enheter lägre än vid motsvarande tid i fjol, men den likviditetsökning, som uppstår under innevarande års sista kvartal, då de privatanställda tjänstemännens ca 15 procentiga löneökning utbetalas, torde innebära att försäljningsresultatet för 1960 kommer i paritet med 1959.»

Riksräkenskapsverket beräknar inkomsterna av omsättningsskatt å motorfordon till 190 000 000 kronor för budgetåret 1960/61 och föreslår, att titeln för budgetåret 1961/62 uppföres med 195 000 000 kronor.

Regleringsavgift och accis å fettvaror m. m.

Nu gällande bestämmelser rörande ifrågavarande avgifter och acciser återfinnas i förordning den 7 juni 1956 (nr 403) angående reglering av införseln av fettråvaror och fettvaror, m. m., i förordning den 5 juni 1953 (nr 396) om accis å fettemulsion m. m., i förordning den 30 juni 1944 (nr 459, ändrad genom förordning 475/1950) angående avgift för smör, som användes för framställning av grädde m. m. samt i förordning den 5 juni 1953 (nr 397) angående avgift för fettvaror som användas för framställning av fettemulsion m. m.

Inkomsterna på titeln, som redovisas av statens jordbruksnämnd och kontrollstyrelsen, ha i innevarande års riksstat beräknats till 40 miljoner kronor.

Statens jordbruksnämnd, som i skrivelse till riksräkenskapsverket den 4 november 1960 lämnat beräkning för innevarande och nästkommande budgetår av den del av inkomsterna under ifrågavarande titel, som hänför sig till nämndens verksamhetsområde, nämligen nettointäkten av regleringsavgifter för fettvaror, har till stöd för denna beräkning åberopat en vid skrivelsen fogad promemoria, i vilken anförts följande:

»Regleringsavgiften för fettvaror uttages med stöd av Kungl. Maj:ts förordning den 7 juni 1956, nr 403, angående reglering av införseln av fettråvaror och fettvaror, m. m. samt Kungl. Maj:ts kungörelse samma dag, nr 417, med tillämpningsföreskrifter till nämnda förordning.

Syftet med regleringsavgiften är att i enlighet med statsmakternas beslut åstadkomma en till skydd för smöravsättningen åsyftad prisspänning mellan smör och margarin. Regleringsavgiftens storlek är i främsta rummet beroende av världsmarknadspriserna på för margarinframställning lämpliga fettvaror. Stiger dessa priser måste avgiften sänkas och vice versa. Regleringsavgiften kan emellertid i vissa fall även påverkas av den till skydd för den inhemska oljeväxtodlingen jämsides utgående införselavgiften för fettvaror, nämligen för de fall att den övre eller den nedre prisgränsen för inhemskt oljeväxtfrö genombrytes. I dylikt fall skall nämligen införselavgiften minskas resp. ökas så att priset återföres inom prisränsernas ram. En sådan förändring av införselavgiften återverkar på storleken av regleringsavgiften.

Världsmarknadspriserna på här avsedda fettvaror är vanligen ganska rörliga. Prisrörelserna är ofta också ganska stora. Till belysning härav kan nämnas, att regleringsavgiften under budgetåret 1959/60 varierat från lägst 44,5 till högst 63 öre. Detta förhållande försvårar givetvis i hög grad beräkningar angående statsverkets inkomster av ifrågavarande avgift. En höjning eller

sänkning av den genomsnittliga avgiften under ett år med 1 öre återverkar på statsverkets inkomster med ca 900 000 kronor.

En annan faktor av betydelse vid beräklandet av här avsedda intäkter är givetvis den inhemska konsumtionens omfattning. Efter den smörprissänkning, som ägde rum våren 1958, sjönk margarinkonsumtionen kraftigt. Därefter har emellertid margarinkonsumtionen ökat successivt och uppgick under budgetåret 1959/60 till 115 000 ton. Skäl finns att anta att margarinkonsumtionen kommer att ytterligare öka. Under förutsättning av i stort sett oförändrad prisrelation mellan smör och margarin torde margarinkonsumtionen kunna uppskattas till för budgetåret 1960/61 117 000 ton och för budgetåret 1961/62 119 000 ton. Konsumtionen av fett för andra matnyttiga ändamål än margarinframställning är förhållandevis liten och relativt stabil.

Om man antar, att den internationella prisutvecklingen på fettvaror under innevarande och nästkommande budgetår i stort sett skulle komma att motsvara prisläget under det senaste halvåret, torde statsverkets inkomster av regleringsavgifter för fettvaror vid en konsumtion av ovan angiven omfattning kunna uppskattas till för budgetåret 1960/61 52 000 000 kronor och för budgetåret 1961/62 53 000 000 kronor. Anledningen till att de nu beräknade beloppen är väsentligt större än de belopp som angavs föregående år beror dels på den kraftigt ökade margarinkonsumtionen och dels på att världsmarknadspriserna på vegetabiliska oljor blivit lägre än vad som tidigare kunnat förutses.

Som redan nämnts måste emellertid understrykas, att dessa beräkningar äro mycket osäkra, varför intäktsbeloppen kan komma att väsentligt avvika från vad här angivits.

Enligt Kungl. Maj:ts proposition 1960:25 skall 10 miljoner kronor av här beräknade intäkter för vart och ett av angivna budgetår överföras till Danmark i efterskott senast inom tre månader efter slutet av varje budgetår.»

Kontrollstyrelsen har i sin förenämnda skrivelse beräknat de av styrelsen redovisade inkomsterna under denna titel till 0,2 miljon kronor för såväl innevarande som nästkommande budgetår.

I anslutning till jordbruksnämndens och kontrollstyrelsens beräkningar uppskattar riksräkenskapsverket inkomsterna av titeln regleringsavgift och accis å fettvaror m. m. till 52 000 000 kronor för budgetåret 1960/61 och föreslår, att titeln för budgetåret 1961/62 uppföres med 43 000 000 kronor.

Skatt å kaffe

De beräknade och behållna inkomsterna på titeln under de senaste budgetåren framgå av efterföljande sammanställning.

	Redovisad inkomst	Beräknat i riksstaten		Redovisad inkomst	Beräknat i riksstaten
	Miljoner kronor			Miljoner kronor	
1955/56.....	18,70	18,00	1958/59.....	22,17	21,00
1956/57.....	20,38	19,00	1959/60.....	24,75	23,00
1957/58.....	21,16	20,00	1960/61.....		25,00

Generaltullstyrelsen har i sin förenämnda skrivelse till riksräkenskapsverket beträffande avkastningen av skatt å kaffe anfört följande:

»I skatt å kaffe inflöte under budgetåret 1959/60 inemot 25 miljoner kronor, motsvarande en förtullningskvantitet av omkring 71 000 ton. Under de fyra första månaderna av nu löpande budgetår har förtullningskvantiteten utgjort cirka 24 000 ton, motsvarande en årsuppbörd av 25,2 miljoner kronor. Styrelsen har därför ansett sig böra upptaga bruttouppbörden, tillika att anse såsom nettouppbörd, av skatt å kaffe för ettvarrt av budgetåren 1960/61 och 1961/62 till 25 miljoner kronor.»

Statens jordbruksnämnd har i sin förenämnda skrivelse till riksräkenskapsverket anfört följande:

»Kaffeimporten visar allttjämt stigande siffror. Utvecklingen pekar på en import under budgetåret 1960/61, som icke understiger 71 000 ton. För detta budgetår kan sålunda beräknas komma att på inkomstiteln skatt å kaffe inflyta ungefär 25 milj. kr., förutsatt att skattesatsen — 35 öre per kg — inte ändras. I brist på säkrare underlag bör för närvarande räknas med samma inkomst under budgetåret 1961/62.»

Riksräkenskapsverket beräknar inkomsterna av skatt å kaffe för budgetåret 1960/61 till 26 000 000 kronor samt föreslår, att inkomstiteln för budgetåret 1961/62 uppföres med 27 000 000 kronor.

Tobaksskatt

De beräknade och behållna inkomsterna av tobaksskatt under de senaste budgetåren framgå av efterföljande sammanställning.

	Redovisad inkomst	Beräknat i riksstaten		Redovisad inkomst	Beräknat i riksstaten
	Miljoner	kronor		Miljoner	kronor
1955/56.....	668,70	650,00	1958/59.....	841,79	810,00
1956/57.....	663,23	690,00	1959/60.....	882,05	850,00
1957/58.....	744,48	720,00	1960/61.....		900,00

Enligt 16 § lagen den 11 juni 1943 (nr 346) angående statsmonopol å tillverkning och import av tobaksvaror med däri senast genom lag den 11 december 1959 (nr 572) företagna ändringar utgår tobaksskatt från och med den 1 januari 1960 med vissa efter varans myckenhet bestämda belopp. För cigarrer och cigariller utgår skatten härvid med 9,5, 12,0, 12,4 eller 16,8 öre per styck allteftersom vikten understiger 1,7 gram, överstiger 1,7 men ej 3,0 gram, överstiger 3,0 men ej 5,0 gram respektive överstiger 5,0 gram. För cigarretter utgår tobaksskatt med 6,9 eller 11,4 öre per styck allteftersom vikten uppgår till högst 0,85 gram eller överstiger denna vikt. Tobaksskatt för rökobak, tuggtobak och snus utgår med 54,25, 21,60 respektive 9,10 kronor för kilogram.

Närmare uppgifter rörande kvantitet och värde av totalförsäljningen av tobaksvaror under kalenderåren 1955—1959 ävensom den på respektive år belöpande tobaksskatten lämnas i efterföljande tablå.

Totalförsäljningen av tobaksvaror (värde och kvantitet) samt därå belöpande tobaksskatt

År	Skatt Milj. kr.	Värde Milj. kr.	Kvan- titet Ton	Försäljningsvärdets fördelning på varuslag i procent					
				Cigar- rer	Cigaril- ler	Cigar- retter	Rök- tobak	Tugg- tobak	Snus
1955..	657,4	891,6	10 498	1,4	4,5	77,2	12,0	0,2	4,7
1956..	662,2	895,7	10 479	1,3	4,2	78,7	11,0	0,2	4,6
1957..	705,3	948,6	10 532	1,2	4,1	80,1	10,2	0,1	4,3
1958..	813,6	1 071,5	10 773	1,1	3,7	81,3	10,1	0,1	3,7
1959..	856,2	1 123,5	11 035	1,0	3,6	81,9	9,9	0,1	3,5

Av sammanställningen framgår att cigarrettkonsumtionens andel av den totala konsumtionen utvisat en fortgående stegring under hela perioden medan konsumtionens andel av andra tobaksvaror minskat.

De månatliga inleveranserna till statsverket av tobaksskatt från och med budgetåret 1955/56 till och med november månad år 1960 framgå av efterföljande tablå.

Tobaksskatt

	1955/56	1956/57	1957/58	1958/59	1959/60	1960/61
	Miljoner kronor					
Juli	60,86	58,80	62,47	69,56	77,45	82,45
Augusti	59,08	58,21	63,11	77,02	82,13	72,67
September	57,63	56,72	62,53	66,66	71,14	77,42
Oktober	54,89	50,62	57,01	72,28	72,82	73,51
November	52,64	56,83	63,19	72,17	75,15	70,57
December	55,29	56,24	59,56	64,52	67,29	
Januari	64,44	60,46	71,53	85,73	75,82	
Februari	47,55	51,01	57,57	61,27	77,98	
Mars	50,44	48,12	60,55	59,69	65,52	
April	56,72	50,38	66,50	69,47	70,50	
Maj	51,73	57,50	56,26	71,48	72,36	
Juni	57,43	58,34	64,20	71,94	73,89	
Summa	668,70	663,23	744,48	841,79	882,05	

Aktiebolaget Svenska tobaksmonopolet har i skrivelse till riksräkenskapsverket den 10 november 1960 meddelat, att tobaksskatten med hänsyn tagen till den omsättningstendens som framträtt under innevarande år kan beräknas till ca 910 miljoner kronor för budgetåret 1960/61 och till ca 940 miljoner kronor för budgetåret 1961/62.

Riksräkenskapsverket beräknar inkomsttiteln tobaksskatt för budgetåret 1960/61 till 910 000 000 kronor samt föreslår, att titeln i riksstaten för budgetåret 1961/62 upptages till 940 000 000 kronor.

Rusdrycksförsäljningsmedel av partihandelsbolag

Inkomsterna från partihandelsbolag hänföra sig i första hand till aktiebolaget Vin- & spritcentralen jämte vissa agentbolag.

I sin förenämnda skrivelse har kontrollstyrelsen meddelat, att inleveranserna av vinstmedel enligt uppgift från aktiebolaget Vin- & spritcentralen beräknas till 20 miljoner kronor för innevarande budgetår och till 15 miljoner kronor för budgetåret 1961/62. Bolaget uppges härvid ha räknat med en viss fondavsättning.

Riksräkenskapsverket beräknar inkomsttiteln rusdrycksförsäljningsmedel av partihandelsbolag för budgetåret 1960/61 till 20 000 000 kronor samt föreslår, under förutsättning av att den ifrågavarande fondavsättningen kommer till stånd, att titeln för budgetåret 1961/62 upptages till 15 000 000 kronor.

Rusdrycksförsäljningsmedel av detaljhandelsbolag

Detaljhandeln med rusdrycker har i samband med motbokssystemets avskaffande övertagits av ett för hela riket gemensamt företag Nya Systemaktiebolaget.

Beträffande rusdrycksförsäljningsmedlen av detaljhandelsbolag har kontrollstyrelsen i förenämnda skrivelse till riksräkenskapsverket anfört följande:

»Enligt uppgift från Nya Systemaktiebolaget beräknas den totala försäljningen under 1960 — uttryckt i utminuteringspris efter avdrag för den allmänna varuskatten — komma att uppgå till ungefär samma belopp som år 1959 eller omkring 1 530 milj. kronor. På grund av att förskjutningen från sprit till vin har fortsatt även under innevarande år förutses vid oförändrat totalt försäljningsvärde någon ökning av vinsten på varuförsäljningen. Då ett par andra mindre intäktsposter dessutom väntas ge ökat överskott jämfört med fjolåret, torde intäkterna sammanlagt stiga med ca 1,7 milj. kronor. Å andra sidan beräknas en kostnadsökning med 0,8 milj. kronor. Vinsten före skatt stiger under dessa förutsättningar till 59,3 milj. kronor år 1960. Inkomstskatten på 1960 års rörelse beräknas stanna vid 29,2 milj. kronor. Vinstinleveransen från bolaget kan således i avrundade siffror beräknas till 30 milj. kronor för budgetåret 1960/61.

För 1961 räknar bolaget med samma intäkter som under 1960 men med något ökade utgifter för löner och pensioner. Nettoinleveransen kan dock i avrundade siffror för budgetåret 1961/62 anges till oförändrat 30 milj. kronor.»

Riksräkenskapsverket beräknar rusdrycksförsäljningsmedel av detaljhandelsbolag för budgetåret 1960/61 till 30 000 000 kronor samt föreslår, att titeln för budgetåret 1961/62 upptages till likaledes 30 000 000 kronor.

Omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker

Denna inkomsttitel är i riksstaten för budgetåret 1960/61 upptagen till 1 125 miljoner kronor. De beräknade och behållna inkomsterna av omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker under de fem senast förflutna budgetåren framgå av följande sammanställning.

	Omsätt- ningsskatt å spritdrycker Miljoner kronor	Utskänk- ningsskatt	Summa netto- inkomst	Beräknat i riksstaten
Budgetåret 1955/56	919,95	37,27	957,22	820,00
» 1956/57	1 069,33	30,37	1 099,70	1 050,00
» 1957/58	1 098,69	15,96	1 114,65	1 250,00
» 1958/59	1 103,58	18,16	1 121,74	1 200,00
» 1959/60	1 116,90	19,29	1 136,19	1 200,00

Från och med den 1 oktober 1957 gällande bestämmelser angående omsättningsskatt och utskänkningsskatt å spritdrycker återfinnas i förordning den 24 maj 1957 (nr 209). Enligt denna förordning upptages omsättningsskatt vid detaljhandelsbolagets inköp av spritdrycker. Skatten utgår efter höjning genom förordning den 11 februari 1958 (nr 30) med dels en grundavgift av 11,60 kronor, 10,40 kronor, 8,50 kronor eller 8 kronor för liter beroende på om dryckens alkoholhalt överstiger 40 volymprocent, ligger mellan 35 och 40 volymprocent, ligger mellan 30 och 35 volymprocent respektive understiger 30 volymprocent, och dels med en procentavgift motsvarande 50 procent av utminuteringspriset. Utminuteringspriset utgöres av det belopp, som, skatten inberäknad, betingas vid varornas utminu-tering.

Beträffande utskänkningsskatten stadgas, att den åt vilken rätt till utskänkning av spritdrycker överlåtits skall för utskänkta spritdrycker erlägga utskänkningsskatt med belopp, motsvarande 25 procent av utskänkingsvärdet.

I sin förenämnda skrivelse till riksräkenskapsverket har kontrollstyrelsen i fråga om beräkningen av omsättnings- och utskänkningsskatten å spritdrycker anfört bland annat följande:

»Den totala försäljningen av spritdrycker för konsumtionsändamål uppgick under månaderna juni—september 1960 till 15,02 milj. liter mot 14,76 milj. liter under samma tid 1959. För jämförbarhetens skull torde man emellertid beakta att pingsthelgen under 1959 inföll under maj månad men under juni månad innevarande år. Från angivna 15,02 milj. liter bör därför frändragas en uppskattad av helgen förorsakad konsumtionsökning på cirka 0,2 milj. liter. En viss ökning av konsumtionen är dock ändå för handen. Samtidigt har genomsnittligt omsättningsskatten per liter ökat med 23 öre till 25 kronor 55 öre. Någon liten sänkning av detta genomsnittsbelopp kan ev. förväntas senare med anledning av under oktober månad företagna prisreduktioner på vissa utländska varuslag.

Med utgångspunkt från här angivna förändringar kan beräknas, att motsvarande omsättningsskatt, som under budgetåret 1959/60 inflöt med 1 113,1 milj. kronor, vid i övrigt oförändrade förhållanden skall inflyta med 1 128,7 milj. kronor. Härtill kommer 3,8 milj. kronor i omsättningsskatt å spritdrycker för tekniska m. fl. ändamål. För utskänkningsskattens del synes man kunna räkna med i stort sett oförändrad inkomst eller 19,5 milj. kronor.

Inkomsten på denna skattetitel kan sålunda för budgetåret 1960/61 kunna beräknas till 1 152,0 milj. kronor eller avrundat 1 150 milj. kronor. För

budgetåret 1961/62 bör med hänsyn till ovissheten i efterfrågeutvecklingen inkomsten beräknas till oförändrat 1 150 milj. kronor.»

Riksräkenskapsverket uppskattar inkomsterna av omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker för budgetåret 1960/61 till 1 150 000 000 kronor samt föreslår, att titeln för budgetåret 1961/62 uppföres med likaledes 1 150 000 000 kronor.

Omsättningsskatt å vin

I och med att förordningen den 24 maj 1957 angående skatt å spritdrycker och vin (nr 209) trätt i kraft från och med den 1 oktober 1957 har tidigare bestämmelser om omsättnings- och utskänkningsskatt å vin upphört att gälla. Enligt nämnda förordning utgick omsättningsskatt för vin, vars alkoholhalt överstiger 14 volymprocent (starkvin) dels med en grundavgift av 2 kronor för liter och dels med en procentavgift motsvarande 25 procent av utminuteringspriset samt för annat vin (lätvin) med en procentavgift motsvarande 33 procent av utminuteringspriset. Genom förordning den 11 februari 1958 (nr 30) höjdes dessa procentavgifter till 37 respektive 36 procent. Utminuteringspriset utgöres av det belopp, som, skatten inberäknad, betingas vid varornas utminutering. För inom landet tillverkat vin utgår omsättningsskatt dessutom med en särskild tillverkningsavgift av 50 öre för liter, om vinets alkoholhalt överstiger 14 volymprocent eller vinet är mousserande eller därmed jämförligt, men eljest av 20 öre för liter.

Utskänkningsskatten på vin som från och med den 1 april 1954 slopades för lätta viner har genom nu gällande förordning helt avvecklats.

De beräknade och behållna inkomsterna på titeln under de fem senast förflutna budgetåren framgå av följande sammanställning.

	Omsättnings- skatt å vin	Utskänk- nings- skatt	Summa netto- inkomst	Beräknat i riksstaten
	Miljoner kronor			
Budgetåret 1955/56.....	49,86	1,29	51,15	50,00
» 1956/57.....	51,48	1,19	52,67	55,00
» 1957/58.....	69,59	0,13	69,72	55,00
» 1958/59.....	85,64	—	85,64	85,00
» 1959/60.....	94,50	—	94,50	90,00

I riksstaten för budgetåret 1960/61 har omsättningsskatten å vin beräknats till 105 miljoner kronor.

I sin förenämnda skrivelse till riksräkenskapsverket har kontrollstyrelsen i fråga om beräkningen av omsättnings- och utskänkningsskatt å vin anfört följande:

»Vinförsäljningen och inkomsterna för densamma har under de senaste åren ökat avsevärt. Således inbringade omsättningsskatten å vin 69,6 milj. kronor budgetåret 1957/58, 85,6 milj. kronor budgetåret 1958/59 och 94,5 milj. kronor budgetåret 1959/60. Som framgår härav är dock takten i inkomstökningen avtagande.

Under månaderna juli—oktober 1960 har i omsättningsskatt inlevererats 28,1 milj. kronor eller 6 procent mera än under samma tid föregående budgetår. Då den influtna skatten på grundval av erfarenheterna från tidigare jämförbara år brukar motsvara cirka 28 procent av inkomsten för helt budgetår, kan totalt för budgetåret 1960/61 beräknas en skatteintäkt på 100 milj. kronor. Med oförändrat konsumtionsurval och under förutsättning av en likartad efterfrågeökning kan motsvarande inkomst för budgetåret 1961/62 beräknas till 105 milj. kronor.»

Riksräkenskapsverket upptager i enlighet med kontrollstyrelsens beräkning inkomsterna av omsättningsskatt å vin för budgetåret 1960/61 till 100 000 000 kronor och föreslår att titeln för budgetåret 1961/62 upptages till 105 000 000 kronor.

Maltdrycksskatt

Enligt beslut av 1939 års urtima riksdag ersattes från och med den 1 januari 1940 den tidigare utgående maltskatten av en maltdrycksskatt. Gällande bestämmelser finnas angivna i förordningen den 27 maj 1960 (nr 253), om tillverkning och beskattning av malt- och läskedrycker, som trädde i kraft den 1 juli 1960. Samtidigt upphävdes den tidigare gällande förordningen av den 15 december 1939 (nr 887) med däri senare gjorda ändringar. Allt efter alkoholstyrkan indelas maltdryckerna i tre klasser. Första klassen omfattar maltdrycker, som ej innehålla mer än 1,8 viktprocent alkohol (lättöl). Andra klassen omfattar sådana till första klassen icke hänförliga maltdrycker, som ej innehålla mer än 2,8 viktprocent alkohol (öl), och tredje klassen omfattar alkoholstarkare maltdrycker (starköl). Skatten utgår för liter med 12 öre för lagrat lättöl, 48 öre för öl och 1 krona 41 öre för starköl. Skatt på lagrat lättöl infördes från och med den 20 mars 1958, då också skatten för öl och starköl höjdes till nu gällande belopp mot att tidigare ha utgått med 42 öre för liter öl och 1 krona 35 öre för liter starköl. De beräknade och behållna inkomsterna av maltdrycksskatten under de senast förflutna budgetåren framgå av följande sammanställning.

	Omsättningsskatt å malt- drycker av klass			Summa nettoin- komst	Beräknat i riks- staten
	I	II	III		
	Miljoner kronor				
1955/56	—	90,19	14,10	104,29	100,00
1956/57	—	82,43	9,00	91,43	110,00
1957/58	0,61	83,82	8,16	92,59	95,00
1958/59	3,29	92,67	8,86	104,82	105,00
1959/60	3,57	97,66	10,03	111,26	105,00

I riksstaten för budgetåret 1960/61 är inkomsten av maltdrycksskatt upptagen med 110 miljoner kronor.

I sin förenämnda skrivelse till riksräkenskapsverket har kontrollstyrelsen i fråga om beräkningen av maltdrycksskatt anfört följande:

»Skatteinkomsten på maltdrycker har under perioden juli—oktober 1960 inbringat 36,9 milj. kronor. Jämfört med motsvarande tid året före innebär detta en skatteminskning med drygt 7 milj. kronor eller 16 procent. Nedgången torde till icke obetydlig del bero på minskad försäljning under

den kalla och nederbördsrika sommaren 1960. Dessutom har en fr. o. m. den 1 juli genomförd tillfällig förlängning av tiden för skattens erläggande bidragit till att övergångsvis försämra skatteutfallet. För återstående delen av innevarande budgetår torde man emellertid kunna räkna med en skatteintäkt i paritet med motsvarande under föregående budgetår eller 68 milj. kronor. Sammanlagt skulle inkomsten å denna titel således kunna anges till 105 milj. kronor för budgetåret 1960/61. För budgetåret 1961/62 synes inkomsten av maltdrycker böra upptagas till 110 milj. kronor.»

I anslutning till kontrollstyrelsens beräkning uppskattar riksräkenskapsverket inkomsterna av maltdrycksskatt till 105 000 000 kronor för budgetåret 1960/61 samt föreslår, att inkomstiteln för budgetåret 1961/62 uppföres med 110 000 000 kronor.

Skatt å läskedrycker

Skatt å läskedrycker utgår jämlikt förordning den 27 maj 1960 (nr 253) om tillverkning och beskattning av malt- och läskedrycker med 33 öre för liter.

Den beräknade och redovisade nettoinkomsten av skatten på läskedrycker har under nedannämnda budgetår uppgått till följande belopp:

	Redovisad inkomst Miljoner	Beräknat i riksstaten kronor		Redovisad inkomst Miljoner	Beräknat i riksstaten kronor
1955/56	48,69	42,00	1958/59	65,60	65,00
1956/57	42,97	48,00	1959/60	73,45	67,00
1957/58	48,14	47,00	1960/61		70,00

I sin förenämnda skrivelse till riksräkenskapsverket har kontrollstyrelsen rörande beräkningen av statsverkets inkomster av skatt å läskedrycker anfört följande:

»Inkomsten under denna skattetitel uppgick under budgetåret 1959/60 till 73,5 milj. kronor, varav 29,1 milj. kronor inflöt under tiden juli-oktober. För samma tid 1960 har skatteintäkten varit 23,4 milj. kronor vilket innebär en minskning med 5,7 milj. kronor. Nedgången kan i stort sett tillskrivas samma orsaker som ovan angivits beträffande maltdrycker. För budgetåret 1960/61 torde inkomsten för skatt å läskedrycker inbringa 70 milj. kronor. Motsvarande inkomst synes för budgetåret 1961/62 kunna beräknas till 75 milj. kronor.»

Riksräkenskapsverket uppskattar inkomsterna av läskedrycksskatten till 70 000 000 kronor för budgetåret 1960/61 samt föreslår, att inkomstiteln i riksstaten för budgetåret 1961/62 uppföres med 73 000 000 kronor.

Statlig nöjesskatt

Nöjesskatt utgår enligt förordning den 21 december 1945 (nr 823) med däri senast genom förordning den 20 maj 1960 (nr 363) med tillämpning från och med den 1 juli 1960 företagna ändringar. Nöjesskatten utgår med 15 procent på summan av erlagda inträdesavgifter, inberäknat skatten; dock

att för biografföreställning nöjesskatten utgår med 25 procent av nämnda pris. Nöjesskatten fördelas med hälften till staten och med hälften till den kommun, inom vars område nöjestillställningen äger rum. För biografföreställning skall dock nöjesskatten i stället fördelas med sju tiondelar till staten och tre tiondelar till kommunen.

Från och med den 1 juli 1957 avvecklades den tidigare utgående skatten på teaterföreställningar och restaurangdans. Samtidigt utvidgades möjligheterna till skattelindring för idrottsorganisationer och andra ideella organisationer.

Från den 1 juli 1951 utgår till producent av svensk film bidrag med del av statens andel i nöjesskatten för biografföreställning, vid vilken bidragsberättigande film visas. Till och med budgetåret 1959/60 utgick bidraget enligt förordning den 8 juni 1951 (nr 457) med därefter sist genom förordning den 28 maj 1959 (nr 209) företagna ändringar. För budgetåret 1959/60 utgick bidrag för film som framställts helt i färg med 45 procent och för övrig film med 30 procent av statens andel i nöjesskatten. Från och med den 1 juli 1960 utgår bidraget med 80 procent av statens andel i nöjesskatten enligt förordning den 20 maj 1960 (nr 364). I och med att denna förordning trädde i kraft upphörde den tidigare förordningen att gälla. Efter det bidrag till producenter av svensk film utgått med 2,77 miljoner kronor har i nöjesskatt för svensk film under budgetåret 1959/60 influtit 4,97 miljoner kronor.

Den till statsverket inlevererade respektive i riksstaten beräknade nöjesskatten har under de senaste budgetåren uppgått till följande belopp:

	Redovisad inkomst Miljoner	Beräknat i riksstaten kronor		Redovisad inkomst Miljoner	Beräknat i riksstaten kronor
1955/56	58,33	57,00	1958/59	52,11	60,00
1956/57	64,97	59,00	1959/60	37,70	45,00
1957/58	55,00	60,00	1960/61		30,00

Under innevarande budgetårs fyra första månader ha influtit 8,66 miljoner kronor mot 11,99 miljoner kronor under motsvarande period förra året.

Enligt från överståthållarämbetet och länsstyrelserna inhämtade uppgifter beräknas inkomsten på titeln statlig nöjesskatt komma att uppgå till 32,07 miljoner kronor under budgetåret 1960/61 och till 30,78 miljoner kronor under budgetåret 1961/62.

Riksräkenskapsverket beräknar uppbörden av nöjesskatt för innevarande budgetår till 30 000 000 kronor samt föreslår, att inkomstiteln nöjesskatt för budgetåret 1961/62 upptages till likaledes 30 000 000 kronor.

Energiskatt

Allmän energiskatt skall enligt förordning den 31 maj 1957 (nr 262) erläggas för bensen och motorsprit, vissa bränslen såsom kol, koks, motorbrännolja och eldningsolja samt elektrisk kraft. Nämnda förordning trädde i kraft beträffande elektrisk kraft den 20 juni och i övrigt den 1 juli 1957.

Energiskatten för bensin och motorsprit höjdes genom förordning den 11 februari 1958 (nr 32) från fyra till nio öre för liter. För elektrisk kraft utgår skatten med 10 procent av kraftens beskattningsvärde för kraft som förbrukas i industriell rörelse med en förbrukning av mer än 40 000 kilowattimmar för driftställe under helt beskattningsår. För annan elektrisk kraft har skatten genom förordning den 14 mars 1958 (nr 71) höjts från 5 till 7 procent av kraftens beskattningsvärde. Beskattningsvärdet är lika med summan av de avgifter, som förbrukaren har att erlægga för den elektriska kraften. Dessa bestämmelser överensstämmer beträffande förbrukare av mer än 40 000 kilowattimmar per beskattningsår med dem som ingingo i den i samband med energiskattens införande upphävida elskatteförordningen.

För andra bränslen gällande skattesatser framgå av nedanstående sammanställning.

Bränsle	Skattesats		
Stenkol	12	kronor	för ton
Stybb av stenkol	6	»	» »
Koks	14	»	» »
Stybb av koks	6	»	» »
Kolbriketter	6	»	» »
Motorbrännolja med eller utan fotogentillsats	25	»	» m ³
Eldningsolja 1 och 2	25	»	» »
Eldningsolja 3 och högre	16	»	» »

Inkomsterna, som redovisas av kontrollstyrelsen och generaltullstyrelsen, uppgingo för budgetåret 1957/58 till 262,58 miljoner kronor, för budgetåret 1958/59 till 470,68 miljoner kronor och för budgetåret 1959/60 till 525,74 miljoner kronor.

I riksstaten för innevarande budgetår är inkomsten av energiskatt upptagen med 550 miljoner kronor.

I sin förenämnda skrivelse till riksräkenskapsverket har kontrollstyrelsen i fråga om beräkningen av de inkomster som uppbäras av styrelsen anfört följande:

»a) Energiskatt å elektrisk kraft

Enligt uppgift från Centrala Driftledningen torde man alltså kunna räkna med en årlig ökning av kraftförbrukningen inom industrin med 4,8 procent och av detaljförbrukningen (s. k. borgerlig förbrukning) med 9,9 procent.

Den skattepliktiga kraftförbrukningen för budgetåren 1960/61 och 1961/62 kan på grundval härav beräknas bli av nedan angiven omfattning.

	Årlig ökning Procent	Skattepliktig kraftförbrukning MkWh		
		1959/60	1960/61	1961/62
Industriell förbrukning				
a) elektrokemisk och elektrotermisk användning	4,8	1 500	1 570	1 650
b) övrig industriförbrukning	4,8	14 900	15 620	16 370
Borgerlig förbrukning	9,9	8 100	8 900	9 780

Centrala Driftledningen har i fråga om prisutvecklingen på industrikraften uppgivit att priset på denna för budgetåren 1960/61 och 1961/62 genomsnittligt kan beräknas till 3,7 resp. 3,8 öre per kWh. Beträffande kraft för elektrokemisk och elektrotermisk användning utgör beskattningsvärdet enligt beslut 1 öre per kWh. Priset för dylik kraft torde utgöra omkring 70 procent av det genomsnittliga priset för övrig industrikraft. Kraft för elektrokemisk och elektrotermisk användning samt skattefri industriell kraftförbrukning kan beräknas uppgå till omkring 13 procent av industrins totala förbrukning. På grund härav kan det genomsnittliga priset och därmed även det genomsnittliga beskattningsvärdet för övrig industrikraft per kWh beräknas till 3,87 öre för budgetåret 1960/61 och 3,97 öre för budgetåret 1961/62.

Med hänsyn till tidigare genomförda prishöjningar på borgerlig kraft kan priset enligt uppgift från Svenska Elverksföreningen för såväl budgetåret 1960/61 som 1961/62 beräknas till 12,5 öre per kWh inom tätorter och 16,0 öre per kWh på landsbygden. Den borgerliga kraftförbrukningen fördelar sig på tätorterna och landsbygden med 60 resp. 40 procent.

Producenter av elektrisk kraft äger i deklaration göra avdrag för energiskatt å bränsle, som förbrukats för produktion av kraft. Under förutsättning av normal tillgång på vattenkraft under innevarande budgetår kan avdraget beräknas till 10 milj. kr. Samma belopp torde kunna beräknas för budgetåret 1961/62.

På grundval av vad här anförts kan skatteintäkten av energiskatt å elektrisk kraft beräknas enligt följande.

Budgetåret 1960/61	Miljoner kronor
Kraft för elektrokemisk och elektrotermisk användning, 1 570 MkWh × 1 öre × 10 %	1,6
Övrig industrikraft, 15 620 MkWh × 3,87 öre × 10 %	60,4
Kraft för borgerlig förbrukning:	
tätorter, 5 340 MkWh × 12,5 öre × 7 %	46,7
landsbygd, 3 560 MkWh × 16,0 öre × 7 %	39,9
	148,6
Avgår: Energiskatt å bränsle för produktion av elektrisk kraft	10,0
	138,6

Budgetåret 1961/62

Kraft för elektrokemisk och elektrotermisk användning, 1 650 MkWh × 1 öre × 10 %	1,7
Övrig industrikraft, 16 370 MkWh × 3,97 öre × 10 %	65,0
Kraft för borgerlig förbrukning:	
tätorter, 5 870 MkWh × 12,5 öre × 7 %	51,4
landsbygd, 3 910 MkWh × 16,0 öre × 7 %	43,8
	161,9
Avgår: Energiskatt å bränsle för produktion av elektrisk kraft	10,0
	151,9

Nettolinkomsten av energiskatt å elektrisk kraft kan således angivas till avrundat 138 milj. kronor för budgetåret 1960/61 och 152 milj. kronor för budgetåret 1961/62.

b) Energiskatten å bensin och motorsprit utgår med 9 öre per liter. Med ledning av från tillverkarna lämnade uppgifter om beräknad utlämning kan energiskatten för budgetåret 1960/61 beräknas till 57

milj. kronor och för budgetåret 1961/62 till 48 milj. kronor. Beträffande energiskatt å reabränsle, som levereras till flygvapnet, hänvisas till vad som anförts under bensinskatt.

c) Energiskatt å andra bränslen än bensin och motorsprit

Nettointäkten av energiskatt å fasta och flytande bränslen har under de två senaste budgetåren utgjort: (i milj. kronor).

Budgetår	1958/59	1959/60	1960/61
3:e kv	33,5	35,4	37,4
4:e kv	30,5	29,3	
1:a kv	51,1	62,6	
2:a kv	56,8	69,0	
Totalt	171,9	196,3	

Enligt uppgift från branschen och med ledning av senast tillgänglig importstatistik hämtad från statens handelslicensnämnd, synes den tidigare, starkt markerade nedgången för de fasta bränslena nu ha upphört. En viss ökning av förbrukningen skulle t. o. m. vara att vänta. På grund härav torde bruttoskatten för stenkol och koks (inkl. stybb och briketter) under i övrigt normala förhållanden kunna beräknas öka från under 1959/60 influtna 44 milj. kronor till 45 milj. kronor för såväl budgetåret 1960/61 som 1961/62.

Bruttoskatten å gasverkens totala försäljning och egenförbrukning kan med ledning av ingivna deklarationer beräknas till oförändrat 9 milj. kronor per budgetår.

Under budgetåret 1959/60 inflöt i energiskatt för andra flytande bränslen än bensin och motorsprit brutto 202 milj. kronor. Med ledning av importutvecklingen och uppgifter från de stora oljebolagen synes man kunna beräkna bruttoskatten å dylikt importerat och inom riket framställt bränsle till sammanlagt 211 milj. kronor för budgetåret 1960/61. Under budgetåret 1961/62 torde skatten kunna beräknas till 217 milj. kronor.

Den totala bruttoskatten å här nämnda bränslen skulle sålunda utgöra för budgetåret 1960/61 (45 + 9 + 211) 265 milj. kronor och för budgetåret 1961/62 (45 + 9 + 217) 271 milj. kronor.

Från den framräknade bruttoskatten avgår skatt för det bränsle, som förbrukas för sådant ändamål att rätt till skattebefrielse eller skattenedsättning föreligger. Med ledning av deklaraionsuppgifter kan den mot avdragen svarande skatten beräknas till 50 milj. kronor för vardera budgetåret. Avdrag måste vidare göras för den genom bestämmelserna om tvångslagring föranledda lagerökningen hos registrerade förbrukare. Detta torde enligt uppgift från riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap medföra ett inkomstbortfall på ca 2 milj. kronor per budgetår. Slutligen kommer generaltullstyrelsen enligt uppgift att som tidigare uppbära omkring 7 milj. kronor i energiskatt å dessa bränslen.

Kontrollstyrelsens sammanlagda nettouppbörd av energiskatt å andra bränslen än bensin och motorsprit torde sålunda enligt ovan kunna väntas inbringa för budgetåret 1960/61 206 milj. kronor och för budgetåret 1961/62 212 milj. kronor eller avrundat 205 resp. 210 milj. kronor.

Den energiskatt, som uppbäres av kontrollstyrelsen, kan sålunda beräknas till 400 milj. kronor för budgetåret 1960/61 och 410 milj. kronor för budgetåret 1961/62.»

Generaltullstyrelsen har i sin förenämnda skrivelse till riksräkenskapsverket i fråga om beräkningen av de inkomster som uppbäras av tullverket anfört följande:

»Tullverkets nettouppbörd av energiskatt uppgick under budgetåret 1959/60 till 152 miljoner kronor, varav 145 miljoner kronor hänförde sig till bensen och 7 miljoner kronor till fasta bränslen. Bruttouppbörderna av energiskatt för bensen beräknas å ovan angivna förtullningsvolymerna till 176 och 198 miljoner kronor för respektive budgetåren 1960/61 och 1961/62. För fasta bränslen beräknas energiskatten uppgå till omkring 7 miljoner kronor för vardera budgetåret, varför den totala bruttouppbörden av energiskatt bör upptagas till 183 och 205 miljoner kronor för respektive budgetår. De av tullverket bestridda restitutionerna av energiskatt beräknas under samma tid uppgå till 33 respektive 40 miljoner kronor, varför nettouppbörderna torde kunna upptagas till 150 miljoner kronor för budgetåret 1960/61 och 165 miljoner kronor för budgetåret 1961/62. Beräkningen för sistnämnda budgetår gäller under den förutsättningen att någon överföring till kontrollstyrelsen av tullverkets skatteuppbörd för bensen icke blivit genomförd. I annat fall torde tullverkets uppbörd av energiskatt för budgetåret 1961/62 komma att stanna vid omkring 7 miljoner kronor.»

De av kontrollstyrelsen och generaltullstyrelsen gjorda beräkningarna enligt gällande skattesatser innebära en sammanlagd inkomst på titeln energiskatt under budgetåren 1960/61 och 1961/62 på 550 respektive 575 miljoner kronor.

Riksräkenskapsverket uppskattar inkomsterna på titeln energiskatt för budgetåret 1960/61 till 550 000 000 kronor och föreslår, att titeln för budgetåret 1961/62 uppföres med 575 000 000 kronor.

II. Uppbörd i statens verksamhet

De under rubriken »Uppbörd i statens verksamhet» upptagna inkomstittlarna voro i riksstaten för budgetåret 1959/60 beräknade till ett belopp av 216,82 miljoner kronor och gävo enligt budgetredovisningen en sammanlagd nettoinkomst av 213,56 miljoner kronor. Hur den redovisade nettoinkomsten fördelade sig på de olika uppbördstitlarna framgår av bilaga B.

Riksstaten för budgetåret 1960/61 upptager under rubriken »Uppbörd i statens verksamhet» en sammanlagd inkomstsumma av 230,03 miljoner kronor. Beträffande samtliga de under denna rubrik upptagna inkomstittlarna, utom vattendomstolsavgifter, har riksräkenskapsverket hos vederbörande myndigheter anhållit om uppgifter på de belopp, med vilka inkomsterna på titlarna i fråga kunna beräknas inflyta under vart och ett av budgetåren 1960/61 och 1961/62. Med stöd av de utav myndigheterna lämnade uppgifterna har riksräkenskapsverket, såsom framgår av bilaga C, beräknat utfallet av inkomstsumman under »Uppbörd i statens verksamhet» under budgetåret 1960/61 till 229,68 miljoner kronor.

För budgetåret 1961/62 har riksräkenskapsverket på sätt framgår av närslutna bilaga D under denna rubrik beräknat ett sammanlagt belopp av 236,15 miljoner kronor.

Riksräkenskapsverket har funnit anledning göra särskilda uttalanden allenast beträffande följande inkomstittlar.

Inkomster vid fångvården. I skrivelse till riksräkenskapsverket den 15 oktober 1960 har fångvårdsstyrelsen beräknat inkomsterna till 2,55 miljoner kronor för innevarande budgetår och till 1,65 miljoner kronor för budgetåret 1961/62. Vid beräkningarna för nästkommande budgetår har styrelsen utgått från en i sina anslagsäskanden begärd generell höjning av fångvårdens arbetspremier.

Riksräkenskapsverket beräknar ifrågavarande titel till 2 550 000 kronor för innevarande budgetår samt föreslår, att titeln för budgetåret 1961/62 uppföres med 1 650 000 kronor, varvid förutsatts en höjning av fångvårdens arbetspremier i enlighet med fångvårdsstyrelsens förslag.

Inkomster vid Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut. I skrivelse till riksräkenskapsverket den 13 oktober 1960 har Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut anfört följande:

»Institutet beräknar inkomsterna för budgetåret 1960/61 i enlighet med riksstaten till 6 100 000 kronor.

För budgetåret 1961/62 beräknar institutet inkomsterna på följande sätt:

Inkomster av uppdragsverksamhet	3 800 000	
Inkomster från luftfartsverket		
a) belastningen å anslaget Väderlektjänst för luftfarten.....	3 087 800	
b) en tredjedel av belastningen å anslaget Bidrag till väderleksstationer i Nordatlanten och på Grönland m. m.	293 300	3 381 100
		7 181 100

Beloppet synes emellertid böra avrundas till 7 000 000 kronor.

Ifråga om inkomsterna från luftfartsverket får institutet framhålla följande.

Beräkningen utgår från att institutets förslag till anslagsäskanden under anslaget Väderlektjänst för luftfarten bifalles; om de reduceras skall motsvarande reduktion av inkomsten ske. Vidare förutsätter den att för budgetåret 1961/62 gälla samma grunder beträffande luftfartsverkets ersättning till institutet för utgifter för väderlektjänst som enligt kungl. brev den 3 juni 1960 angående beräkning av underskottet på luftfartsfonden under budgetåret 1960/61, nämligen att ersättning till institutet utgår för hela beloppet av belastningen å institutets anslag Väderlektjänst för luftfarten samt för en tredjedel av belastningen å anslaget Bidrag till Väderleksstationer i Nordatlanten och på Grönland m. m. Belastningen å sistnämnda anslag för vilket definitiv anslagsberäkning ännu ej avlämnats har med hänsyn till hittills kända förhållanden beräknats till 880 000 kronor.»

Riksräkenskapsverket beräknar inkomsterna på ifrågavarande titel till 6 100 000 kronor för innevarande budgetår samt föreslår under de i institutets skrivelse angivna förutsättningarna, att inkomstiteln för budgetåret 1961/62 uppföres med 7 000 000 kronor.

Inkomster vid länsarkitektorganisationen. Inkomsterna under denna titel voro i riksstaten för budgetåret 1959/60 uppförda med 1,5 miljoner kronor. Den slutligt redovisade nettoinkomsten för detta budgetår uppgick dock

endast till 1,03 miljoner kronor. Som orsak till denna avvikelse har byggnadsstyrelsen i skrivelse till riksräkenskapsverket den 15 oktober 1960 angivit, att länsarkitektkontoren i allt större utsträckning tagas i anspråk för allmänna arbetsuppgifter, vilka icke tillföra statsverket några inkomster. Beträffande innevarande budgetår framhåller byggnadsstyrelsen, att den från och med den 1 juli 1960 gällande nya byggnadslagstiftningen sannolikt kommer att innebära en ökad konsultationsverksamhet för länsarkitektorganisationen, vilket torde få till följd att allt mindre tid blir över för uppdragsverksamheten. Styrelsen anser sig därför icke kunna räkna med ett högre inkomstbelopp än 1 000 000 kronor mot i riksstaten upptagna 1 200 000 kronor under budgetåret 1960/61. Enligt styrelsens mening bjuder försiktigheten att inkomstiteln för budgetåret 1961/62 icke upptages till högre belopp än det för innevarande budgetår beräknade.

I anslutning till byggnadsstyrelsens beräkningar uppskattar riksräkenskapsverket inkomsterna på ifrågavarande titel till 1 000 000 kronor för innevarande budgetår och föreslår, att titeln för budgetåret 1961/62 uppföres med likaledes 1 000 000 kronor.

Inkomst av myntning och justering. Denna inkomstitel är i riksstaten för innevarande budgetår upptagen till 4,5 miljoner kronor. I skrivelse till riksräkenskapsverket den 6 oktober 1960 har mynt- och justeringsverket anfört följande:

»Riksbankens behållning av skiljemynt, som den 30 september 1959 uppgick till 29 484 623 kronor i valörerna 2 kronor—1 öre hade den 30 september 1960 minskat till 25 947 558 kronor.

Då minskningen till större delen faller på mynt av högre valör, torde man kunna förutsätta, att utmyntningen under innevarande budgetår av sistnämnda valörer kommer att bli något större än vad som förutsetts vid verkets tidigare avgivna inkomstberäkning.

Med anledning härav torde en uppjustering av det i riksstaten angivna beloppet för budgetåret 1960/61 till 5 000 000 kronor kunna vara motiverad.

För budgetåret 1961/62 beräknas en prägling av cirka 9 000 000 kronor i valörerna 2 kronor till 1 öre, vilket med nuvarande metallpriser skulle motsvara en vinst av cirka 3 300 000 kronor. Inkomsten av justering beräknas till 1 700 000 kronor. Sammanlagda inkomsten av myntning och justering under budgetåret 1961/62 torde sålunda komma att uppgå till 5 000 000 kronor.»

I anslutning till mynt- och justeringsverkets beräkning uppskattar riksräkenskapsverket inkomsterna på ifrågavarande titel till 5 000 000 kronor för innevarande budgetår samt föreslår, att titeln för budgetåret 1961/62 uppföres med likaledes 5 000 000 kronor.

Bidrag till bank- och fondinspektionen. I skrivelse till riksräkenskapsverket den 14 oktober 1960 har bank- och fondinspektionen anfört följande:

»Vad först angår budgetåret 1960/61 har inkomstiteln bidrag till bank- och fondinspektionen i riksstaten upptagits med ett belopp av 525 000 kro-

nor. Det däri ingående delbeloppet av bidrag till bankinspektionens fond, som tidigare angivits till 370 000 kronor, kan beräknas stiga till 375 000 kronor, vilket belopp torde inflyta under februari 1961. — Bidragen till fondinspektionen, som tidigare beräknats till 55 000 kronor, kan antagas stiga till 70 000 kronor, vilket belopp kommer att likaledes inflyta under februari 1961. — Bidraget till jordbrukskassetillsynens fond slutligen har för innevarande budgetår bestämts till 100 000 kronor, varav 55 000 kronor redan influtit och överförs till jordbrukskassetillsynens fond. Resterande belopp, 45 000 kronor, skall inbetalas före den 1 april 1961. Å inkomsttiteln kan således beräknas inflyta tillhopa ($375\,000 + 70\,000 + 100\,000 =$) 545 000 kronor.

Vad häfter angår budgetåret 1961/62 torde delbeloppen Bidrag till bankinspektionen och Bidrag till fondinspektionen kunna uppskattas till 375 000 kronor respektive ca 70 000 kronor. I fråga om bidraget till jordbrukskassetillsynens fond anser sig inspektionen för närvarande sakna skäl att beräkna delsamma till annat belopp än som skall utgå under innevarande budgetår, d. v. s. 100 000 kronor. Inspektionen beräknar i enlighet härmed inkomsttiteln hela belopp för budgetåret 1961/62 till ($375\,000 + 70\,000 + 100\,000 =$) 545 000 kronor.»

I anslutning till bank- och fondinspektionens beräkning uppskattar riksräkenskapsverket inkomsterna på ifrågavarande titel till 545 000 kronor för innevarande budgetår samt föreslår, att titeln för budgetåret 1961/62 uppföres med likaledes 545 000 kronor.

Inkomster vid statens centrala frökontrollanstalt. Inkomsterna på denna titel uppgingo under budgetåret 1959/60 till 1,97 miljoner kronor. I skrivelse till riksräkenskapsverket den 6 oktober 1960 har statens centrala frökontrollanstalt beräknat inkomsterna till 2,0 miljoner kronor för innevarande och till 2,1 miljoner kronor för nästkommande budgetår. Ökningen av inkomsterna anges bero dels på den fortgående ökningen av anstaltens verksamhet och dels på den höjning av anstaltens taxor för analysering, provtagning m. m., som skett från och med den 24 augusti 1960 och som helt slår igenom först under budgetåret 1961/62.

Riksräkenskapsverket uppskattar inkomsten på ifrågavarande titel till 2 100 000 kronor för innevarande budgetår samt föreslår, att titeln för budgetåret 1961/62 uppföres med 2 200 000 kronor.

Inkomster vid statens växtskyddsanstalt. Från och med budgetåret 1960/61 tillgodoföres denna titel såväl de avgifter, som uppbäras och redovisas av tullverket, som inkomster, vilka uppbäras och redovisas av statens växtskyddsanstalt. Enligt av riksräkenskapsverket inhämtade uppgifter kunna de av tullverket redovisade avgifterna beräknas till ca 1 000 000 kronor och inkomsterna redovisade av statens växtskyddsanstalt till ca 90 000 kronor för vardera budgetåret 1960/61 och 1961/62.

Riksräkenskapsverket beräknar inkomsterna på ifrågavarande titel till 1 100 000 kronor för innevarande budgetår samt föreslår för budgetåret 1961/62, att titeln, vars benämning förutsättes ändrad till »Avgifter för växtskyddsinspektion m. m.», upptages till likaledes 1 100 000 kronor.

Inkomster vid lantmäteriväsendet. Inkomsterna på denna titel uppgingo under budgetåret 1959/60 till 12,8 miljoner kronor. Titeln är i riksstaten för innevarande budgetår uppförd med 16,6 miljoner kronor. I skrivelse till riksräkenskapsverket den 4 oktober 1960 har lantmäteristyrelsen meddelat, att med hänsyn till den enligt kungörelse den 13 maj 1960 från och med den 1 juli 1960 gällande nya lantmäteritaxan (nr 332) såvitt nu kan bedömas på ifrågavarande titel kommer att inflyta under innevarande budgetår 16,3 miljoner kronor och under budgetåret 1961/62 17,3 miljoner kronor.

I anslutning till lantmäteristyrelsens beräkning uppskattar riksräkenskapsverket inkomsterna vid lantmäteriväsendet till 16 300 000 kronor för innevarande budgetår samt föreslår, att titeln för budgetåret 1961/62 uppföres med 17 300 000 kronor.

Inkomster vid rikets allmänna kartverk. I skrivelse till riksräkenskapsverket den 15 oktober 1960 har rikets allmänna kartverk beräknat inkomsterna till 2,5 miljoner kronor för innevarande budgetår och till 3,8 miljoner kronor för budgetåret 1961/62. Kartverket har härvid förutsatt en bruttoredovisning av vissa inkomster på sätt som föreslagits i kartverkets anslagsäskande för budgetåret 1961/62.

Riksräkenskapsverket beräknar inkomsterna på ifrågavarande titel till 2 500 000 kronor för innevarande budgetår samt föreslår, under den av kartverket givna förutsättningen, att titeln för budgetåret 1961/62 uppföres med 3 800 000 kronor.

Inkomster vid statens provningsanstalt. I skrivelse till riksräkenskapsverket den 13 oktober 1960 har statens provningsanstalt beräknat inkomsterna för innevarande budgetår till 2,7 miljoner kronor, vilket är samma belopp som upptagits i riksstaten. Provningsanstalten säger sig visserligen ha höjt taxan med generellt 10 procent för uppdrag, som inkommit efter den 1 juli 1960, men anser det ännu vara för tidigt att bedöma hur detta kommer att påverka inkomsterna. Provningsanstalten anför fortsättningsvis följande:

»Vad beträffar inkomsterna för budgetåret 1961/62 vill anstalten framhålla, att en av Kungl. Maj:t tillsatt utredning med uppdrag att verkställa översyn av den statliga provningsverksamheten och dess organisation m. m., i sitt i början av juli avgivna betänkande (SOU 1960: 27) föreslagit ett ändrat finansieringssystem, s. k. nettoredovisning, därvid inkomsterna skulle tagas till uppbörd under de till ett anslag sammanförda anslagen till avlöningar och omkostnader. Detta förslag innebär sålunda, att inkomsterna, som utredningen beräknar till 3 600 000 kronor för budgetåret 1961/62, ej skulle inlevereras till statsverket, utan i stället användas för att nedbringa provningsanstaltens utgifter för verksamheten. Vid bifall till utredningens förslag, som också legat till grund för provningsanstaltens petita för 1961/62, skulle följaktligen inleverering under särskild inkomsttitel i riksstaten av inkomsterna vid provningsanstalten ej ifrågakomma för budgetåret 1961/62. Härvid torde böra anmärkas, att storleken av det av utredningen beräknade inkomstbeloppet måste ses mot bakgrund av utredningens förslag i övrigt vad gäller ändrad organisation, ökat antal tjänster, bättre teknisk utrustning etc. Skulle däremot verksamheten fortsätta med i stort sett nuva-

rande personella och materiella resurser och oförändrad uppdragsmängd, beräknar anstalten inkomsterna till högst 2 700 000 kronor för budgetåret 1961/62.»

I anslutning till provningsanstaltens beräkning uppskattar riksräkenskapsverket inkomsterna på ifrågavarande titel till 2 700 000 kronor under innevarande budgetår. För budgetåret 1961/62 föreslår riksräkenskapsverket, i avvaktan på ställningstagandet i organisationsfrågan och under förutsättning av fortsatt bruttoredovisning, att titeln uppföres med likaledes 2 700 000 kronor.

Fyr- och båkmedel. Inkomsterna på denna titel uppgingo under budgetåret 1959/60 till 17,41 miljoner kronor. Titeln är i riksstaten för innevarande budgetår uppförd med 18,0 miljoner kronor. I skrivelse till riksräkenskapsverket den 8 november 1960 har generaltullstyrelsen för ettvarvt av budgetåren 1960/61 och 1961/62 ansett sig böra räkna med en uppbörd av 19 miljoner kronor. Styrelsen har därvid förutsatt, att en med tonavgiftens avveckling sammanhängande höjning av fyr- och båkavgifter genomföres från och med den 1 januari 1961.

Under den av generaltullstyrelsen givna förutsättningen beräknar riksräkenskapsverket inkomsterna under titeln fyr- och båkmedel till 19 000 000 kronor för budgetåret 1960/61 samt föreslår, att titeln för budgetåret 1961/62 uppföres med likaledes 19 000 000 kronor.

Patent- och varumärkes- samt registreringsavgifter. I skrivelse till riksräkenskapsverket den 10 oktober 1960 har patent- och registreringsverket anfört följande:

»Patentverket har i skrivelse till riksräkenskapsverket den 14 oktober 1959 uppgivit ett beräknat inkomstbelopp av 11 900 000 för budgetåret 1959/60 och 12 200 000 kronor för budgetåret 1960/61. Inkomstillflödet under budgetåret 1959/60 utgjorde emellertid 13 200 000 kronor, d. v. s. 1 300 000 kronor mer än beräknat.

Med stöd av nu föreliggande erfarenhet anser sig patentverket kunna för de två närmaste budgetåren räkna med i stort sett oförändrade inkomster av bolagsregistreringsavgifterna samt en ökning varje år av patentavgifterna med 500 000 kronor. En ny varumärkeslag beräknas träda i kraft den 1 januari 1961 och medföra en ökning av varumärkesavgifterna med 600 000 kronor för helt år. Inkomsterna under budgetåret 1960/61 skulle då bli 14 000 000 (13 200 000 + 500 000 + 300 000) kronor och under budgetåret 1961/62 14 800 000 (14 000 000 + 500 000 + 300 000) kronor.»

I anslutning till patent- och registreringsverkets beräkning uppskattar riksräkenskapsverket inkomsterna på ifrågavarande titel till 14 000 000 kronor för innevarande budgetår samt föreslår, att titeln för budgetåret 1961/62 uppföres med 14 800 000 kronor.

Inkomster av statens gruvegendom. Denna titel är i riksstaten för innevarande budgetår uppförd med 5,0 miljoner kronor. I skrivelse till riksrä-

kenskapsverket den 4 oktober 1960 har kommerskollegium beräknat inkomsterna för innevarande budgetår till 3,1 miljoner kronor och för budgetåret 1961/62 till 3,4 miljoner kronor. Kommerskollegium har härvid understrukt att inkomsterna bland annat äro starkt beroende av växlingar i kopparpriset på världsmarknaden och av malmkonjunkturen.

Riksräkenskapsverket beräknar inkomsterna på ifrågavarande titel till 3 500 000 kronor för innevarande budgetår samt föreslår, att titeln för budgetåret 1961/62 uppföres med likaledes 3 500 000 kronor.

Inkomster vid karolinska sjukhuset. Inkomsterna på denna titel uppgingo till 28,6 miljoner kronor under budgetåret 1959/60. Titeln är i riksstaten för innevarande budgetår uppförd med 36,8 miljoner kronor. I skrivelse till riksräkenskapsverket den 5 oktober 1960 har karolinska sjukhuset beräknat inkomsterna till 31,6 miljoner kronor för innevarande och till 33,7 miljoner kronor för nästkommande budgetår.

Riksräkenskapsverket beräknar inkomsterna vid karolinska sjukhuset till 31 600 000 kronor för budgetåret 1960/61 samt föreslår, att titeln för budgetåret 1961/62 upptages till 34 000 000 kronor.

III. Diverse inkomster

Bötesmedel. De beräknade och behållna inkomsterna på denna titel under de senaste budgetåren framgå av följande sammanställning:

	Redovisad inkomst	Beräknat i riksstaten		Redovisad inkomst	Beräknat i riksstaten
	Miljoner kronor			Miljoner kronor	
1955/56.....	17,57	15,00	1958/59.....	24,42	27,00
1956/57.....	21,05	20,00	1959/60.....	27,55	30,00
1957/58.....	24,28	22,00	1960/61.....		28,00

Under de fyra första månaderna av innevarande budgetår var uppbörden på titeln 7 procent större än för motsvarande tid föregående budgetår. Enligt av riksräkenskapsverket från överståthållarämbetet och länsstyrelserna infordrade uppgifter beräknas inkomsten av bötesmedel för budgetåren 1960/61 och 1961/62 till 27,43 respektive 27,86 miljoner kronor.

Riksräkenskapsverket beräknar bötesmedlen för innevarande budgetår till 30 000 000 kronor samt föreslår, att titeln för budgetåret 1961/62 uppföres med 32 000 000 kronor.

Totalisatormedel. De beräknade och behållna inkomsterna på denna titel under de senaste budgetåren framgå av följande sammanställning:

	Redovisad inkomst	Beräknat i riksstaten		Redovisad inkomst	Beräknat i riksstaten
	Miljoner kronor			Miljoner kronor	
1955/56.....	21,21	22,00	1958/59.....	32,73	35,00
1956/57.....	23,16	23,00	1959/60.....	46,55	35,00
1957/58.....	26,71	25,00	1960/61.....		50,00

I skrivelse till riksräkenskapsverket den 10 oktober 1960 har lantbruksstyrelsen under hänvisning till en inom styrelsens husdjursbyrå upprättad promemoria uppskattat inkomsten av totalisatormedel till 50 miljoner kronor för vardera budgetåret 1960/61 och 1961/62. I den nämnda promemorian anföres följande:

»För beräkning av totalisatormedlen under budgetåren 1960/61 och 1961/62 har en jämförelse verkställts mellan omsättning och statens andel för tiden 1 juli—30 september 1959 och samma tidsperiod 1960. Omsättningssummorna har under sagda perioder uppgått till respektive 53 599 867 kronor och 81 415 345 kronor, varjämte statens andel belöpt sig till respektive 8 406 577 kronor och 12 794 967 kronor. Omsättningen har alltså ökat med 27 815 478 kronor och statens andel med 4 388 390 kronor. Ökningen torde äga samband med det nytillkomna V-5-spelet samt med att vinstavdraget å omsättningen vid travtävlingar fr. o. m. den 1 juli 1960 sänktes med 5 % till 20 %.

Statens inkomst av totalisatormedel kan för budgetåret 1960/61 beräknas till 50 miljoner kronor och för budgetåret 1961/62 till 50 miljoner kronor.»

Riksräkenskapsverket beräknar uppbörden på inkomstiteln totalisatormedel för budgetåret 1960/61 till 50 000 000 kronor samt förordar, att titeln för budgetåret 1961/62 uppföres med likaledes 50 000 000 kronor.

Tipsmedel. Under de senaste budgetåren ha statsverkets beräknade och redovisade tipsmedelsinkomster uppgått till följande belopp:

	Redovisad inkomst	Beräknat i riksstaten		Redovisad inkomst	Beräknat i riksstaten
	Miljoner kronor			Miljoner kronor	
1955/56.....	80,49	90,00	1958/59.....	93,66	100,00
1956/57.....	89,15	80,00	1959/60.....	91,25	105,00
1957/58.....	95,85	90,00	1960/61.....		95,00

Aktiebolaget Tipstjänst har i skrivelse till riksräkenskapsverket den 1 november 1960 anfört följande:

»För budgetåret 1960/61.

Antalet tävlingsveckor beräknas uppgå till 47 st. eller samma antal som under budgetåret 1959/60. Veckoomsättningen varierar betydligt, varför inget bestämt kan sägas om den slutliga årsomsättningen.

De första 14 tävlingsveckorna under det nya budgetåret 1/7 t. o. m. 29—30/10 1960 uppvisa influerna tipsinsatser till ett belopp av kr. 44 141 229: 17. Motsvarande siffra för föregående år var kr. 49 402 625: 32, vilket innebär, att insatsbeloppet minskat med kr. 5 261 396: 15 eller med 10,7 % under denna tid.

Tillämpas denna minskningsprocent på föregående års tipsomsättning kr. 180 706 977: 32, innebär detta ett till kr. 161 371 330: 75 minskat tipsinsatsbelopp. Till detta belopp kommer dock kr. 1 501 108: 70 utgörande tipsomsättningen å den extra tävlingsomgång, som anordnades å olympisk fotboll, varför totalomsättningen skulle komma att uppgå till kr. 162 872 439: 45, som med samma nettovinstprocent som föregående år — 36 — skulle medföra en nettovinst av approximativt kr. 58 600 000: —.

Till detta belopp kommer den av riksdagen beslutade extra skatten om 5 öre för varje 35-öres rad eller — uttryckt i procent — ca 14,3 % å tipsinsatsbeloppet. Radskatten å den ovan beräknade lägre omsättningen skulle därför komma att uppgå till 14,3 % å kr. 162 872 439: 45 eller till ca kr. 23 300 000: —. Tillsammans skulle inleveransen för detta budgetår således belöpa sig till kr. 81 900 000: —.

För budgetåret 1961/62.

Även för detta år torde tävlingsveckornas antal komma att uppgå till 47 och då det för närvarande är omöjligt att bedöma, om någon förändring av omsättningen kommer att inträda, torde det vara ändamålsenligt att tills vidare räkna med samma inleverans för 1961/62 som för 1960/61 eller kr. 81 900 000: —.

För bägge budgetåren måste bolaget reservera sig för oförutsedda händelser, som helt kunna förändra det ekonomiska resultatet, såsom inställda tävlingsomgångar etc.»

Riksräkenskapsverket beräknar inkomsten av tipsmedel för budgetåret 1960/61 till 85 000 000 kronor samt föreslår, att titeln för budgetåret 1961/62 uppföres med likaledes 85 000 000 kronor.

Lotterimedel. Av nedanstående sammanställning framgå de för de senaste budgetåren beräknade och redovisade inkomsterna på titeln lotterimedel:

	Redovisad inkomst	Beräknat i riksstaten		Redovisad inkomst	Beräknat i riksstaten
	Miljoner kronor			Miljoner kronor	
1955/56.....	99,76	105,00	1958/59.....	114,18	117,00
1956/57.....	110,83	110,00	1959/60.....	112,99	115,00
1957/58.....	114,75	115,00	1960/61.....		115,00

I skrivelse till riksräkenskapsverket den 27 oktober 1960 har Svenska penninglotteriet aktiebolag för budgetåret 1960/61 beräknat kunna inleverera ett belopp av 110,80 miljoner kronor att tillgodoföras titeln lotterimedel. Försäljningen av lotter till dragningarna under månaderna januari—juni 1961 har härvid antagits kunna fortgå i samma omfattning som till dragningarna under motsvarande månader år 1960.

Vid den av bolaget för budgetåret 1960/61 verkställda beräkningen ha inleveranserna av statsverket tillkommande belopp av avgifter för försålda lotter uppskattats till 103,51 miljoner kronor, medan i form av vinst på bolagets verksamhet beräknats komma att på förevarande titel inflyta 7,29 miljoner kronor. Inleveransen under första hälften av budgetåret 1960/61 av statsverket tillkommande belopp av avgifter för försålda lotter avser dragningarna under månaderna juni—november 1960 och kan därför redan nu

exakt angivas. Den uppgår till 50,48 miljoner kronor, vilket är 1,82 miljoner kronor mindre än vad som inlevererades under motsvarande period föregående år.

Riksräkenskapsverket beräknar inkomsterna av lotterimedel för budgetåret 1960/61 till 112 000 000 kronor samt förordar, att titeln för budgetåret 1961/62 uppföres med likaledes 112 000 000 kronor.

Övriga diverse inkomster. Denna inkomsttitel tillgodoföres bland annat inflytande belopp respektive belastas med restitutioner av vissa äldre skatter. Titeln har i riksstaten för budgetåret 1960/61 uppförts med ett belopp av 15 miljoner kronor.

De på ifrågavarande titel under budgetåret 1959/60 redovisade inkomsterna uppgingo till netto 42,45 miljoner kronor. Bland inkomsterna märkas återbetalning av kostnader för organiserande av en svensk FN-styrka på 12,12 miljoner kronor, återbetalning av bidrag till televisionsverksamhetens driftkostnader på 9,82 miljoner kronor, restavgifter på netto 5,84 miljoner kronor, försäljningsmedel för lös egendom m. m. på netto 3,71 miljoner kronor, överskottsmedel från statens jordbruksnämnds clearingkassa för fettvaror på 2,67 miljoner kronor samt avveckling av vissa fonder för försvarsberedskap på 2,01 miljoner kronor.

Riksräkenskapsverket beräknar den behållna uppbörden på inkomsttiteln övriga diverse inkomster för budgetåret 1960/61 till 20 000 000 kronor samt föreslår, att titeln i riksstaten för budgetåret 1961/62 uppföres med ett belopp av likaledes 20 000 000 kronor.

B. Inkomster av statens kapitalfonder

I. Statens affärsverksfonder

Postverket

De till statsverket inlevererade samt i räkenskaperna och i rikshuvudboken redovisade överskotten för postverket för de senast förflutna fem budgetåren framgå av efterföljande uppställning, i vilken även medtagits de i riksstaten beräknade överskotten (miljoner kronor).

Budgetår	Den egentliga poströrelsen			Postsparbanken och postgirot: vinst	Summa	Inlevererat till statsverket	Beräknat i riksstaten
	Inkomster	Driftkostnader	Överskott				
1955/56	390,08	386,90	3,18	5,00	8,18	12,29	6,00
1956/57	422,24	417,13	5,11	5,00	10,11	7,18	10,00
1957/58	474,99	457,69	17,30	—	17,30	23,11	17,00
1958/59	500,06	493,61	6,45	—	6,45	5,50	23,00
1959/60	540,00	522,27	17,73	5,00	22,73	21,45	17,00

I riksstaten för innevarande budgetår har såsom inkomst av postverket upptagits ett belopp av 1 miljon kronor.

Generalpoststyrelsen har i skrivelse till riksräkenskapsverket den 3 november 1960 beträffande inkomsterna under budgetåret 1960/61 och 1961/62 på riksstatstiteln postverket anfört följande:

»De beräknade inkomsterna har sammanförts i nedanstående tabell, vari för jämförelse upptagits inkomsterna jämväl för budgetåret 1959/60.

Inkomsttitel	Verkliga inkomster budgetåret 1959/60	Beräknade inkomster budgetåren	
		1960/61	1961/62
Frankoteckensuppbörd	317 199 263	334 000 000	347 500 000
Inkomster för befordran av tjänsteför- sändelser	54 726 719	58 000 000	60 000 000
Inkomster av tidningsrörelsen	41 645 184	45 700 000	45 900 000
Ersättning för postgirotörelsen	76 010 662	90 000 000	92 500 000
Vinst av postgirotörelsen	2 500 000	—	—
Ersättning från postsparbanken	25 780 951	30 000 000	30 500 000
Vinst från postsparbanken	2 500 000	—	—
Övriga inkomster av inrikes rörelsen och eo uppbörd	2 766 922	2 875 000	2 925 000
Ersättning för bestyret med skatteuppbörden	10 620 812	10 700 000	12 000 000
försäljning av statsstämplor	585 000	625 000	660 000

centralupphandlingen av papper m. m. för övriga statsmyndigheter	1 916 702	1 900 000	1 900 000
utbetalning av folkpensioner	4 662 399	4 600 000	4 700 000
utbetalning av barnbidrag	2 529 137	2 520 000	2 850 000
försäljning av radiolicenser	1 020 036	1 100 000	1 150 000
bestyret med valförsändelser	— 244	250 000	—
försäljning av jaktkort	46 424	—	—
försäljning av obligationer	110 065	100 000	100 000
Postverkets adressregister	277 365	300 000	350 000
Inkomst av utrikes rörelsen	102 009	400 000	300 000
Summa inkomster	544 999 406	583 070 000	603 335 000
Driftkostnader	522 272 378	564 840 000	591 890 000
Överskott	22 727 028	18 230 000	11 445 000
Avrundat	—	18 000 000	11 000 000

Beträffande de beräknade inkomsterna må anföras följande.

Under budgetåret 1959/60 uppgick frankoteckensuppbörden till 317 199 263 kronor mot 296 622 627 kronor budgetåret 1958/59. Ökningen uppgick alltså till 20 576 636 kronor eller till ca 6,9 procent. För tiden juli—september 1960 har frankoteckensuppbörden vid postanstalterna bl. a. till följd av den genom årets valrörelse ökade posttrafiken ökat med ca 8,5 procent i förhållande till uppbörden för samma tid 1959.

Vid beräkningen av frankoteckensuppbörden för budgetåren 1960/61 och 1961/62 har styrelsen utgått från de porton, som f. n. gäller för olika försändelseslag. Med hänsyn till att uppbörden såsom ovan sagts utvisat ökning såväl för det sistförflutna budgetåret som för den hittills förflutna delen av innevarande budgetår, har styrelsen ansett sig nu kunna beräkna frankoteckensuppbörden för innevarande budgetår till 334 miljoner kronor, motsvarande en ökning med ca 5,3 procent i förhållande till uppbörden för budgetåret 1959/60. Efter vad nu kan bedömas anser styrelsen sig kunna räkna med en viss ökning av trafikvolymen även under budgetåret 1961/62. Frankoteckensuppbörden för sistnämnda budgetår har därför uppskattats till 347,5 miljoner kronor motsvarande en ökning med ca 4 procent i förhållande till den beräknade uppbörden för innevarande budgetår.

Ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsändelser utgår jämförelsevis § 2 tjänstebrevsförordningen med viss procent av frankoteckensuppbörden. Storleken av denna procent bestämmes beträffande samtliga tjänstebrevsberättigade myndigheter med undantag av televerket, statens järnvägar, statens vattenfallsverk, domänverket, försvarets fabriksverk samt riksbanken av generalpoststyrelsen och statskontoret gemensamt. Efter överenskommelse med statskontoret har generalpoststyrelsen bestämt, att ersättningen till postverket för tjänsteförsändelser i allmänhet fr. o. m. den 1 juli 1956 t. v. skall utgå med 12 % av postverkets frankoteckensuppbörd.

Såvitt nu kan bedömas synes ersättningen till postverket för befordran av tjänsteförsändelser, häri inbegripet jämväl ersättning för befordran av posten från de statliga kristidsorganen och de allmänna sjukhassorna även för befordran av militärbrev samt för postverkets bestyr med delgivningsförsändelser, för innevarande budgetår kunna beräknas till sammanlagt 58 miljoner kronor samt för nästkommande budgetår till 60 miljoner kronor.

Inkomsterna av tidningsrörelsen utgöres dels av ersättning för befordran av postabonnerade tidningar, dels ock av avgifter för befordran av tidningar såsom utgivarkorsband och tidningsbilagor. För budgetåret 1959/60 uppgick inkomsterna till cirka 41,5 miljoner kronor. Inkomsterna av tidningsrörelsen för budgetåret 1960/61 beräknas till 45,7 miljoner kronor samt för budgetåret 1961/62 till 45,9 miljoner kronor.

Postverkets inkomster av postgöromålen utgöres av ersättning för kostnaderna för girogöromålens handläggning vid postanstalterna samt vid postbanken, inom styrelsen i övrigt och vid postdirektionerna. Från denna beräknade ersättning avgår av postverket uppburna portoinkomster avseende girogörelsen. Det nettobelopp, som därvid framkommer, gottskrives postverket. Ersättningen för budgetåret 1960/61 beräknas nu till ca 90 miljoner kronor eller 14,2 miljoner kronor mer än ersättningen under budgetåret 1959/60. Ökningen är huvudsakligen föranledd av ökade lönekostnader m. m. och allmän uppgång i rörelsen. För budgetåret 1961/62 har inkomsterna beräknats till 92,5 miljoner kronor.

Ersättningen från postparbanken för budgetåret 1960/61 har såsom framgår av tabellen nu beräknats till 30 miljoner kronor. För nästkommande budgetår beräknas ersättningen till 30,5 miljoner kronor.

Ersättningen till postverket för bestyret med skatteuppbörden har fr. o. m. uppbördsåret 1958/59 fastställts av Kungl. Maj:t i brev till generalpoststyrelsen den 29 november 1957. För innevarande budgetår beräknas ersättningen till 10,7 miljoner kronor.

I anledning av bl. a. de ökade lönekostnaderna fr. o. m. den 1 januari 1959 och senare har styrelsen i skrivelse till Kungl. Maj:t den 22 september 1960 för tillämpning fr. o. m. uppbördsåret 1961/62 hemställt om viss höjning av ersättningen för postverkets bestyr med skatteuppbörden. Under förutsättning av Kungl. Maj:ts bifall till styrelsens förslag beräknas ersättningen till postverket för bestyret med skatteuppbörden för nästkommande budgetår till 12 miljoner kronor.

Enligt Kungl. Maj:ts brev till pensionsstyrelsen den 28 maj 1959 resp. Kungl. Maj:ts brev till generalpoststyrelsen den 5 juni 1959 skall ersättningen till postverket för bestyret med utbetalning av folkpensioner resp. allmänna barnbidrag utgå med 45 öre för varje under år 1960 utbetalad folkpensionsanvisning resp. 60 öre för varje under samma år utbetalad barnbidragsanvisning. I anledning av ökade lönekostnader m. m. har generalpoststyrelsen i skrivelse till Kungl. Maj:t den 6 oktober 1960 hemställt om viss höjning av den nu utgående ersättningen för utbetalade barnbidragsanvisningar. Postverkets ersättning för här ifrågavarande båda bestyr beräknas för budgetåret 1960/61 till 4 600 000 kronor resp. 2 520 000 kronor samt — under förutsättning av Kungl. Maj:ts bifall till styrelsens förslag om viss höjning av ersättningen för utbetalade barnbidragsanvisningar — för budgetåret 1961/62 till 4 700 000 kronor resp. 2 850 000 kronor.

Postverkets inkomster av utrikesrörelsen utgöres huvudsakligen av portoandelar för paket och postanvisningar. Beträffande denna inkomstpost måste en förhandskalkyl alltid bli mycket osäker bl. a. på grund av att man icke med säkerhet kan beräkna, vid vilken tidpunkt likvid i varje särskilt fall kan komma att inflyta. Styrelsen anser sig emellertid kunna räkna med en inkomst under här ifrågavarande titel på 400 000 kronor för innevarande och 300 000 kronor för nästkommande budgetår.

Inkomsterna å övriga inkomsttitlar beräknas icke komma att undergå större förändringar vare sig under innevarande eller nästkommande budgetår i förhållande till inkomsterna för budgetåret 1959/60, varför någon

närmare motivering rörande beräkningen av inkomsterna å dessa titlar icke ansetts erforderlig.

Vid beräkningen av utgifterna har hänsyn tagits till den beslutade höjningen med 5 % av statstjänstemännens löner fr. o. m. den 1 januari 1961. Med större förändringar i nuvarande prisnivå har styrelsen ej räknat.

Under nu angivna förutsättningar beräknas postverkets utgifter under budgetåret 1960/61 komma att uppgå till 564,8 miljoner kronor, vilket belopp med omkring 0,4 miljoner kronor understiger det belopp, som upptagits i den av Kungl. Maj:t för nyssnämnda budgetår fastställda driftkostnadsstaten.

För budgetåret 1961/62 har utgifterna beräknats till 591,9 miljoner kronor.

Enligt styrelsens beräkningar skulle alltså överskottet av postverkets rörelse komma att uppgå till, i avrundade tal, för budgetåret 1960/61 18 miljoner kronor och för budgetåret 1961/62 11 miljoner kronor.

Under återopande av det anförda får styrelsen föreslå, att inkomstöverskottet av postverkets rörelse i riksstaten för budgetåret 1961/62 enligt ovan angivna beräkningar upptages med ett till 11 miljoner kronor avrundat belopp.

Av överskottsmedlen för budgetåret 1959/60, 22 727 028 kronor 55 öre, kunde 20 miljoner kronor levereras under loppet av budgetåret. Det återstående beloppet, 2 727 028 kronor 55 öre, levererades den 12 augusti 1960. Det kommer att tillses att överskottsmedel i görligaste mån levereras under det budgetår, till vilket medlen bokföringsmässigt bör hänföras.»

Generalpoststyrelsen har icke räknat med att några vinstmedel från postsparbanken eller postgironörelsen skola inlevereras under berörda budgetår. Detta synes innebära att uppkommen vinst i sin helhet ansetts böra disponeras för nedskrivning av rörelsernas utlånta medel.

Riksräkenskapsverket beräknar inkomsterna av postverket under budgetåret 1960/61 till 18 000 000 kronor samt föreslår, att titeln för budgetåret 1961/62 uppföres med 12 000 000 kronor.

Televerket

De till statsverket inlevererade samt i räkenskaperna och i rikshuvudboken redovisade överskotten för televerket för de senast förflutna fem budgetåren framgå av efterföljande uppställning, i vilken även medtagits de i riksstaten beräknade överskotten (miljoner kronor).

Budgetår	Drift- inkomster	Drift- kostnader	Överskott	Inlevererat till statsverket	Beräknat i riksstaten
1955/56	722,82	652,44	70,38	83,50	50,00
1956/57	784,28	745,44	38,84	40,00	85,00
1957/58	907,26	810,66	96,60	75,00	65,00
1958/59	969,91	839,40	130,51	115,00	75,00
1959/60	1 055,59	914,95	140,64	130,00	95,00

I riksstaten för innevarande budgetår har såsom inkomst av televerket upptagits ett belopp av 80 miljoner kronor.

Med skrivelse till riksräkenskapsverket den 10 november 1960 har telestyrelsen avgivit förslag ifråga om beräkning av det överskott på televerkets rörelse, som hör upptagas i riksstaten för budgetåret 1961/62. I sin skrivelse anför televerket följande:

»Televerkets redovisade inkomster, driftkostnader och överskott för de senaste fyra budgetåren samt motsvarande beräknade belopp för budgetåren 1960/61 och 1961/62 framgå av efterföljande tablå, i vilken driftkostnaderna för budgetåren 1960/61 och 1961/62 ha beräknats på grundval av nu gällande prisnivå och för år 1961 beslutade lönehöjningar.

Budgetår	Inkomster		Driftkostnader		Överskott	
	milj. kr.	ökning i %	milj. kr.	ökning i %	milj. kr.	i % av i medeltal disponerat kapital
Verkliga belopp						
1956/57	818,1	8,8	779,3	14,4	38,8	2,7
1957/58	947,6	15,8	851,0	9,2	96,6	6,7
1958/59	1 013,7	7,0	883,2	3,8	130,5	8,9
1959/60	1 104,3	8,9	963,7	9,1	140,6	9,2
Beräknade belopp						
1960/61	1 184,3	7,2	1 057,1	9,7	127,2	8,2
1961/62	1 261,0	6,5	1 126,3	6,5	134,7	8,5

Den starka ökningen av inkomsterna under budgetåret 1957/58 beror på de taxehöjningar, som genomfördes successivt under tiden april—juli 1957. Med hänsyn till nuvarande osäkra konjunkturläge har styrelsen ansett sig böra räkna med en något svagare utveckling av rörelsen under budgetåret 1960/61 och 1961/62 än under budgetåret 1959/60, då ökningen var osedvanligt stor.

För att få fram det verkliga nettoresultatet för statsverkets del av televerkets rörelse skola de i förestående tablå upptagna överskottsbeloppen minskas med riksgäldskontorets ränteutgifter för i televerkets anläggningar investerade lånemedel.

Budgetår	Televerkets överskott milj. kr.	Statens ränteutgifter milj. kr.	Nettovinst för statsverket milj. kr.
Verkliga belopp			
1956/57.....	38,8	47,5	—8,7
1957/58.....	96,6	50,7	45,9
1958/59.....	130,5	54,7	75,8
1959/60.....	140,6	59,3	81,3
Beräknade belopp			
1960/61.....	127,2	62,4	64,8
1961/62.....	134,7	63,2	71,5

Ränteutgifterna ha beräknats efter den effektiva medelräntefoten på den fonderade statsskulden, varvid för budgetåren 1960/61 och 1961/62 räknats med en medelräntefot av 4 %.

I fråga om de för budgetåren 1960/61 och 1961/62 beräknade inkomsterna får telestyrelsen anförda följande.

Nettoökningen av antalet uppsatta telefonapparater uppgick under budgetåret 1958/59 till 111 400 och under budgetåret 1959/60 till 116 700. Sty-

relsen har för budgetåren 1960/61 och 1961/62 ansett sig kunna räkna med en ökning av ca 115 000 resp. 110 000 apparater.

Vid beräkningen av inkomsterna för budgetåret 1961/62 har telestyrelsen icke tagit hänsyn till den inkomstminskning, som skulle följa med genomförandet av vissa taxenedsättningar, varom styrelsen gjorde framställning i skrivelse till Kungl. Maj:t den 19.6.1958 men till vilka förslag Kungl. Maj:t ännu icke tagit ställning.

I den av Kungl. Maj:t för budgetåret 1960/61 fastställda driftkostnadsstaten upptogs driftkostnaderna för detta budgetår till sammanlagt 1 049,1 milj. kronor. Med hänsyn till utfallet av driftkostnaderna för budgetåret 1959/60 har det emellertid ansetts befogat att på vissa punkter göra en ny beräkning av kostnaderna, vilken beräkning till resultat givit en sammanlagd kostnadssumma av 1 057,1 milj. kronor.

För budgetåret 1961/62 ha driftkostnaderna blivit beräknade till 1 126,3 milj. kronor.

I avsättningen till värdeminskningskonto har, i likhet med vad som skett för budgetåren 1954/55—1960/61, medräknats en extra avsättning, motsvarande en del av den inkomstökning för televerket, som uppstått genom de höjda inträdesavgifterna för telefonabonnemang. För budgetåret 1961/62 har denna extra avsättning upptagits till 15 milj. kronor eller samma belopp som medgivits för budgetåret 1960/61.

Enligt beslut av 1957 års riksdag skall det överskott av radiolicensmedel, som uppstår på ljudradiorörelsen sedan från inkomsterna dragits kostnaderna för programproduktion och programdistribution samt investeringar, redovisas såsom en separat post och icke inlevereras till statskontoret tillsammans med verkets andra överskottsmedel utan balanseras över till följande budgetår. En motsvarande ordning för televisionsrörelse beslutades av 1959 års riksdag. I anledning härav skola de inledningsvis angivna överskotten ändras på följande sätt för att få fram de belopp som skola inlevereras.

Budgetår	Överskott	Över- eller underskott		Rest att
	milj. kr.	ljudradio	television	inleverera
		milj. kr.	milj. kr.	milj. kr.
Verkliga belopp				
1956/57.....	38,8	—	—	38,8
1957/58.....	96,6	7,3	—	89,3
1958/59.....	130,5	10,2	—	120,3
1959/60.....	140,6	6,2	—	134,4
Beräknade belopp				
1960/61.....	127,2	— 2,8	18,4	111,6
1961/62.....	134,7	— 4,9	25,8	113,8

Med hänsyn till beräkningarnas approximativa karaktär torde det överskott, som skall inlevereras, för budgetåret 1960/61 böra avrundas till 110 milj. kronor och för budgetåret 1961/62 till 115 milj. kronor. Leveranserna av överskottsmedel för de ifrågavarande tvenne budgetåren förutses komma att överensstämma med de beräknade beloppen.»

Televerkets inkomster och utgifter för budgetåren 1957/58, 1958/59 och 1959/60 jämförda med beräknade inkomster och utgifter för budgetåren

1960/61 och 1961/62 framgå av följande sammanställning (miljoner kronor):

Inkomster.	1957/58	1958/59	1959/60	1960/61 Beräknat	1961/62 Beräknat
Telefoninkomster:					
Inträdesavgifter	38,5	39,4	40,5	39,7	38,0
Abonnemangs- och samtalsavgifter	735,1	768,9	823,5	868,6	913,2
Telegrafinkomster:					
Telexinkomster	10,3	12,5	13,8	15,6	17,6
Övriga telegrafinkomster	30,9	30,4	31,2	30,5	30,5
Radioinkomster:					
Ljudradioinkomster ...	68,8	80,0	81,0	82,0	83,0
Televisionsinkomster ..	7,9	27,4	61,0	96,0	125,0
Anslag till televisionsverksamhetens driftkostnader	4,7	1,7	—	—	—
Övriga radioinkomster .	4,6	4,6	4,6	4,6	4,7
Anläggningsavgifter	24,4	22,9	28,4	26,0	27,0
Diverse inkomster	22,4	25,9	20,3	21,3	22,0
Summa inkomster	947,6	1 018,7	1 104,3	1 184,3	1 261,0
Ökning från närmast föregående år av inkomster:					
absolut	129,5	66,1	90,6	80,0	76,7
i procent	15,8	7,0	8,9	7,2	6,5
Utgifter.					
Avlöningar, pensioner m. m.	304,4	309,9	321,2	346,2	359,9
Avsättning till värdeminskningsskonto	227,4	229,6	248,3	275,2	280,0
Återbetalning av anslag till televisionsverksamhetens driftkostnader	—	—	9,8	—	—
Övriga utgifter	319,2	343,7	384,4	435,7	486,4
Summa utgifter	851,0	883,2	963,7	1 057,1	1 126,3
Ökning från närmast föregående år av utgifter:					
absolut	71,7	32,2	80,5	93,4	69,2
i procent	9,2	3,8	9,1	9,7	6,5
Överskott	96,6	130,5	140,6	127,2	134,7

Riksräkenskapsverket beräknar inkomsterna för televerket under budgetåret 1960/61 till 112 000 000 kronor samt föreslår, att inkomstiteln i riksstaten för budgetåret 1961/62 uppföres med 115 000 000 kronor.

Statens vattenfallsverk

De till statsverket inlevererade samt i räkenskaperna och i rikshuvudboken redovisade överskotten för statens vattenfallsverk för de senast förflutna fem budgetåren framgå av efterföljande uppställning, i vilken även medtagits de i riksstaten beräknade överskotten (miljoner kronor).

Budgetår	Drift- inkomster	Drift- kostnader	Överskott	Inlevererat till stats- verket	Beräknat i riksstaten
1955/56	367,60	288,97	78,63	71,71	115,00
1956/57	411,52	325,79	85,73	85,63	120,00
1957/58	451,41	291,12	160,29	140,73	120,00
1958/59	503,16	301,97	201,19	188,29	135,00
1959/60	573,38	441,73	131,65	176,20	160,00

I riksstaten för innevarande budgetår har såsom inkomst av statens vattenfallsverk upptagits ett belopp av 190 miljoner kronor.

I skrivelse till riksräkenskapsverket den 10 november 1960 angående beräkning av inkomstöverskottet å statens vattenfallsverks rörelse för budgetåren 1960/61 och 1961/62 har vattenfallsstyrelsen anfört följande:

»Budgetåret 1960/61

Överskottet för innevarande budgetår beräknas till 200 000 000 kronor enligt nedanstående uppställning.

	Inkomster kronor	Driftkostnader kronor	Överskott kronor
Kraftverk	603 400 000	404 600 000	198 800 000
Kanalverk	5 600 000	4 700 000	900 000
Fastighetsförvaltning	1 000 000	700 000	300 000
	610 000 000	410 000 000	200 000 000

Beräkningarna grundas på den förutsättningen att nederbörden under hösten och vintern samt temperaturförhållandena icke bli ogynnsammare för kraftproduktionen och kraftbalansen än vad som nu förutses.

Budgetåret 1961/62

Under förutsättning att vattenförhållandena bli normala och att ändringar av bränslepriser och konjunkturförhållanden icke inträffa har överskottet för budgetåret 1961/62 beräknats till 225 000 000 kronor enligt nedanstående uppställning.

	Inkomster kronor	Driftkostnader kronor	Överskott kronor
Kraftverk	653 000 000	429 300 000	223 700 000
Kanalverk	6 000 000	5 000 000	1 000 000
Fastighetsförvaltning	1 000 000	700 000	300 000
	660 000 000	435 000 000	225 000 000

Beträffande kraftverkens inkomster har förutberäkning skett i anslutning till såväl den prognos rörande kraftbehovens utveckling, vilken ligger till grund för styrelsens anslagsäskanden, som den ökning av produktionsresurserna, vilka om intet oförutsett inträffar, inträder i förhållande till innevarande budgetår. Krafttransonering har förutsatts icke bli behövlig.

För kanalverken och fastighetsförvaltningen har räknats med i stort sett oförändrade inkomster.

Levererbart överskott

Beloppen inlevererbara överskottsmedel kunna sättas lika med de bokförda överskotten, dvs. 200 000 000 kronor för budgetåret 1960/61 och 225 000 000 kronor för budgetåret 1961/62. Noggrannheten i kalkylen är icke större än att eftersläpningen mellan bokförda och i penningar tillgängliga överskott per tolv månadsperioder kan försummas.»

Riksräkenskapsverket har under hand inhämtat, att vid vattenfallsstyrelsens beräkning av driftkostnaderna har räknats med övergång till konstant avskrivningsmetod.

Riksräkenskapsverket beräknar inkomsterna av statens vattenfallsverk till 200 000 000 kronor för budgetåret 1960/61 samt föreslår, att ifrågavarande inkomster för budgetåret 1961/62 upptagas till 225 000 000 kronor.

Domänverket

De bokförda inkomsterna och utgifterna för domänverket samt överskotten för de senast förflutna fem kalenderåren jämte de i rikshuvudboken redovisade och de till statsverket inlevererade överskotten för motsvarande budgetår framgå av efterföljande uppställning, i vilken även medtagits de i riksstaten beräknade överskotten (miljoner kronor).

Räkenskapsår	Inkomster	Driftkostnader	Överskott	Budgetår	Överskott	Inlevererat till statsverket	Beräknat i riksstaten
1955	423,12	358,96	64,16	1955/56	83,64	64,16	70,00
1956	415,02	380,86	34,16	1956/57	22,23	34,16	75,00
1957	455,98	419,55	36,43	1957/58	68,51	34,45	50,00
1958	458,54	449,06	9,48	1958/59	32,88	9,48	35,00
1959	411,05	388,13	22,92	1959/60	82,12	22,92	1,00

I riksstaten för innevarande budgetår har såsom inkomst av domänverket upptagits ett belopp av 23 miljoner kronor.

I skrivelse till riksräkenskapsverket den 19 november 1960 har domänstyrelsen rörande beräkningen av ifrågavarande titel för budgetåren 1960/61 och 1961/62 yttrat följande:

»Domänverkets räkenskapsår är kalenderår. Med ledning av jägmästarernas budgetredovisningsrapporter för detta år och utfallet av höstens kronoskogsförsäljningar beräknar styrelsen överskottet för 1960 till 40 miljoner kronor.

Uppkommande överskottsmedel för 1960 komma att inlevereras i den takt, som tillgången på rörelsemedel medgiver. Styrelsen beräknar dock att överskottet kommer att inlevereras under juni månad 1961.

Överskottet för domänverkets rörelse under år 1961 är svårbestämbart. Styrelsen beräknar visserligen att de priser, som kunna erhållas för försålda virkesprodukter, kunna beräknas ligga vid den nivå, som gällde under mitten av 1950-talet. Betydande kostnadsstegringar ha dock inträffat sedan dess såväl beträffande kostnaderna för virkesavkastningens tillgodogörande

som för sociala åtgärder, främst för pensionering av arbetare och tjänstemän. Vid beräkningen av utgifterna för andra ändamål under 1961 har styrelsen iakttagit återhållsamhet framförallt med investeringsäskanden. Med ledning härav anser sig styrelsen kunna upptaga överskottet för 1961 till 40 miljoner kronor. Styrelsen redovisar den verkställda resultatsberäkningen i närslutna bilaga.»

Domänstyrelsens ovannämnda bilaga lämnar följande uppgifter rörande domänverkets bokförda respektive beräknade inkomster och utgifter (efter vissa salderingar) samt överskott för vart och ett av åren 1959—1961 (miljoner kronor).

	1959 Enligt bokslutet	1960 Beräknat	1961 Beräknat
Inkomster			
Skogsdomäner	261,2	320,0	342,0
Jordbruksdomäner	7,3	7,5	7,5
Räntor	0,6	0,5	0,5
Summa	269,1	328,0	350,0
Utgifter			
Administration	50,8	57,0	62,0
Skogsdomäner	159,7	188,5	203,0
Jordbruksdomäner	5,0	4,5	4,5
Räntor	0,7	0,5	0,5
Avsättning till förnyelsefonden	30,0	37,5	40,0
Summa	246,2	288,0	310,0
Överskott	22,9	40,0	40,0

Riksräkenskapsverket beräknar inkomsterna av domänverket under budgetåret 1960/61 till 40 000 000 kronor samt föreslår, att ifrågavarande inkomster för budgetåret 1961/62 uppföras med likaledes 40 000 000 kronor.

II. Riksbanksfonden

Ifrågavarande inkomsttitel är i gällande riksstat uppförd med 50 miljoner kronor. I en från riksbanken till riksräkenskapsverket den 13 oktober 1960 avlåten skrivelse har förevarande inkomsttitel beräknats till 50 miljoner kronor för vart och ett av budgetåren 1960/61 och 1961/62.

I enlighet härmed beräknar riksräkenskapsverket inkomsterna från riksbanksfonden för budgetåret 1960/61 till 50 000 000 kronor samt föreslår, att titeln för budgetåret 1961/62 uppföres med likaledes 50 000 000 kronor.

III. Statens allmänna fastighetsfond

Statens allmänna fastighetsfond omfattar tio delfonder, nämligen slottsbyggnadernas, fängvårdsstyrelsens, beskickningsfastigheternas, byggnadsstyrelsens, generaltullstyrelsens, Uppsala universitets, Lunds universitets,

sjöfartsstyrelsens, medicinalstyrelsens och karolinska sjukhusets delfonder. Allmänna fastighetsfonden tillkommande ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler skall i vad avser byggnadsstyrelsens delfond fastställas med ledning av de kalkylerade hyresvärdena för olika fastigheter, varefter överskottet beräknas såsom skillnaden mellan de på delfondens stat upptagna inkomsterna och utgifterna för delfonden. Beträffande övriga delfonder utom slottsbyggnadernas delfond gäller däremot, att ifrågavarande ersättning skall bestämmas så, att ett överskott erhålles motsvarande full förräntning av det å respektive delfonder disponerade statskapitalet. I olikhet mot övriga delfonder under fastighetsfonden avses slottsbyggnadernas delfond icke skola redovisa något överskott.

I skrivelse den 8 december 1960 har riksräkenskapsverket avgivit utlåtande över de av de särskilda förvaltningsmyndigheterna avgivna förslagen till stater för de olika delfonderna av allmänna fastighetsfonden samt därvid framlagt förslag till stat för fonden för budgetåret 1961/62. I enlighet med detta förslag skulle överskotten på de särskilda delfonderna upptagas till de i efterföljande sammanställning angivna beloppen (kronor):

Slottsbyggnadernas delfond	1 000
Fångvårdsstyrelsens delfond	2 515 000
Beskickningsfastigheternas delfond	1 360 000
Byggnadsstyrelsens delfond	9 291 000
Generaltullstyrelsens delfond	275 000
Uppsala universitets delfond	810 000
Lunds universitets delfond	800 000
Sjöfartsstyrelsens delfond	150 000
Medicinalstyrelsens delfond	8 645 000
Karolinska sjukhusets delfond	1 140 000
Summa	24 987 000

Riksräkenskapsverket föreslår sålunda, att överskottet på statens allmänna fastighetsfond i riksstaten för budgetåret 1961/62 upptages till 24 987 000 kronor.

IV. Försvarets fonder

Försvarets fastighetsfond. Fonden omfattar fyra delfonder: arméns, marinens, flygvapnets och befästningars delfonder. I skrivelse den 28 oktober 1960 har Kungl. Maj:t uppdragit åt fortifikationsförvaltningen att vid utarbetande av förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1961/62 utgå från den förutsättningen att de tre försvarsgrensfonderna från och med nämnda budgetår skola sammanföras till en för försvarsgrenarna gemensam delfond.

Riksräkenskapsverket beräknar överskottet på försvarets fastighetsfond för budgetåret 1961/62 till 34 130 000 kronor.

Försvarets fabriksfond. I skrivelse till riksräkenskapsverket den 14 oktober 1960 har försvarets fabriksstyrelse beräknat överskottet från försvarets fabriksfond till 2 775 000 kronor för budgetåret 1960/61 samt till 2 800 000 kronor för budgetåret 1961/62. För vardera budgetåret hänföra sig 950 000 kronor till inkomster från armétygförvaltningens i fonden invärderade maskiner och byggnader. Fabriksstyrelsen har vid sina beräkningar utgått från att under innevarande år några större investeringar ej kommer att äga rum, varken i den planerade sammansättningsverkstaden för ammunition eller i ett till Alingsås planerat tvätteri. En viss ökning av överskottet för fabriksverkets del i fonden anges dock kunna beräknas med hänsyn till bland annat ökad kapitalbehållning genom minskning av avskrivningsmedlen å fonden, i första hand kollektiva avskrivningsmedel för utjämnande av framtida pensionskostnader. Denna minskning av avskrivningsmedlen säges närmast betingas av verkets anslutning till allmänna tilläggspensioneringen och därigenom ökade direkta kostnader.

Riksräkenskapsverket upptager i enlighet med försvarets fabriksstyrelses beräkningar överskottet från försvarets fabriksfond under budgetåret 1960/61 till 2 775 000 kronor samt föreslår, att överskottet för budgetåret 1961/62 uppföres med 2 800 000 kronor.

V. Statens utlåningsfonder

I särskilda skrivelser ha nedanstående myndigheter uppskattat inkomster-na från de av dem förvaltade hithörande fonderna för budgetåret 1961/62 enligt följande.

Utrikesdepartementet	10 000	kronor
Bostadsstyrelsen	222 625 010	»
Statskontoret.....	10 022 000	»
Generaltullstyrelsen	500	»
Lantbruksstyrelsen	1 800 000	»
Sjöfartsstyrelsen	3 500	»
Riksbanken	6 555 400	»
Riksgäldskontoret.....	135 000	»

Hithörande inkomster ha sålunda av vederbörande fondförvaltande myndigheter uppskattats till sammanlagt 241 251 410 kronor.

Med ledning av de framlagda beräkningarna föreslår riksräkenskapsverket, att överskotten från statens utlåningsfonder för budgetåret 1961/62 upptagas till sammanlagt 241 286 000 kronor. Beträffande överskottens fördelning på de olika fonderna får riksräkenskapsverket hänvisa till tabellbilagan (bilaga D).

VI. Fonden för låneunderstöd

Enligt inhämtade upplysningar ha bostadsstyrelsen, statskontoret, lantbruksstyrelsen, riksbanken och riksgäldskontoret uppskattat avkastningen av respektive delfonder för budgetåret 1961/62 till härefter angivna belopp (kronor):

Bostadsstyrelsens delfond.....	1 025 000
Statskontorets delfond	7 800 000
Lantbruksstyrelsens delfond	3 300
Riksbankens delfond	3 500 000
Riksgäldskontorets delfond	100

Riksräkenskapsverket föreslår, att inkomsterna under fonden för låneunderstöd för budgetåret 1961/62 upptagas till 12 330 000 kronor med den fördelning på delfonder, som angives i tabellbilagan (bilaga D).

VII. Fonden för statens aktier

Å fonden för statens aktier voro vid utgången av budgetåret 1959/60 bokförda av staten ägda aktier i följande aktiebolag, nämligen: Aktiebolaget Aerotransport, Aktiebolaget Transitotrafik, Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag (LKAB), Aktiebolaget Svenska tobaksmonopolet, Nya Systemaktiebolaget, Sveriges kreditbank aktiebolag, Aktiebolaget Industrikredit, Sveriges centrala restaurangaktiebolag, Aktiebolaget Statens skogsindustrier, Svenska lagerhusaktiebolaget, Aktiebolaget Fjäråsand, Svenska penninglotteriet aktiebolag, Norrbottens järnverk aktiebolag, Aktiebolaget Svensk torvförädling, Svenska skifferoljeaktiebolaget, Aktiebolaget Tipstjänst, Aktiebolaget Ceaverken, Ruotivare gruvaktiebolag, Aktiebolaget Atomenergi, Aktiebolaget Statsgruvor och Aktiebolaget Oljetransit.

Från och med det räkenskapsår för LKAB som började den 1 oktober 1957 innehar staten huvuddelen av aktierna i detta bolag.

Inkomsterna på titeln domineras helt av avkastningen från LKAB. Enligt inhämtade upplysningar beräknas avkastningen på i fonden bokförda aktier endast komma att inflyta från LKAB, Aktiebolaget Svenska tobaksmonopolet, Sveriges kreditbank aktiebolag, Sveriges centrala restaurangaktiebolag, Svenska penninglotteriet aktiebolag och Aktiebolaget Tipstjänst. Från inkomsterna på fonden avgår ränta för ogulden del av löseskillingen för av staten övertagna aktier i LKAB, i runda tal 19 miljoner kronor för innevarande budgetår och 10 miljoner kronor för budgetåret 1961/62.

Riksräkenskapsverket beräknar inkomsterna på titeln fonden för statens aktier till 85 000 000 kronor för budgetåret 1960/61 samt föreslår att titeln för budgetåret 1961/62 uppföres med 95 000 000 kronor.

VIII. Statens pensionsfonder

I skrivelse till riksräkenskapsverket den 14 oktober 1960 har pensionsstyrelsen beräknat inkomsten av folkpensioneringsfonden för budgetåret 1960/61 till 56,3 miljoner kronor och för budgetåret 1961/62 till 56,8 miljoner kronor.

I särskilda skrivelser till riksräkenskapsverket ha statskontoret, statens pensionsanstalt och riksgäldskontoret beräknat inkomsterna av övriga så-

som kapitalfonder redovisade pensionsfonder för budgetåret 1961/62 till 7 185 000 kronor, 10 600 000 kronor respektive 34 000 kronor.

I anslutning till ovanstående beräkningar föreslår riksräkenskapsverket, att inkomsterna från statens pensionsfonder för budgetåret 1961/62 beräknas till följande belopp, nämligen från folkpensioneringsfonden 57 000 000 kronor, från civila tjänstepensionsfonden 1 750 000 kronor, från militära tjänstepensionsfonden 200 000 kronor, från allmänna familjepensionsfonden 5 250 000 kronor, från statens pensionsanstalts pensionsfond 10 600 000 kronor samt från pensionsfonden för vissa riksdagens verk 34 000 kronor eller sammanlagt 74 834 000 kronor.

IX. Diverse kapitalfonder

Fonden för kreditgivning till utlandet. I skrivelse till riksräkenskapsverket den 14 oktober 1960 har riksgäldskontoret beräknat avkastningen av denna fond till 27 460 000 kronor för budgetåret 1960/61 och till 26 740 000 kronor för budgetåret 1961/62. I anslutning härtill beräknar riksräkenskapsverket inkomsten på förevarande inkomsttitel till 27 460 000 kronor för innevarande budgetår och föreslår, att titeln för budgetåret 1961/62 uppföres med 26 750 000 kronor.

Övriga diverse kapitalfonder. I skrivelse till riksräkenskapsverket den 8 november 1960 har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen beträffande överskottet på väg- och vattenbyggnadsverkets förrädsfond anfört följande:

»Genom beslut den 30.6.1960 har Kungl. Maj:t förordnat, att överskottet från och med budgetåret 1960/61 skall beräknas på den genomsnittliga kapitalbehållningen under budgetåret, grundad på den vid budgetårets ingång och vid dess utgång å fonden redovisade kapitalbehållningen. Överskottet skall beräknas efter den procent, som för varje budgetår gäller såsom förräntningskrav för statens investeringar i allmänhet. Denna procent utgör för budgetåret 1960/61 4,75. För oljelagringsanläggningarna skall överskottet alltså beräknas på kapitalbehållningen vid budgetårets ingång.

Beräkningen av överskottet för budgetåret 1960/61 grundar sig dels på det faktiska nettokapitalet vid budgetårets ingång, dels på de investeringar som redovisats för budgetåret 1960/61 i petita avseende budgetåret 1961/62, samt de avskrivningar som beräknats i petita avseende budgetåret 1960/61. Det räntepliktiga kapitalet beräknas på dessa grunder till 231 428 000 kronor och överskottet till 10 992 830 kronor.

För de på förrädsfonden redovisade oljelagringsanläggningarna har överskottet beräknats på det vid budgetårets ingång redovisade nettokapitalet, ca 37 562 000 kronor. Detta överskott uppgår till 1 784 174 kronor 16 öre.

Det totala överskottet för budgetåret 1960/61 beräknas sålunda till ca 12 750 000 kronor.

I ovanstående uppställning har för budgetåret 1960/61 ett till 12 700 000 kronor avrundat belopp upptagits.

Beräkningen av överskottet för budgetåret 1961/62 grundar sig dels på det kapital, som enligt ovan beräknats för den 30.6.1961, dels de investe-

ringar, som äskats för budgetåret 1961/62 samt de avskrivningar, som beräknats i samband med nämnda äskanden. Detta räntepliktiga kapital uppskattas sålunda till 242 768 000 kronor och överskottet efter 4,75 % till ca 11 500 000 kronor.

För oljelagringsanläggningarna har överskottet beräknats på det med ledning av uppgifter från riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap uppskattade nettokapitalet vid ingången av budgetåret 1961/62, ca 37 775 000 kronor. Detta överskott uppgår efter 4,75 % till ca 1 800 000 kronor.

Det totala överskottet för budgetåret 1961/62 beräknas sålunda till 13 300 000 kronor, vilket belopp upptagits i ovanstående uppställning.

I beslut den 13.5.1960 har Kungl. Maj:t uppdragit åt väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att i samråd med riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap och riksräkenskapsverket verkställa en undersökning rörande oljelagringsanläggningarnas fortsatta redovisning på förrådsfonden. Det är med anledning härav möjligt att dessa anläggningar från och med den 1.7.1961 kommer att redovisas på annan fond än förrådsfonden, i vilket fall överskottet från sistnämnda fond reduceras på sätt framgår av det föregående.»

Beträffande överskottet på fonden för Södertälje kanalverk har sjöfartsstyrelsen i skrivelse den 14 oktober 1960 yttrat följande:

»Å fonden för Södertälje kanalverk redovisades för budgetåret 1959/60 ett underskott av 61 997 kronor. I kanalverkets stat för innevarande budgetår är upptaget ett överskott med 53 400 kronor. Under förutsättning att av sjöfartsstyrelsen till Kungl. Maj:t ingivet taxeförslag omfattande åren 1961—1963 fastställs, beräknar styrelsen överskottet för budgetåret 1960/61 till i staten upptaget belopp, 53 400 kronor. För budgetåret 1961/62 förutsätter styrelsen ett inkomstöverskott å fonden av 35 000 kronor.»

I skrivelser från riksgäldskontoret, lantbruksstyrelsen och statens reproduktionsanstalt ha lämnats de uppgifter beträffande avkastningen av övriga diverse kapitalfonder, som, tillsammans med uppgifter för ovan behandlade fonder framgå av följande sammanställning.

	1960/61 Kronor	1961/62 Kronor
Fonden för förlag till statsverket (riksgäldskontoret)....	2 500 000	3 500 000
Väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond (väg- och vattenbyggnadsstyrelsen)	12 700 000	13 300 000
Fonden för Södertälje kanalverk (sjöfartsstyrelsen)	53 400	35 000
Jordfonden (lantbruksstyrelsen)	550 000	600 000
Arrendeegnahmetsfonden (lantbruksstyrelsen)	120 000	110 000
Statens reproduktionsanstalts fond (statens reproduktionsanstalt)	75 000	75 000
Summa	15 998 400	17 620 000

Riksräkenskapsverket förordar med stöd av förestående uppgifter, att inkomstiteln övriga diverse kapitalfonder för budgetåret 1961/62 upptages till ett avrundat belopp av 17 600 000 kronor.

Sammanfattning

Riksräkenskapsverkets förslag till beräkning av driftbudgetens inkomster under budgetåret 1961/62 och den nu företagna uppskattningen av inkomsterna under innevarande budgetår ha utförts under antagande av fortsatt produktionsökning och hög sysselsättningsnivå under 1961 och första halvåret 1962. I anslutning härtil har räknats med en fortsatt betydande ökning av lönesumman under 1961 samt ytterligare någon stegring under 1962. Även för fysiska personers inkomster av övriga förvärvskällor har sammanlagt förutsatts en fortsatt uppgång. Bolagens taxerade inkomster, som minskade under verksamhetsåret 1959, ha förutsatts komma att stiga under såväl 1960 som 1961.

Slutresultatet av riksräkenskapsverkets beräkning av statsinkomsterna under innevarande och nästkommande budgetår framgår av de såsom bilaga C respektive bilaga D fogade specifikationerna samt av nedanstående sammanfattande tabell, i vilken även de redovisade inkomsterna under budgetåren 1958/59 och 1959/60 medtagits för jämförelse.

	Redovisade belopp Miljoner kronor		Beräknade belopp Miljoner kronor	
	1958/59	1959/60	1960/61	1961/62
Skatt å inkomst och förmögenhet m. m.	6 095	6 157	7 200	7 400
Övrig skatt å inkomst, förmögenhet och rörelse....	306	310	316	308
Automobilskattemedel.....	1 086	1 182	1 260	1 335
Tullar och acciser	3 938	4 630	5 798	5 918
Uppbörd i statens verksamhet	197	213	230	236
Diverse inkomster	288	321	297	299
Statens affärsverksfonder	318	352	370	392
Övriga kapitalfonder	376	492	539	580
Summa	12 604	13 657	16 010	16 468

Som närmare berörts i samband med beräklandet av titeln *skatt å inkomst och förmögenhet m. m.* (s. 18—32) framkommer titelns nettoinkomst som skillnaden mellan en rad inkomst- och utgiftsposter. Inkomsterna på titeln utgöras i första hand av preliminär skatt som till större delen i form av källskatt nära följer den löpande utvecklingen av skatteunderlaget. Den bristande anpassningen mellan de preliminärt uppburna och de slutligt påförda skatterna kommer till uttryck i kvarstående och överskjutande skatt, som tillföres respektive utbetalas från titeln. Över titeln passera även andra skatter och avgifter, av vilka kommunalskatterna samt avgifter och bidrag till den allmänna sjukförsäkringen äro de viktigaste.

Nettoinkomsten på titeln beräknas komma att öka med över en miljard kronor från budgetåret 1959/60 till budgetåret 1960/61. Denna kraftiga stegring kan i allt väsentligt hänföras till dels en kraftig ökning i den prelimi-

nära A-skatten, dels ökad kvarstående skatt och dels minskad överskjutande skatt. Enligt nu föreliggande beräkning skulle netto 150 miljoner kronor reserveras på budgetutjämningsfonden för kommande utbetalning av kommunalskattemedel.

För budgetåret 1961/62 förutses en ökning av titeln skatt å inkomst och förmögenhet på 200 miljoner kronor. En beräknad betydande uppgång av preliminärskatteinflödet uppvägs härvid delvis av en antagen ökning av den överskjutande skatten och av utbetalningarna av kommunerna tillkommande skattemedel. För kommande utbetalningar av kommunalskattemedel beräknas netto 250 miljoner kronor komma att reserveras.

Den nedgång som redovisas för *övriga skatter å inkomst, förmögenhet och rörelse* under budgetåret 1961/62 sammanhänger med att uppbörden av fondskatt i stort sett avslutats.

I anslutning till de allmänna antagandena om den ekonomiska utvecklingen har riksräkenskapsverket även för flertalet andra inkomstitlar räknat med en fortgående ökning av inkomsterna. *Automobilskattemedlen* beräknas öka med 78 miljoner kronor under budgetåret 1960/61 och med 75 miljoner kronor under budgetåret 1961/62. Ökningen beräknas till 53 respektive 50 miljoner kronor för bensinskatten och till 25 miljoner kronor under vardera budgetåret för fordonsskatten.

Den förutsedda kraftiga stegringen för *tullar och acciser* mellan budgetåren 1959/60 och 1960/61 sammanhänger framförallt med den allmänna varuskatten, vilken inbringade 367 miljoner kronor under budgetåret 1959/60 och beräknas inbringa 1 400 miljoner kronor under budgetåret 1960/61. För budgetåret 1961/62 förutses inkomsterna av allmän varuskatt komma att öka med 50 miljoner kronor. Beträffande övriga titlar under denna rubrik kan nämnas, att för tullmedel räknas med en uppgång med 14 miljoner kronor under innevarande budgetår, medan för nästkommande budgetår icke förutses någon ytterligare stegring. Tobaksskatten beräknas öka med 28 miljoner kronor under innevarande och 30 miljoner kronor under nästkommande budgetår. Omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker förutses komma att öka med 14 miljoner kronor under innevarande budgetår till 1 150 miljoner kronor och inbringa i stort sett samma belopp under nästkommande budgetår. Energiskatten beräknas för innevarande budgetår komma att öka med 24 miljoner kronor och med 25 miljoner kronor under budgetåret 1961/62.

För *diverse inkomster* förutses en minskning för bland annat tipsmedel under innevarande budgetår.

Beträffande *affärsverken* beräknas vattenfallsverkets överskott komma att öka från 200 miljoner kronor under budgetåret 1960/61 till 225 miljoner kronor under budgetåret 1961/62. För televerket förutses de inlevererade överskotten komma att stiga från 112 miljoner kronor under innevarande till 115 miljoner kronor under nästkommande budgetår. För statens järnvägar är ingen inkomstitel uppförd för innevarande budgetår och inte heller för budgetåret 1961/62 förutses några inkomster komma att inlevereras.

Enligt nu föreliggande beräkningar skulle de *totala inkomsterna på driftbudgeten* under budgetåret 1960/61 komma att uppgå till 16 010 miljoner kronor, vilket överstiger i riksstaten upptaget belopp med 510 miljoner kronor. För budgetåret 1961/62 skulle inkomsterna komma att uppgå till 16 468 miljoner kronor, vilket skulle innebära en uppgång med 458 miljoner kronor i jämförelse med de nu beräknade inkomsterna för budgetåret 1960/61 och en uppgång med 968 miljoner kronor i jämförelse med gällande riksstat.

I handläggningen av detta ärende ha generaldirektören Renlund, byråcheferna Ehnбом och Thorson samt tillförordnade byråchefen Säfström deltagit, varjämte förste aktuarien Lindahl varit föredragande.

Stockholm den 9 december 1960.

Underdånigst

GÖSTA RENLUND

OLOF LINDAHL

BILAGOR

Utfallet av driftbudgeten för budgetåret 1959/60

Miljoner kronor

	Beräk- nade belopp	Redo- visade belopp	Netto- mer- inkomst	Netto- brist
Allmänna budgeten				
<i>A. Egentliga statsinkomster:</i>				
I. Skatter	10 298,50	11 097,36	798,86	—
II. Uppbörd i statens verksamhet	208,27	205,51	—	2,76
III. Diverse inkomster	302,00	320,78	18,78	—
Säger för egentliga statsinkomster	10 808,77	11 623,65	817,64	2,76
<i>B. Inkomster av statens kapitalfonder:</i>				
I. Statens affärsverksfonder	274,00	351,57	77,57	—
II. Riksbanksfonden	15,00	50,00	35,00	—
III. Statens allmänna fastighetsfond	23,28	22,26	—	1,02
IV. Försvarets fonder	31,28	31,22	—	0,06
V. Statens utlåningsfonder	175,47	184,38	8,91	—
VI. Fonden för låneunderstöd	13,55	14,22	0,67	—
VII. Fonden för statens aktier	30,00	75,11	45,11	—
VIII. Statens pensionsfonder	71,20	70,71	—	0,49
IX. Diverse kapitalfonder	44,60	43,56	—	1,04
Säger för inkomster av statens kapitalfonder	678,38	843,03	167,26	2,61
Säger för allmänna budgeten	11 487,15	12 466,68	979,53	—
<i>Avräkning mot statens budgetutjämningsfond:</i>				
Återföring från budgetutjämningsfonden av kommunalskattemedel	150,00	—	—	—
Underskott att avföras å budgetutjämningsfonden ...	967,89	145,16	—	—
Säger för avräkning mot statens budgetutjämningsfond	1 117,89	145,16	—	—
Summa	12 605,04	12 611,84	—	—
Specialbudgeterna				
1. Automobilskattemedel	1 216,50	1 188,21	—	28,29
2. Bidrag till bank- och fondinspektionen	0,50	0,54	0,04	—
3. Bidrag till sparbanksinspektionen	0,35	0,35	—	—
4. Bidrag till försäkringsinspektionen	1,20	1,23	0,03	—
Säger för specialbudgeterna	1 218,55	1 190,33	—	28,22
<i>Minskning av reservationer (automobilskattemedel).....</i>	—	17,79	—	—
Summa	1 218,55	1 208,12	—	—
Sammanlagda driftbudgeten				
Inkomster	12 705,70	13 657,01	951,31	—
Avräkning mot statens budgetutjämningsfond	1 068,16	122,68	—	—
Tillsammans	18 773,86	18 779,69	—	—

	Beräk- nade belopp	Redo- visade belopp	Netto- bespa- ring	Netto- merut- gift
Allmänna budgeten				
A. Egentliga statsutgifter:				
I. Kungl. hov- och slottsstaterna	4,45	4,44	0,01	—
II. Justitiedepartementet	129,59	127,87	1,72	—
III. Utrikesdepartementet	75,66	75,12	0,54	—
IV. Försvarsdepartementet	2 850,54	2 733,09	117,45	—
V. Socialdepartementet	3 795,27	3 877,11	—	81,84
VI. Kommunikationsdepartementet	218,94	205,17	13,77	—
VII. Finansdepartementet	788,09	795,58	—	7,49
VIII. Ecklesiastikdepartementet	1 721,30	1 815,18	—	93,88
IX. Jordbruksdepartementet	446,73	408,59	38,14	—
X. Handelsdepartementet	272,39	307,34	—	34,95
XI. Inrikesdepartementet	746,69	742,77	3,92	—
XII. Civildepartementet	515,13	407,28	107,85	—
XIII. Oförutsedda utgifter	1,00	3,61	—	2,61
XIV. Riksdagen och dess verk m. m.	23,10	23,58	—	0,48
Säger för egentliga statsutgifter	11 588,88	11 526,73	283,40	221,25
B. Utgifter för statens kapitalfonder:				
I. Luftfartsfonden	12,50	12,27	0,23	—
II. Riksgäldsfonden	700,00	735,61	—	35,61
III. Avskrivning av nya kapitalinvesteringar..	302,66	236,54	66,12	—
IV. Avskrivning av oreglerade kapitalmedelsför- luster	1,00	1,00	—	—
Säger för utgifter för statens kapitalfonder	1 016,16	985,42	66,35	35,61
Säger för allmänna budgeten	12 605,04	12 512,15	92,89	—
Ökning av reservationer	—	99,69	—	—
Summa	12 605,04	12 611,84		
Specialbudgeterna				
1. Utgifter för vägväsendet m. m. att avräknas mot automobilskattemedlen	1 166,77	1 183,52	—	16,75
2. Avsättning till bankinspektionens, fondinspektionens och jordbrukskassetillsynens fonder	0,50	0,54	—	0,04
3. Avsättning till sparbanksinspektionens fond	0,35	0,35	—	—
4. Avsättning till försäkringsinspektionens fond	1,20	1,23	—	0,03
Säger för specialbudgeterna	1 168,82	1 185,64	—	16,82
Överskott å automobilskattemedlens specialbudget att till- föras statens budgetutjämningsfond	49,73	22,48	—	—
Summa	1 218,55	1 208,12		
Sammanlagda driftbudgeten				
Utgifter	13 773,86	13 697,79	76,07	—
Ökning av reservationer	—	81,90	—	—
Tillsammans	13 773,86	13 779,69		

Inkomster å driftbudgeten budgetåren 1955/56—1959/60

Tusental kronor

	1955/56	1956/57	1957/58	1958/59	1959/60
Egentliga statsinkomster					
Skatter:					
Skatt å inkomst, förmögenhet och rörelse:					
Skatt å inkomst och förmögenhet m. m.	4 993 245,2	5 356 311,8	5 952 895,1	6 094 926,9	6 157 396,7
Kupongskatt	5 692,8	6 198,5	8 092,2	5 947,4	7 206,9
Utskiftningsskatt och ersättningsskatt	1 308,1	1 348,6	2 034,0	10 433,0	2 958,7
Fondskatt	588,6	14 745,1	13 937,4	13 859,2	13 565,4
Skogsvårdsavgifter	7 929,0	7 793,3	7 819,9	12 706,8	12 693,9
Bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter	901,6	1 256,1	1 530,8	1 602,0	1 693,0
Arvsskatt och gåvoskatt (Arvslottsskatt, gåvoskatt och kvarlåtenskapsskatt)	78 658,0	85 372,6	83 803,9	99 908,9	99 542,5
Lotterivinstskatt	45 538,1	53 669,4	58 441,9	77 541,9	80 094,4
Omsättnings- och expeditionstämplar m. m.	78 190,2	72 924,0	81 268,1	88 823,4	92 565,8
Säger för skatt å inkomst, förmögenhet och rörelse	5 212 051,8	5 599 619,4	6 209 823,3	6 400 749,5	6 467 717,3
Automobilskattemedel:					
Fordonsskatt	284 862,7	308 915,0	334 050,2	358 314,0	385 213,3
Bensinskatt	595 049,4	629 514,8	728 230,0	728 034,6	797 068,4
Särskild investeringsavgift för motorfordon	162 626,2	79 104,5	—	—	—
Säger för automobilskattemedel	1 042 538,3	1 017 534,3	1 062 280,2	1 086 348,6	1 182 281,7
Tullar och acciser:					
Tullmedel	553 361,2	607 839,1	651 905,3	654 302,2	810 853,8
Allmän varuskatt	—	—	—	—	366 939,0
Varuskatt	207 014,1	222 668,9	250 055,4	305 665,6	313 528,2
Omsättningsskatt å motorfordon ...	—	63 168,4	148 364,2	140 289,1	169 241,3
Regleringsavgift och accis å fettvaror m. m.	71 829,9	55 800,5	57 670,4	36 203,6	43 551,8
Skatt å kaffe	18 703,9	20 384,1	21 157,9	22 171,4	24 747,9
Tobaksskatt	668 698,6	663 228,9	744 483,9	841 785,9	882 047,1
Rusdrycksförsäljningsmedel av parti-handelsbolag	13 093,2	13 478,8	13 652,9	13 123,4	15 094,1
Rusdrycksförsäljningsmedel av detalj-handelsbolag	30 446,9	36 473,0	29 657,3	24 289,1	24 808,1
Omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker	957 222,2	1 099 697,0	1 114 651,0	1 121 748,9	1 136 186,0
Omsättningsskatt å vin	51 152,3	52 672,5	69 722,3	85 644,2	94 504,7
Maltdrycksskatt	104 367,6	91 427,5	92 588,1	104 816,6	111 255,4
Skatt å läskedrycker	48 686,9	42 973,0	48 138,4	65 598,4	73 452,0
Statlig nöjesskatt	58 328,1	64 970,3	54 995,4	52 111,8	37 695,1
Energiskatt (Skatt å elektrisk kraft)	38 746,8	41 985,0	262 575,7	470 678,8	525 737,3
Säger för tullar och acciser	2 821 651,7	3 076 767,0	3 559 618,2	3 938 428,5	4 629 641,8
Säger för skatter	9 076 241,6	9 693 920,7	10 831 721,7	11 426 526,6	12 279 640,8

	1955/56	1956/57	1957/58	1958/59	1959/60
<i>Uppbörd i statens verksamhet:</i>					
Vattendomstolsavgifter	252,5	725,5	501,9	408,4	228,4
Inkomster vid fångvärderna.....	1 825,4	2 657,1	2 683,9	2 558,3	3 011,4
Inkomster vid sjökarteverket	446,8	—	—	—	—
Bidrag till riksförsäkringsanstalten och försäkringsradet	4 802,6	4 168,0	4 132,8	4 019,2	3 615,3
Bidrag till pensionsstyrelsen.....	116,9	123,9	223,1	225,8	227,2
Inkomster vid statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården	278,0	205,8	145,3	—	—
Inkomster vid statens vårdanstalter för alkoholmissbrukare	—	254,5	255,9	242,9	285,5
Inkomster vid statens geotekniska institut	829,0	925,9	1 335,0	1 340,5	1 465,8
Förrätningsavgifter vid statens bilinspektion	2 972,6	3 025,5	3 120,0	3 303,1	4 425,5
Inkomster vid väg- och vattenbyggnadsverket	1 324,6	1 400,9	1 510,8	1 405,4	1 506,9
Avgifter för registrering av motorfordon	4 970,9	6 226,3	7 487,1	7 919,3	8 425,9
Inkomster vid Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	3 157,9	3 393,9	3 770,7	4 251,5	4 630,1
Bidrag till statens bränslekontrollerande verksamhet	43,1	48,6	70,4	71,6	87,4
Inkomster vid länsarkitektorganisationen	1 510,1	1 399,3	1 002,7	991,5	1 028,0
Avgifter för kontroll å handeln med skattefri sprit m. m.	41,0	41,0	—	—	—
Inkomst av myntning och justering ..	11 675,9	7 051,2	5 311,3	7 802,5	4 469,6
Kontrollstämpelmedel	905,2	905,3	952,9	1 034,8	1 110,7
Bidrag till bank- och fondinspektionen ..	456,8	480,7	496,0	502,9	537,4
Bidrag till sparbanksinspektionen	262,6	279,9	300,2	324,6	350,0
Bidrag för tillsyn över sparbankerna..	303,0	183,8	27,0	0,2	—
Bidrag för revision av sparbankerna..	—	—	224,0	304,5	404,2
Inkomster vid tandläkarhögskolorna ..	518,2	352,3	418,4	306,2	305,7
Avgifter för granskning av biografbilder	279,8	265,0	284,9	264,5	288,3
Inkomster vid matematikmaskinnämnden	—	—	—	—	1 070,2
Inkomster vid lantbruksnämnderna ..	1 807,0	1 603,1	1 430,9	1 671,1	1 735,9
Inkomster vid statens jordbruksnämnd ..	—	240,0	403,5	330,7	344,0
Inkomster vid statens centrala frökontrollanstalt	1 435,8	1 377,6	1 603,1	1 715,4	1 969,3
Inkomster vid statens växtskyddsanstalt	—	—	—	—	1 123,2
Inkomster vid statens lantbrukskemiska kontrollanstalt	225,4	231,2	208,9	237,4	276,4
Inkomster vid statens maskinprovningar ..	—	—	—	206,7	182,0
Inkomster vid statens veterinärmedicinska anstalt	730,6	810,3	775,7	1 007,5	1 129,5
Inkomster vid veterinärhögskolan	—	—	613,0	657,4	586,3
Inkomster vid lantmäteriväsendet	8 663,3	9 723,5	10 477,7	12 569,3	12 812,7
Inkomster vid rikets allmänna kartverk ..	1 432,8	1 806,3	1 804,8	2 068,2	2 492,7
Avgifter för statskontroll å krigsmaterielltillverkningen	28,3	32,0	37,8	39,3	39,7
Skeppsmättningsavgifter	429,8	461,3	477,9	503,6	475,9
Inkomster vid Sveriges geologiska undersökning	203,8	291,9	479,6	2 076,9	960,8
Inkomster vid statens provningsanstalt ..	1 901,7	2 240,0	2 223,0	2 418,0	2 630,0
Inkomster vid flygtekniska försöksanstalten.....	3 821,8	4 682,4	4 270,6	4 434,8	4 647,2
Inkomster vid statens institut för konsumentsfrågor.....	—	73,3	97,7	132,0	183,5
Fyr- och båkmedel	11 570,1	12 165,5	11 336,8	14 006,9	17 411,6

	1955/56	1956/57	1957/58	1958/59	1959/60
Lotspenningar	9 543,2	10 555,6	10 232,2	10 315,4	11 620,3
Försäljning av sjökort m. m.	—	477,9	466,0	545,7	618,6
Inkomster vid statens skeppsprovvningsanstalt	688,3	698,9	764,4	841,0	1 054,8
Patent- och varumärkes- samt registreringsavgifter	7 561,3	8 039,6	8 938,4	10 900,7	13 186,2
Avgifter för registrering i föreningsm. fl. register	445,5	444,9	441,0	430,1	446,6
Bidrag till försäkringsinspektionen	782,2	803,1	822,2	1 201,3	1 230,0
Inkomster vid statens tvångsarbets- och alkoholistanstalter	327,4	—	—	—	—
Inkomster av statens gruvegendom ..	—	—	5 150,2	7 224,5	3 167,8
Inkomster vid statens bakteriologiska laboratorium	2 538,3	2 772,2	3 385,3	3 383,2	7 450,2
Inkomster vid statens rättskemiska laboratorium	759,2	1 005,8	503,5	608,3	682,5
Inkomster vid statens farmaceutiska laboratorium	347,0	347,3	351,9	377,9	392,7
Inkomster vid statens sinnessjukhus ..	33 014,3	32 287,1	32 455,0	36 970,3	48 959,1
Inkomster vid statens skol- och yrkeshem på Salbohed och i Vänersborg ..	67,1	27,9	1,7	12,3	14,0
Inkomster vid statens anstalt för fallandesjuka	378,9	366,8	346,4	262,5	313,0
Inkomster vid karolinska sjukhuset ..	24 807,2	25 743,9	28 462,3	32 746,7	28 562,3
Inkomster vid serafimerlasarettet	7 175,2	7 466,3	8 467,5	9 424,0	8 913,9
Inkomster vid statens institut för folkhälsan	399,9	411,3	415,0	465,9	474,4
<i>Säger för uppbörd i statens verksamhet</i>	158 058,3	161 301,4	171 703,3	197 062,7	213 580,6
<i>Diverse inkomster:</i>					
Bötesmedel	17 572,4	21 046,6	24 282,1	24 420,2	27 545,1
Totalisatormedel	21 209,0	23 155,6	26 705,9	32 734,2	46 546,1
Tipsmedel	80 494,1	89 152,3	95 847,9	93 658,5	91 254,5
Lotterimedel	99 758,7	110 833,1	114 745,7	114 182,2	112 990,4
Övriga diverse inkomster	32 820,6	24 700,6	31 641,7	23 143,2	42 446,6
<i>Säger för diverse inkomster</i>	251 854,8	268 888,2	293 223,3	288 138,3	320 782,7
<i>Säger för egentliga statsinkomster</i>	9 486 154,7	10 124 110,3	11 296 648,3	11 910 727,6	12 813 984,1
Inkomster av statens kapitalfonder					
<i>Statens affärsverksfonder:</i>					
Postverket	12 289,7	7 178,0	23 111,8	5 303,5	21 449,1
Televerket	83 500,0	40 000,0	75 000,0	115 000,0	130 000,0
Statens järnvägar	10 000,0	9 935,3	—	—	1 000,0
Statens vattenfallsverk	71 708,1	85 627,7	140 733,7	188 294,7	176 197,0
Domänverket	64 156,4	34 158,4	34 449,8	9 484,6	22 924,8
<i>Säger för statens affärsverksfonder</i>	241 654,2	176 899,4	273 295,3	318 082,8	351 570,9
<i>Riksbanksfonden</i>	15 000,0	15 000,0	15 000,0	15 000,0	50 000,0
<i>Statens allmänna fastighetsfond</i>	19 234,2	20 723,6	23 147,4	24 995,9	22 261,7
<i>Försvarets fonder:</i>					
Försvarets fastighetsfond	23 094,0	23 997,5	25 268,3	26 068,5	28 430,3
Försvarets fabriksfond	3 590,0	1 730,0	4 253,9	2 957,5	2 788,4
<i>Säger för försvarets fonder</i>	26 684,0	25 727,5	29 522,2	29 026,0	31 218,7
<i>Statens utlåningsfonder:</i>					
Utrikesförvaltningens lånefond	—	5,8	6,9	6,0	9,3
Värnpliktslånefonden	0,9	1,7	0,5	1,9	1,8

	1955/56	1956/57	1957/58	1958/59	1959/60
Statens bostadslånefond	10,3	5,8	3,2	1,6	0,9
Lånefonden för tjänstemannasamhället vid Mörbby	25,9	12,8	14,4	14,2	17,0
Lånefonden för bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer	5 874,2	5 546,7	5 176,7	4 849,4	4 495,5
Lånefonden för bostadsbyggande i städer och stadsliknande samhällen	96,5	83,9	72,4	60,2	47,6
Lånefonden för främjande av bostadsbyggande på landsbygden	742,4	669,9	598,5	534,3	469,3
Lånefonden för bostadsbyggande	61 183,9	77 946,0	97 568,6	139 887,2	162 941,5
Lånefonden för lantarbetarbostäder ..	0,5	0,4	0,3	0,2	0,1
Lånefonden för maskinanskaffning inom byggnadsindustrin	259,6	377,5	495,9	527,9	512,7
Lånefonden för allmänna samlingslokaler	—	—	717,9	860,2	909,4
Statens bosättningslånefond	2 153,6	2 101,0	2 040,0	1 935,0	1 840,6
Vattenkraftslånefonden	213,1	279,5	274,5	283,4	277,0
Luftfartslånefonden	186,9	173,7	169,7	169,7	288,0
Tullverkets båtlånefond	1,0	0,8	0,5	0,5	0,4
Statens lånefond för universitetsstudier	78,9	103,1	151,2	198,5	273,0
Allmänna studielånefonden	175,6	221,1	286,4	366,1	479,1
Lånefonden för inventarier i studentbostäder	—	—	—	—	0,4
Statens lånefond för hästavelns befrämjande	0,4	0,0	0,2	0,4	—
Statens kaninavelslånefond	0,0	—	—	—	—
Gödselvärdslånefonden	3,8	2,1	1,1	0,5	0,2
Statens kalkbrukslånefond	2,1	1,5	0,9	0,5	—
Jordbrukets lagerhusfond	383,7	485,6	570,9	702,2	654,8
Statens mejerilånefond	1,9	1,7	1,4	1,2	1,0
Jordbrukets maskinlånefond	937,4	996,5	1 022,7	1 027,9	992,9
Statens sekundärlånefond för jordbrukare	184,5	170,9	145,7	143,0	126,2
Statens slakterilånefond	2,9	—	—	—	—
Fonden för supplementär jordbrukskredit	—	—	223,1	304,7	254,4
Kraftledningslånefonden	115,8	120,8	160,4	239,1	254,0
Elektrifieringslånefonden	0,0	0,0	0,0	0,2	0,2
Lånefonden för inköp av gasgeneratorer för motordrift	0,3	5,6	3,0	1,6	1,6
Egnahemslånefonden	6 003,4	5 964,5	5 312,3	5 143,3	4 997,5
Arrendelånefonden	0,1	0,0	0,0	0,1	0,0
Arbetsmåbrukslånefonden	0,6	0,5	0,1	0,4	0,1
Västerbottens och Norrbottens nybygges- och bostadsförbättringslånefond	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1
Kronotorparnas inventarielånefond ...	—	—	—	—	—
Statens avdikningslånefond	1 625,1	1 607,4	1 688,4	1 704,4	1 792,7
Täckdikningslånefonden	47,2	35,4	26,7	19,0	13,5
Bevattningslånefonden	1,7	1,8	1,5	1,3	1,0
Fiskerilånefonden	184,8	199,8	226,7	273,9	307,5
Statens fiskredskapslånefond	—	0,0	—	—	—
Virkesmättningslånefonden	—	—	—	—	—
Skogsväglånefonden	0,7	1,0	1,1	2,1	4,2
Statens skogslånefond	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1
Lånefonden för insamling av skogsfrö	—	—	0,0	—	0,1
Hemslöjdslånefonden	60,1	41,4	88,3	80,4	57,8
Industrilånefonden	55,0	46,5	40,2	33,4	28,5
Statens hantverkslånefond	60,5	59,8	58,1	50,0	50,7
Fonden för hantverks- och småindustrikredit	18,3	23,0	23,7	21,0	14,1
Statens lånefond för den mindre skeppsfarten	242,4	464,3	834,6	440,1	590,8

	1955/56	1956/57	1957/58	1958/59	1959/60
Statens sekundärlånefond för rederi- näringsen	81,0	65,1	51,2	59,7	86,8
Sjöfartsverkets båtlånefond	174,0	190,6	224,7	267,6	313,8
Fonden för lån till företagareföreningar m. fl.	417,7	467,6	540,1	633,8	1 273,9
<i>Säger för statens utlåningsfonder</i>	81 608,9	98 483,3	118 824,8	160 848,3	184 382,1
<i>Fonden för låneunderstöd</i>	24 555,8	24 078,8	24 233,7	12 894,9	14 214,8
<i>Fonden för statens aktier</i>	85 747,3	113 178,8	141 379,0	37 274,3	75 110,0
<i>Statens pensionsfonder:</i>					
Folkpensioneringsfonden	27 193,9	27 402,4	27 820,4	34 931,3	54 558,2
Civila tjänstepensionsfonden	1 209,5	1 393,4	1 396,5	1 467,3	1 532,0
Militära tjänstepensionsfonden	156,8	162,6	164,3	168,3	182,6
Allmänna familjepensionsfonden	3 791,0	3 888,0	3 931,7	4 240,0	4 513,8
Statens pensionsanstalts pensionsfond	8 214,7	8 642,6	8 866,5	9 258,8	9 890,5
Pensionsfonden för vissa riksdagens verk	24,3	25,6	26,2	27,6	29,5
<i>Säger för statens pensionsfonder</i>	40 590,2	41 514,8	42 205,6	50 093,3	70 706,6
<i>Diverse kapitalfonder</i>	50 342,8	51 490,9	54 777,0	45 604,8	43 580,6
<i>Säger för inkomster av statens kapitalfonder</i>	585 417,1	567 096,5	722 385,0	698 820,3	848 025,4
Summa	10 071 571,8	10 691 206,8	12 019 033,3	12 604 547,9	13 657 009,5

Bilaga C

Beräkning rörande utfallet av driftbudgetens inkomstsida för budgetåret 1960/61

	I riksstaten beräknat belopp Kronor	Beräknat utfall Kronor
A. Egentliga statsinkomster		
I. Skatter:		
1. Skatt å inkomst, förmögenhet och rörelse:		
a) Skatt å inkomst och förmögenhet m. m., <i>bevillning</i> ..	6 900 000 000	7 200 000 000
b) Kupongskatt, <i>bevillning</i>	7 000 000	7 000 000
c) Utskiiftningsskatt och ersättningsskatt, <i>bevillning</i> ..	1 000 000	5 500 000
d) Fondskatt, <i>bevillning</i>	13 500 000	13 500 000
e) Skogsvårdsavgifter, <i>bevillning</i>	10 100 000	10 200 000
f) Bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter, <i>bevillning</i>	1 500 000	1 500 000
g) Arvsskatt och gåvoskatt, <i>bevillning</i>	100 000 000	100 000 000
h) Lotterivinstskatt, <i>bevillning</i>	85 000 000	83 000 000
i) Omsättnings- och expeditiönsstämplat m. m., <i>bevillning</i>	90 000 000	95 000 000
2. Automobilskattemedel:		
a) Fordonsskatt, <i>bevillning</i>	410 000 000	410 000 000
b) Bensinskatt, <i>bevillning</i>	850 000 000	850 000 000
3. Tullar och acciser:		
a) Tullmedel, <i>bevillning</i>	775 000 000	825 000 000
b) Allmän varuskatt, <i>bevillning</i>	1 400 000 000	1 400 000 000
c) Särskilda varuskatter, <i>bevillning</i>	340 000 000	340 000 000
d) Omsättningsskatt å motorfordon, <i>bevillning</i>	180 000 000	190 000 000
e) Regleringsavgift och accis å fettvaror m. m., <i>bevillning</i>	40 000 000	52 000 000
f) Skatt å kaffe, <i>bevillning</i>	25 000 000	26 000 000
g) Tobaksskatt, <i>bevillning</i>	900 000 000	910 000 000
h) Rusdrycksförsäljningsmedel av partihandelsbolag, <i>bevillning</i>	15 000 000	20 000 000
i) Rusdrycksförsäljningsmedel av detaljhandelsbolag, <i>bevillning</i>	28 000 000	30 000 000
j) Omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker, <i>bevillning</i>	1 125 000 000	1 150 000 000
k) Omsättningsskatt å vin, <i>bevillning</i>	105 000 000	100 000 000
l) Maltdrycksskatt, <i>bevillning</i>	110 000 000	105 000 000
m) Skatt å läskedrycker, <i>bevillning</i>	70 000 000	70 000 000
n) Statlig nöjesskatt, <i>bevillning</i>	30 000 000	30 000 000
o) Energiskatt, <i>bevillning</i>	550 000 000	550 000 000
Säger för skatter	14 161 100 000	14 573 700 000

	I riksstaten beräknat belopp Kronor	Beräknat utfall Kronor
II. Uppbörd i statens verksamhet:		
1. Vattendomstolsavgifter	500 000	500 000
2. Inkomster vid fångvården	2 550 000	2 550 000
3. Bidrag till riksförsäkringsanstalten och försäkringsrådet	3 600 000	3 500 000
4. Bidrag till pensionsstyrelsen	230 000	230 000
5. Inkomster vid statens vårdanstalter för alkoholmissbrukare	275 000	300 000
6. Inkomster vid statens geotekniska institut	1 300 000	1 300 000
7. Förrättningsavgifter vid statens bilinspektion, att tillföras automobilskattemedlen	4 800 000	4 500 000
8. Inkomster vid väg- och vattenbyggnadsverket, att tillföras automobilskattemedlen	1 300 000	1 500 000
9. Avgifter för registrering av motorfordon	9 000 000	9 000 000
10. Inkomster vid Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	6 100 000	6 100 000
11. Bidrag till statens bränslekontrollerande verksamhet ..	80 000	95 000
12. Inkomster vid länsarkitektorganisationen	1 200 000	1 000 000
13. Inkomst av myntning och justering	4 500 000	5 000 000
14. Kontrollstämpelmedel	1 000 000	1 000 000
15. Bidrag till bank- och fondinspektionen	525 000	545 000
16. Bidrag till sparbanksinspektionen	370 000	375 000
17. Bidrag för revision av sparbankerna	410 000	410 000
18. Inkomster vid tandläkarhögskolorna	480 000	430 000
19. Avgifter för granskning av biografbilder	325 000	300 000
20. Inkomster vid matematikmaskinnämnden	2 500 000	2 500 000
21. Inkomster vid lantbruksnämnderna	1 700 000	1 700 000
22. Inkomster vid statens jordbruksnämnd	350 000	350 000
23. Inkomster vid statens centrala frökontrollanstalt	1 790 000	2 100 000
24. Inkomster vid statens växtskyddsanstalt	900 000	1 100 000
25. Inkomster vid statens lantbrukskemiska kontrollanstalt ..	250 000	275 000
26. Inkomster vid statens maskinprovningar	250 000	200 000
27. Inkomster vid statens veterinärmedicinska anstalt ...	1 300 000	1 300 000
28. Inkomster vid veterinärhögskolan	700 000	700 000
29. Inkomster vid lantmäteriväsendet	16 600 000	16 300 000
30. Inkomster vid rikets allmänna kartverk	2 300 000	2 500 000
31. Avgifter för statskontroll å krigsmaterieltillverkningen ..	40 000	40 000
32. Skeppsmättningsavgifter	550 000	500 000
33. Inkomster vid Sveriges geologiska undersökning	1 700 000	1 400 000
34. Inkomster vid statens provningsanstalt	2 700 000	2 700 000
35. Inkomster vid flygtekniska försöksanstalten	6 500 000	6 000 000
36. Inkomster vid statens institut för konsumentfrågor	150 000	150 000
37. Fyr- och båkmedel	18 000 000	19 000 000
38. Lotspenningar	12 500 000	13 000 000
39. Försäljning av sjökort m. m.	570 000	650 000
40. Inkomster vid statens skeppsprovningsanstalt	950 000	1 200 000
41. Patent- och varumärkes- samt registreringsavgifter	12 000 000	14 000 000
42. Avgifter för registrering i förenings- m. fl. register ..	450 000	450 000
43. Bidrag till försäkringsinspektionen	1 300 000	1 263 000
44. Inkomster av statens gruvegendom	5 000 000	3 500 000

	I riksstaten beräknat belopp Kronor	Beräknat utfall Kronor
45. Inkomster vid statens bakteriologiska laboratorium..	5 500 000	6 750 000
46. Inkomster vid statens rättskemiska laboratorium	700 000	700 000
47. Inkomster vid statens farmaceutiska laboratorium....	400 000	400 000
48. Inkomster vid statens mentalsjukhus.....	47 200 000	49 000 000
49. Inkomster vid Vilhelmsro sjukhus	260 000	310 000
50. Inkomster vid karolinska sjukhuset	36 800 000	31 600 000
51. Inkomster vid serafimerlasarettet.....	9 100 000	8 900 000
52. Inkomster vid statens institut för folkhälsan	475 000	510 000
Säger för uppbörd i statens verksamhet	230 030 000	229 683 000
III. Diverse inkomster:		
1. Bötesmedel	28 000 000	30 000 000
2. Totalisatormedel	50 000 000	50 000 000
3. Tipsmedel	95 000 000	85 000 000
4. Lotterimedel	115 000 000	112 000 000
5. Övriga diverse inkomster.....	15 000 000	20 000 000
Säger för diverse inkomster	303 000 000	297 000 000
Säger för egentliga statsinkomster	14 694 130 000	15 100 383 000
B. Inkomster av statens kapitalfonder		
I. Statens affärsverksfonder:		
1. Postverket, <i>bevillning</i>	1 000 000	18 000 000
2. Televerket.....	80 000 000	112 000 000
3. Statens vattenfallsverk	190 000 000	200 000 000
4. Domänverket	23 000 000	40 000 000
Säger för statens affärsverksfonder	294 000 000	370 000 000
II. Riksbanksfonden	50 000 000	50 000 000
III. Statens allmänna fastighetsfond	28 377 000	28 377 000
IV. Försvarets fonder:		
1. Försvarets fastighetsfond	31 638 000	31 638 000
2. Försvarets fabriksfond	2 800 000	2 775 000
Säger för försvarets fonder	34 438 000	34 413 000
V. Statens utlåningsfonder	204 300 400	210 987 000
VI. Fonden för låneunderstöd	13 003 300	13 805 000
VII. Fonden för statens aktier	65 000 000	85 000 000
VIII. Statens pensionsfonder:		
1. Folkpensioneringsfonden	56 000 000	56 300 000
2. Civila tjänstepensionsfonden	1 675 000	1 730 000
3. Militära tjänstepensionsfonden	180 000	198 000
4. Allmänna familjepensionsfonden.....	5 000 000	5 135 000
5. Statens pensionsanstalts pensionsfond	9 600 000	10 200 000
6. Pensionsfonden för vissa riksdagens verk.....	33 000	34 000
Säger för statens pensionsfonder	72 488 000	73 597 000
IX. Diverse kapitalfonder:		
1. Fonden för kreditgivning till utlandet	28 500 000	27 460 000
2. Övriga diverse kapitalfonder	16 000 000	16 000 000
Säger för diverse kapitalfonder	44 500 000	43 460 000
Säger för inkomster av statens kapitalfonder	806 106 700	909 639 000
Tillsammans	15 500 236 700	16 010 022 000

Specifikation av inkomsterna å driftbudgeten för budgetåret 1961/62

	Kronor	Kronor
A. Egentliga statsinkomster		
I. Skatter:		
1. Skatt å inkomst, förmögenhet och rörelse:		
a) Skatt å inkomst och förmögenhet m. m., <i>bevillning</i>	7 400 000 000	
b) Kupongskatt, <i>bevillning</i>	7 000 000	
c) Utskiftningsskatt och ersättningsskatt, <i>be- villning</i>	1 000 000	
d) Skogsvårdsavgifter, <i>bevillning</i>	10 200 000	
e) Bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter, <i>bevillning</i>	1 500 000	
f) Arvsskatt och gåvoskatt, <i>bevillning</i>	105 000 000	
g) Lotterivinstskatt, <i>bevillning</i>	85 000 000	
h) Omsättnings- och expeditiönsstämplat m. m., <i>bevillning</i>	98 000 000	7 707 700 000
2. Automobilskattemedel:		
a) Fordonsskatt, <i>bevillning</i>	435 000 000	
b) Bensinskatt, <i>bevillning</i>	900 000 000	1 335 000 000
3. Tullar och acciser:		
a) Tullmedel, <i>bevillning</i>	825 000 000	
b) Allmän varuskatt, <i>bevillning</i>	1 450 000 000	
c) Särskilda varuskatter, <i>bevillning</i>	350 000 000	
d) Omsättningsskatt å motorfordon, <i>bevillning</i>	195 000 000	
e) Regleringsavgift och accis å fettvaror m. m., <i>bevillning</i>	43 000 000	
f) Skatt å kaffe, <i>bevillning</i>	27 000 000	
g) Tobaksskatt, <i>bevillning</i>	940 000 000	
h) Rusdrycksförsäljningsmedel av partihand- elsbolag, <i>bevillning</i>	15 000 000	
i) Rusdrycksförsäljningsmedel av detaljhand- elsbolag, <i>bevillning</i>	30 000 000	
j) Omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker, <i>bevillning</i>	1 150 000 000	
k) Omsättningsskatt å vin, <i>bevillning</i>	105 000 000	
l) Maltdrycksskatt, <i>bevillning</i>	110 000 000	
m) Skatt å läskedrycker, <i>bevillning</i>	73 000 000	
n) Statlig nöjesskatt, <i>bevillning</i>	30 000 000	
o) Energiskatt, <i>bevillning</i>	575 000 000	5 918 000 000
II. Uppbörd i statens verksamhet:		14 960 700 000
1. Vattendomstolsavgifter	500 000	
2. Inkomster vid fångvården	1 650 000	
3. Bidrag till riksförsäkringsanstalten och försäkringsrådet	3 500 000	
4. Bidrag till pensionsstyrelsen	230 000	
5. Inkomster vid statens vårdanstalter för alkoholisbrukare	300 000	
6. Inkomster vid statens geotekniska institut	1 300 000	

	Kronor	Kronor
7. Förrättningsavgifter vid statens bilinspektion, att tillföras automobilskattemedlen	4 500 000	
8. Inkomster vid väg- och vattenbyggnadsverket, att tillföras automobilskattemedlen	1 500 000	
9. Avgifter för registrering av motorfordon	9 500 000	
10. Inkomster vid Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	7 000 000	
11. Bidrag till statens bränslekontrollerande verksamhet ...	95 000	
12. Inkomster vid länsarkitektorganisationen	1 000 000	
13. Inkomst av myntning och justering	5 000 000	
14. Kontrollstämpelmedel	1 000 000	
15. Bidrag till bank- och fondinspektionen	545 000	
16. Bidrag till sparbanksinspektionen	400 000	
17. Bidrag för revision av sparbankerna	410 000	
18. Inkomster vid tandläkarhögskolorna	430 000	
19. Avgifter för granskning av biografbilder	300 000	
20. Inkomster vid matematikmaskinnämnden	2 000 000	
21. Inkomster vid lantbruksnämnderna	1 700 000	
22. Inkomster vid statens jordbruksnämnd	350 000	
23. Inkomster vid statens centrala frökontrollanstalt	2 200 000	
24. Avgifter för växtskyddsinspektion m.m.	1 100 000	
25. Inkomster vid statens lantbrukskemiska kontrollanstalt	300 000	
26. Inkomster vid statens maskinprovningar	210 000	
27. Inkomster vid statens veterinärmedicinska anstalt	1 300 000	
28. Inkomster vid veterinärhögskolan	700 000	
29. Inkomster vid lantmäteriväsendet	17 300 000	
30. Inkomster vid rikets allmänna kartverk	3 800 000	
31. Avgifter för statskontroll å krigsmaterieltillverkningen ..	45 000	
32. Skeppsmättningsavgifter	500 000	
33. Inkomster vid Sveriges geologiska undersökning	1 400 000	
34. Inkomster vid statens provningsanstalt	2 700 000	
35. Inkomster vid flygtekniska försöksanstalten	6 600 000	
36. Inkomster vid statens institut för konsumentfrågor	165 000	
37. Fyr- och båkmedel	19 000 000	
38. Lotspenningar	13 000 000	
39. Försäljning av sjökort m. m.	680 000	
40. Inkomster vid statens skeppsprovvningsanstalt	1 300 000	
41. Patent- och varumärkes- samt registreringsavgifter	14 800 000	
42. Avgifter för registrering i förenings- m. fl. register	450 000	
43. Bidrag till försäkringsinspektionen	1 300 000	
44. Inkomster av statens gruvegendom	3 500 000	
45. Inkomster vid statens bakteriologiska laboratorium	6 750 000	
46. Inkomster vid statens rättskemiska laboratorium	700 000	
47. Inkomster vid statens farmaceutiska laboratorium	400 000	
48. Inkomster vid statens mentalsjukhus	49 000 000	
49. Inkomster vid Vilhelmsro sjukhus	310 000	
50. Inkomster vid karolinska sjukhuset	34 000 000	
51. Inkomster vid serafimerlasarettet	8 900 000	
52. Inkomster vid statens institut för folkhälsan	525 000	236 145 000

	Kronor	Kronor
III. Diverse inkomster:		
1. Bötesmedel	32 000 000	
2. Totalisatormedel	50 000 000	
3. Tipsmedel	85 000 000	
4. Lotterimedel	112 000 000	
5. Övriga diverse inkomster	20 000 000	299 000 000
		15 495 845 000
B. Inkomster av statens kapitalfonder		
I. Statens affärsverksfonder:		
1. Postverket, bevilning	12 000 000	
2. Televerket	115 000 000	
3. Statens vattenfallsverk	225 000 000	
4. Domänverket	40 000 000	392 000 000
II. Riksbanksfonden		50 000 000
III. Statens allmänna fastighetsfond:		
1. Slottsbyggnadernas delfond	1 000	
2. Fångvårdsstyrelsens »	2 515 000	
3. Beskickningsfastigheternas »	1 360 000	
4. Byggnadsstyrelsens »	9 291 000	
5. Generaltullstyrelsens »	275 000	
6. Uppsala universitets »	810 000	
7. Lunds universitets »	800 000	
8. Sjöfartsstyrelsens »	150 000	
9. Medicinalstyrelsens »	8 645 000	
10. Karolinska sjukhusets »	1 140 000	24 987 000
IV. Försvarets fonder:		
1. Försvarets fastighetsfond	34 130 000	
2. Försvarets fabriksfond	2 800 000	36 930 000
V. Statens utlåningsfonder:		
1. Utrikesförvaltningens lånefond	10 000	
2. Värnpliktslånefonden	1 000	
3. Statens bostadslånefond	1 000	
4. Lånefonden för tjänstemannasamhället vid Mörby	7 000	
5. Lånefonden för bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer	3 900 000	
6. Lånefonden för bostadsbyggande i städer och stadsliknande samhällen	25 000	
7. Lånefonden för främjande av bostadsbyggande på landsbygden	350 000	
8. Lånefonden för bostadsbyggande	218 000 000	
9. Lånefonden för lantarbetsarbostäder	1 000	
10. Lånefonden för maskinanskaffning inom byggnadsindustrin	525 000	
11. Lånefonden för allmänna samlingslokaler	1 100 000	
12. Statens bosättningslånefond	1 600 000	
13. Vattenkraftslånefonden	260 000	
14. Luftfartslånefonden	500 000	
15. Tullverkets båtlånefond	1 000	
16. Statens lånefond för universitetsstudier	450 000	

	Kronor	Kronor
17. Allmänna studielånefonden	750 000	
18. Lånefonden för inventarier i studentbostäder	175 000	
19. Gödselvårdslånefonden	1 000	
20. Jordbrukets lagerhusfond	560 000	
21. Statens mejerilånefond	1 000	
22. Jordbrukets maskinlånefond	950 000	
23. Statens sekundärlånefond för jordbrukare.....	85 000	
24. Fonden för supplementär jordbrukskredit.....	100 000	
25. Kraftledningslånefonden	265 000	
26. Elektrifieringslånefonden	1 000	
27. Lånefonden för inköp av gasgeneratorer för motor- drift	1 000	
28. Egnahemslånefonden	4 600 000	
29. Arrendelånefonden	1 000	
30. Arbetarsmåbrukslånefonden	1 000	
31. Västerbottens och Norrbottens nybygges- och bostads- förbättringslånefond	1 000	
32. Kronotorparnas inventarielånefond	1 000	
33. Statens avdikningslånefond	1 800 000	
34. Täckdikningslånefonden	5 000	
35. Bevattningslånefonden	1 000	
36. Fiskerilånefonden	380 000	
37. Statens fiskredskapslånefond	1 000	
38. Virkesmätningsslånefonden	1 000	
39. Skogsväglånefonden	18 000	
40. Statens skogslånefond	1 000	
41. Lånefonden för insamling av skogsfrö.....	1 000	
42. Statens lånefond för den mindre skeppsfarten	1 000 000	
43. Statens sekundärlånefond för rederinäringen	50 000	
44. Sjöfartsverkets båtlånefond	4 000	
45. Statens hantverks- och industrilånefond	3 800 000	241 286 000
VI. Fonden för låneunderstöd:		
1. Bostadsstyrelsens delfond	1 025 000	
2. Statskontorets , ...	7 800 000	
3. Lantbruksstyrelsens , ...	4 000	
4. Riksbankens , ...	3 500 000	
5. Riksgäldskontorets , ...	1 000	12 330 000
VII. Fonden för statens aktier		95 000 000

	Kronor	Kronor
VIII. <i>Statens pensionsfonder:</i>		
1. Folkpensioneringsfonden	57 000 000	
2. Civila tjänstepensionsfonden	1 750 000	
3. Militära tjänstepensionsfonden	200 000	
4. Allmänna familjepensionsfonden	5 250 000	
5. Statens pensionsanstalts pensionsfond	10 600 000	
6. Pensionsfonden för vissa riksdagens verk	34 000	74 834 000
IX. <i>Diverse kapitalfonder:</i>		
1. Fonden för kreditgivning till utlandet	26 750 000	
2. Övriga diverse kapitalfonder	17 600 000	44 350 000
		971 717 000
Summa		16 467 562 000

Bilaga E

PM

angående statsinkomsternas utveckling efter budgetåret 1961/62

I anslutning till beräkningen av statsverkets inkomster under budgetåret 1961/62 har riksräkenskapsverket även verkställt vissa beräkningar av statsinkomsterna under budgetåren 1962/63—1964/65.

Utvecklingen av statsinkomsterna är i första hand beroende av den allmänna ekonomiska utvecklingen, för vilken på längre sikt givetvis endast schablonmässiga antaganden kunna göras. Sambandet med den allmänna ekonomiska utvecklingen är särskilt utpräglat för titeln skatt å inkomst och förmögenhet m. m. Varje procents förändring i de sammanlagda till taxering uppgivna inkomsterna kan sålunda, vid en i stort sett oförändrad inkomststruktur, beräknas medföra en förändring i summa påförd statlig inkomstskatt, förmögenhetsskatt och folkpensionsavgifter med inemot 100 miljoner kronor per år vid nu gällande skattesatser. Genom uppbördstekniska förhållanden kunna dock betydande skillnader förekomma mellan de påförda skatterna och de kassamässiga inkomsterna på titeln. I detta sammanhang kan särskilt nämnas eftersläpningen i utbetalningarna av kommunalskattemedel. Vid större förändringar av skatteunderlaget blir detta särskilt märkbart. Som exempel kan nämnas, att en treprocentig stegring av skatteunderlaget under budgetåren 1962/63—1964/65, vilket är betydligt lägre än vad riksräkenskapsverket antagit för de närmast föregående budgetåren, skulle innebära, att inkomsterna på titeln skatt å inkomst och förmögenhet m. m. skulle bli i stort sett desamma under budgetåren 1962/63 och 1963/64 som under budgetåret 1961/62 eller 7 400 miljoner kronor. Först under budgetåret 1964/65 skulle i detta fall en stegring av titelns inkomster kunna påräknas. De påförda beloppen av statlig inkomstskatt, förmögenhetsskatt och folkpensionsavgifter beräknas av riksräkenskapsverket vid ett schablonmässigt antagande om en treprocentig ökning av skatteunderlaget vid 1963—1965 års taxeringar uppgå till de belopp, som angivas i följande tablå i vilken även de enligt det föregående uppskattade beloppen vid 1961 och 1962 års taxeringar medtagits (miljoner kronor).

Taxeringsår				
1961	1962	1963	1964	1965
6 570	7 146	7 330	7 609	7 894
	+576	+184	+279	+285

För automobilskattemedlen samt för tullar och acciser ha skattesatserna i betydande utsträckning karaktären av styckeskatter och äro relativt oberoende av förändringar i prisnivån. Under förutsättning av oförändrade skattesatser kan därför en prognos över intäkterna för ifrågavarande inkomstitlar utföras med ledning av mindre preciserade antaganden om den allmänna ekonomiska utvecklingen än när det gäller titeln skatt å inkomst och förmögenhet m. m. Detsamma gäller under förutsättning av bland annat oförändrade förräntningskrav också för flertalet kapitalfonder.

I nedanstående sammanställning, i vilken även de kända beloppen för budgetåret 1959/60 och de nu beräknade beloppen för budgetåren 1960/61 och 1961/62 medtagits, ha de beräknade intäkterna under budgetåren 1962/63—1964/65 för andra titlar än titeln skatt å inkomst och förmögenhet m. m. sammanställts (miljoner kronor).

	1959/60	1960/61	1961/62	1962/63	1963/64	1964/65
Övrig skatt å inkomst, förmögenhet och rörelse	310	316	308	317	326	335
Automobilskattemedel	1 182	1 260	1 335	1 410	1 485	1 560
Tullar och acciser.....	4 630	5 798	5 918	6 068	6 216	6 364
Uppbörd i statens verksamhet..	213	230	236	240	245	250
Diverse inkomster	321	297	299	301	303	305
Statens affärsverksfonder.....	352	370	392	455	505	540
Övriga kapitalfonder	492	539	580	621	653	685
Summa	7 500	8 810	9 068	9 412	9 733	10 039

Beräkningen bygger på antaganden om en fortsatt ökning av nationalprodukten och dess komponenter i ungefär samma takt som hittills genomsnittligt under efterkrigstiden vid i stort sett stabil prisnivå. För vissa titlar såsom allmän varuskatt, tullmedel och i viss mån även affärsverksfonderna råder ett nära samband mellan intäkter och den löpande ekonomiska utvecklingen. Också tämligen små förändringar i utvecklingstakten för nationalprodukten och dess komponenter kunna därför giva utslag i dessa intäkter. Helt allmänt bör dessutom understrykas, att den absoluta nivån hos de beräknade beloppen för de olika inkomstitlarna är baserad på det beräknade utfallet av motsvarande inkomster under budgetåren 1960/61 och 1961/62. I den mån denna utgångspunkt för beräkningarna förskjutes måste givetvis beräkningarna för budgetåren 1962/63—1964/65 revideras.

Innehåll

Inledning

Driftbudgetens utfall budgetåren 1955/56—1959/60 s. 2. — Utfallet av statsregleringen budgetåret 1959/60 s. 3. — Driftbudgetens inkomster under budgetåret 1960/61 s. 5. — Utvecklingen av skatteunderlaget verksamhetsåren 1950—1959 s. 5. — Utvecklingen av skatteunderlaget verksamhetsåren 1960—1962 s. 15.

A. Egentliga statsinkomster	18
I. Skatter	18
1. Skatt å inkomst, förmögenhet och rörelse	18
Skatt å inkomst och förmögenhet m. m.	18
Kupongskatt	32
Utskiftningsskatt och ersättningsskatt	33
Fondskatt	33
Skogsvårdsavgifter	34
Bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter	34
Arvsskatt och gåvoskatt, lotterivinstskatt, omsättnings- och expeditionsstämplor m. m.	35
2. Automobilskattemedel	41
Fordonsskatt	41
Bensinskatt	43
3. Tullar och acciser	45
Tullmedel	45
Allmän varuskatt	49
Särskilda varuskatter	49
Omsättningsskatt å motorfordon	52
Regleringsavgift och accis å fettvaror m. m.	54
Skatt å kaffe	55
Tobaksskatt	56
Rusdrycksförsäljningsmedel av partihandelsbolag	57
Rusdrycksförsäljningsmedel av detaljhandelsbolag	58
Omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker	58
Omsättningsskatt å vin	60
Maltdrycksskatt	61
Skatt å läskedrycker	62
Statlig nöjesskatt	62
Energiskatt	63
II. Uppbörd i statens verksamhet	67
III. Diverse inkomster	73
Bötesmedel	73
Totalisatormedel	73
Tipsmedel	74
Lotterimedel	75
Övriga diverse inkomster	76
B. Inkomster av statens kapitalfonder	77
I. Statens affärsverksfonder	77
Postverket	77
Televerket	80

Statens vattenfallsverk	83
Domänverket	85
<i>II. Riksbanksfonden</i>	86
<i>III. Statens allmänna fastighetsfond</i>	86
<i>IV. Försvarets fonder</i>	87
<i>V. Statens utlåningsfonder</i>	88
<i>VI. Fonden för låneunderstöd</i>	88
<i>VII. Fonden för statens aktier</i>	89
<i>VIII. Statens pensionsfonder</i>	89
<i>IX. Diverse kapitalfonder</i>	90
Sammanfattning	92
<i>Bilaga A. Utfallet av driftbudgeten för budgetåret 1959/60</i>	96
<i>Bilaga B. Inkomster å driftbudgeten budgetåren 1955/56—1959/60</i>	98
<i>Bilaga C. Beräkning rörande utfallet av driftbudgetens inkomstsida för budgetåret 1960/61</i>	103
<i>Bilaga D. Specifikation av inkomsterna å driftbudgeten för budgetåret 1961/62</i>	106
<i>Bilaga E. Promemoria angående statsinkomsternas utveckling efter budgetåret 1961/62</i>	111

**PRELIMINÄR
NATIONALBUDGET FÖR ÅR 1961**

Bihang 2

Preliminär nationalbudget för år 1961

I. Inledning

Med hänsyn till att föreliggande nationalbudget framläggs endast någon månad efter publiceringen av första numret av konjunkturinstitutets kvar-
talstidskrift, har dess innehåll kunnat i någon mån begränsas. Den interna-
tionella översikten har slopats och ersatts med några konkreta påpekanden
i samband med utrikeshandelsprognosen. På andra punkter har eljest ut-
förligare framställningar nedkortats till en hänvisning till konjunkturinsti-
tutets rapport.

Nationalbudgeten inleds dock såsom tidigare med en översikt över utveck-
lingen inom Sverige, vilken utmynnar i en preliminär försörjningsbalans för
det närmast förflutna året. Detta kapitel — liksom avsevärda delar av de
återblickande avsnitten av övriga kapitel — kan delvis betraktas som en
komplettering av konjunkturrapporten med senare framkommet material.
Försörjningsbalansen för det förflutna året har som vanligt sammanställts
inom konjunkturinstitutet som ett led i arbetet på dess nationalräkenska-
per. Då de siffror som där redovisas för kommunala och privata investe-
ringar påverkats av betalningsförskjutningar i samband med varuskattens
införande har i kapitlet införts ett avsnitt som redogör för de justeringar på
dessa punkter som bör göras för att materialet skall kunna användas för
den realekonomiska bedömningen och prognosen för det kommande året.
Det bör särskilt framhållas att — där ej annat anges — kapitlet i övrigt in-
klusive tabellerna enbart innehåller ojusterade uppgifter.

I kapitel III redovisas dels den traditionella utrikeshandelsberäkningen
främst baserad på kommerskollegiets studier över aktuella export- och im-
porttendenser i olika branscher, dels en mera schematisk utrikeshandels-
prognos baserad på utländska prognoser över bruttonationalprodukternas
utveckling i de för Sverige viktigaste exportländerna jämte en likaledes sche-
matisk kalkyl över den svenska importens sannolika utveckling vid gjorda
antaganden om nationalproduktens ökning.

Bedömningen av de privata hushållens konsumtion (kap. IV) försvåras
av de nyssnämnda betalningsförskjutningar — delvis av realekonomisk be-
tydelse, delvis mera att betrakta som statistiska missvisningar — som fram-
kallades av vad man för korthets skull kan kalla oms-rushen vid årsskiftet
1959/1960. På grund av att denna föranledde en i förhållande till inkom-

terna onormalt låg konsumtionsnivå under 1960 har den beräknade ökningen 1961 kommit att framstå som ovanligt stor.

Ifråga om produktionsökningen tillämpas i prognosen för 1961 antagandet att produktiviteten stiger i samma takt som föregående år eller med närmare tre procent jämte en sysselsättningsökning på ca en procent. Det material som mera i detalj framläggs i kapitlet om produktionen (kap. V) kan närmast betraktas som en kontroll på rimligheten av det mera schematiska produktionsantagandet, dels ock som ett studium av den sannolika konjunkturintensiteten på olika delområden under det kommande året. I arbetsmarknadskapitlet (kap. VI) redovisas ej endast arbetskraftstillgångarnas sannolika utveckling utan även balansen på olika delar av arbetsmarknaden, detta såsom ett väsentligt led i analysen av konjunkturläget.

Det följande kapitlet om den offentliga hushållningen ger bakgrunden till försörjningsbalansens siffror för den statliga och kommunala konsumtionen. — Kapitel VIII, Investeringarna, har som vanligt i huvudsak utarbetats inom konjunkturinstitutet på basis av ett omfattande material i form av enkäter och byggnadstillståndsstistik. Det har dock härutöver i viss mån kompletterats med hänsyn bl. a. till effekten av oms-rushen. Kompletteringarna, vilka som tidigare nämnts berör de kommunala och privata investeringarna, har för tabellernas del inneburit att förändringarna 1960—1961 angetts med korrigerade siffror.

Med tanke på den aktiva penningpolitik som utövats och alltjämt utövas för att reducera likviditeten inom banksystemet och näringslivet, har kreditmarknadskapitlet (kap. IX) i år gjorts särskilt utförligt. Kreditgivningen under 1959 och 1960 kartläggs både vad beträffar fördelningen mellan olika kreditförmedlare och mellan olika låntagande sektorer. Resonemanget har, i grova drag, förts vidare också vad beträffar den förväntade utvecklingen under 1961. Förändringarna i affärsbankernas och näringslivets likviditet har härvid ägnats särskild uppmärksamhet.

Sammanfattningskapitlets tabellariska sammanställning av försörjningsbalansen för 1961 utmynnar formellt i ett efterfrågeöverskott på ca en procent av bruttonationalprodukten. Effekten av den restriktiva penningpolitiken har därvid systematiskt hållits utanför detaljberäkningarna, eftersom det knappast är möjligt att finna någon metod för att kvantitativt ange dess betydelse utöver vad som redan påverkat företagens egna investeringsplaner och marknadsbedömningar sådana dessa framkommer i olika enkätmaterial m. m. Den del av den penningpolitiska dämpningseffekten som ännu ej framträtt får därför ses som en mera obestämd motvikt mot den tendens till inflation eller stigande underskott i utrikeshandeln som efterfrågeöverskottet annars skulle leda till.

Även oavsett denna speciella osäkerhetsfaktor är givetvis felmarginalerna i en inflationsgapsberäkning av den här presenterade arten så breda, att ett utslag av den här angivna storleken inte ensamt skulle få leda till några mera bestämda slutsatser. Med stöd även av mera konkreta betraktelser av förhållandena på olika delområden har det dock ansetts möjligt att av den

föreliggande översikten dra den slutsatsen att det särskilt inom verkstadsindustrin finns en påtaglig risk för uppkomsten av en besvärande överkonjunktur i samband med vårens säsongmässiga uppsving, vilket kan väntas starta från ett läge där inga nämnvärda reserver längre finns för att möta en ytterligare ökning av efterfrågan på arbetskraft.

Den preliminära nationalbudgeten, som utarbetats inom finansdepartementets ekonomiska avdelning, bygger på material som erhållits från fackdepartement och olika statliga verk och institutioner. Följande utomstående författare har medverkat: forskningsassistent L. Hansson (kap. II med undantag för avsnittet om korrigeringar för oms-rushens effekt), forskningssekreterare Gudrun Norstedt och aktuarie A. Tengblad (kap. VIII) samt docent B. Kragh (kap. IX). Kapitlet om utrikeshandeln bygger i huvudsak på en promemoria från kommerskollegium. Vidare har utredningsrådet hörts. Dettas ledamöter bär dock inget ansvar för nationalbudgetens utformning och bedömningar.

II. Sveriges ekonomi 1960

Konjunkturinstitutet presenterade i sin novemberrapport över konjunkturläget en uppskattning av förändringarna i försörjningsbalansens poster mellan 1959 och 1960. Sedan dess har ny statistik framkommit för vissa områden. Bl. a. föreligger nu en mer definitiv sammanräkning av kommerskollegiets investeringsenkät och nya uppgifter om staten och kommunerna. Nu tillgängliga siffror för export och import under oktober månad har vidare föranlett vissa revideringar av kommerskollegiets septemberkalkyl för exporten och importen under 1960.

Tabell II: 1. Försörjningsbalans 1956—1960

Miljoner kronor

	1954 års priser			
	1956	1957	1958	1959
<i>Tillgång</i>				
Bruttonationalprodukt till marknadspris	48 613	50 206	50 759	53 408
Import av varor, cif	10 874	11 648	11 871	12 464
Minskning av lager m. m.	—	—	102	307
Summa tillgång	59 487	61 854	62 732	66 179
<i>Användning</i>				
Privat inhemsk bruttoinvestering	8 465	8 456	9 088	9 631
Statlig inhemsk bruttoinvestering	3 457	3 531	3 726	4 160
Kommunal inhemsk bruttoinvestering	2 626	2 892	2 955	3 267
Ökning av lager m. m.	615	1 027	—	—
Export av varor, fob, och nettot av tjänster	10 585	11 545	11 417	12 123
Privat konsumtion	28 094	28 569	29 511	30 632
Statlig konsumtion	2 320	2 366	2 401	2 565
Kommunal konsumtion	3 325	3 468	3 634	3 801
Summa användning	59 487	61 854	62 732	66 179
Bruttonationalproduktens proc. förändring sedan föregående år		+ 3 1/2	+ 1	+ 5

¹ Avrundat till halva procent.

Anm. Presentationen i miljoner kronor i denna och efterföljande tabeller, speciellt vad avser beräkningarna i fasta priser, utgör inte något mått på de enskilda delposternas noggrannhet. Det har emellertid visat sig praktiskt ogenomförbart att ange alla poster till en gemensam,

De data för den ekonomiska utvecklingen mellan 1959 och 1960, som här presenteras, har utarbetats som ett led i konjunkturinstitutets nationalräkenskaper. Beräkningen av de poster som sammanfattas i försörjningsbalansen skall i enlighet härmed i princip bygga på uppgifter om faktiska leveranser eller nedlagda material- och arbetskostnader. I vissa fall har dock uppgifter i stället erhållits om betalningarna. Den tidigareläggning av betalningarna som förekom inom skilda områden i samband med den allmänna varuskattens införande vid årsskiftet 1959/1960 med syfte att undvika skatt för varor levererade under 1960, har då medfört att nationalräkenskapsiffrorna både för 1959 och 1960 blivit missvisande. Mycket ungefärliga korrekationer för denna effekt redovisas i det följande i några noter samt i ett särskilt avsnitt (se sid. 9); i övrigt bygger framställningen i detta kapitel på okorrigerade uppgifter.

Bruttonationalprodukten till marknadspris beräknad från användnings- sidan visar enligt den reviderade beräkningen en uppgång mellan 1959 och 1960 med 3 procent i fasta priser och 8 procent i löpande priser (tabell 1). De angivna procenttalen innebär en nedjustering av konjunkturinstitu-

			Löpande priser		
1960	Förändring 1959—1960		1960	Förändring 1959—1960	
	Miljoner kronor	Procent ¹		Miljoner kronor	Procent ¹
55 109	+ 1 701	+ 3	68 193	+ 4 989	+ 8
14 195	+ 1 731	+ 14	14 550	+ 2 062	+ 16 ¹ / ₂
—	— 307	.	—	— 271	.
69 304	+ 3 125	+ 4 ¹/₂	82 743	+ 6 780	+ 9
10 183	+ 552	+ 5 ¹ / ₂	12 676	+ 1 386	+ 12 ¹ / ₂
4 182	+ 22	+ ¹ / ₂	5 195	+ 261	+ 5 ¹ / ₂
3 160	— 107	— 3 ¹ / ₂	3 909	+ 96	+ 2 ¹ / ₂
373	+ 373	.	524	+ 524	.
13 512	+ 1 389	+ 11 ¹ / ₂	14 200	+ 1 746	+ 14
31 277	+ 645	+ 2	37 254	+ 1 944	+ 5 ¹ / ₂
2 666	+ 101	+ 4	3 587	+ 311	+ 9 ¹ / ₂
3 951	+ 150	+ 4	5 345	+ 459	+ 9 ¹ / ₂
69 804	+ 3 125	+ 4 ¹/₂	82 743	+ 6 780	+ 9
+ 3			+ 8		

osäkerhetsmässigt avrundad nivå utan att en stor del av tabellernas upplysningsvärde skulle gå förlorat.

tets siffror med 1 procent. Beräkningar från produktionssidan tyder däremot på en volymökning på hela 4 1/2 procent.¹ (En översikt av utvecklingen på olika produktionsområden ges i kapitel V.)

1. Inhemska bruttoutgifter

De totala *bruttoinvesteringarna*² beräknas ha ökat med ca 3 procent i volym och 9 procent i värde mellan 1959 och 1960 medan motsvarande siffror för 1958—1959 var 8 respektive 9 procent. Prisstegringen mellan 1959 och 1960 hänför sig delvis till omsättningsskatten. Ökningstaktens nedgång i volym räknat ligger så gott som uteslutande på investeringarna i byggnads- och anläggningsverksamhet, vilka ökade med endast ca 1 procent 1959—1960 mot omkring 10 procent 1958—1959, medan ökningstakten för maskininvesteringarna beräknas ha sjunkit från 6 till 5 procent (tabell 2).

Ökningen på ca 1 procent för byggnads- och anläggningsinvesteringar döljer en mycket olikartad utveckling för olika investeringskategorier. Kalkyler för bostadsbyggandet tyder närmast på en svag minskning mellan 1959 och 1960, medan industrins investeringar i byggnader och anläggningar beräknas ha stigit med ca 13 procent, vilket är betydligt mer än ökningen i industrins maskininvesteringar. Kommunernas totala investeringar beräknas ha minskat med ca 3 procent mellan 1959 och 1960. Denna oväntade minskning, som givetvis får omgärdas med relativt stora osäkerhetsmarginaler, kan delvis sammanhållas med statsmakternas uppmaning till offentliga myndigheter, affärsverk och bolag under våren 1960 att iakttä återhållsamhet i investeringsverksamheten. Därtill kommer emellertid att de omständigheter, som i samband med omsättningsskattens införande medfört en överskattning av 1959 års siffror och en underskattning av 1960 års, sannolikt påverkat kommunernas betalningar i relativt hög grad. De statliga investeringarna beräknas ha ökat med högst 1 procent från 1959 till 1960 och de privata med omkring 6 procent. Utvecklingen för de offentliga³ och privata investeringarna mellan 1959 och 1960 kontrasterar starkt mot utvecklingen 1958—1959, då i stället de offentliga investeringarna — i varje fall de statliga — steg betydligt mer än de privata. (Angående sifferkorrekationer med anledning av statistiska missvisningar vid varuskattens införande, se sid. 9.)

¹ Differensen i ökningstalen kan möjligen anses ligga inom osäkerhetsmarginalen för beräkningarna, men avspeglar med all sannolikhet också den nämnda forskjutningen i betalningarna till följd av omsättningsskattens införande. De korrekationer härför som redovisas nedan, sid. 9, synes innebära att ökningen i bruttonationalprodukten — beräknad från användningssidan — höjs till 3 1/2 å 4 procent.

² Som grundval för beräkningarna över investeringsverksamheten kan huvudsakligen följande källor nämnas: 1) *bostäder*: månadsstatistik från bostadsstyrelsen och arbetsmarknadsstyrelsen; 2) *jordbruk, skogsbruk och fiske*: uppgifter från statistiska centralbyrån, statens forskningsanstalt för jordbruksbyggnader, jordbrukets utredningsinstitut, skogsstyrelsen och domänstyrelsen; 3 o. 4) *industri och kraftverk*: kommerskollegiets kapitalinvesteringenkäter; 5) *handel*: arbetsmarknadsstyrelsens tillståndsgivningsstatistik; 6) *samfärdsel*: kommerskollegiets kapitalinvesteringenkäter, registreringsstatistik för motorfordon, Sveriges varvsindustriförening samt utrikeshandelsstatistiken; 7 o. 8) *förvaltning, sociala ändamål, skolor, kyrkor m. m.*: riksräkenskapsverkets budgetredovisning; 9) *vägar och gator m. m.*: uppgifter från väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt arbetsmarknadsstyrelsen; 10) *militära investeringar*: uppgifter från försvarsdepartementet och riksräkenskapsverket. — Dessutom bör nämnas *statistiska centralbyråns kommunstatistik*, vilken berör grupperna 1), 4), 6), 7), 8) och 9).

³ Inkl. affärsverk och offentliga bolag. Jämför även anmärkning under tabellerna 6 och 7.

Tabell II: 2. Bruttoinvesteringar 1956—1960

Miljoner kronor i löpande priser

	1956	1957	1958	1959	1960	Förändring i procent i fasta (1954 års) priser			
						1956— 1957	1957— 1958	1958— 1959	1959— 1960
Totala bruttoinveste- ringar inklusive un- derhåll	16 053	17 213	18 418	20 037	21 780	+ 2	+ 6	+ 8	+ 3
Byggnader och anlägg- ningar totalt	9 147	9 751	10 424	11 606	12 490	+ 2	+ 6	+ 10	+ 1
därav: bostäder	3 479	3 632	3 868	4 179	4 466	+ 1	+ 6	+ 7	— 1
industri.....	952	994	1 118	1 209	1 454	0	+ 12	+ 7	+ 13
övrigt	4 716	5 125	5 438	6 218	6 570	+ 4	+ 5	+ 13	0
Maskiner och apparater totalt	6 906	7 462	7 994	8 431	9 290	+ 2	+ 6	+ 6	+ 5
därav: industri.....	2 291	2 351	2 650	2 811	3 134	0	+ 12	+ 5	+ 5
övrigt	4 615	5 111	5 344	5 620	6 156	+ 3	+ 3	+ 6	+ 5
Totala bruttoinveste- ringar exklusive un- derhåll	11 100	11 902	12 982	14 297	15 509	+ 2	+ 9	+ 10	+ 3
Byggnader och anlägg- ningar totalt	6 520	6 926	7 570	8 520	9 120	+ 3	+ 9	+ 12	+ 1
därav: bostäder	2 562	2 680	2 885	3 067	3 231	+ 2	+ 8	+ 6	— 2
industri.....	705	739	849	923	1 137	0	+ 15	+ 9	+ 16
övrigt	3 253	3 507	3 836	4 530	4 752	+ 4	+ 8	+ 17	0
Maskiner och apparater totalt	4 580	4 976	5 412	5 777	6 389	+ 2	+ 9	+ 8	+ 6
därav: industri.....	1 360	1 369	1 657	1 791	2 024	— 1	+ 21	+ 7	+ 6
övrigt	3 220	3 607	3 755	3 986	4 365	+ 4	+ 4	+ 9	+ 6

Den *privata konsumtionen*¹ beräknas ha stigit med ca 2 procent i volym och omkring 5 1/2 procent i värde 1959—1960; det bör betonas att siffran för volymförändringen med tanke på de vanskligheter som varit förknippade med uppskattningen av konsumtionen under fjärde kvartalet 1960 är mycket osäker. Prisstegringen för konsumtionen synes alltså ha varit relativt obetydlig, om man exkluderar omsättningsskatten. Enligt beräkningar för de tre första kvartalen 1959 och 1960 förefaller nedgången i ökningstakten för den totala konsumtionsvolymen från 4 procent 1958—1959 till 2 procent 1959—1960 huvudsakligen ligga på de varaktiga konsumtionsvarorna, som efter en kraftig uppgång 1958—1959 synes ha minskat mellan 1959 och 1960 (se tablå och tabell 3). Volymförändringen för de varaktiga konsumtionsvarorna mellan helåren 1959 och 1960 är dock speciellt svår att beräkna, dels emedan dessa svarade för större delen av den onormala konsumtionsökningen i slutet av 1959, dels emedan verkningarna av utbetalningarna i samband med pensionsavlösningen i slutet av 1960 är svårbedömbara. Förändringar i den privata konsumtionen mellan de tre första kvartalen 1959 och 1960 framgår av nedanstående tablå (index 1—3 kv. 1959 = 100):

¹ Bland källorna för beräkningarna av den privata konsumtionen 1959—1960 kan nämnas socialstyrelsens omsättningsstatistik för detaljhandeln, direkta uppgifter om försäljningens värde eller kvantitet (vad gäller bl. a. telefon och telegram, radio- och TV-licenser, sprit och tobak samt resor), registreringsstatistiken för personbilar samt nöjes- och varuskattestatistik. Beräkningarna av livsmedelskonsumtionen utförs av statens jordbruksnämnd på grundval av bl. a. leverans- och tillförselstatistik.

Tabell II: 3. Privat konsumtion 1956—1959¹

	Miljoner kronor i löpande priser				Förändring i procent i fasta (1954 års) priser		
	1956	1957	1958	1959	1956-1957	1957-1958	1958-1959
Livsmedel	9 772	9 852	10 339	10 465	0	+ 3	+ 2
Spritdrycker och viner	1 408	1 508	1 523	1 561	- 11	- 11	+ 1
Tobak	896	949	1 072	1 123	+ 3	+ 3	+ 3
Bostad	2 694	2 909	3 215	3 472	+ 4	+ 4	+ 4
Bränsle och lyse	1 611	1 608	1 817	1 705	- 7	+ 11	- 1
Beklädnad	3 857	4 002	4 161	4 292	+ 2	+ 2	+ 3
Inventarier	2 104	2 331	2 616	2 955	+ 7	+ 11	+ 13
Fordon	2 086	2 428	2 654	3 047	+ 11	+ 6	+ 14
Resor	1 215	1 260	1 305	1 284	- 4	- 2	- 1
Sjukvård, hygien, hemvård etc.	1 797	1 880	2 032	2 126	+ 3	+ 4	+ 4
Övrigt	2 544	2 714	2 820	2 924	+ 3	+ 1	0
Summa	29 984	31 441	33 554	34 954	+ 2	+ 3	+ 4
+ Banktjänster	118	136	159	175	+ 14	+ 13	+ 10
+ Försäkringstjänster	344	401	402	422	+ 12	- 3	+ 2
- Dubbelräkning	227	227	237	241	0	+ 2	+ 1
Total privat konsumtion	30 219	31 751	33 878	35 310	+ 2	+ 3	+ 4
därav: varaktiga varor	3 519	3 949	4 210	4 772	+ 8	+ 5	+ 13
tjänster	7 546	8 055	8 661	9 069	+ 3	+ 2	+ 3
övrigt	19 154	19 747	21 007	21 469	+ 1	+ 3	+ 3

¹ Beträffande 1960 se tabell 1 samt nedanstående tablå.

	Värdeförändring 1—3 kv. 1959—1960	Volymförändring (1959 års priser) 1—3 kv. 1959—1960
Livsmedel	104	100
Vin och sprit	105	101
Tobak	111	109
Bostad	106	104
Bränsle och lyse ¹	102	108
Beklädnad	104	99
Inventarier ²	101	98
Fordon ³	107	104
Järnvägsresor	102	99
Sjukvård, hygien ⁴	104	100
Övrigt ⁵	110	105
Summa ⁶	105	102
därav: varaktiga varor	101	98
tjänster	107	105
övrigt	105	102

¹ Exkl. fotogen och kokgas.² Exkl. symaskiner och dammsugare.³ Exkl. nyinköp, drift och underhåll av motorcyklar.⁴ Exkl. tandläkarvård, medicin och hemhjälp.⁵ Exkl. nöjen, tippning, lotterier, hundskatt och tidningar.⁶ Utgör drygt 90 procent av den totala konsumtionen 1959. Bortfallet ligger praktiskt taget uteslutande på tjänster, som endast är täckta till cirka 70 procent.

Bih. 2: Preliminär nationalbudget för år 1961

Tabell II: 4. Bytesbalansen 1956—1960

Miljoner kronor

	1956	1957	1958	1959	1960	Förändring 1959—1960 i procent
<i>Löpande priser</i>						
Export av varor, fob.....	10 067	11 062	10 799	11 424	13 075	+ 14
Import av varor, cif.....	11 434	12 567	12 249	12 488	14 550	+ 16
Handelsbalansens saldo.....	- 1 367	- 1 505	- 1 450	- 1 064	- 1 475	.
Nettoinseglings ¹	1 049	1 265	1 085	1 073	1 150	+ 7
Utländska fartygs utgifter i Sverige.....	166	175	165	167	175	+ 5
Övriga tjänster m. m. netto ..	+ 25	- 30	- 80	- 210	- 200	.
Bytesbalansens saldo.....	- 127	- 95	- 280	- 34	- 350	.
<i>Fasta (1954 års) priser</i>						
Export av varor, fob.....	9 583	10 464	10 434	11 270	12 633	+ 12
Import av varor, cif.....	10 874	11 648	11 871	12 464	14 195	+ 14
Handelsbalansens saldo.....	- 1 291	- 1 184	- 1 437	- 1 194	- 1 562	.
Nettoinseglings ¹	824	953	920	921	928	+ 1
Utländska fartygs utgifter i Sverige.....	154	156	140	141	146	+ 4
Övriga tjänster m. m. netto ..	+ 24	- 28	- 77	- 209	- 195	.
Bytesbalansens saldo.....	- 289	- 103	- 454	- 341	- 683	.

¹ Bruttoinseglings i utländsk sjöfart med avdrag för kostnader i utlandet.

Preliminära beräkningar för *den offentliga konsumtionen*¹ slutligen visar en volymökning med 4 procent 1959—1960 för både stat och kommuner. Uppgången är något större för löner än för övriga delar av konsumtionen.

De i det föregående påpekade *statistiska missvisningarna*, som av allt att döma uppkommit på vissa punkter genom att betalningar påskyndats med anledning av varuskattens införande vid årsskiftet 1959/1960, är givetvis svåra att korrigera. I detta kapitels tabeller har ur denna synpunkt okorrigerade siffror använts. Man har dock vissa möjligheter till ungefärliga uppskattningar av sakens omfattning. Om en jämförelse mellan de nu i efterhand erhållna uppgifterna om 1959 års faktiska utgifter skiljer sig onormalt från den preliminära beräkning, som erhöles innan oms-rushen satte in strax före årsskiftet 1959/1960, är det sålunda rimligt anta, att detta speglar dennas verkan. Beräkningar av detta slag pekar på att den kommunala investeringssiffran blivit omkring 100 miljoner kronor för stor 1959 och följaktligen lika mycket för liten 1960. Uppgifterna om de kommunala utgifterna *skall* enligt principerna för den inhämtade statistiken avse betalningar, inte leveranser, men eftersom en omläggning av betalningstiden på det sätt som här synes ha skett helt saknar relevans för de reala förloppen måste alltså en motsvarande minskning av 1959 och ökning av 1960 års siffror ske för att de skall bli användbara i nationalbudgetsammanhang. På motsvarande sätt finner man att maskininvesteringarna inom industrin 1959 gått upp med bortåt 100 miljoner kronor mer än man normalt skulle haft anledning att vänta enligt de preliminära förhandsberäkningarna. Denna statistik avser emellertid i princip inte betalningarna utan faktiska leveranser. Ifall

¹ Källa: Riksräkenskapsverkets beräkningar samt den kommunala finansstatistiken.

omsättningsskattens införande faktiskt påskyndat dessa finns det inte anledning att göra någon korrektion. Det är dock tydligt att statistiken även påverkats av betalningarna. Utan möjlighet till större precision införs halva beloppet som korrektion på industrins investeringar 1959 (nedåt) och 1960 (uppåt). Eftersom utgångsläget 1960 på detta sätt höjts kommer också uppgången av de privata och kommunala investeringarna från 1960 till 1961 att framstå som i motsvarande mån mindre än man eljest skulle förutse med ledning av föreliggande statistik över investeringsplanerna. (Se härom nedan i prognoskapitlet.)

Övriga poster i försörjningsbalansen är i stort sett beräknade på basis av material som inte på samma sätt får anses missvisande kring årsskiftet 1959/1960. Stora förskjutningar ägde som bekant rum även i inköpen av konsumtionsvaror. Dessa motsvaras emellertid väsentligen av leveranser och hör ha påverkat uppgifterna om lagerutvecklingen i motsatt riktning på ett sådant sätt att en justering av totalresultatet inte framstår som lika befogad som på de nämnda områdena.

Genom de anförda justeringarna ändras även totala bruttonationalprodukten, beräknad som summan av siffrorna från olika användningsområden.

Även under tidigare år har skenbara förskjutningar av liknande art kommit in i nationalräkenskapen utan motsvarande justering i de officiella siffrorna. Med fasthållande av denna princip har huvudtabellerna i det föregående fått stå opåverkade av ifrågavarande korrekitioner. Här nedan ges emellertid uppgifter om de procentuella volymförändringarna 1958—1959 och 1959—1960 dels enligt de officiella uppgifter (ojusterade) som återfinns i detta kapitelns tabeller, dels efter de justeringar som motiverats och redovisats här ovan.

<i>Förändring från föregående år:</i>	1959	1960
Privat inhemsk bruttoinvestering, justerad	+ 5,5	+ 6,6
D:o ojusterad (enl. tabell 1)	+ 6,0	+ 5,7
Kommunal bruttoinvestering, justerad	+ 7,9	+ 1,7
D:o ojusterad (enl. tabell 1)	+ 10,6	— 3,3
Bruttonationalprodukt, justerad	+ 5,0	+ 3,6
D:o ojusterad (enl. tabell 1)	+ 5,2	+ 3,2

2. Utrikeshandel och lagerutveckling

Exporten och importen har utgjort de kraftigast expanderande posterna i försörjningsbalansen 1959—1960. Exporten av varor beräknas ha stigit med 14 procent i värde och 12 procent i volym mellan dessa år, medan motsvarande uppgång i importen av varor beräknas till 16 respektive 14 procent (tabell 4). Bytesförhållandet var oförändrat vid ungefär 2 procents stegring i både export- och importpriser. Underskottet i *bytesbalansen*¹ uppskattas till ca 350 miljoner kronor för 1960 mot omkring 30 miljoner kronor 1959. Uppgifterna om export- och importvärden anknyter till kommerskollegiets novemberkalkyl, vilken baserats på faktiska siffror över utrikeshandeln för januari—oktober och uppskattningar för återstoden av året. Exportvärdet har härvid antagits stiga med endast 6 procent för de två sista månaderna 1960 jämfört med samma månader 1959. Importvärdet har an-

¹ *Källa:* Riksbanken och kommerskollegium. — Om beräkningen hade gjorts med kännedom även om de sedermera framkomna novembersiffrorna skulle den ha givit en knapp procentenhet högre värden på vardera sidan.

Tabell II: 5. Lagerförändringar för statistiskt belysta produktions- och distributionsområden 1956—1960

	Miljoner kronor i genomsnittliga återan- skaffningspriser för respektive år				
	1956	1957	1958	1959	1960
Gruvor ¹	+ 10	+ 2	+ 35	— 4	— 8
Järn-, stål- och andra metallverk ¹	+ 110	+ 153	— 38	+ 125	+ 97
Varv ¹	+ 244	+ 319	+ 38	— 32	+ 6
Verkstadsindustri i övrigt ¹	+ 353	+ 366	+ 53	— 186	+ 471
Jord- och stenindustri	+ 17	+ 26	— 10	— 5	+ 15
Träindustri ²	— 4	— 112	+ 99	— 196	+ 75
Massa-, pappers- och grafisk industri	— 4	+ 150	+ 15	— 160	— 70
Livsmedelsindustri	— 27	+ 52	— 39	+ 52	+ 24
Textil- och beklädnadsindustri	— 53	+ 34	— 11	— 3	+ 8
Läder-, hår och gummivaruindustri	— 20	+ 20	— 15	+ 23	+ 18
Kemisk-teknisk industri	+ 27	+ 24	— 15	+ 8	+ 34
Bränsle i industrin ³ (inkl. el-, gas- o. vattenverk) ..	+ 71	+ 40	— 18	— 7	+ 7
Summa industri	+ 728	+ 1 074	+ 94	— 385	+ 665
Handel ⁴	+ 87	+ 118	— 161	+ 84	+ 89
Variation i kreaturskapital	— 80	+ 10	+ 20	— 10	— 80
Variation i skogsuttag	— 20	+ 20	— 60	+ 40	— 150
Summa lagerförändringar	+ 715	+ 1 222	— 107	— 271	+ 524
Summa lagerförändringar i fasta (1954 års) priser ..	+ 615	+ 1 027	— 102	— 307	+ 373

¹ Inklusive bränslelagerförändringar. — ² 1956—1959 inklusive trävaruhandel. — ³ Exklusive bränslelagerförändringar inom gruvföretag, järn-, stål- och andra metallverk samt verkstadsindustri. — ⁴ Omfattar lagren inom bilhandel (personbilar), bränslehandel, järngrosshandel, livsmedelshandel (inkl. förändringarna av lagren av brödsäd hos jordbrukarna), lädergrosshandel och skohandel samt textilhandel. — ⁵ Därav + 51 avseende flertalet av de branscher inom detalj- och partihandel som inte har nämnts i not 4.

tagits minska med 4 procent mellan samma perioder. Dessa relativt låga värden för november och december 1960 får ses mot bakgrunden av en ovanligt kraftig stegring av exporten och importen i slutet av 1959. Av exporten för de tre första kvartalen 1960 jämfört med motsvarande period 1959 visade verkstadsprodukter, malmer och papper den största volymmässiga uppgången, medan livsmedel visade en nedgång. Importvolymens stegring var så gott som genomgående för de stora varugrupperna mycket hög. Oädla metaller visade den största uppgången och livsmedel den minsta.

Enligt preliminära, mycket osäkra beräkningar har *lagerökningen* under loppet av 1960 uppgått till drygt 500 miljoner kronor i löpande priser (tabell 5). Exkluderas variationer i kreaturskapital och skogsuttag, vilka under året inneburit en *lageruttömning*, blir siffran betydligt högre eller omkring 750 miljoner kronor. Inom *industrin* uppvisar metall- och verkstadsindustrin de avgjort största *lagerökningarna*, men dessa är relativt sett inte heller obetydliga inom träindustri och kemisk-teknisk industri. Massaindustrins lager synes däremot ha sjunkit. Totalt sett visade råvaror och halvfabrikat samt varor i arbete den största uppgången, men även färdigvarulagren steg något. Trots ökningen bedömdes färdigvarulagren inom metall- och verkstadsindustrin snarast som för små av företagarna enligt kon-

Tabell II: 6. Sparande-investering 1956—1960 i löpande priser

Procent av bruttonationalprodukten till marknadspris

	1956	1957	1958	1959	1960
Privat inhemsk bruttoinvestering ¹	17,5	17,1	17,8	17,9	18,6
Offentlig inhemsk bruttoinvestering ¹	12,7	13,1	13,2	13,8	13,3
Lagerförändring	1,3	2,1	—0,2	—0,4	0,8
Summa inhemsk bruttoinvestering	31,5	32,3	30,8	31,3	32,7
Bytesbalansens saldo	—0,2	—0,2	—0,5	—0,1	—0,5
Summa inhemskt bruttosparande	31,3	32,1	30,3	31,2	32,2
a) statligt bruttosparande	5,5	4,6	4,7	4,5	5,2
b) kommunalt bruttosparande.....	3,4	4,1	3,4	3,8	3,8
c) övrigt bruttosparande	22,4	23,4	22,2	22,9	23,2

¹ Exkl. lagerförändring.

Anm. I offentlig inhemsk bruttoinvestering ingår förutom offentliga myndigheters bruttoinvesteringar också investeringar i affärsverk och i av stat och kommuner ägda aktiebolag m. m. Statligt och kommunalt bruttosparande däremot omfattar endast respektive myndigheters bruttosparande.

junkturinstitutets konjunkturbarometer i december. En ökning i lagren av varor i arbete är naturlig under en expansion men den relativt stora uppgången kan kanske också till en del bero på desorganisationstendenser på arbetsmarknaden till följd av arbetskraftsbrist, som enligt konjunkturbarometern gjort sig gällande inom metall- och verkstadsindustrin särskilt under senare delen av 1960. Inom *handeln*, där uppgifterna är mycket ofullständiga, visade livsmedelslagren en betydande minskning, medan bl. a. lagren av personbilar och lagren inom textilhandeln ökades. Totalt beräknas lagren inom den statistiskt täckta delen av handeln ha vuxit med 100 miljoner kronor.

3. Sparande och investering

Inhemskt bruttosparande och inhemsk bruttoinvestering har i tabell 6 angetts i procent av bruttonationalprodukten under benämningarna sparkvot respektive investeringskvot. Inhemskt *bruttosparande* är lika med summan av inhemsk bruttoinvestering, lagerinvestering och bytesbalansens saldo. Sparkvoten visade 1959—1960 liksom 1958—1959 en stegring. Ökningen ligger nu huvudsakligen på den statliga sparkvoten, medan denna minskade något mellan 1958 och 1959.

Det *finansiella sparandet* utgörs av differensen mellan bruttosparande och bruttoinvestering. Totalt sett måste det rent definitionsmässigt bli noll. Där emot kan en sektor av folkhushållet (eller utlandet i förhållande till Sverige) uppvisa ett överskott av sparande i förhållande till sina investeringar (eller av inkomster i förhållande till sina utgifter för både konsumtion och investeringar) vilket via kreditinstituten eller på annat sätt ställs till förfogande för de sektorer som tvärtom uppvisar utgiftsoverskott.

Tabell II: 7. Finansiellt sparande 1956—1960

Miljoner kronor

	1956	1957	1958	1959	1960
Privata sektorn	—200	+250	+100	+700	—300
Offentliga sektorn	+100	—350	—400	—750	— 50
a) staten	+400	—300	+ 50	—450	+150
b) kommunerna	—300	— 50	—450	—350	—200
Utlandet	+100	+100	+300	+ 50	+350
Summa	0	0	0	0	0

Anm. Vid beräkningen av finansiellt sparande har de statliga investeringsbidragen till affärsverken (som i detta sammanhang betraktas som en del av den privata sektorn) räknats som privat sparande. För en utförligare beskrivning av beräkningsmetoderna kan hänvisas till Meddelanden från konjunkturinstitutet, Serie B: 13.

Enligt de i tabell 7 sammanfattade uppskattningarna¹ skulle staten och kommunerna under 1960 ha minskat sin upplåning med ca 700 miljoner kronor, dvs. ökat sitt finansiella sparande och därmed finansierat en ökad del av sina investeringar med skatteinkomster istället för lån. Den privata sektorns finansiella sparande synes samtidigt ha minskat med en miljard. Beloppet innesluter en ökning av hushållens finansiella sparande med över en miljard kronor och en minskning av företagens med mer än två miljarder. — Innebörden härav kan också uttryckas sålunda: Företagen har under 1960 finansierat sina lagerökningar och fasta investeringar ur sina tidigare uppsparade finansiella tillgångar eller med lån, så att deras likviditet har minskats på här angivet sätt. Samtidigt har staten, kommunerna och hushållen minskat sitt lånebehov respektive ställt sparmedel till förfogande i motsvarande omfattning, förutom att ytterligare några hundra miljoner finansierats ur valutaservsen.

¹ De uppskattningar av olika penningströmmars omfattning som ligger bakom de angivna siffrorna är delvis mycket vanskliga. Olika metoder kan leda till olika resultat. De här framlagda siffrorna grundas på vad som vid början av december stod till konjunkturinstitutets förfogande. Beräkningar med delvis — men inte i fråga om de väsentliga dragen i bilden — avvikande resultat återges i kap. VII och IX.

III. Utrikeshandeln

1. Handeln med olika länderområden 1960

Framför allt under påverkan av högkonjunkturen i Västeuropa steg värdet av den svenska exporten — enligt kommerskollegiets preliminära kalkyler baserade på faktiska siffror för utrikeshandeln januari-oktober — med drygt 14 procent från 1959 till 1960¹; motsvarande volymförändring var + 12 procent. Denna ökning uppskattas till omkring fem sjättedelar ha hänfört sig till EMA-området.² Som framgår av tabell 1 beräknas den svenska exportökningen gentemot EFTA-länderna² såväl absolut som relativt sett ha varit i det närmaste lika stor som gentemot EEC-gruppen.² Denna utveckling skiljer sig väsentligt från 1958—1959, då exporten till EEC-länderna både absolut och relativt steg i runt tal tre gånger så mycket som utförseln till EFTA-staterna; skillnaden förklaras främst av en omsvängning från minskning till ökning av den svenska exporten till Storbritannien.

Importökningen 1959—1960 har värdemässigt beräknats till 16 procent¹ och volymmässigt till 14 procent. Härav föll nära två tredjedelar på handeln med Västeuropa. Relativt sett steg importen från EFTA-länderna mer än från EEC. I absoluta tal var dock den senare höjningen väsentligt större; här till bidrog särskilt den markant stegrade införseln från Västtyskland. Vad beträffar de utomeuropeiska länderna märks främst en kraftig ökning av importen från Förenta staterna; denna ökning gällde framför allt maskiner, flygplan, bomull och kemiska produkter.

Tabell III: 1. Utrikeshandelns fördelning på länderområden 1959—1960

Miljoner kronor

	Import		Export		Handelsbalans	
	1959	1960 prel.	1959	1960 prel.	1959	1960 prel.
EMA-området	9 224	10 480	8 339	9 730	— 885	— 750
därav: EFTA	3 042	3 490	3 852	4 445	810	955
EEC	5 163	5 875	3 534	4 160	— 1 629	— 1 715
Förenta staterna, Kanada	1 390	1 870	1 001	980	— 389	— 890
Övriga länder	1 874	2 200	2 084	2 365	210	165
Totalt	12 488	14 550	11 424	13 075	— 1 064	— 1 475

¹ De uppgifter om den svenska utrikeshandeln under november 1960 som framlades strax före årsskiftet har inte kunnat beaktas i kapiteltexten. De pekar emellertid på att ökningen mellan 1959 och 1960 av värdet av både exporten och importen var ett drygt hundratal miljoner kronor större än enligt den angivna preliminära beräkningen.

² EMA = det europeiska monetära avtalet, EFTA = det europeiska frihandelsområdet («de sju»), EEC = den gemensamma marknaden («de sex»).

2. Bytesbalansen och valutareserven 1960

Som en följd av exportens och importens ovan nämnda värdeförändringar beräknas handelsbalansens underskott för 1960 ha blivit 1 475 miljoner kronor, ca 400 miljoner mer än för 1959. Man har därmed återvänt till ungefär samma nivå som 1957 och 1958. Sjöfartsnettot uppskattas av riksbanken ha ökat med 85 miljoner kronor i samband med handelsflottans tillväxt och volymstegringen för utrikeshandeln, medan verkan av förändringarna i fraktprisläget anses ha varit obetydliga. Då underskottet för övriga tjänster samtidigt varit ungefär oförändrat, kan totala tjänstenettot antas ha blivit ett hundratal miljoner större 1960 än året dessförinnan. Underskottet i bytesbalansen stannade därmed vid 350 miljoner, en ökning med ca 315 miljoner från 1959 och 70 miljoner jämfört med 1958. De statliga kapitaltransaktionerna och värdepappershandeln under 1960 uppskattas ha medfört ett valutautflöde på 60 miljoner kronor (mot 80 miljoner 1959), varför den totala valutareserven teoretiskt skulle ha sjunkit med 410 mil-

Tabell III: 2. Betalningsbalansen 1958—1961

Miljoner kronor

	1958	1959	1960 prel.	1961 prognos
Export av varor, fob.	10 799	11 424	13 075	13 800
Import av varor, cif	12 249	12 488	14 550	15 400
Handelsbalansens saldo	- 1 450	- 1 064	- 1 475	- 1 600
Sjöfartsnetto	+ 1 250	+ 1 240	+ 1 325	+ 1 400
Övriga tjänster m. m. netto	- 80	- 210	- 200	- 200
Bytesbalansens saldo	- 280	- 34	- 350	- 400
Kapitaltransaktioner netto	- 11	- 81	- 60	0
Valutareservens teoretiska förändring	- 291	- 115	- 410	- 400
Förskjutningspost	+ 444	+ 171	..	..
Valutareservens faktiska förändring	+ 153	+ 56	..	..

Tabell III: 3. Utrikeshandelns värde-, volym- och prisförändringar 1958—1961

I procent från föregående år

	1959	1960 prel.	1961 prognos
Export (fob): värde	+ 6	+ 14	+ 6
volym	+ 8	+ 12	+ 4
pris	- 2	+ 2	+ 2
Import (cif): värde	+ 2	+ 16	+ 6
volym	+ 5	+ 14	+ 5
pris	- 3	+ 2	+ 1
Bytesförhållande (exportpriser dividerade med importpriser).	+ 1	0	+ 1

Tabell III: 4. Guld- och valutareserven december 1957—december 1960

Miljoner kronor

	31/12 1957	31/12 1958	30/11 1959	31/12 1959	30/11 1960	31/12 1960
1. Riksbankens valutareserv						
Guld	1 134	1 053	988	987	883	..
Konvertibla valutor	1 229	1 404	1 359	1 260	1 659	..
Övriga valutor	— 3	— 12	— 73	— 81	— 86	..
Summa	2 360	2 445	2 274	2 166	2 456	2 435
2. Affärsbankernas valuta- behållning.....	478	546	985	881	365	..
Summa totalt	2 838	2 991	3 254	3 047	2 821	..

joner kronor under loppet av året. Som framgår av tabell 4 var den faktiska minskningen fram till slutet av november endast 226 miljoner kronor; riksbankens valutareserv, för vilken även decembersiffror föreligger, har under denna månad minskat med 21 miljoner kronor. En inte oväsentlig positiv så kallad förskjutningspost synes således ha förelegat.

3. Sveriges export 1961

I Västeuropa, som mottar i runt tal två tredjedelar av den svenska exporten, pekar konjunkturindikatorerna på en fortsatt investeringsökning, framför allt inom företagssektorn, relativt snabbt stigande privat konsumtion och viss ökning av de offentliga utgifterna. Även om de utomeuropeiska ländernas importefterfrågan snarast förmodas sjunka och efterfrågestimulansen genom lagerökningar bortfalla torde man därför för Västeuropa som helhet kunna räkna med en under 1961 fortsatt — om än jämfört med 1960 något långsammare — stegring i totalefterfrågan.

Enligt ett under 1960 träffat beslut kommer förverkligandet av sexstaternas tullunion att ske snabbare än enligt vad som ursprungligen avsetts i fördraget. Sålunda har vid ingången av 1961 den interna tullavvecklingen mellan de sex länderna nått 30 procent räknat från de ursprungliga nationella tullarna. Vidare har då skett en första anpassning till den gemensamma yttre tullmuren av de nationella tullarna mot tredje land enligt ett system som i korthet kan sägas innebära, att man med en tredjedel minskar skillnaderna mellan de förutvarande nationella tullsatserna och 80 procent av den gemensamma tullsatsen. Enligt EFTA-konventionen har en första tullreduktion gentemot medlemsstaterna med 20 procent skett den 1 juli 1960, medan nästa tullreduktion skall ske först vid ingången av 1962. Ehuru en acceleration även av EFTA:s tidsschema för tullavvecklingarna diskuterats har något beslut härom inte träffats. Ett studium av den svenska exportens länder- och varufördelning under 1960 kan inte motivera några

slutsatser om någon omedelbar verkan på exporten eller importen av de inträdda tullförändringarna i Västeuropa. En anledning härtill är givetvis, att tullreduktionerna ännu inte varit av större omfattning, samtidigt som ett läge med mycket god konjunktur föreligger.

En väsentlig svaghetsfaktor i den allmänna konjunkturbilden utgör För-
enta staterna. Till följd av framför allt upphörande lagerökningar förbyttes
bruttonationalproduktens ökning under loppet av 1960 i en viss minskning.
Några tecken på ett nära förestående konjunkturuppsving kan man knappast
finna. Företagens fasta investeringar, vilkas ökning förra året mer än väl
uppvägs den kraftiga nedgången i bostadsbyggandet, skall enligt företagna
enkäter sjunka något under 1961. Medan bostadsbyggandet inte i någon
högre grad stimulerats av vidtagna kreditlättnader har de offentliga utgif-
terna — delvis som ett led i konjunkturpolitiken — visat en stigande ten-
dens. I förening med vissa speciella omständigheter (bortfallet av det av
stålstrejken föranledda stora importbehovet för stål, den skärpta konkur-
rensen på den amerikanska bilmarknaden genom introduktionen av hem-
maproducerade, mindre modeller) har konjunkturförsvagningen i Förenta
staterna medfört en importdämpning. För råvaruländerna har denna dämp-
ning tillsammans med stagnerande västeuropeisk efterfrågan lett till sjun-
kande exportinkomster, vilket sannolikt kommer att återverka på deras im-
port under 1961.

Den rådande internationella konjunkturen inrymmer således element
som kan väntas verka återhållande på den svenska exportutvecklingen, men
samtidigt är efterfrågeläget i våra viktigaste avnämjarländer sådant att man
borde kunna räkna med en fortsatt — om än avsaknade — exportökning
också under 1961. På basis av kommerskollegiets beräkning och under an-
tagande av en viss dragning uppåt av exportprisnivån under 1961¹ har ex-
portens värdeökning från 1960 till 1961 bedömts bli ca 6 procent. Den över-
vägande delen härav eller 4 procentenheter motsvaras av en volymökning.

Den stora tillförseln av *trävaror* under 1960 till de europeiska huvudmark-
naderna — främst Storbritannien — beräknas ha medfört en lageruppgång hos
importörerna, trots att konsumtionen i flertalet länder legat på en synner-
ligen hög nivå. Detta, jämte en förutsedd fortsatt ökning i den kanadensiska
exporten till Storbritannien och en väntad nedgång i köparländernas totala
trävarukonsumtion under 1961, utgör bakgrunden till att den svenska ex-
portkvantiteten förutses minska från 1960 till 1961. Prisnoteringarna, i vilka
såvitt nu kan bedömas några större förändringar ej är att förutse, innebär
att genomsnittspriserna för 1961 för den svenska exporten kommer att ligga
inte obetydligt högre än under 1960, varför minskningen i exportvärdet ej
skulle bli lika stort som den förutsedda kvantitetsmässiga nedgången.

Utvecklingen under 1960 beträffande exporten av *kemisk och mekanisk
massa* innebar en fortsatt uppgång såväl kvantitets- som värdemässigt. Det

¹ Kommerskollegiets beräkning, vilken inte gör anspråk på att utgöra en prognos för utrikes-
handelns förändringar utan inskränker sig till att belysa hur utrikeshandeln synes gestalta
sig om det vid utredningstillfället gällande konjunkturläget och andra relevanta faktorer såsom
priser och internationella överenskommelser blir bestående, anger en volymökning 1960—1961
på 4 procent samt en prisstegring på 1 procent. Med hänsyn till förväntningar om vissa ytter-
ligare prisstegringar har prisökningen i föreliggande kalkyl antagits bli 1 procentenhet större.

Tabell III: 5. Exporten av varor 1959—1961

Miljoner kronor

	1959	1960 prel.	1961 prognos	Procentuell förändring	
				1959—1960	1960—1961
Livsmedel	464	430	370	— 7	— 14
Trävaror	975	1 145	1 100	17	— 4
Massa, papper, träfiberplattor	2 785	3 195	3 445	15	8
Järnmalm	840	1 065	1 100	27	3
Oädla metaller	1 054	1 200	1 200	14	0
Bilar och bildelar	535	625	675	17	8
Fartyg	903	925	950	2	3
Andra verkstadsprodukter	2 577	3 005	3 370	17	12
Övrigt (kemiska produkter, textilvaror, hudar, skinn m. m.)	1 291	1 485	1 590	15	7
Summa	11 424	13 075	13 800	14	6
därav: skogsindustriprodukter	3 760	4 340	4 545	15	5

förbättrade marknadsläget möjliggjorde en höjning av priserna på de europeiska huvudmarknaderna för samtliga kvaliteter av den kemiska massan och även för den mekaniska massan skedde en mindre uppjustering. Under 1961 väntas exporten av kemisk massa komma att öka ytterligare ehuru i mindre omfattning än under 1960. Även utförseln av mekanisk massa väntas öka. Den genomsnittliga prisnivån kan samtidigt stiga något.

För 1961 torde man kunna räkna med en fortsatt hög efterfrågan på *papper och papp* i de för oss viktigaste avnämjarländerna. Liksom vad gäller pappersmassan synes exportökningen dock ske i ett lugnare tempo än under 1960. Genomsnittspriserna väntas förbli oförändrade.

De faktiska leveranserna av *järnmalm* låg på en rekordartad hög nivå 1960 och exportvärdet visade en betydande ökning. Försäljningarna för 1961 indikerar en ytterligare exportuppgång, vilken dock kan väntas få en betydligt mindre omfattning än under 1960. Genomsnittspriserna synes förbli oförändrade.

Exporten av *handelsfärdigt järn och stål* visade en viss kvantitativ nedgång under 1960 jämfört med 1959. Värdemässigt noterades dock en ökning, eftersom den minskade exportkvantiteten mer än väl kompensades av högre genomsnittspriser. Höjningen i den genomsnittliga prisnivån förklaras bl. a. av en viss förskjutning i exportsammansättningen mot produkter av högre kvalitet. För 1961 synes exporten såväl kvantitets- som värdemässigt bli i stort sett densamma som under 1960. Som tidigare nämnts kan man räkna med en fortsatt hög investeringstakt i flertalet av våra viktigare avnämjarländer även under 1961; detta har också avspeglat sig i ökad orderinång från utlandet och ökade orderstockar inom egentliga verkstadsindustrin. Mot denna bakgrund har man anledning räkna med en fortsatt betydande ökning i exporten av *maskiner och instrument* under 1961. *Fartygsexporten* visade en viss uppgång under 1960 efter nedgången 1959 och för 1961 torde den öka ytterligare något. Exporten av *bilar och bildelar* steg kraftigt även under 1960. Detta gäller särskilt utförseln till de nordiska länderna, Schweiz, Nederländerna och Belgien, medan avsättningsförhållandena i Förenta staterna försämrades bl. a. på grund av den skärpta konkurrensen från de amerikanska så kallade kompakta bilarna. För 1961 väntas en fortsatt men i förhållande till fjolåret minskad exportuppgång.

Exportvärdet för *livsmedelsgruppen*, som sjönk med 7 procent under 1960, väntas minska ytterligare under 1961.

Ett försök att uppskatta förändringen i det svenska exportvärdet kan också göras med utgångspunkt från uppgifter om våra viktigare avnämrländers förväntade produktionsökning och deras genomsnittliga importbenägenhet. En sådan schematisk kalkyl av Västeuropas och Nordamerikas importefterfrågan, byggd på officiella prognoser och i vissa fall gissningar om produktionsökningen samt antaganden om samma importbenägenhet i förhållande härtill som under 1950-talet, ger — vid oförändrad svensk andel i respektive länders import — en ökning av den svenska exportvolymen med 6 procent. Exporten till öststaterna kan i och för sig bidra till att höja siffran ytterligare något, men detta uppvägs av den exportminskning eller stagnation som råvaruländernas försämrade läge pekar på. Med de prishöjningar som antagits äga rum skulle exportvärdets stegring således enligt denna beräkningsmetod komma att uppgå till 8 procent.

4. Sveriges import 1961

Mot bakgrunden av den fortsatta stegring i totalefterfrågan, som är att emotse i Sverige (se de följande kapitlen), beräknas den svenska importen växa även under 1961. Faktorer av speciell betydelse är här den väntade starka uppgången i industrins byggnads- och maskininvesteringar och den antagna stegringen i den privata konsumtionens ökningstakt. Bl. a. med hänsyn till att efterfrågan för upplagring av importvaror knappast kan få någon större omfattning under 1961 och att en i viss mån engångsartad import av flygplan ej kommer att upprepas detta år torde den totala importökningen bli väsentligt mindre 1961 än 1960.

Med utgångspunkt från den kalkyl över importvolymens förändring, som kommerskollegium gjort på basis av de aktuella tendenserna vid månadsskiftet november—december, och de uppgifter om den inhemska efterfrågans troliga utveckling under 1961, som senare framkommit, har den volymmässiga ökningen i den svenska importen 1960—1961 uppskattats till 5 procent. Då prisläget samtidigt kan komma att höjas något har siffran för importvärdestegringen satts till 6 procent.¹

För 1961 beräknas importvärdet för *flytande bränslen* komma att öka beroende på en kvantitativ uppgång, medan importvärdet för *fasta bränslen* beräknas bli i stort sett oförändrat trots en viss nedgång i den importerade kvantiteten. Man väntar samtidigt en något högre genomsnittlig prisnivå för fasta bränslen samt oförändrade genomsnittspriser för flytande bränslen.

Importvärdet för gruppen *oädla metaller* steg avsevärt under 1960. Främst avsåg uppgången införseln av *handelsfärdigt järn och stål*, som visade en anmärkningsvärd ökning såväl kvantitetsmässigt som värdemässigt. Denna kraftiga importforcering får ses mot bakgrund dels av den höga aktiviteten inom den svenska verkstadsindustrin och den ökade byggnads- och anläggningsverksamheten, som bådadera medfört en ökad förbrukning av järn och

¹ Kommerskollegiets kalkyl anger 4 procents volymökning samt oförändrad prisnivå.

Tabell III: 6. Importen av varor 1959—1961

Miljoner kronor

	1959	1960	1961 prognos	Procentuell förändring	
				1959—1960	1960—1961
Livsmedel	1 828	1 895	1 860	4	— 2
Fasta och flytande bränslen	1 785	1 985	2 050	11	3
Kemiska produkter	948	1 150	1 275	21	11
Textilvaror (inkl. fibrer)	1 206	1 445	1 500	20	4
Oädla metaller	1 287	1 790	1 705	39	— 5
Bilar och bildelar	874	900	960	3	7
Andra verkstadsprodukter	2 847	3 315	3 800	16	15
Övrigt (vissa mineraliska ämnen, läder, gummivaror m.m.)	1 713	2 070	2 250	21	9
Summa	12 488	14 550	15 400	16	6

stål, dels den lageruppbbyggnad som ägt rum under året. De genomsnittliga priserna låg 1960 högre än under närmast föregående år. För 1961 väntas en nedgång såväl kvantitetsmässigt som värdemässigt. Den genomsnittliga prisnivån beräknas bli något lägre än under 1960. — Beträffande *övriga oädla metaller* beräknas en viss kvantitativ ökning, medan den värdemässiga förändringen väntas bli obetydlig.

Även importvärdet för *maskiner och instrument* ökade kraftigt under 1960. I likhet med utvecklingen under senare år avsåg ökningen såväl maskiner för investeringsändamål som varaktiga konsumtionsvaror, främst televisionsapparater. Under 1961 beräknas, som tidigare antytts, industrins maskininvesteringar bli större än 1960. Detta i förening med en beräknad exportökning av maskiner och instrument samt en fortsatt uppgång i förbrukningen av varaktiga konsumtionsvaror väntas medföra en betydande ökning i importen av maskiner och instrument 1961. Då en viss stegring i antalet nyregistrerade bilar förefaller trolig och dessutom en förväntad ökning i den inhemska bilproduktionen ökar behovet av importerade bildelar, beräknas importen av *bilar och bildelar* komma att stiga även under 1961. Importen av *fartyg*, som visade en obetydlig ökning 1960, kan tänkas sjunka något under 1961. *Flygplansimporten* som på grund av stora leveranser av trafikflygplan ökade kraftigt under 1960 väntas nu visa en stark nedgång.

För importen av *textilvaror* väntas en viss mindre stegring under 1961. Importen av *kemiska produkter* synes komma att stiga om än i långsammare takt än 1960 medan *livsmedelsinförseln* beräknas sjunka något både volym- och värdemässigt.

På liknande sätt som för exporten kan man göra en schematisk importkalkyl för 1961 baserad på faktiskt konstaterade relationer mellan importen och produktions- eller efterfrågeutvecklingen i Sverige. I sin enklaste form bygger en sådan kalkyl på förhållandet mellan import och bruttonationalprodukt. Som framhållits i konjunkturinstitutets första kvartalsrapport beräknas importvolymen genomsnittligt ha stigit med 1,8—1,9 procent för varje procent ökning av nationalprodukten sedan 1950-talets början. Under enskilda år har dock avvikelserna från detta tal ibland varit stora; för 1960 t. ex. visar de preliminära beräkningarna en väsentligt högre importbenägenhet. Skulle den angivna kvoten för det senaste decenniet gälla även

för 1961 skulle man — förutsatt att prognosen om en ökning av bruttonationalprodukten med 4 procent 1960—1961 (se kap. X) visar sig riktig — nå en stegring i importvolymen på ca 7 procent. Med hänsyn till den antagna prisstegringen skulle värdeförändringen enligt ovanstående kalkyl kunna sättas till i runt tal 8 procent. Ifråga om importen framträder alltså i första omgången en avsevärd skillnad mellan de två olika beräkningsmetodernas utslag. Delvis är detta givetvis en följd av alla förhandsbedömningars stora osäkerhet. (I den reviderade nationalbudgeten för 1960 visades att utrikeshandeln i regel utgjort den faktor för vilken nationalbudgetsiffror och faktisk utveckling starkast skilt sig från varandra, i regel genom att ökningen varit 4 å 5 procent större än beräknat.) Den schematiska totalkalkyl för importen som senast anförts (7 procents volymökning) behöver emellertid modifieras med hänsyn till den speciella lagerökningen och den stora flygplansimporten, vilka bådadera kan väntas bli reducerade 1961.

5. Bytesbalansen och valutareserven 1961

En ökning av export och import med vardera 6 procent i enlighet med först angivna bedömningar — främst grundade på kommerskollegiets undersökningar — skulle innebära en ökning av handelsbalansens underskott från preliminärt 1 475 miljoner kronor för 1960 till ca 1 600 miljoner kronor för 1961 (se tabell 2). Då handelsflottans fortsatta nettotillväxt och volymstegringen för utrikeshandeln beräknas höja sjöfartsnettot med 75 miljoner medan underskottet för övriga tjänster antas bli oförändrat, skulle bytesbalansens underskott därigenom stiga med 50 miljoner. Nettoresultatet av kapitaltransaktionerna under 1961 har uppskattats bli ± 0 varför den totala valutareserven således teoretiskt skulle sjunka med ca 400 miljoner kronor under loppet av 1961.

Skulle utrikeshandelns utveckling istället ansluta sig till de i föregående avsnitt beskrivna schematiska kalkylerna, skulle värdet av exporten öka med ca 1 050 miljoner kronor och importen med 1 150 miljoner jämfört med 1960. Underskotten i handels- och bytesbalanserna skulle därmed emellertid bli i stort sett desamma som enligt föregående kalkyl.

Både med hänsyn till importprognosernas mycket hypotetiska karaktär och av principiella skäl begagnas inte något av de här anförda importalternativen direkt i den sammanfattande försörjningsbalansen i kapitel X. I stället anges där det »utrymme för importökning» som skulle finnas under förutsättning att importen i sin helhet skall betalas med årets export av varor och tjänster. Vad som därutöver är kan åtminstone i det nuvarande läget betraktas som uttryck för en brist i den samhällsekonomiska balansen.

IV. De enskilda konsumenternas ekonomi

1. De disponibla inkomsterna

Löner

En beräkning av förändringen i totala lönesumman 1960 byggd på tillgängliga uppgifter om avtalshöjningar, löneglidning, sysselsättningsförändringar, pensionsavlösning m. m. ger till resultat en ökning från 1959 med 11 procent. Lönesumman kan också beräknas med utgångspunkt från av riksräkenskapsverket konstaterat skatteutfall. En sådan kalkyl anger ökningen till 9 procent under 1960. Bägge beräkningsmetoderna bygger delvis på mycket svårverifierade antaganden. Den högre procentsiffran, som beräknats med den teknik konjunkturinstitutet använder, förefaller att ge en något överdriven bild av ökningen. Den förutsätter nämligen, sedan hänsyn tagits till konstaterad konsumtion, en avsevärd tillväxt i det personliga sparandet, något som inte klart kan utläsas i tillgängliga uppgifter om bankinsättningar och andra penningplaceringar som brukar härstamma från hushållen. Det är sannolikt ökningen i sysselsättningsvolymen samt kanske löneglidningen och andra lönehöjningar på statistiskt inte täckta områden, som något överskattats. Å andra sidan existerar en felmarginal för den inkomstberäkning som grundar sig på skatteutfallet. Mot bakgrunden av ovanstående resonemang kan löneökningen anges till ca 10 procent, vilket torde vara den säkraste uppskattning som kan åstadkommas med tillgängligt material. Till denna ökning på ca 10 procent har bidragit en höjning av avtalslönerna med i genomsnitt 5 procent och en löneglidning på över 2 procent. Utbetalad pensionsavlösning torde höja lönesumman ca 1 1/2 procent, och återstoden utgörs av nettoeffekten av sysselsättningsförändringar, arbetstidsförkortning, frånvaro, övertid osv. Lönesummans ökning var 1960 avsevärt större än under något av de fyra föregående åren och är närmast jämförbar med 1954 (10 procent) och 1955 (9 1/2 procent).

Att praktiskt taget alla avtal för närvarande är tvååriga underlättar självfallet bedömningen av den kommande utvecklingen, även om samma poster som i beräkningen för 1960 givetvis är svåra att bestämma även i detta sammanhang.

De centrala överenskommelserna om kostnadsramen för den avtalsmässiga lönehöjningen 1961 går ut på en drygt 3 1/2-procentig ökning av timförtjänsterna för industriarbetare och industritjänstemän. Avtalshöjningarna för andra grupper blir högre, varför genomsnittet blir ca 4 1/2 procent. Löneglidningen synes enligt hittills framkommen statistik och med hänsyn till arbetsmarknadsläget ha påskyndats under senare hälften av 1960, vilket pekar på en något större uppgångssiffra för denna faktor 1960—

Tabell IV: 1. De enskilda konsumenternas inkomster och utgifter 1959—1961

Miljoner kronor i löpande priser. Avrundade tal.

	1959	1960 prel.	Förändring	
			1959—1960 prel.	1960—1961 prognos
<i>Inkomster</i>				
Löneinkomster:				
egentliga löner samt tilläggs pensioner utom SPP	33 070	36 370	+ 3 300	+ 3 200
arbetsgivaravgifter (ATP, SPP, sjukförsäkring o. dyl.)	880	1 150	+ 270	+ 290
Enskilda företagarkinomster:				
jordbrukare	2 210	2 460	+ 250	+ 280
övriga företagare	3 220	3 490	(+ 270)	(+ 250)
Kapitalinkomster (netto)	530	550	+ 20	¹ + 140
Inkomstöverföringar (socialpolitiska)	3 910	4 270	+ 360	+ 390
Utbetalda försäkringsbelopp	1 730	1 900	+ 170	+ 130
Ofördelad restpost	3 150	3 470	+ 320	+ 300
Summa	48 700	53 660	+ 4 960	+ 4 980
<i>Inkomstansvändning</i>				
Direkta skatter och avgifter	10 350	11 540	+ 1 190	+ 1 400
Försäkringspremier	2 000	2 180	+ 180	+ 320
Summa avgångsposter	12 350	13 720	+ 1 370	+ 1 720
Återstår i disponibel inkomst	36 350	39 940	+ 3 590	+ 3 260
därav: konsumtion	34 710	36 620	+ 1 910	+ 3 010
sparande (utöver försäkringspremier) ..	1 640	3 320	+ 1 680	+ 250
Summa	48 700	53 660	+ 4 960	+ 4 980

¹ 120 miljoner kronor utgörs av utbetalda sparpremier.

1961 än föregående år; vi räknar här med bortåt 2 1/2 procent. Sysselsättningsökningen för löntagare blir enligt kapitel V ca 1 1/2 procent. Antas vinsten av omflyttning till sysselsättningar med högre lönenivå fortsätta i samma omfattning som tidigare och nettoeffekten av förändringar i övertid och frånvarofrekvens bli noll, får lönesumman ett ytterligare tillskott på några tiondels procent. Detsamma gäller den fortsatta utbetalningen av pensionsavlösning 1961. Till en del är det härvid fråga om lönehöjningar, som motiveras som pensionsavlösning för vissa grupper med tidigare endast »ideell» pensionsrätt. (Utbetalningarna av pensionsavlösning under 1960 synes ha uppgått till ca 500 miljoner kronor motsvarande 1 1/2 procent av föregående års lönesumma.)

Enligt de gjorda uppskattningarna kan löneutvecklingen 1960—1961 för statistiskt kända grupper sammanfattas sålunda. På grund av avtalsmässig löneökning och löneglidning stiger den genomsnittliga timförtjänsten med närmare 7 procent. Sedan därutöver hänsyn tagits till sysselsättningsstegring, omflyttningvinst och ATP-avlösning erhålls en ökning av totala lönesumman (exkl. av arbetsgivarna betalda försäkringsavgifter) med närmare 9 procent.

Företagens lönekostnad per arbetstimme under 1961 stiger utöver timförtjänstökningen med ökade nettoutbetalningar till pensionsförsäkringar

(ATP-inbetalningar minskat med kostnadssänkningar i samband med avvecklingen av frivilliga pensionsfonder), som uppgår till ca 1/2 procent. Lönekostnadsstegringen blir alltså 7 1/2 procent. Företagens inbetalningar av avgifter till ATP uppgick 1960 totalt till 475 miljoner kronor och beräknas 1961 stiga till ca 700 miljoner kronor (2,6 procent av lönesumman).

Övriga inkomster

Jordbruksnämndens beräkningar rörande *jordbrukets* inkomster 1960—1961 visar, att de totala inkomsterna av jordbruk vid normalskörd kan väntas stiga med ca 11 procent under 1961. Hänsyn har då tagits till de inkomsttillskott, som kan förutses genom utlösning av regeln om anknytning av jordbrukarinkomsterna till industriarbetarlönerna. Jordbrukarnas väntade inkomster av *skogsbruk* kan beräknas med hjälp av en avverkningsprognos från skogsstyrelsen. Där förutses en minskning i avverkningsvolymen med ca 1 1/2 procent och en ökning i timmer- och massavedspriserna med närmare 15 procent. Detta kan för jordbrukarnas del tillsammans med effekten av vissa sortimentsförskjutningar beräknas medföra en ökning i skogsinkomsterna med drygt 12 procent, vilket endast är något mer än en tredjedel av skogsinkomsternas procentuella ökning 1959—1960. Tillsammans kan jordbrukarnas inkomster av jord och skog alltså beräknas stiga med drygt 11 procent mellan 1960 och 1961. Denna ökning är lika stor som under det föregående året, men medan anledningen till stegringen under 1960 främst synes ha varit expansionen inom skogsbruket visar prognosen för 1961 en jämn uppgång för både jord- och skogsinkomsterna. Stegringen i de individuella inkomsterna blir högre, då en fortsatt årlig reduktion av arbetsvolymen med 3 procent kan förutsättas. De höga procenttalen för ökningen i jordbrukarnas inkomster sammanhänger med det dåliga skördeutfallet 1959.

Övriga enskilda företagens inkomster kan med hänsyn till den höga ekonomiska aktiviteten trots pressat vinstläge antas ha ökat från 1959 till 1960 i samma takt som löntagarnas inkomster. Ett liknande antagande görs för 1961. Det må observeras att något konkret underlag för detta antagande inte föreligger. Det grundläggande antagandet är i själva verket att företagarna *ur konsumtionssynpunkt* fungerar som om de erhöll nämnda inkomstökning. Vilka företagsvinster de »egentligen» uppnår är som bekant en ytterligt svårutredd fråga även i efterhand.)

Hushållens inkomster av räntor och utdelningar torde under 1960 ha ökat med närmare 20 miljoner kronor och antas öka lika mycket 1961. Även under detta år torde nämligen vissa utdelningsökningar komma att genomföras om också inte av samma omfattning som 1960 (ca 10 procent); å andra sidan återverkar räntehöjningen vid förra årsskiftet till stor del först på 1961 års inkomster. Därutöver tillkommer som en engångsföreteelse de 120 miljoner kronor, som betalats ut i sparpremier 1 januari i år.

Inkomstöverföringarna från stat och kommun ökade 1960 med 360 miljoner kronor eller med 9 procent. Därav var 215 miljoner kronor folkpensioner och 90 miljoner kronor barnbidrag. Under 1961 kan ökningen beräknas

uppgå till ca 390 miljoner kronor. Denna stegring utgörs nästan helt av förbättrade folkpensioner, då den standardförbättring som genomfördes vid halvårsskiftet 1960 nu slår på helår, varjämte ett indextillägg tillkommer i februari 1961. Minskat barnantal sänker däremot barnbidragens summa med 11 miljoner kronor 1961.

De till hushållen utbetalda försäkringsbeloppen (livförsäkringar, privata pensionsförsäkringar, sjukförsäkringar osv.) ökade från 1959 till 1960 med ca 170 miljoner kronor. År 1961 skulle beloppet vid normal sjuklighet bli ungefär 130 miljoner kronor högre än 1960.

Under förutsättning att den s. k. ofördelade restposten (bl. a. odeklarerade inkomster) steg i samma takt som övriga inkomster, ger en summering av de skilda inkomstposterna en ökning från 1959 till 1960 i hushållens inkomster före skatt med nära 5 miljarder kronor eller drygt 10 procent. Ökningen mellan 1960 och 1961 kalkyleras till likaledes 5 miljarder kronor eller drygt 9 procent på den högre summa som gällde 1960.

Direkta skatter, försäkringsavgifter m. m. — Disponibla inkomster.

Hushållens inbetalningar av direkta skatter och avgifter till stat och kommun steg 1960 med nära 1 200 miljoner kronor. För 1961 beräknas denna stegring bli ca 1 500 miljoner kronor. Härav utgörs huvuddelen av en förutsedd ökning i den direkta skattens belopp till följd av inkomststegringen. Den höjda kommunala utdebiteringen (36 öre) väntas ge en ökning med 90 miljoner kronor. Lindringen i statsskatten för ensamstående mödrar, förvärvsarbetande gifta kvinnor m. m. kostar staten 50 miljoner kronor. Minskat netto av överskjutande och kvarstående skatt förutses reducera hushållens disponibla inkomster 1961 med ca 60 miljoner kronor.

Inbetalda försäkringspremier ökade med 180 miljoner kronor 1959—1960. Ökningen utgörs i stort sett av nettot av till ATP inbetalda medel och minskade inbetalningar till SPP. År 1961 förutses de inbetalda försäkringspremierna överstiga 1960 års med ca 320 miljoner kronor beroende på ökade företagavgifter till sjukförsäkringen och fortsatt ökning av ATP-inbetalningarna.

Förändringarna i de olika inkomstposterna och i skatter, avgifter och försäkringspremier kan beräknas på detta sätt öka de disponibla inkomsterna för enskilda personer 1961 med ca 8 procent eller drygt 3 miljarder kronor. (Se tabell 1.) Motsvarande ökning 1960 uppgick till närmare 10 procent.

2. Konsumentpriserna

Konsumentprisindex steg mellan november 1959 och november 1960 från 153,94 till 159,81 eller med 3,8 procent, varav 2,9 procent kan hänföras till den allmänna varuskatten. Större delen av återstoden eller 0,8 procent utgörs av en uppgång med ca 3 procent i priserna på tjänster (bostadsnyttjande, resor, hygien, sjukvård, nöjen etc.), medan däremot priserna på varor (i inskränkt mening) i genomsnitt varit nästan oförändrade så när

som på skatten. Vid en jämförelse med partiprisindex för konsumtionsvaror, som stigit med ca 2 procent sedan hösten 1959, bör beaktas att detta index inte omfattar vare sig bränslen eller konsumtionskapitalvaror liksom att vägningstalens fördelning på olika varugrupper även på annat sätt avviker från konsumentprisindex.

Ett försök att studera de olika priskomponenternas effekter vid sidan av varuskatten för perioden november 1959—november 1960 ger följande sammanfattning. De prishöjningar som inträffat med anknytning till den inhemska kostnadsutvecklingen kan beräknas ha höjt prisnivån med ca 1,6 procent, medan de internationellt bestämda prisrörelserna tagit ut varandra. Slutligen har interna tillfällighetsbetonade prissänkningar på en rad varor som potatis, grönsaker, äpplen m. m. verkat sänkande på prisnivån med ungefär hälften så mycket, så att nettot blivit 0,9 procent.

Av den redovisade jämförelsen mellan konsumentpriserna för november 1959 och november 1960 framgår att vissa prishöjningar med anknytning till den inhemska kostnadsutvecklingen ägt rum under den mellanliggande 12-månadersperioden. Dessa motverkades emellertid delvis av interna tillfällighetsbetonade prissänkningar. Någon grundad anledning att förutsätta dylika prissänkningar under 1961 föreligger inte medan däremot prisstegringarna kan väntas fortsätta. Effekten på prisnivån av lönekostnadens fortsatta stegring låter sig inte klart preciseras. De internationellt prisbestämda varorna liksom bostäderna och kapitalkostnaderna inom jordbruk, industri och handel torde på kort sikt vara relativt okänsliga för lönekostnadsstegringar. Det kan förutsättas att den resterande delen av viktsumman i konsumentprisindex reagerar mer eller mindre omedelbart för lönekostnadsstegringar utöver produktivitetsförbättringar. Det gäller här främst löneandelen i de egentliga konsumenttjänsterna samt förädlings- och distributionsmarginalerna. Inom den offentliga sektorn kan lönestegringar medföra höjningar av affärsverkstaxorna. En schematisk kalkyl enligt dessa linjer, med antagande om 2 procents produktivitetshöjning inom de områden det gäller under loppet av 1961, ger till resultat en lönekostnadsgenererad höjning av konsumentprisnivån med ca 1 1/2 procent. Därutöver finns det anledning räkna med, att en viss eftersläpande effekt av kostnadsstegringar under 1960 kan komma att göra sig gällande. Det är exempelvis tveksamt, om man kan förutsätta samma stabilitet för handelsmarginalerna under 1961 som under 1960.

Effekten på totalindex av de hyreshöjningar, som medgetts fr. o. m. 1 januari i år, och den successiva höjning av hyresnivån, som följer av att hyrorna i nytillkommande lägenheter är högre än i de äldre, kan beräknas bli närmare 0,3 procent.

Den automatiska bindningen av prissättningen på livsmedel till höjningen av industriarbetarlönerna kan ge något utslag på konsumentprisindex beroende på vilket sätt producentprishöjningen slår igenom i konsumentprisledet. En höjning av totalindex med en tredjedels procent är sannolik.

En summering ger till resultat en sannolik höjning i konsumentprisnivån

1961 med närmare 2,5 procent över 1960 års medelprisnivå. Härtill kommer verkningar på den inhemska prisutvecklingen av internationella priströrelser. Några bestämda tendenser är här svåra att spåra även om en viss dragning uppåt under loppet av 1961 inte förefaller helt osannolik.

Vad som här sagts avser de höjningar som skulle kunna betraktas som omedelbart ofrånkomliga av kostnadsskäl. Det verkliga utfallet kommer givetvis även att vara beroende av den allmänna konjunkturutvecklingen och de psykologiskt betingade reaktioner som därav kan utlösas bland såväl konsumenterna som bland producenter och distributörer, men också av den av olika faktorer påverkade produktivitetsutvecklingen.

3. Konsumtionsvolymen

Den köprush med inslag av hamstring som i slutet av 1959 föregick den allmänna varuskattens införande följdes under första halvåret 1960 av en kraftig nedgång i konsumtionen. (Denna definieras alltså, i överensstämmelse med konjunkturinstitutets nationalbokföring, såsom *inköp* av konsumtionsvaror; när dessa konsumeras i fysisk mening är en annan sak.) Hushållens konsumtion av varor och tjänster blev därför enligt konjunkturinstitutets preliminära beräkning i fasta priser endast 2 procent större 1960 än 1959, trots realinkomstökning med 5 1/2 procent. I stället blev sparandökningen ovanligt stor. (Man återställde sina sparmedelstillgångar efter den påfrestning som omsrushen hade inneburit.)

Resonemanget bakom kalkylen för konsumtionsvolymens förändring 1960—1961 är följande. Man har observerat, att den reala konsumtionsökningen från det ena året till det andra varierat betydligt mindre än den samtidiga ökningen i realinkomsten, medan bådadernas genomsnitt för hela 1950-talet utgör ungefär 3 procent. Vid den förutsedda realinkomstökningen på närmare 6 procent skulle det alltså finnas anledning räkna med att den reala konsumtionsökningen kommer att ligga mittemellan denna nivå och de »normala» 3 procenten.¹ Man måste emellertid, med hänsyn till att en viss del av 1960 års konsumtion (egentligen: inköp av konsumtionsvaror) av nyssnämnd anledning hade placerats på 1959, räkna med att 1960 års konsumtion låg ungefär 1 procent »för lågt» i förhållande till de disponibla inkomsterna. En återgång till mera normala förhållanden skulle innebära ca 1 procents extra uppgång i konsumtionen. Man får således räkna med att konsumtionsökningen 1960—1961 blir 4 à 4 1/2 procent på grund av inkomstökning plus 1 procent genom »återgång till det normala» efter omsrushen. Totalt skulle alltså ökningen i konsumenternas efterfrågan 1961 bli 5 à 5 1/2 procent.

Det kan möjligen ifrågasättas ifall denna rekordartade ökning av konsumtionen — med hänsyn till konsumtionsvanornas tröghet — verkligen

¹ Denna beräkningsmetod har fördelen att hänsyn tas till de konjunkturrella förändringarna i konsumtionsbenägenheten. En övernormal stegring i de disponibla inkomsterna medför ökad sparkvot och en undernormal ger en minskning. Här ligger en annan del av förklaringen till den stora sparandökningen 1960.